ETKİNLİKLERLE
DEĞERLER EĞİTİMİ

DİB YAYINLARI

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI

Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel Salman

Genel Koordinatör
Doç. Dr. Yaşar Yiğit

Yayın Koordinatörü
Yunus Akkaya

Proje Koordinatörü
Sedide Akbulut

Editör
Doç. Dr. Ercüment Erbay

Katkıda Bulunanlar
Dr. Hatice Koç Kanca
Dr. Şerife Nihal Zeybek
Dr. Lütfiye Gülay Bilgin
Kezban Gurbet Kariparduç
Esra Erkan
Tuba Güler Bozkaya
Ayşegül Uyar
Emine Yaldız
Ayşegül Gürbüz
Ayşegül Gözeri

Tashih
İsmail Derin

Grafik & Tasarım
AralGroup

Baskı
AralGroup
Mustafa Kemal Mah. 2141 Sk.
No: 33/3 Çankaya, Ankara
Tel: 0.312 219 53 26
www.aral.org

1. Baskı, Ankara – 2016

© Diyanet İşleri Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

1. KONU: ALLAH SEVGİSİ 9
1. İmanın Esasları 10
2. Allah'a İman 15
3. Allah'ın Varlığı ve Birliği 19
4. Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadet 25
5. Allah Sevgisinin Üstünlüğü ve Yüceliği 27
6. Allah, Kulları İle Beraberdir 30
7. Allah'ın Sevdiği ve Razı Olduğu Davranışlar 33
8. Allah Sevgisi'nin Kullar Üzerindeki Etkisi 37
2. KONU: PEYGAMBER SEVGİSİ 41
1. Peygambere İman 42
2. Peygamberlere Olan İhtiyaç 46
3. Peygamberlere İman ve İtaat Allah'ın Emridir 49
4. Peygamberlerin Görevleri ve Özellikleri 53
5. Peygamberimizi Tanımak, Sevmek ve Örnek Almak 58
6. Veda Hutbesi'ndeki Evrensel Mesajlar 75
3. KONU: MELEKLERİ TANIYALIM 79
1. Meleklere İman Ediyoruz 80
4. KONU: KUR'AN-I KERİM VE DİĞER KUTSAL KİTAPLAR 85
1. Kutsal Kitaplar 86
2. Kutsal Kitaplar ve Kur'an-ı Kerim 90
3. Rehberim Kur'an 93
4. Kur'an'la Tanışıyorum 97
5. Kur'an'a Tabi olmak 104
6. Kur'an'ı Öğrenmek 107

5. KONU: KADER 113
1. Kader Kavramı 114
2. Kadere İman ve Allah İnancı 117
3. Yaşadıklarımıza Çevremizin Etkisi 122
6. KONU: AHİRET HAYATI 125
1. Kavramlarla Ahiret 126
2. Ahirete İmanın Kazandırdıkları 130
7. KONU: TEMİZLİK 133
1. Temizlik İmandandır 134
2. Maddi ve Manevi Temizlik 137
3. Abdest ve Gusül 140
4. Manevi Arınma: Tövbe 146
8. KONU: İBADET BİLİNCİ 149
1. İbadet Kavramı 150
2. İbadetlerimiz 154
3. Salih Amel: Rabbin Rızasına Ulaşmak 158
4. İbadetin Kazandırdıkları 162
5. Dinin Direği: Namaz 165
6. Kulluk Sorumluluğu: İbadetlerimiz 174
9. KONU: HELÂL-HARAM 185
1. Helâl ve Haramı Öğreniyorum 186
10. KONU: MAHREMİYET BİLİNCİ 193
1. Edep, Hayâ ve Mahremiyet 194
2. Beden Emaneti 198
3. Mahremiyet Sınırları 203
4. Mahremiyetin Anahtarı: 'Hayır' Diyebilmek 207
5. Allah'ın Edepli İnsanı Sevmesi 210
11. KONU: KUL HAKKI 215
1. Kul Hakkına Riayet 216
2. Kul Hakkına Saygılıyım 222

12. KONU: EMANET BİLİNCİ 225
1. Emanet 226
2. Emanetin Korunması ve Güzelleştirilmesi 228
3. Müminin En Önemli Vasfı: Emin Olmak 231
4. Can, Akıl, Din ve Nesil Emanettir 233
5. 'O' Muhammedü'l-Emin'di 235
6. Emaneti Korumak 238
7. Kamu Malı Emanettir 241
13. KONU: SABIR VE TAHAMMÜL 247
1. Sabır Kavramı 248
2. Sabır ve Tahammül 251
3. En Büyük Tevekkül: Sabır 254
14. KONU: ŞÜKÜR 259
1. Şükür Kavramı ve Mahiyeti 260
2. Nimete Şükür 263
3. Neden Şükretmeliyim? 266
4. Nasıl Şükretmeliyiz? 269
15. KONU: ÜMİTVAR OLMA 273
1. Ümit Kavramı 274
2. Peygamberimiz Daima Ümitvardı 278
3. Rabbimizin Rahmetine Sığınmak: Ümit 282
16. KONU: İNSAN VE TABİAT SEVGİSİ 285
1. Bütün Varlıklar Değerlidir 286
2. Hiçbir Şey Sebepsiz Yaratılmadı 290
3. Yaratılmışların En Değerlisi Olan İnsanın Sorumluluğu 295
4. Kâinattaki Düzeni Korumak 302
5. İnsanlara ve Tabiata Karşı Merhamet 307
17. KONU: HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTEMEK 313
1. Herkesin İyiliğini İstiyorum 314
2. Haset Önce Bana Zarar 316

3. Hasetten Kurtulmak Mümkün 319
4. Gıpta ve Haset 322
5. Kendimdeki Güzellikler 327
18. KONU: PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA 333
1. Paylaşma ve Yardımlaşma 334
2. Paylaşmanın Mutluluğu 341
3. Paylaşarak Çoğalmak 347
4. Paylaşma ve Yardımlaşma Birlik ve Beraberliği Sağlar 351
5. Zekat ve Sadaka Malı Artırır 357
6. Paylaşmaya Dair Özel Zamanlar: Bayramlar ve Mübarek Geceler 362
19. KONU: İLETİŞİM VE İLETİŞİM ENGELLERİYLE BAŞ ETME 365
1. Selamlaşmanın Önemi 366
2. Tatlı Dil Güler Yüz 369
3. Peygamberimizin Beden Dili 373
4. Olumsuz Duygularla Baş Etme 376
5. Öfkemi Yenebilirim 380
6. Başkalarına Saygı 384
7. Görgü Kuralları 387
20. KONU: BATIL İNANÇLAR 389
1. Metafizik Varlıklar 390
2. Batıl İnançlar 394
3. Batıl İnançları Biliyorum 398
21. KONU: DUA 401
1. Dua, İbadetin Özüdür 402
2. Nasıl Dua Edelim? 405
3. Tükenmez Güç Kaynağı: Dua 407

Bireylerin ve toplumların tekâmülünde, medeniyetlerin, geleneklerin şekillenmesinde din yadsınamaz bir gerçektir. Dinin merkezinde yer alan ahlaki ve insanî değerler bireyin ve toplumların kimlik ve kişiliklerinin oluşmasında önemli bir etkendir. İnsanın iyiye, doğruya güzele ulaşmasına kılavuzluk eden bu değerler, huzurlu bir toplumun mayasıdır. Bu bağlamda din hizmetleri sadece ibadetler manzumesi değil, aynı zamanda bireyin ve toplumun din ve değer üzerine inşa edildiği çok yönlü ve kapsamlı bir hizmettir. Yaşadığımız çağ, hızlı değişim ve gelişmelere bağlı olarak din hizmetini yeniden tanımlamayı ve belirlemeyi gerekli kılan bir zaman dilimidir

Hizmet alanları dikkate alındığında görülecektir ki, Başkanlığımız cami merkezli din hizmetinin yanı sıra cezaevleri, kredi yurtlar kurumu, hastaneler, çocuk evleri, kadın sığınma ve huzurevleri vb. mekânlarda her kesimden insanımıza din hizmeti sunmaktadır. Günümüz dünyasında gençlerimizi yıkıcı ve tahrip edici akımlardan ve her türlü bağımlılıktan korumak, geleceğin umudu olan yavrularımıza rehberlik etmek, gençlerin kimlik ve kişiliklerini inşa ederken dînî, ahlakî değerlerle yoğurmak Başkanlığımızın en temel amaçlarından biridir

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı'nın ortak ilgi ve hassasiyetleri çerçevesinde oluşturulan bu eserle İslam dininin insanlığa ulaşmaya başladığı ilk günden itibaren varlığını ve önemini yitirmeyen değerler eğitimi yeniden ele alınmakta ve çağımızın pedagojik yönelimleriyle eş düzeyde ortaya konulmaktadır. Sosyal hizmet kuruluşları bünyesinde hayata hazırlanan çocuklarımızın dinî duygu, bilgi ve uygulama düzeyindeki ihtiyaçlarına yönelik bu çalışma, sağlıklı ve huzurlu nesillere yapılan bir yatırımdır. Eserin, İslam'ın tükenmez rahmet, merhamet ve şifasını toplumun gönlü kırık kesimlerine ulaştırmaya çalışan din gönüllülerine rehberlik etmesini Yüce Allah'tan niyaz ediyor, hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ
Diyanet İşleri Başkanı

01

ALLAH SEVGİSİ

1. İmanın esaslarını bilir.
2. Allah'a iman etmenin imanın esaslarından olduğunu bilir.
3. Allah'ın var ve bir olduğunu bilir.
4. Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehadeti söyler.
5. Allah sevgisinin tüm sevgilerden üstün ve yüce olduğunu bilir.
6. Allah'ın bizi sevdiğini ve her zaman bizimle olduğunu bilir.
7. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu davranışları bilir.
8. Allah sevgisinin insanı mutlu ve güçlü kıldığını bilir.

1. İMANIN ESASLARI

Kazanım

İmanın esaslarını bilir.

Öğretici Notu

İmanın, bir şeye yürekten inanmak, onu gönül huzuruyla benimsemek ve inanılanı "dil ile ikrar kalb ile tasdik" etmek olduğu izah edilir. Bu yönüyle imanın doğrulama, tasdik etme ve kabul etme boyutu olduğunu anlatır.

İmanın, kişinin davranışlarına yön verdiği, benliğimizi bütünüyle sararak duygu, düşünce ve davranışlarımızı doğrudan etkilediği belirtilir. Kendimizle ve diğer varlıklarla ilişkimize yön verdiği vurgulanır.

Allah'a inanan kişinin, insanlara ve diğer canlılara karşı görev ve sorumluluklarını bildiği, olumsuzluklar karşısında sarsılmadığı, ümitsizliğe düşmediği ayrıntılı olarak izah edilir. İmanın, maddi ve manevi sorunlarımızı çözmede, onlarla baş etmede bize güç verdiği anlatılır. Kişinin imanla dünya hayatında her şeyin bir imtihan vesilesi olduğunun bilincine varacağı ve her türlü işte Allah'a sığınıp, yalnız O'ndan yardım dileyebileceği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Bir adet kavanoz ya da kutu

Etkinlik

Öğretici, "İmanın Esasları" ile ilgili bilgi paylaşımı yapmadan önce çocukların çok dikkatli bir şekilde kendisini dinlemelerini, onlardan birkaç cümle ile konuyu anlatmalarını isteyeceğini bildirir.

Öğretici, imanın esaslarını açıklayıp gerekli bilgi paylaşımını yaptıktan sonra çalışma kağıdında verilen imanın esaslarını oluşturan ifadeleri ve soru kağıtlarını ayrı ayrı keser ve katlayıp bir kutu ya da kavanozun içine koyar.

Çocuklar kağıtlarını seçerler.

Buna göre altı çocuk elindeki kağıtta yazılı olan imanın esasını açıklayacak, diğer altı çocuk da soru soracaktır. (Öğretici, çocuk sayısına göre birkaç farklı grup oluşturabilir.)

Öğretici, çocukların hazırlanmaları için onlara kısa bir süre verir. Çocuklar gerekirse konuları ile ilgili kısa notlar alarak, o notları etkinlik sırasında kullanabilirler.

Daha sonra öğretici, çocukları seçtikleri konu başlıklarına göre sırasıyla tahtaya davet eder ve çocuklar sunumlarını yapar.

Sunum esnasında öğretici, zorlandıkları yerde rehberlik ederek gerekli desteği verir. Sunum sonrasında soru sormakla görevli çocuklar istedikleri bir arkadaşlarını seçerek, konu ile ilgili kendi hazırladıkları soruları sorar ve bu şekilde konu pekiştirilir.

Allah'a İman

Meleklere İman

Kitaplara İman

Peygamberlere İman

Ahiret Gününe İman

Kaza ve Kadere İman

Allah'a İman
Meleklere İman
Kitaplara İman
Peygamberlere İman
Ahiret Gününe İman
Kaza ve Kadere İman

Allah'a İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Meleklere İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Kitaplara İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Peygamberlere İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Ahiret Gününe İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Kaza ve Kadere İman konusu ile ilgili bir arkadaşına soru sor

.....

.....

Değerlendirme Soruları

1. İman ne demektir?
2. İmanın esaslarını söyleyiniz.
3. Allah'a iman etmenin kişiye neler kazandırdığını söyleyiniz.

Günün Mesajı

"İman edip yararlı iş yapanlara
gelince onlar da cennetliktirler.
Onlar orada devamlı kalırlar."
(Bakara, 2/82)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. ALLAH'A İMAN

Kazanım

Allah'a iman etmenin imanın esaslarından olduğunu bilir.

Öğretici Notu

İslam'ın temelinin Allah'a iman etmek olduğu izah edilir. Kişinin Allah'ın varlığına, birliğine, tek ilah olduğuna iman etmekle kul olma yolunda ilk adımı atmış olduğu ifade edilir. Akabinde "De ki: O, Allah'tır, bir tektir." (İhlas, 112/1) ayeti ile yüce Rabbimizin tekliği ortaya konulur. Peygamberimizin (s.a.s.) de imanın aslını "Allah'tan başka ilah olmadığını tasdik etmek" (Müslim, İman, 8, (33), I/52) olarak tanımladığı ve imanın diğer esaslarının bunun üzerine bina edileceği anlatılır. (DİB, "İnancım" kitabından faydalanılmıştır.)

Allah'a iman etmenin önemi ve iman esaslarının birbirleriyle ilişkisi izah edilir. "Allah cennetlikleri cennete, cehennemlikleri cehenneme koyacak, sonra da bakın kalbinde hardal tanesi kadar imanı olan birisini bulursanız onu cehennemden çıkarın diyecektir" hadisi şerifiyle konu detaylandırılır. Allah'ın rahmetine bu bağlamda vurgu yapılır (Buhârî, "Îmân", 15; Müslim, "Îmân", 82).

Yöntem ve Teknikler

Deney, Soru - Cevap

Materyal

Mum, cam fanus, mercek, parmak boyası, hayvan resimleri (arı, karınca, şahin kuşu vb.)

Etkinlik

Bu oturumda üç farklı etkinlik yapılacaktır. Öğretici, sınıfa önceden hazırlamış olduğu parmak boyası, cam fanus, mercek, mum ve bazı hayvan resimleri (şahin, arı, karınca, örümcek vb.) gibi malzemelerle girer. İlk etkinlik için, tüm çocuklardan parmak boyasına parmaklarını batırarak A4 kağıdına parmak izlerini çıkarmaları istenir. Her çocuk kendi parmağının altına ismini yazar. Daha sonra mercekle bu parmak izleri çocuklar tarafından

incelenir ve sonrasında öğretici, dünyada yaşayan her insanın parmak izinin birbirinden farklı olduğuna vurgu yapar. İnsanlardaki bu özelliğin Allah'ın varlığına iman etme konusunda önemli bir delil olduğunu açıklar ve insanlarda var olan böyle bir özelliği yapmaya Allah'tan başka bir varlığın gücünün yetmeyeceğine işaret edilir. Konunun önemi ayet ve hadislerle açıklanır.

İkinci etkinlik için öğretici, getirmiş olduğu mumu yakar ve çocukların göreceği şekilde bir süre yanması için bekler. Mum yanarken tüm çocukların izleyeceği şekilde cam fanusu mumun üzerine kapatır. Birkaç saniye sonra mum söner. Öğretici, çocuklara mumun neden söndüğünü, mumun yanmasına sebep olan şeyin ne olduğunu sorar. Daha sonra mumun yanmasını sağlayan ama görünmeyen şeyin oksijen olduğu, canlıların yaşamını sürdürmede önemli bir madde olduğu vurgulanır. Oksijenin olmaması durumunda karşılaşılacak sorunlar üzerine konuşulur. Oksijen gibi önemli bir maddenin oluşturulmasında, yaratılmışların acizliğine vurgu yapılır diğer gezegenlerde oksijen olmadığı için hayat olmadığına ve buralara oksijen getirmenin imkansızlığı hakkında bilgi verilir. Buradan hareketle Allah'ın varlığına ve Allah'a imana vurgu yapılır.

Üçüncü olarak öğretici, getirmiş olduğu hayvan resimlerini çocuklara gösterir ve her hayvan hakkında gerekli bilgileri verir. Örneğin;

ŞAHİN KUŞU: Havada geniş kanatlarıyla çırpınmadan uzun süre uçabilir. 100 yıl kadar ömre sahiptir. Kahverengi tüylü ve güçlü pençeleri vardır. Genellikle gündüzleri avlanırlar. Ormanlık ve çayırlık alanları mesken edinirler. Uçuş sırasındaki ağır kanat çırpışı kendine has özelliktedir. Küçük şahinler kurbağa, solucan ve böcek yiyerek beslenirken, büyükleri kuşları da avlar. Havada saatler süren uçuş yaparlar. Avlarını uçarken bulup kanatlarını kısarak avına doğru inişe geçer. Çok uzak mesafeden avlarını görme ve takip etme yeteneğine sahiptirler. Oldukça iyi görüş yetenekleri olduğundan, insanlar tarafından evcilleştirilerek, avcılıkta kullanılırlar. Ayrıca görüş yetenekleri birçok uçak ve makinalara da ilham vermiştir.

ARI: Arılar Allah'ın kendilerine ilham ettiği şekilde bal üretirler. Bu üretim için kovanlarında karmaşık sistemler kurar ve kendi aralarında işbirliği yaparlar. Arı kovanlarında günlük yaşam içinde yapılması gereken çok sayıda iş vardır. Ancak mükemmel bir organizasyon yeteneğine sahip olan arılar bu işlerin üstesinden kolaylıkla gelirler.

Kovan içindeki nem miktarının sabit bir değerde tutulması, bu işlerden sadece biridir. Kovan içindeki nem oranının hassas bir dengesi vardır ve bu denge, arıların yaşamlarını sürdürmelerinde ve bal üretimlerinde çok önemli bir yer tutar. Çünkü üretilen bala koruyucu özellik kazandıran kovan içindeki nemdir. Nem oranının daima belli bir sınırda tutulması gerekir. Kovanın içindeki nemin normalin altında veya üstünde olması durumunda bal, hem besleyici hem de koruyucu özelliğini kaybeder, yani bozulur. Aynı şekilde kovanın ısısı da on ay süresince tam 32 C olmak zorundadır.

Peki kovandaki ısı ve nem nasıl sabit tutulur?

Bu hayati önemdeki iş için arılardan bazıları 'vantilatör grubu' olarak çalışırlar. Sıcak bir günde arıların kovanlarını birer vantilatör gibi havalandırdıklarını gözlemlemek mümkündür. Kovan girişi arılarla dolar, zemin tahtasına adeta kenetlenir ve kanatlarıyla kovanı yelpazelerler. Hava, kovana bir taraftan girip öteki taraftan çıkması için zorlanır. Kovanın içindeki diğer yelpazeci arılar da, havayı dört bir tarafa sürerler. Kovan içi havalandırma sisteminin bir diğer işlevi de, kovanı dumandan ve havadaki kirlilikten korumaktır.

Arıların balın bozulmaması için gösterdikleri çaba sadece ısı ve nem ayarı ile sınırlı değildir. Kovanda, bakteri üremesine neden olan bütün olayları da kontrol altında tutmak için mükemmel bir sağlık sistemi çalıştırılır. Bu sistem ilk olarak bakteri üremesi ihtimali olan maddelerin ortadan kaldırılmasını hedefler. Sağlık sisteminin ana prensibi yabancı maddelerin kovana girmesini engellemektir. Bu nedenle kovanın girişinde daima iki nöbetçi bulundurulur. Bu tedbire rağmen içeri yabancı bir böcek ya da cisim girerse, bunun en kısa zamanda kovandan uzaklaştırılması için arılar seferber olurlar ve bunu hemen dışarı atarlar.

Kovan dışına atılamayacak büyüklükteki yabancı cisimler için ise başka bir korunma mekanizması devreye girer: Arılar bu yabancı cisimleri "mumyalar"lar. Arılar böyle durumlar için "propolis (arı reçinesi)" adı verilen bir madde üretir ve bununla mumyalama işlemini gerçekleştirirler. Çam, kavak, akasya gibi ağaçlardan toplanan reçinelere bazı özel salgılar eklenerek üretilen arı reçinesi kovan içindeki çatlakların onarılmasında da kullanılır. Arıların çatlak üzerine sürdüğü reçine, hava ile temasa geçtiğinde kuruyarak sert bir yüzey oluşturur, böylece her türlü dış etkiyi engeller.

Küçücük bir böceğin, bu kadar detaylı bilgi sahibi olması da, vücudunda bu işlemleri gerçekleştirecek bir laboratuvarı kendi vücudunda kuramayacağı da oldukça açıktır. Bu küçük canlıyı Allah yaratmıştır ve arı Allah kendisine ne ilham ederse onu yapmaktadır. Bu gerçek Kur'an'da Nahl Suresi'nde haber verilmiştir. Allah, Kur'an'da bal arısından şöyle bahsetmektedir:

"Rabbin, bal arısına vahyetti: Dağlarda, ağaçlarda ve onların kurdukları çardaklarda kendine evler edin. Sonra meyvelerin tümünden ye, böylece Rabbinin sana kolaylaştırdığı yollarda yürü-uçuver. Onların karınlarından türlü renklerde şerbetler çıkar, onda insanlar için bir şifa vardır. Şüphesiz düşünen bir topluluk için gerçekten bunda bir ayet vardır." (Nahl Suresi, 16/68-69)

Öğretici, hayvanlar hakkında kısa bilgiler verdikten, bunların ne kadar mükemmel yaratıldıklarından bahseder ve yüce yaratıcımızın varlığına ve Allah'a imana tekrar vurgu yapar.

Değerlendirme Soruları

1. İmanın esasları nelerdir?
2. Allah'a iman etmenin faydaları nelerdir?
3. Allah'ın varlığına imanı kuvvetlendiren bazı delillerden örnek veriniz?
4. "Ey müminler! Allah'a, elçisine ve elçisine indirdiği kitaba (Kur'an'a) ve daha önce indirdiği kitap(lar)a iman edin..." (Nisa, 4/136) ayeti kerimesinde neye işaret edilmektedir, ayet imanın hangi şartlarından bahsetmektedir?

Günün Mesajı

"Ey müminler! Allah'a, elçisine ve elçisine indirdiği kitaba (Kurân'a) ve daha önce indirdiği kitap(lar)a imân edin..."
(Nisa, 4/136)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. ALLAH'IN VARLIĞI VE BİRLİĞİ

Kazanım

Allah'ın var ve bir olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Allah'ın, yeryüzünü, bütün canlı ve cansız varlıkları yaratan, insana hayat veren biricik yaratıcı olduğu izah edilir. Kulun kendisine bu hayatı bahşedene iman etmesi ve onun zâti ve subûtî sıfatlarını dil ile ikrar kalb ile tasdik etmesi gerektiğini belirtir. Allah'ın (c.c), bu dünyadaki varlıkların hiçbirine benzemediği, bu nedenle O'nun sıfatlarıyla bilindiği vurgulanır. Allah'ın kendi varlığının ve birliğinin anlaşılması için Kur'an'a bakılmasını, âlemin, tabiatın gözlemlenmesini ve üzerinde düşünülmesini emrettiği vurgulanır.

"O yeri yayıp döşeyen, orada dağlar, nehirler meydana getiren, orada her türlü meyveden (erkekli-dişili) iki eş yaratandır. O geceyi gündüze bürüyor. Şüphesiz bunlarda, düşünen bir kavim için (Allah'ın varlığını gösteren) deliller vardır" (Ra'd, 13/3) ayeti öğretici tarafından işlenerek evrenin işleyişindeki düzenin, ahengin ve her şeyin yerli yerinde yaratılmasının Allah'ın varlığının ve tek oluşunun bir eseri ve kanıtı olduğu ortaya konulur.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım ve eğitsel oyun

Etkinlik 1

Öğretici 4 çocuk seçer ve her birisinin bir mevsim olduğunu söyler ve kendilerini arkadaşlarına sırasıyla tanıtmalarını ister. Çocukların sunumu bittikten sonra öğretici "Peki ya kış yaramazlık yapıp ben ilkbahardan sonra geliyorum derse ne olur?" sorusunu mevsim rolündeki çocuklara yönelterek kendilerini bir de böyle tanıtmalarını ister. Öğretici meydana gelen karmaşanın altını çizerek (sonbaharda yaprak döken ağacın kışın uyuduktan sonra ilkbaharda yeniden canlanarak yeşermesini ve yazın meyveler vermesini ve bu olayların sırayla gerçekleşmesinin önemini anlatarak) kâinattaki ahenkten bahseder.

Daha sonra öğretici kâinattaki düzenle alakalı birkaç örnek daha vererek bu düzeni kuranın Allah olduğunu ve O'nun "bir ve tek" olması sebebiyle de hiçbir karmaşa olmadan bu düzenin devam ettiğini söyler ve şu ayetleri açıklar:

"Gökten su indiren O'dur. (Buyurdu ki:) İşte biz her çeşit bitkiyi onunla bitirdik. O bitkiden de, kendisinden üst üste binmiş taneler bitireceğimiz bir yeşil bitki, hurmanın tomurcuğundan sarkan salkımlar, üzüm bağları, zeytin ve nar bahçeleri meydana getirdik; birbirine benzeyeni var, benzemeyeni var. Meyve verirken ve olgunlaştığı zaman her birinin meyvesine bakın! Kuşkusuz bütün bunlarda inanan bir toplum için ibretler vardır." (En'am, 6/99)

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka ilahlar olsaydı kesinlikle ikisinin de düzeni bozulurdu. Demek ki, arşın Rabbi Allah onların nitelemelerinden uzaktır, yücedir." (Enbiyâ, 21/22)

Öğretici günün sözündeki şiiri birkaç çocuğa okuttuktan sonra, şiir üzerine sohbet ederek dersi sonlandırır.

Değerlendirme Soruları

1. Kâinattaki düzene örnekler verebilir misiniz?
2. Yaratıcı bir ve tek olmasaydı bu düzen sağlanabilir miydi?
3. Allah'ın varlığını ve birliğini size hissettiren şeyler nelerdir?

Günün Mesajı

Her defa haberi taze bir müjde;
O var!
Ne sen varsın, ne ben, ne yar, ne kimse;
O var!
Bütün sevdiklerin elden gittiyse;
O var!
Sana daha yakın şah damarından;
O var!
Arama, ilaç yok eczanede!
O var!

Gayede, sebepte ve bahanede;
O var!
Ölümsüzlük şevki, ilahi sevinç;
O var!
Yıkılmaz dayanak, kırılmaz destek;
O var!
Tekten de tek, bir tek, tek başına tek;
O var!

Necip Fazıl KISAKÜREK (kısaltılmıştır)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Allah'ın varlığı ve birliği (tevhid) en önemli inanç esası olduğu ifade edilir. Bütün inanç esaslarının Allah'a iman ve O'nun birliği esasına dayanmakta olduğu vurgulanır. Allah'ın, kâinatı yaratan ve bu düzenin devamlılığını sağlayan, kendisine ibadet edilen, bir ve tek olan yegâne yaratıcı olduğu ifade edilir. İslam dininin Allah'ın varlığına ve birliğine iman konusunda kesin ve şüphesiz bir inancı öngördüğü, İslam'da var olan bütün inanç esasları, hükümler ve ilkelerin bu temel üzerine kurulduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Örnek Olay İnceleme

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 2

Öğretici, imanın esaslarından ilkinin Allah'ın varlığına ve birliğine iman olduğunu söyledikten sonra bir hikâye okuyacağını belirtir. Hikâye İmam-ı Azam Ebu Hanife ile ilgili olduğundan başlangıçta çocuklara şu bilgi verilir:

"İmam Azam, Hanefi mezhebi kurucusu olarak kabul edilen, büyük bir âlimdir. Asıl ismi 'Numan bin Sabit'tir. Şimdi okuyacağım hikâye onun çok genç olduğu zamanlarda yaşanmıştır. O yıllarda henüz İmam-ı Azam adıyla değil, Numan bin Sabit ismiyle anılmaktadır."

Örnek Olay Metni

Numan, çok akıllı, zeki ve bilgiliymiş. Onun yaşadığı Bağdat şehrine bir inançsız adam gelmiş. Adam kendine çok güvenen biriymiş.

"Kim bana Allah'ın varlığını ispat edebilir?" demiş. İnsanlar Numan'ı göstermişler. "Bizim bu küçük bilginimiz sana Allah'ın varlığını ispatlayabilir" demişler. İnançsız adam küçümseyen bakışlarıyla şöyle bir süzmüş Numan'ı ve demiş ki:

"Hadi bakalım ispatlasın da görelim!" Büyük bir meraklı kitlesi toplanmış. İnançsız adam kurulan yüksek bir kürsüye çıkıp oturmuş. Herkese tepeden bakıp kasılıyor, bilginlik taslıyormuş. Bu sırada küçük Numan "Benim kitaplarım evde kaldı. Gidip onları getireyim önce" demiş. Numan gitmiş ve bir türlü gelmemiş. Herkesin sabrı tükenmiş. Biraz da küçük bir çocuğu adamın karşısına çıkardıklarına pişman olmuşlar. İnançsız adam, kasım kasım kasılıyor ve 'Nerede kaldı şu küçük bilgininiz?' diye büsbütün canlarını sıkıyormuş. Ama herkes bu işin içinde bir anormallik olduğunu da sezmekteymiş. Çünkü Numan dosdoğru bir insandır. Yalan söylemez sözünde durur. Gelmeyecekse mutlaka söyler ya da haber gönderir… Böylece bir hayli zaman geçtikten sonra çıkıp gelmiş küçük bilgin. Tabii kalabalıkta bir merak, bir uğultu… İnançsız adamda ise biraz daha kendine güven belirmiş. Sormuş Numan'a: "Nerede kaldın? Yoksa Allah'ın varlığını ispatlayamayacağından mı korktun? Numan gayet rahat ve soğukkanlılıkla cevap vermiş:

"Hayır, böyle bir korkum yok. Çünkü Allah'ın varlığını ispatlamak çok kolay bir konudur. Ancak benim gecikmemin bir sebebi var. Benim evim karşı kıyıda. Biliyorsunuz, Bağdat'ın ortasından kocaman bir ırmak akar. Karşıya geçtikten sonra büyük bir sel ve fırtına çıktı… Tekrar dönmek için ne bir sandal ne bir köprü kaldı!"

"Peki, şimdi nasıl geçip geldin?"

"İşte ben de onu anlatacağım. Geldim kıyıya. Bir de baktım ki, kocaman kocaman taşlar kıyıdan yuvarlanıp atlıyor ırmağın içine. Yeni gelen taşta ötekinin üstüne, derken köprü ayakları meydana geldi. Bu arada havada kendi kendine uçan uzun tahtalar bu ayakların üzerine örtüldü. Arkasından yine çiviler yine havadan uçuşarak kurşun gibi saplanıp tahtaları ayaklara tutturdular. Büyük ve rahat bir yol gibi, kocaman bir köprü meydana geldi. Ben de üzerinden yürüyüp geçtim ve geldim." Herkes şaşkınlık ve üzüntüyle bu sözleri dinlerken inançsız adamın keyfi iyice artmış ve demiş ki: "Yahu karşıma küçük bir bilgin diye bu akılsız çocuğu mu çıkardınız? Bir yığın saçma ile uğraşacak vaktim yok benim!" Numan, adama bakmış ve "Neresi saçma bu anlattıklarımın?" demiş.

"Neresi saçma değil ki! Koskoca bir köprünün kendi kendine oluştuğunu anlatıp duruyorsun. Hiç kendi kendine köprü oluşur mu?" Numan'ın gözleri sevinçle parlamış, inançsız adamı susturan şu cevabıyla, dinleyenler de derin bir nefes almışlar.

"Dünyaya göre çok daha küçük ve sanatsız olan bir köprünün kendi kendine olamayacağını söylüyorsun da bu muhteşem dünyanın nasıl kendi kendine oluştuğunu söyleyebiliyorsun?"

İnançsız adamın bütün keyfi kaçmış bir anda. Kızarıp bozarmış, yutkunmuş bir süre. "Peki" demiş, "Kabul ediyorum ki, bu dünya kendi kendine olmamıştır. Onun da yaratıcısı vardır."

"İşte o yaratıcı Allah'tır." demiş Numan. İnançsız adamın bütün kozları bitmemiş. "Öyle ise bir soru soracağım." demiş. Tam olarak Allah'a inanmam için, buna da cevap vermelisin.

Numan, gayet rahat ve korkusuz bir tavırla, "Sor!" demiş. İnançsız adam biraz morali bozuk bir şekilde şu soruyu sormuş:

"Allah varsa O'nu niçin göremiyoruz?" Numan soruyu pek kolay bulmuşçasına tebessüm etmiş.

"Önce bize biraz süt versinler de sohbetimiz biraz daha tatlansın." demiş, sütler gelmiş. O zaman sütü tatlandırmak için içine bal katılırmış. Adam sütünü tatlandırıp içmeye başlamış. Fakat Numan, adama bir kaşık daha bal sunmuş, "Buyurun sütünüzü tatlandırın." Adam "Sağ ol!" demiş, "Ben balı karıştırdım, sütüm ballıdır. Sen benim soruma cevap ver şimdi." Küçük Numan "Önce sütün balını halledelim." demiş. Adam biraz daha kızgın söylenmiş: "Benimkisinin balı vardır dedim ya!", Numan "İnanmam" demiş. Adam büsbütün kızgın "Niçin inanmıyorsun?" deyince de şu cevabı vermiş: "Ben görmediğim şeye inanmam! Süte karıştırdığın balı gösterirsen inanırım." Adam "Süte karıştırılmış bal görünür mü?" deyince Numan, "Demek ki bu dünyadaki pek çok şeyi de biz gözümüzle göremiyoruz. Siz sütün yağını ve şekerini bile göremediğiniz halde Allah'ı görmek istiyorsunuz. Allah'ı gözümüzle bu dünyada göremiyoruz ama O'nun yarattıklarını, eserlerini görüyoruz."

İnançsız adam, biraz daha bozulmuş vaziyette şaşkın ve üzgün ne yapacağını bilemez bir halde düşünmeye başlamış. "Peki" demiş. "Son bir soru daha... Eğer buna da cevap verirsen, ben de Allah'a inanıp Müslüman olacağım…"

Numan, hedefe yaklaşmanın verdiği tatlı bir sevinçle "Sor" demiş. Adam son bir hamleyle doğrulmuş ve demiş ki: "Peki, kabul ediyorum ki Allah vardır. O'nun görünmediğini de anladım. Öyle ise bu gözümüzle görmediğimiz ve varlığına aklımızla inandığımız Allah şimdi yapıyor?"; "Bu sorunuz da çok kolay! Ama cevabı sizin oturduğunuz kürsüden vermek isterim. İner misiniz aşağıya?" Adam çok şaşkın bir vaziyette kürsüden inmiş. Küçük Numan çıkmış. Kendisine şaşkın şaşkın bakan adamı süzdükten sonra demiş ki: "Allah, şimdi senin gibi inançsız bir adamı bu kürsüden aşağı indirdi ve yerine de benim gibi imanlı bir çocuğu oturttu."

diyerek öğretici hikâyeyi tamamlar ve değerlendirme sorularıyla konuyu pekiştirir.

Değerlendirme Soruları

1. Kendi kendine olan herhangi bir şey gördünüz mü?
2. Göremediğimiz halde varlığından emin olduğumuz şeylere örnekler veriniz.
3. Allah'ın var ve bir olduğuna dair senin verebileceğin örnekler var mı?

Günün Mesajı

"De ki: O, Allah'tır, bir tektir. Allah Samed'dir. (Her şey O'na muhtaçtır, o, hiçbir şeye muhtaç değildir.) Ondan çocuk olmamıştır (Kimsenin babası değildir). Kendisi de doğmamıştır (kimsenin çocuğu değildir). Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir."

(İhlas Suresi)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. KELİME-İ TEVHİD VE KELİME-İ ŞEHADET

Kazanım

Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdeti söyler.

Öğretici Notu

Müslüman olmanın ilk esasının Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed (s.a.s.)'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna kalp ile iman edip bunu dil ile ifade etmek olduğu açıklanır. Kişinin kalben inandığını Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdeti söyleyerek dil ile ortaya koyduğu anlatılır.

Kelime-i Tevhid'in, "La ilâhe illallah Muhammedün Rasulullah" cümlesi olduğu ve "Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed Allah'ın elçisidir", anlamına geldiği; bu ifadenin Allah'ın varlığını, birliğini, O'nun her şeyi yoktan var eden tek yaratıcı olduğunu, eşi benzeri ve ortağının bulunmadığını, Hz. Muhammed (s.a.s)'in Allah'ın elçisi olduğunu ortaya koyduğu ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, çift taraflı bant ya da patafix

Etkinlik

Çocuklarla Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet kavramlarının önemi, söylenişi, anlamı ile ilgili gerekli bilgi paylaşımı yapılır. Her çocuk Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet'i okur ve anlamını söylemeye çalışır. Öğretici konunun tamamen anlaşıldığına kanaat ettiğinde etkinliğe geçilir. Öğretici daha önceden Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet' i oluşturan her bir kelimeyi ayrı ayrı renkli kartlara okunaklı bir şekilde yazar. Bu renkli kartlar yan yana dizildiğinde Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet ortaya çıkar.

Öğretici çocukları iki gruba ayırır. Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet'i oluşturan renkli kartların hepsi karıştırılır ve bir masanın üzerine bırakılır. Birinci grup üyeleri tahtaya davet edilir. Bulunulan ortamda tahta yoksa duvar da kullanılabilir. Öğretici kronometreyi başlatır. Grup üyeleri en kısa sürede kartları yan yana doğru sıralamaya ve böylelikle Kelime-i Tevhid ve Kelime-i Şehâdet'i en kısa sürede, doğru şekilde oluşturmaya çalışırlar. Kartlar yarışma esnasında tahta ya da duvara patafix ya da çift taraflı bant kullanılarak yapıştırılır. Sıralamayı doğru yapmak kadar en kısa sürede yapmak da önemlidir. Birinci grup etkinliğini tamamladığında ikinci grup da aynı şekilde etkinliğe katılır. Etkinlik iki grup tarafından da tamamlandığında öğretici katılan çocuklara teşekkür eder ve çocukları küçük hediyeler ile ödüllendirir.

Değerlendirme Soruları

1. Kelime-i Tevhid ve anlamı nedir?
2. Kelime-i Şehâdet ve anlamı nedir?
3. Müslüman olmanın ilk esasının Kelime-i Şehâdeti söylemek olması size neyi düşündürüyor?

Günün Mesajı

"Cennetin anahtarı 'La ilahe illallah' diye şehadette bulunmaktır."
(Müsned, c.36, s.41, No:22102)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ALLAH SEVGİSİNİN ÜSTÜNLÜĞÜ VE YÜCELİĞİ

Kazanım

Allah sevgisinin tüm sevgilerden üstün ve yüce olduğunu bilir.

Öğretici Notu

İnsanın, bedensel ve ruhsal ihtiyaçları olan bir varlık olduğu anlatılır. Bedensel ihtiyaçlar yeme, içme, uyuma, barınma vs. gibi ihtiyaçlardır ve maddi olarak doyurulabilmeleri mümkündür. Ruhsal ihtiyaçlar sevme, sevilme, değer görme gibi manevi olarak doyurulması gereken ve doyurulmadığı takdirde insanın psikolojisini tahrip eden ve ruhsal yıkıma neden olan ihtiyaçlardır. Bu bağlamda manevi ihtiyaçların en başında gelen sevginin, ruhun en temel gıdası ve doyurulması gereken başlıca ihtiyacı olduğu vurgulanır.

Sevginin Allah'ın insanlara, birbirlerini, diğer canlıları ve kendisini sevmeleri için bahşettiği en muazzam duygu olduğu belirtilir. Allah'ın varlığının en büyük delillerinden birinin bizlerde yarattığı sevgi duygusu olduğu vurgulanır. Bu bağlamda en üstün sevginin bizzat sevginin kendisini yaratan, bu duyguyla sevmeyi bahşeden yaratıcıya yönelik olması gerektiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, çift taraflı bant ya da patafix

Etkinlik

Öğretici, bir oyun oynayacaklarını söyler ve çocukları iki gruba ayırır. Oyun şöyledir: Gruplardan biri anlatıcılar diğeri dinleyiciler olur. Öğreticinin komutuyla her bir anlatıcı önce en sevdikleri kişiyi sonra her komut değişimiyle sırasıyla en sevdikleri yemeği, en sevdikleri yeri ve en sevdikleri kitabı her seferinde farklı bir dinleyiciye birkaç dakika içinde anlatacaklardır. Öğretici bu süreci yönetirken zamanı tutma ve her komutta anlatıcıların farklı dinleyicilerle konuşmasını takip etmeye dikkat edecektir. Daha sonra anlatıcı ve dinleyici grupları değiştirilerek oyun bir kere daha oynanır.

Oyunun bu kısmı bittikten sonra öğretici çocukları daire şeklinde konumlandırır ve bir çocuk dairenin ortasına geçerek kendi sevdiği bir şeyi söyleyip "burada", dinlediği arkadaşlarından birinin sevdiği bir şeyi söyleyerek "nerde" demesini ister. Sevdiği özellik söylenen çocuk bu defa dairenin ortasına geçerken birinci çocuk onun dairedeki yerine geçer. Aynı işlemi ikinci çocuk da yapar. Mesela; birinci çocuk dairenin içindeyken "… kırmızıyı seven burada maviyi seven nerde?" der. Maviyi seven ikinci çocuk dairenin içine girer ve "Maviyi seven burada yüzmeyi seven nerde?" der. Her çocuk birkaç defa söz alır ve oyun tamamlanır.

Oyun bittikten sonra öğretici "Birbirimize dair ne çok şey öğrendik. Ama bir şey var ki hepimizin ne çok sevdiği şey varmış" diyerek çocuklara sevgi deyince neyi anladıklarını sorar. Çocukların cevaplarını dinledikten sonra kendisi de içimizdeki sevgi duygusunu var edenin Allah olduğunu, O'nun bizi severek yarattığını hatta "Hem çok seven hem çok sevilen hem de yarattıklarına sevme ve sevilme yeteneği veren" anlamındaki Vedûd isminden bahseder. Aşağıdaki ayetler ile konuyu zenginleştirir:

"O, çok bağışlayandır, çok sevendir." (Bürûc, 85/14)

"…Allah imanınızı boşa çıkaracak değildir. Şüphesiz Allah insanlara çok şefkatli ve çok merhametlidir." (Bakara, 2/143)

"Rabbinizden bağışlanma dileyin, sonra O'na tövbe edin. Şüphesiz Rabbim çok merhametlidir, çok sevendir." (Hûd, 11/90)

Değerlendirme Soruları

1. Sizce sevgi ne demektir?

3. Bütün sevgilerin kaynağı ve en yüce- en üstün sevginin sahibi kimdir?

4. Sevginin Allah tarafından insanlara verilen bir nimet olması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günün Mesajı

Davut (a.s.)'ın duasından birisi şöyle idi: "Allah'ım, senden senin sevgini ve seni sevenleri sevmeyi ve senin sevgine beni ulaştıracak amelleri dilerim. Allah'ım, senin sevgini, nefsimden, çoluk çocuğumdan ve soğuk sudan daha sevgili kıl."

(Tirmîzi, Daavât, 72)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. ALLAH, KULLARI İLE BERABERDİR

Kazanım

Allah'ın bizi sevdiğini ve her zaman bizimle olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Sevgi duygusunun Allah'ın en büyük nimetlerinden biri olduğu anlatılır. Allah'ın bütün kullarına karşı sonsuz sevgi ve merhamet sahibi olduğu ve bunu birçok ayetiyle de ilan ettiği belirtilir. Allah'ın kullarını yaratmasındaki hikmetlerden birinin de kuluna duyduğu sevgi olduğu vurgulanır. Kur'an-ı Kerim'deki "Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler!" (Mâide, 5 /54) ayeti izah edilerek konu desteklenir.

Sevgi nimetini kullarının kalbine yerleştirenin Yüce Allah olduğu belirtilir. Kâinatta insanın varlığının bile Allah'ın sevgisinin bir yansıması olduğuna dikkat çekilir. Allah'ın insana değer vermesi onu kendine kul olarak kabul etmesinden de anlaşılabileceği; bizleri yoktan var eden yüce Rabbimizin, gizli-açık her türlü duygu ve davranışımızdan haberdar olduğu; kalbimizin derinliklerinde, dua ve niyaz, sevgi ve nefret, kin ve haset adına gizlediklerimizi de açığa vurduğumuzu da çok iyi bildiği açıklanır. Varlıkta ve darlıkta, sevinçte ve kederde, gece ve gündüzde O'na yönelişimizden haberdar olduğu; O'nun (c.c) , bizi bizden iyi bildiği ve bize bizden yakın olduğu vurgulanır.

Allah'ın, insanı en mükemmel şekilde yaratıp ona tüm yaratılmışlar üzerinde bir üstünlük verdiği ve onu en şerefli mahlûk kıldığı ifade edilir. İnsanın da bu üstünlüğünün ve Allah'a yakınlığının bilincinde olup kendisini yalnız hissettiği durumlarda O'na sığınabileceğini bilmesi gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Üzerlerinde ayet ve hadislerin yazılı olduğu bilgi kartları

Etkinlik

Bilgi kartlarına yazılacak ayet-i kerimeler ve hadis-i şerif:

1. "O çok bağışlayandır, çok sevendir." (Burûc, 85/14)

2. "Kişi sevdiğiyle beraberdir." (Buhari, Edep, 96)

3. "…Biz ona şah damarından daha yakınız." (Kaf, 50/16)

4. "Allah, çok bağışlayan, çok merhamet edendir." (Âl-i İmran, 3/31)

5. "Enes b. Malik'ten rivayet edildiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yanında iken oradan birisi geçti. Adam, 'ey Allah'ın Resulü, ben bu adamı seviyorum' dedi. Hz. Peygamber (s.a.s.) de ona, 'bunu ona söyledin mi? diye sordu. Adam 'hayır' cevabını verdi. Hz. Peygamber, 'Git, ona söyle' buyurdu. Bunun üzerine adam o kimsenin yanına gitti ve 'ben seni Allah için seviyorum.' dedi. Öteki adam da 'beni kendisi için sevdiğin Allah da seni sevsin.' dedi." (Ebu Davud, Edeb, 112-113)

Öğretici, sınıftaki çocukları eşit sayıda gruplara ayırır. Bilgi kartlarını dağıtır. Her grup kartta yazan ayet veya hadisi okur. Her grup kendi arasında okuduklarını değerlendirir ve konu ile ilgili yapılan yorumlar grup sözcüsü tarafından ifade edilir. Çocukların diğer kartlarda yazılanlar hakkında da konuşmaları istenir.

Konuyu toparlamak maksadıyla öğretici, Allah'ın, Alîm, Basîr, Semî olduğunu belirtir. Yüce Rabbimiz, kullarına olan yakınlığının Kur'an-ı Kerim'de şu şekilde beyan edildiğini söyler:

"Kullarım beni sana soracak olursa, muhakkak ki ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da benim çağrıma cevap versinler ve bana iman etsinler. Umulur ki doğru yolu bulmuş olurlar." (Bakara, 2/186)

Öğretici, Allah'ın tüm varlıklara duyduğu sonsuz sevgi ve şefkatin bilincinde olan kişinin yüreğinde en çok yer verdiği sevginin de Allah sevgisi olması gerektiğini ifade eder.

Değerlendirme Soruları

1. Allah'ın sevdiği bir insan olmak nasıl bir duygudur? (Kişiye mutluluk ve huzur veren bir duygu olduğu üzerinde durulur.)

2. Allah'ın kullarının her zaman yanında olduğunu bilmek nasıl bir duygudur? (Kişinin yalnızlık hissetmemesi, kendini daima güçlü hissetmesi, hayatta karşılaşılan zorluklara karşı mücadele gücü sağlaması cevaplarının alınması sağlanır.)

3. Kartlarda yazan ayet ve hadislerden çıkaracağımız ana fikir ne olabilir? (Allah'ın kullarını çok sevdiği ve her zaman onların yanında olacağı sonucuna ulaşması sağlanır.)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

7. ALLAH'IN SEVDİĞİ VE RAZI OLDUĞU DAVRANIŞLAR

Kazanım

Allah'ın sevdiği ve razı olduğu davranışları bilir.

Öğretici Notu

Allah'ın razı olduğu davranışların anlatılacağı söylenir. Çocuklardan bu davranışların isimleri geçtikçe not etmeleri istenir. Ayrıca dikkatle dinlenilmesi gerektiği çünkü konunun sonunda onlara çalışma kâğıdı dağıtılacağı ifade edilir. Ders aşağıda belirtilen çerçevede anlatılır.

Rabbimizi razı edecek tavırların neler olduğunu öğrenmek için bize sunulmuş çok değerli iki rehber vardır: Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in sünneti.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.)'in Kur'an ahlakına dair uygulamaları ve tavsiyeleri hadisler vasıtasıyla bizlere ulaşmıştır. Hoşgörü, affedicilik, güler yüz, fedakârlık, vefa, yardımseverlik, adalet, sadakat, tevekkül, ihlâs, şevk, temizlik, insaniyet, dürüstlük, şefkat, vicdan, tevazu, kanaatkârlık, sabır… Tüm bu güzel ahlak özellikleri, Kur'an'ın tavsiye ettiği ahlakî ilkeler doğrultusunda yaşamaya vesile olan, insanın yaratılış fıtratına uygun, sahip olunduğunda kişiye mutluluk ve huzur veren, Yüce Allah'ın beğendiği ve övdüğü davranışlardandır.

Güzel bir sözle bir Müslüman'ın gönlünü almanın, ona Allah'ı hatırlatmanın, bir mümin için fedakârlıkta bulunmanın ve buna benzer sayısız davranış göstermenin Allah katında karşılığı bulunan birer ibadet hükmünde olduğunun unutulmaması gerektiği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Takrir, Çalışma Kâğıdı

Materyal

Renkli karton, kalem, yapıştırıcı

Etkinlik

Ders işlendikten sonra aşağıdaki çalışma kâğıdı dağıtılarak katılımcılardan boşlukları doldurmaları istenir.

Allah'ın sevdiği ve razı olduğu davranışları nedenleri ile birlikte açıklayınız.

Hoşgörü, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü .....
.....
.....

Affedicilik, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü .....
.....
.....

Fedakârlık, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü .....
.....
.....

Dürüstlük, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü .....
.....
.....

Yardımseverlik, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü ....
.....
.....
.....

Sadakat, Allah'ın sevdiği bir özelliktir. Çünkü .....
.....
.....

Öğretici, dersin başında katılımcılardan not ettikleri kelimeleri okumalarını ister. Bütün davranışlar bir araya getirilir. Eksik kalan olursa öğretici hatırlatır. Ortaya şöyle bir liste çıkmalıdır: "Hoşgörü, affedicilik, güler yüz, ince düşünce, fedakârlık, vefa, yardımseverlik, adalet, sadakat, tevekkül, ihlâs, şevk, temizlik, insaniyet, dürüstlük, şefkat, vicdan, tevazu, kanaatkârlık, sabır vb."

Konunun pekişmesi için oda/sınıf kapısına bu özellikler renkli kartonlara yazılarak hazırlanır. Ortaya büyükçe "OLALIM" yazısı yapıştırılır. Belirlenen özellikler etrafına yapıştırılarak sergilenmesi sağlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Allah'ın razı olduğu davranışlara örnekler veriniz.
2. Bu davranışların birey üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Bu davranışların toplum ve evren üzerindeki etkileri nelerdir?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

8. ALLAH SEVGİSİ'NİN KULLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Kazanım

Allah sevgisinin insanı mutlu ve güçlü kıldığını bilir.

Öğretici Notu

Allah sevgisinin insanı mutlu ve güçlü kıldığı anlatılır. Yaratıcıyı sevmenin ve O'nun tarafından sevilmenin bir mü'min için en güvenli limana sığınmak gibi olduğu ifade edilir. Rahman'ın bitmek tükenmek bilmeyen sevgisine ulaşmanın, insanı kulluğun zirvesine çıkardığı; Rabbinden hoşnut olmanın, O'nu sevmenin, O'nun sevgisiyle yücelmenin bir boyutu olduğu vurgulanır. Kul, Allah'ın sevgisine sahip olmayla, onun lütfuna keremine ve koruyuculuğuna ulaşmış olur. O'nun bütün âlemi kucaklayan rahmetinin kullarını da kucakladığı anlatılır. "De ki: Rabbinin rahmetinden, sapmış olanlardan (sapıklardan) başka kim ümit keser?" (Hicr, 15/56) buyurarak Allah'ın (c.c) rahmetinden ve sevgisinden ümit kesmeyen mü'minin hakiki güç ve saadete erişeceği ifade edilir. Mümin, Rahman'ın 'Afuvv' adıyla affedileceğini, 'Birr' adıyla iyilik ve güzellikte kullarına yardım edeceğini, Ğaffâr adıyla çokça bağışlanacağını, 'Hâdi' adıyla kullarını doğru yola eriştireceğini, 'Halîm' adıyla, günahların cezasını vermeye güç yetirdiği halde ceza vermede acele etmeyip onlara mühlet verileceğini, 'Raûf' adıyla çok merhametli ve yumuşak olduğunu, 'Vekîl' adıyla Allah'a tevekkül ederek hayatını düzenleyen ve O'na sığınanlara işlerinde yardım edeceğini bilir.

.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Örnek Olay İnceleme

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik

Bu etkinlik bir 'Örnek Olay İncelemesi'dir. Dikkat edilmesi gereken husus çocukların okunan örneği tamamen anladığından emin olmaktır. Bu sebeple metin, birkaç kez okunabilir.

Çocuklara etkinlik şöyle açıklanır:

"Arkadaşlar şimdi size Peygamberimizin hayatından bir örnek anlatacağım. Beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum. Okuduklarımı güzelce anlamanız gerekiyor, çünkü kıssanın sonunda tamamlamanızı istediğim cümleler olacak. Şimdi rahatça arkamıza yaslanalım ve can kulağıyla dinleyelim."

1.Kıssa - Allah Sevgisinin Kullar Üzerindeki Etkisi

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Yüce Allah'tan hicret iznini aldığı günün öğle vakitlerinde Hz. Ebu Bekir'in yanına gitti. Birlikte Medine'ye doğru yola çıktıklarında, onların evlerinde olmadıklarını fark eden müşrikler her tarafta onları aramaya başlamışlardı. Allah Resulü yolculuktan haberdar olmamaları için gece yolculuğunu tercih etmişti. Yine takip edilmemek ve müşrikleri şaşırtmak amacıyla da Hz. Peygamber (s.a.s.) ve yol arkadaşı Medine tarafına değil, tam aksi yöndeki Sevr Dağı tarafına yönelmişlerdi. İki yol arkadaşı oradaki bir mağarada birkaç gün saklandılar. Buna rağmen kâfirler onların izini bulup mağaranın önüne gelip dayandılar. Acaba başvurdukları tedbir bir fayda vermemiş miydi? Yol arkadaşı çok endişeli idi. Çünkü müşriklerden bir grup üst üste binmiş kayalardan oluşan bu mağaranın üzerinde gezip durduğu esnada Hz. Ebu Bekir, onların ayaklarını görmüş ve endişesini, "Onlardan birisi ayaklarının dibine bakacak olsa kesin bizi görür." sözü ile dile getirmişti. Bunun üzerine Allah'a karşı her an tam bir güven, sevgi ve tevekkül içinde olan Hz. Peygamber (s.a.s.), "Üçüncüsü Allah olan iki kişiye sen ne olacağını zannediyorsun?" diyerek onu teselli etmiş ve Allah'ın kendilerini koruyacağına olan güvenini ve tevekkülünü göstermiştir. Arkadaşını, "Üzülme! Çünkü Allah bizimle beraber." sözleriyle teskin etmiş, Allah onun üzerine bir güven ve huzur indirmiştir. Böylece peygamberimiz Allah sevgisinin insanı güçlü kıldığını ve gerçek tevekkülün nasıl olması gerektiğini bizlere öğretmiştir.

1. Kısmın Sonu

Öğretici, metnin çocuklar tarafından anlaşıldığına emin olduktan sonra şu cümleleri tamamlamalarını ister.

Allah'ın bana güç ve kuvvet verdiğini hissediyorum. Çünkü……..

Allah'ın beni sevdiğini hissediyorum. Çünkü……

Allah'a tevekkül ederim. Çünkü……

2. Kıssa

Öğretici, "Tarihimizde Allah sevgisinin kullar üzerindeki güçlü ve olumlu etkisi ile ilgili pek çok örnek vardır. Bunlardan bir tanesini de sizlerle paylaşmak istiyorum" der. Kurtuluş Savaşı'nda atalarımız vatanımız için ne zor şartlarda mücadele etmişler. Düşmanlarımız silah teknolojisi olarak, yeme-içme olarak gayet zengin bir durumdayken bizim askerlerimiz ise neredeyse aç kalmış. Onca maddi güç farkına rağmen, bizim askerimize kuvvet veren, düşman askerinin ise parayla satın alamadığı bir güç varmış.'. 'Neymiş o güç öğretmenim? Parayla alınamayan güç ne olabilir ki?' diye sordum. Öğretmenim tok bir sesle cevap verdi: 'İman gücü elbette! Bizim askerimizin kalbi Allah ve memleket sevgisiyle doluymuş. Bu yüzden ne gazi olmaktan korkmuşlar, ne de şehit olmaktan. Allah'tan aldıkları güçle 'Allah, Allah!!!' diye haykırarak çatışmışlar düşmanla. Hatta bir türküde savaş meydanındaki askerimizden şöyle bahsedilir: "Allah dedi yüreğine güvendi/ Allah dedi bileğine güvendi". (Nazoğlu'nun Biber Gibi Benleri, Uşak / Bağbaşı Köyü, Rep. No:3434.)

İşte böyle çocuklar, aslında hayat hepimiz için bir savaş meydanı gibi. Bu meydanda eğer en büyük güç ve mutluluk kaynağına sığınırsak başarılı oluruz. Gönülden 'Allah!' diyeceğiz ve bu güçle hayatımıza kendimiz yön vereceğiz, tabi ki Allah'ın yardımıyla.

Değerlendirme Soruları

İki kıssa da okunduktan sonra şu sorular sorulur:

1. Allah sevgisi kişiyi nasıl güçlendirir?
2. Hz. Peygamber mağarada arkadaşı Hz. Ebu Bekir'i nasıl teselli etmiştir?
3. Parayla satın alınamayan güç nedir?
4. Savaş meydanında askerlerimiz nasıl başarılı olmuştur?

Günün Mesajı

"Üzülmeyin, gevşemeyin, eğer
inanıyorsanız üstün olan sizsiniz."
(Âl-i İmran, 3/139)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

02

PEYGAMBER SEVGİSİ

1. Peygambere iman etmenin imanın esaslarından biri olduğunu bilir.
2. Allah'ın neden peygamberler gönderdiğini bilir.
3. Peygamberlere iman ve itaat etmenin Allah'ın emri olduğunu bilir.
4. Peygamberlerin görev ve özelliklerini bilir.
5. Hz. Muhammed'i tanır, sever ve örnek alır.
6. Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları bilir.

1. PEYGAMBERE İMAN

Kazanım

Peygambere iman etmenin imanın esaslarından biri olduğunu bilir.

Öğretici Notu

"Peygamber," Allah'ın (c.c) insanlar arasından seçtiği ve vahiy yoluyla emir ve yasaklarını insanlara iletmek üzere gönderdiği kimse olarak tanımlanır. Peygamberlerin, içinde yaşadıkları toplumdan seçildiğini ve Allah'ın dilediği kimseyi peygamber olarak seçtiği "Bu Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir" ayetiyle anlatılır (Cum'a, 62/4).

Allah sevgisi konusundaki ilk etkinlik tekrar edilerek imanın esasları hatırlatılır. Peygambere iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğu anlatılır. Burada özellikle Allah tarafından gönderilmiş olan bütün peygamberlere iman etmenin gerekli olduğu, İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed (s.a.s.)'e ise hem iman etmenin hem de ona uymanın gerekliliği izah edilir. Allah'ın (c.c), peygamberlerin bir kısmına inanıp, bir kısmına inanmamayı inkarcılık saydığı ifade edilir (Bakara, 2/285; Nisa, 4/150-151).

Etkinlik

Öğretici, 'İmanın Esasları' ile ilgili bilgi paylaşımı yapmadan önce çocukların çok dikkatli bir şekilde kendisini dinlemelerini, onlardan da birkaç cümle ile konuyu anlatmalarını isteyeceğini bildirir. İmanın esasları anlatılırken kullanılan bu etkinlikte "Peygambere İman" konusu ayrıntılı olarak izah edilmeli ve Peygamberlere imanın, imanın esaslarından olduğu özellikle vurgulanmalıdır.

Öğretici, imanın esaslarını ve Peygamberlere imanı açıklayıp gerekli bilgi paylaşımını yaptıktan sonra çalışma kağıdında verilen imanın esaslarını oluşturan ifadeleri ve soru kağıtlarını ayrı ayrı keser ve katlayıp bir kutu ya da kavanozun içine koyar.

Çocuklar kağıtlarını seçerler.

Buna göre altı çocuk elindeki kağıtta yazılı olan imanın esasını açıklayacak, diğer altı çocuk da soru soracaktır. (Öğretici, çocuk sayısına göre birkaç farklı grup oluşturabilir.)

Öğretici, çocukların hazırlanmaları için onlara kısa bir süre verir. Çocuklar gerekirse konuları ile ilgili kısa notlar alarak, o notları etkinlik sırasında kullanabilirler.

Daha sonra öğretici çocukları seçtikleri konu başlıklarına göre sırasıyla tahtaya davet eder ve çocuklar sunumlarını yapar.

Sunum esnasında öğretici zorlandıkları yerde rehberlik ederek gerekli desteği verir. Sunum sonrasında soru sormakla görevli çocuklar istedikleri bir arkadaşlarını seçerek, konu ile ilgili kendi hazırladıkları soruları sorar ve bu şekilde konu pekiştirilir.

İmanın esasları nelerdir?

.....

.....

Peygamberlere iman ne demektir?

.....

.....

Peygamberlerin görevi nedir?

.....

.....

Peygamberlere iman niçin önemlidir?

.....

.....

Peygamberler insanlara neyi öğretir?

.....

.....

Son Peygamber kimdir?

.....

.....

Değerlendirme Soruları

1- İman esasları nelerdir?

2- Peygamberler niçin gönderilmiştir?

Günün Mesajı

"Rabbinden bir rahmet olarak biz peygamberler göndermekteyiz. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."

(Duhan, 44/ 5-6)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. PEYGAMBERLERE OLAN İHTİYAÇ

Kazanım

Allah'ın neden peygamberler gönderdiğini bilir.

Öğretici Notu

Allah'ın insanlık tarihi boyunca insanları ve toplumları desteksiz ve rehbersiz bırakmadığı ve her topluluğa mutlaka bir peygamber gönderdiği şu ayetlerle izah edilir: "Her toplumun bir peygamberi vardır." (Yunus, 10/47; Nahl, 16/63), "Hiçbir topluluk yoktur ki, içlerinden bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın." (Fâtır, 35/24), "Biz bir peygamber göndermedikçe kimseye azâb edici değiliz" (İsrâ, 17/15).

İnsanın aklı ile Allah'ın varlığını, birliğini ve yüceliğini anlayabilir ancak O'nun hakkında peygamberlerin vahiyle getirdiği bilgileri elde edemeyeceği izah edilir. Allah'a nasıl ibadet edileceğinin insana peygamberlerle öğretildiği anlatılır. Ahiretle ilgili konularda insanın akıl yoluyla doğru çıkarımlarda bulunmasının mümkün olmadığı, bu sebeple insanın peygamberlerin kılavuzluğuna ihtiyaç duyduğu vurgulanır.

Tüm peygamberlerin ve son peygamber Muhammed (s.a.s.)'in önce genel olarak bütün müminlere, sonra özel olarak Allah'a ve ahiret gününe inananlar ile Allah'ı çok zikredenlere rehber olduğu anlatılır. Hz. Peygamber (s.a.s.)'in iman, ibadet, ahlak ve her türlü söz ve davranışlarında müminlere örnek olduğu ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Etkinlik

Öğretici, çocuklara hep beraber bir yolculuğa çıkacaklarını söyleyip hepsinin yere uzanıp gözlerini kapatmalarını ister. Çocuklar yere uzandıktan sonra öğretici "ben size rehberlik yaparak bir şehri gezdireceğim, sizlerden de anlattığım yerleri gözünüzde canlandırarak beni takip etmenizi istiyorum" der ve çocukların arasında dolaşarak şehrin tanıtımına başlar.

"Evet, arkadaşlar şu an sizlerle Sivas kent meydanındayız. Tam karşınızda gördüğünüz bu Osmanlı yapısı Hükümet Konağı… Tarih kokan bir şehir turunun habercisi olan bu konak, şehrin tüm misafirlerini karşılayan ilk yapıdır.

Yürümeye devam edelim ve yürüdüğümüz bu yolun İstasyon Caddesi olduğunu öğrenelim. Cadde şehrin ana caddesidir ve tren istasyonuyla son bulduğu için bu adı almıştır. Caddenin hemen sağındaki bina ise cumhuriyetin temellerinin atıldığı kongre müzesidir. Atatürk 4 Eylül kongresi için Sivas'a geldiğinde burada kalmıştır ve bu mekân şu an müze olarak ziyaretçilerine hizmet vermektedir. Hadi müzeyi gezelim…" der ve çocuklardan müzenin içini hayal etmelerini ister.

Daha sonra öğretici yeniden anlatmaya başlar "Müzede epeyce yorulduk ama tam karşımızdaki çifte minarede biraz oturalım ve bir çay içelim." diyerek çay siparişi verir gibi yapar, çayın ne kadar güzel olduğundan bahseder, çocuklara de çayın nasıl olduğunu sorduktan sonra "Çifte minare adıyla bilinen bu yapı Selçuklu zamanına aittir. Bu taş işlemesi çok nadirdir, yerli ve yabancı turistlerin her zaman ilgisini çekmektedir. Karşımızdaki Gök Medrese ise yine bir Selçuklu yapısı olup zamanının tıp fakültelerinden biridir. Burada yüzlerce yıl ilmi çalışmalar yapılmıştır.

Dinlendiğimize göre ikindi serinliğini huzurlu bir atmosferde hissetmek üzere Ulu Cami'ye geçelim" der ve Ulu Cami'nin de bir Selçuklu yapısı olduğu, eğri minaresiyle görenleri hayrete düşürdüğünü çocuklara anlatır.

Öğretici, "Epey gezdik, akşamı da ettik. Başka bir şehir turunda buluşmak üzere…" diyerek oyunu sonlandırır ve çocuklardan gözlerini açıp oturmalarını ister. Daha sonra şehir turunun keyifli olup olmadığını, Sivas'a dair neler öğrendiklerini sorar. Çocukları dinledikten sonra "Peki bu gezide ben size rehberlik etmeseydim hiç bilmediğiniz bu şehirde nasıl gezerdiniz?" sorusunu sorar ve çocukları dâ bir rehberle bu işin daha güzel ve keyifli olacağına dair sorularıyla onları yönlendirir.

İşte Rabbimizin bize gönderdiği peygamberler de bu dünya yolculuğumuzda, dünyayı Allah'ın rızası doğrultusunda keşfetmemizi ve cennete ulaşmamızı sağlayacak rehberlerdir.

Değerlendirme Soruları

1. Rehber kime denir?
2. Allah, peygamberleri neden göndermiştir?
3. Son peygamber kimdir?

Günün Mesajı

"Her toplumun
bir yol göstericisi vardır."
(Ra'd, 13/7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. PEYGAMBERLERE İMAN VE İTAAT ALLAH'IN EMRİDİR

Kazanım

Peygamberlere iman ve itaat etmenin Allah'ın emri olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Peygamberlere imanın, imanın temel esaslarından biri olduğu ve Allah'ın her topluma yol gösterici olarak peygamberler göndermiş olduğu önceki konularda izah edildiği şekilde özetlenir. Peygambere iman ve itaatin Allah'ın emri olduğu "Allah'a ve Resul'e itaat edin" (Âl-i İmran, 3/32) ayetiyle izah edilir.

Bin beş yüz yıl evvel dünyayı şereflendiren Peygamber Efendimizi göremediğimiz halde ona iman ve itaatin ön şartının onu tanımak ve sevmek olduğu anlatılır. Onu bütün ayrıntılarına vakıf olduğumuz yaşantısı ve hayran bırakan kişilik özellikleri ile sevdiğimiz vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli karton, renkli kalemler, yapıştırıcı, makas

Etkinlik

Öğretici, çocuklara "Sevdiğimiz insanları görmek isteriz öyle değil mi?" diyerek başlar. Peygamberimiz (s.a.s.)'in sevdiğimiz insanlardan olduğunu, dolayısıyla onu da görmek istememizin çok normal olduğunu vurgular. Hiç şüphesiz ki; Allah sevgisinden sonra sevgiye en layık olan Hz. Muhammed (s.a.s.)'dir. Zira Yüce Allah, bir ayet-i kerimede Hz. Peygamber (s.a.s.)'e hitaben şöyle buyurmaktadır:

"(Ey habibim!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah, son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir." (Âl-i İmran, 3/ 31)

Ayetten anlaşıldığı üzere Allah'ın bizi sevip günahlarımızı bağışlamasının yolu Efendimiz (s.a.s.)'e uymaktan, onu sevmekten geçmektedir. Hz. Peygamber (s.a.s.)'i gerçekten seven bir mü'minde bulunması gereken bazı vasıflar vardır.

Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1- Onun hayat tarzına hayatımızı uydurmak. Nitekim Cenab-ı Allah

"Andolsun ki Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnek vardır." (Ahzab, 33/21) buyurmaktadır.

2- Hz. Peygamber (s.a.s.)'in sözünü kabul edip hükmüne razı olmak (Nisa,4/ 65).

3- Hz. Peygamber (s.a.s.)'in güzel ahlâkıyla ahlaklanmak ve bütün kötü ahlâk ve davranışlardan sakınmak. Çünkü sevgili Peygamberimiz;

"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim" (Tirmîzî, Hüsnü'l-Huluk, 8). buyurmaktadır.

4- Hz. Peygamber (s.a.s.)'e saygı ve hürmet göstermek (Hucurat, 49/2).

5- Hz. Peygamber (s.a.s.)'e daima salat ve selamda bulunmak (Ahzab, 33/56).

Öğretici, "Bizlerin onu görmek gibi bir imkânı yoktur. Ama onu anlatan şemail kitapları vardır diyerek devam eder." Fırsat eğitimi yaparak şemail kitaplarının özellik ve içerikleri hakkında kısaca bilgi verir. Peygamber (s.a.s.)'in şemailinden bahseder. Boyu, yüzü, dişi, gözü, kaşı gibi özelliklerinin çocuklar tarafından yazılmasını rica eder. Herkes aldığı notu renkli kartona güzel bir şekilde yapıştırır. Aşağıdaki örnekte olduğu gibi hazırlanan notlarla bir afiş çalışması yapılır. Öğretici hazırlanan afişin görünen bir yerde sergilenmesini sağlar.

Değerlendirme Soruları

1. Peygamberlere iman etmek, peygamberi sevmek nasıl davranmayı gerektirir?

2.Peygamberimizin fiziksel özellikleri nasıldır?

3.Birini görmeden sevmek ne ile mümkün olur?

Günün Mesajı

"Andolsun ki Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnek vardır."

(Ahzab, 33/21)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

PEYGAMBERİMİZİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

YÜZÜ
Yuvarlakça ayın on dördü gibi parlak...
Alnı açık ve geniş...

BOYU
Uzuna yakın orta boylu...

SAKALI
Sık... Siyah...

DİŞLERİ
İnci taneleri gibi....

KİLOSU
Ne şişman ne zayıf....
İri yapılı, iri kemikli...

GÖZLERİ
İrice... Koyu siyah...
Kirpikleri sık ve uzun...
Kaşları uzun ve kavisli...

SAÇLARI
Hafif dalgalı... Koyu siyah....

4. PEYGAMBERLERİN GÖREVLERİ VE ÖZELLİKLERİ

Kazanım

Peygamberlerin görev ve özelliklerini bilir.

Öğretici Notu

Kur'an-ı Kerim'in pek çok yerinde vurgulandığı gibi peygamberlerin de insan olduğu anlatılır. Ancak her peygamberde insan olmanın da ötesinde birtakım özelliklerin bulunması gerektiği izah edilerek peygamberlerin özellikleri maddeler halinde anlatılır:

1-Emânet (Güvenilir olmak): Peygamberler her bakımdan güvenilir kişilerdir. Asla emanete ihanet yapmazlar. Herkesin güvenini kazanırlar. Peygamber olmadan önce de böyledirler. Nitekim Sevgili Peygamberimiz, kendisine peygamberlik bildirilmeden evvel de "Muhammedü'l-emîn" adı ile tanınıyordu.

2-Sıdk (Doğruluk): Peygamberler, sözlerinde, işlerinde ve her türlü davranışlarında doğru ve dürüst insanlardır. Onlar asla yalan söylemezler. Ne söylemişlerse hepsi doğrudur. Allah Teâlâ'dan kullarına ulaştırdıkları her emir ve yasak haktır, doğrudur.

3-Tebliğ (Allah'tan aldıkları mesajı olduğu gibi insanlara bildirmek): Peygamberlerin bildirdikleri emir ve yasakların, güzel ahlâk ile ilgili hükümlerin hepsi, Allah Teâlâ'dan gelen vahiyden ve kendilerine ulaşan haberlerden başkası değildir. İnsanlara bildirdiklerinde, açıkladıklarında hiçbir noksanlık ve fazlalık yoktur.

4-Adâlet: Peygamberler âdildirler. Hiçbir şekilde zulüm ve haksızlık yapmazlar. İnsanlar içinde her hükmü doğru olan peygamberlerdir. Hakemlikte, insanlar arasındaki ihtilâfları çözmekte, en doğru hükmü verirler. Asla adâletsizlik yapmazlar.

5-İsmet (Günah işlememek): Peygamberler, küçük ve büyük hiçbir günah işlemezler. Hiçbir kötü huyları yoktur. Beğenilmeyen, insanı küçük düşüren ve insanların nefret ettikleri şeylerden hiçbiri peygamberlerde bulunmaz. Peygamber olmadan önce ve peygamber olduktan sonra da günah işlemezler.

6-Fetânet: Peygamberler, çok akıllı ve çok anlayışlı kimselerdir. Olayları iyi yönetir, sorunları kavrar ve çözüm odaklı sonuçlara götürürler.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, peygamberlerin özelliklerini anlattıktan sonra sıfatların tanımlarının olduğu fakat isimlerinin olmadığı çalışma kâğıdını çocuklara dağıtır. Tanımları okuduktan sonra boşluklara gereken isimleri yazmalarını isteyerek dersi tamamlar.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

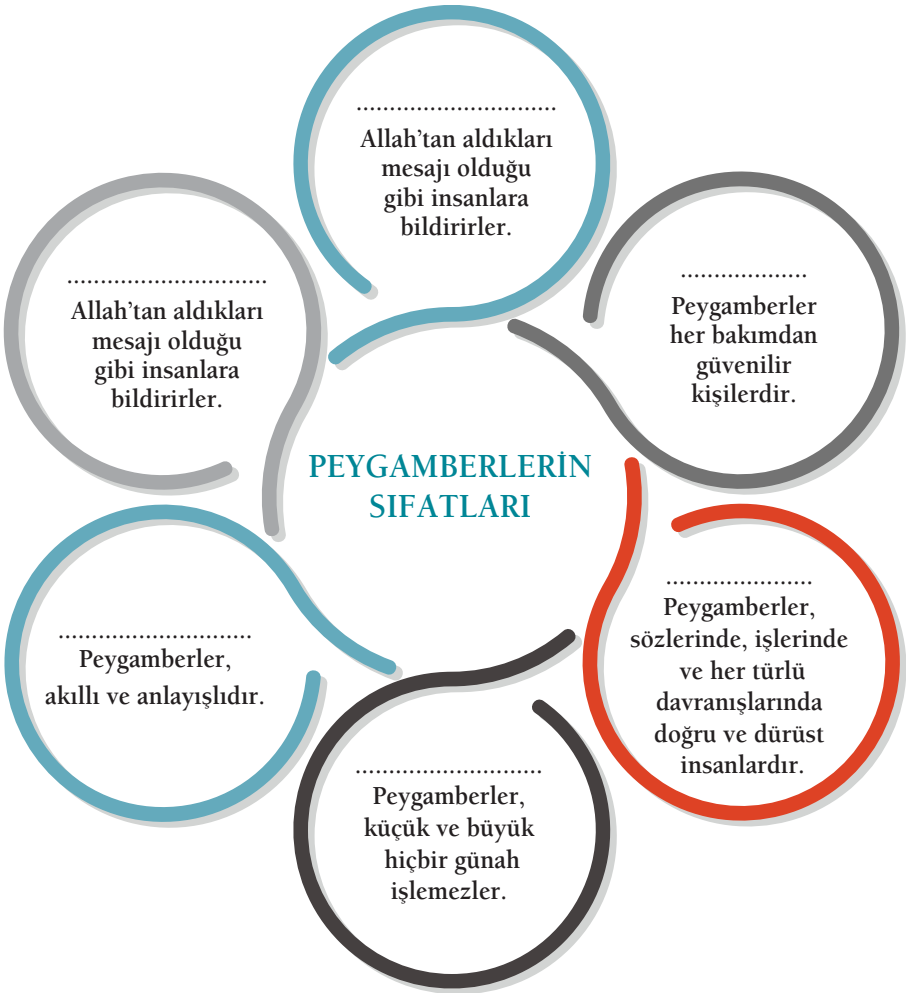

ÇALIŞMA KÂĞIDI

PEYGAMBERLERİN ÖZELLİKLERİ

Aşağıdaki ayetlerin peygamberlerin hangi nitelikleriyle (ismet, sıdk, fetanet, tebliğ, emanet) ilgili olduğunu karşısına yazınız.

"Kitapta (Kur'an'da) İbrahim'i de an, şüphesiz ki o, özü sözü **doğru** bir peygamberdi." **(Meryem, 19/ 41)** ....

"Size Rabbimin mesajlarını duyuruyorum ve ben sizin için **güvenilir** bir öğüt vericiyim." **(A'raf, 7/68)** ....

"(Hepsi de) güçlü bir iradeye ve **keskin bir kavrayış yeteneğine sahip** olan İbrahim, İshak ve Yakup'u hatırla." **(Sa'd, 38/45)** ....

"O peygamber ki Allah'ın gönderdiği emirleri **duyururlar**. Allah'tan korkarlar ve ondan başka kimseden korkmazlar." **(Ahzab, 33/ 39)** ....

"Onlar, büyük **günahlardan ve hayâsızlıktan** kaçınırlar, kızdıkları zaman da kusurları bağışlarlar." **(Şûra, 42/37)** ....

Değerlendirme Soruları

1. Peygamberlerin ortak özellikleri nelerdir?
2. Peygamberlerin özelliklerini açıklayınız.
3. Peygamberlerde bulunan bu özellikler diğer insanlarda da bulunur mu?

Günün Mesajı

"O peygamberler, Allah'ın hidayet ettiği ve özel yetiştirdiği kimselerdir. (Ey Muhammed) Sen de onların gittiği yoldan git."

(En'am, 6/89-90)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. PEYGAMBERİMİZİ TANIMAK, SEVMEK VE ÖRNEK ALMAK

Kazanım

Hz. Muhammed (s.a.s.)'i tanır, sever ve örnek alır.

Öğretici Notu 1

Hz. Peygamberin yaşantısıyla insanlara rehber ve örnek olduğu anlatılır. Allah Teâlâ'nın, Hz. Peygamberin yaşantısını bir bütün olarak insanlara sunduğu ve onu örnek olarak gösterdiği vurgulanır.

Hz. Peygambere uymanın, onu sevmenin ve örnek almanın, Allah'a itaatin ön şartı sayıldığı, "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." ayetiyle izah edilir." (Âl-i İmran, 3/31)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli kartondan hazırlanmış kartlar

Etkinlik 1

Hz. Muhammed (s.a.s.)'in hayatı ile ilgili çocuklara bilgi verilir. Bu anlamda ihtiyaç duyulan paylaşım yapılır ve çocukların konu ile ilgili gerekli bilgiye sahip olduğu düşünüldüğünde etkinliğe geçilir.

Öğretici derse gelmeden önce farklı renklerde kartların bir yüzüne Hz. Peygamberin hayatı ile ilgili bazı kelimeler yazar. Kartların diğer yüzü boş bırakılır. Hazırlanan bu kartlar, çocuklara karışık olarak dağıtılır. Her çocuğa bir kart verilir. Çocuklara ellerinde bulunan kartları dikkatli bir şekilde okumaları söylenir. Çocuklar kartları inceledikten sonra, öğretici

çocuklara, kendilerine iki dakika süre vereceğini ve bu süre içerisinde ellerinde bulunan kartların boş yüzüne 'kartlarında yazan kelimeyi kullanarak' Hz Muhammed'in hayatı ile ilgili bir cümle yazmaları gerektiğini söyler.

Örneğin kartında "Abdullah" yazan çocuğun o kartın arka yüzüne "Peygamberimizin babasının adı Abdullah'tır." şeklinde bir cümle yazması beklenir. Öğretici süreyi başlatır ve süre dolduğunda herkes kalemleri bırakır. Öğretici sırayla kartları alır, çocuğun yazdığı cümleyi okur ve değerlendirmesini yapar. Doğru bir cümle yazılmış ise çocuğu tebrik eder, doğru olmayan bir cümle yazılmış ise öğretici gerekli yönlendirmeyi yaparak çocuğun doğru cevaba ulaşmasını sağlar.

Kartlara şu kelimeler yazılabilir: Abdullah - Hira - 571- Ebu Talip - Mekke - Amine- Medine - Hz. Hatice - Peygamber - Arabistan - 632- Medine- Muhammedü'l-emin - Zeynep- Sevr Mağarası- Hz. Ebu Bekir- Cebrail- vb.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Peygamberin doğum tarihi nedir?
2. Hz. Peygamber nasıl bir çocukluk geçirmiştir?
3. Hz. Peygambere neden "Muhammedü'l-emin" lakabı verilmiştir?

Günün Mesajı

"Kim peygambere itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse (bilsin ki) biz seni onlara bekçi göndermedik."

(Nisa, 4/80)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanlar için en güzel örnek olan Hz. Muhammed hakkında inanan inanmayan herkesin birleştiği noktanın, Hz. Peygamberin **doğru ve güvenilen** kişi, yani "emin" oluşu olduğu izah edilir. Onun içinde yaşadığı toplumun en güvenilen kişilerinden birisi olduğu, bu özelliğinin, herkes tarafından bilindiği için uzak yerlere giden kimselerin kıymetli eşyalarını ona teslim ettiği anlatılır.

Hz. Peygamberin olaylar karşısında hiçbir zaman yılmadığı; böylelikle sabretmenin zorlu fakat insanı huzura sevk eden sonuçlarının olduğunu öğrettiği anlatılır. Ayrıca Peygamberimizin de vazifesiyle ilgili zorlukların yanı sıra, bir insan olarak çok acılar yaşadığı vurgulanır.

Fatıma hariç bütün çocuklarını sağlığında kaybettiği, bu duruma çok üzülen ve gözyaşı döken Hz. Peygamberin, oğlu İbrahim'in vefatı sonrasında karşısındaki dağa dönerek "Ey dağ! Benim başıma gelen senin başına gelseydi yıkılıp giderdin. Fakat biz, Allah'ın emrettiği gibi 'biz Allah'ın kullarıyız ve O'na döneceğiz, hamd âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur' deriz" buyurarak, bu en büyük acıya bile nasıl sabrettiğini ortaya koyduğu vurgulanır (Belazurî, I, 452).

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli A4 kağıt, çift taraflı bant ya da patafix, bilgisayar, video
Video CD'de bulunmaktadır, ayrıca tavsiye edilen bu videoya
https://www.youtube.com/watch?v=7kQ7Ruoj1Po adresinden ulaşılabilir.

Etkinlik 2

Öğretici, önceden hazırlamış olduğu renkli kâğıtları sınıfta bir duvara ya da tahtaya yerleştirir. (Bunun için çift taraflı bant ya da sakız yapıştırıcı kullanılabilir.)

Bu renkli kâğıtların her birinde bazı kişilik özelliklerini tanımlayan ifadeler okunaklı bir şekilde yazılmaktadır. **(Merhametli - hoşgörülü- cesur- adaletli, anlayışlı, yardımsever, espirili, iyi bir dinleyici, akıllı, vb.)** Çocukların bu kâğıtları bir süre incelemelerine izin verildikten sonra öğretici bir çocuğu tahtaya davet eder ve 'iletişim kurduğu, arkadaş olduğu bir kişide bu özelliklerin öncelikli olarak hangilerinin olmasını istediğini' sorar. Çocuk, hazırlanan renkli kâğıtları tekrar inceleyerek kendisi için önemli gördüğü özellikleri ifade eden üç adet kâğıdı eline alır. Öğretici, çocuğun tercih ettiği kâğıtları inceler ve çocuğun tercihini anlamaya yönelik sorular sorarak kısa bir sohbet havası oluşturur.

("Merhamet özelliğinin yazılı olduğu kâğıdı seçtiğini görüyorum. Anladığım kadarıyla buna önem veriyorsun? Peki, merhametli olmak senin için ne ifade ediyor?" gibi sorular sorulurken soru sayısının fazla olmamasına ve konudan uzaklaşılmasına sebep olacak yoruma açık sorular sorulmamasına dikkat edilir.)

Çocuk ile yapılan konuşma tamamlandıktan sonra kâğıtlar tekrar yerlerine yapıştırılır ve etkinlik birkaç çocuk ile tekrar edilir. Daha sonra öğretici tüm bu belirtilen olumlu özellikleri taşıyan birisini tanıdığını söyler. Çocuklarda bir merak duygusu oluşturulur ve "Sizce bu mümkün olabilir mi? Gerçekten tüm bu güzel özellikleri taşıyan, her durumda adaletli davranan, ne olursa olsun yalan söylemeyen, yapılan hataları sonsuz merhametiyle hoş gören, cesur, fedakâr biri olabilir mi?" der ve çocukların vereceği cevapları ve yapılan yorumları dinler. Daha sonra çocuklara konu ile ilgili video seyrettirilir. Videonun sonunda bu kişinin Hz. Muhammed (s.a.s.) olduğu net bir şekilde ortaya çıkar.

(Çocuklar bunu daha öncesinde tahmin edebilir ve Hz. Muhammed ismini verebilirler. Böyle bir durumda öğretici sadece çocukların cevaplarını dinler ve yorum yapmaz, kesin cevabı vermemeye çalışır.) Daha sonra öğretici, Hz. Muhammed`in hayatından örnekler vererek taşımış olduğu kişilik özelliklerini örneklendirir. Bir sonraki ders için araştırma ödevi olarak çocuklara konu başlıkları verir ve gerekli araştırmayı yapmalarını istenir.

Araştırma için verilebilecek konu başlıkları:

- Hz. Muhammed`in merhametini ifade eden hayatı ile ilgili Örnek Olay İnceleme
- Hz. Muhammed`in adaletini ortaya koyan Örnek Olay İnceleme
- Hz. Muhammed'in çocuklar ile ilişkisi

Değerlendirme Soruları

1. Sevgili Peygamberimizin kişilik özellikleri nelerdir?
2. Sevgili Peygamberimizin özelliklerinden sizi en çok etkileyen hangisidir?
3. Hz. Muhammed'in taşıdığı kişilik özelliklerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Hz. Peygamberin davranışlarında esas aldığı ilkeler olduğunu, bunlardan hoşgörü, sevgi ve adaletin onun davranışlarında özellikle öne çıktığı anlatılır. Hz. Peygamberin insan ilişkilerinde daima nezaketli ve ince olduğu vurgulanır. Güvenilir olduğu için kendisine "el-emin" denildiği, hayatı boyunca sabırlı davranmaktan vazgeçmediği, zamanın kıymetini bildiği ve zamanı iyi kullanmayı tavsiye ettiği, yaptığı işlerde istişareye önem verdiği anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Örnek Olay İncelemesi, Soru-Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 3

Öğretici, çocuklara "bugün sizlerle Peygamberimizin hayatından bir tabloyu okuyup, inceleyeceğiz" diyerek aşağıdaki metni okur.

Örnek Olay Metni

"Hz. Peygamber ve arkadaşları Huneyn Savaşı'ndan dönmekteydi. Ben on arkadaşımla beraber onların yolu üzerinde oturuyordum. Resulullah'ın müezzini namaz için ezan okuduğunda biz de bir köşeye çekildik ve alay ederek müezzininin söylediklerini tekrar etmeye başladık. Resulullah bizi duydu ve ezan bittikten sonraaaa…" Ebu Mahzûre

Öğretici, metni okumaya burada ara verir ve "Çocukların yaptığı bu davranışı nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz olsanız bu olay karşısında nasıl hareket ederdiniz? Sizce Peygamberimiz bu olay karşısında nasıl hareket etmiştir?" sorularını çocuklara sorar ve onların cevaplarını dinledikten sonra "Dilerseniz devamını, olayın kahramanı Ebu Mahzûre'den öğrenelim." diyerek okumaya devam eder.

Yanımıza gelerek "Sesi gür olanınız hanginiz?" buyurdu. Yanımdakilerin tamamı beni gösterdi. Daha sonra Resulullah bana dönerek şefkatli bir sesle "Haydi bir ezan oku." dedi. İstemediğim halde bu işi yaptım çünkü kendisi de bana bizzat ezanın okunması konusunda yardımcı oldu. Ezanı bitirdiğimde içinde bir miktar gümüş para olan bir keseyi bana verdi. Sonra sırtımı sıvazladı ve "mübarek olsun" buyurdu. Ben, "Ya Resulallah Mekke'de ezan okumama müsaade buyur" deyince müsaade ettiğini söyledi ve peygamberin dört müezzininden biri olma şerefine erdim." (Müsned, III, 408)

Metin bittikten sonra öğretici peygamberin bu olayda bir gence nasıl şefkatle yaklaştığını, adım adım onun gönlünü nasıl kazandığının altını çizer. Peygamberin hayatından başka örnekler vererek de konuyu pekiştirir.

Değerlendirme Soruları

1. Bu hikâyede Peygamber Efendimiz ezan okuyan çocuğa nasıl davranmıştır?
2. Bu hikâyede Peygamber Efendimizin hangi özelliği öne çıkmaktadır?
3. Siz ezan okuyan çocuğun yerinde olsanız ne hissederdiniz?
4. Hoşumuza gitmeyen bir davranış gördüğümüzde tavrımız nasıl olmalı?
5. Kendi hayatınızdan bu konuda örnekler verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"Andolsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere karşı çok şefkatlidir, merhametlidir."

(Tevbe, 9/ 128)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 4

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) doğduğu çevre, annesi, babası, akrabaları, evliliği ve çocukları hakkında bilgilendirme yapılır. Daha sonra etkinlikle konu pekiştirilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Tahta, kalem, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 4

Kelime Türetme Oyunu

Öğretici, "Bu dersimizde sizinle peygamberimiz Hz. Muhammed'in hayatını, ailesini, arkadaşlarını öğrenmiş olacağız." der. Hz. Muhammed'in hayatından bahseder, ailesini ve arkadaşlarını isimleriyle tanıtır. Konunun pekiştirilmesi için bir kavram veya kelime belirleyerek tahtaya yazar veya yansıtır. Bu belirlenen kavram veya kelimenin her harfi için konuyla ilgili olan yeni bir kavram veya bir ismi altlı ve üstlü olacak şekilde çocuklardan bulmaları istenir. Her harfin altına ve üstüne harfleri yazarak bilgi tamamlanır. Bulunan yeni kelimeler ve kavramlar hakkında bilgi verilir.

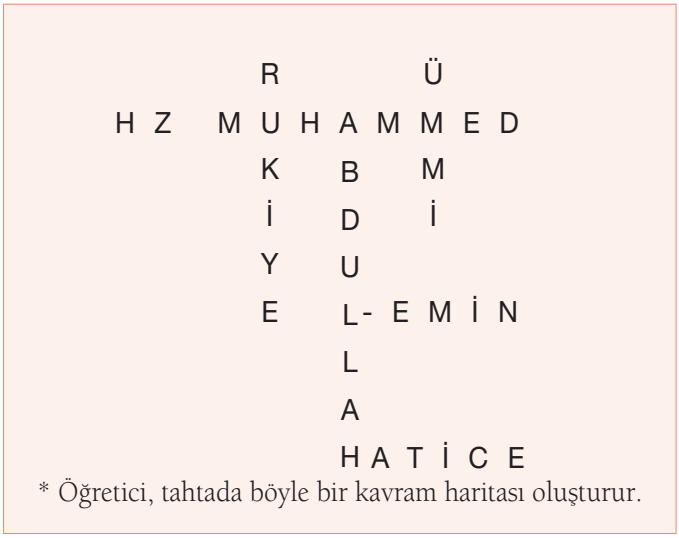

* Öğretici, tahtada böyle bir kavram haritası oluşturur.

Bulunan isim ve kavramlar için örnek açıklamalar:

1. Ümmî: Peygamber Efendimiz okuma yazma bilmiyordu. Bu durum onun ilerde Kur'an-ı Kerim'i kendi uydurup yazdı iddialarına karşı da iyi bir delil olmuştur.

2. Rukiye: Hz. Rukiye (r.a), Peygamberimiz Hz. Muhammed'in ikinci kızıdır. Peygamberlikten yedi sene önce Mekke'de dünyaya gelmiştir. Zâtü'l-Hicreteyn: İki hicret sahibi unvanına sahiptir. Aile olarak kocası Hz. Osman ile ilk hicret eden muhacirlerdendir. İslam davası uğruna akla hayale gelmedik eziyetlere ve çeşitli belalara maruz kalan ve o belaları sabırla geçiştirmesini bilen örnek bir insandır. 22 yaşında, Peygamberimizin ilk vefat eden kızıdır.

3. Hz. Hatice: Hz. Hatice, Hz. Muhammed (s.a.s.)'in sadakatli ve yüce ahlâk sahibi olan hanımıdır. Hz. Hatice, ticaretle uğraşan zengin ve haysiyetli bir kadındı. Ücretle tuttuğu adamlarla Şam'a ticaret kervanları düzenlerdi. Hz. Muhammed (s.a.s.)'in doğru sözlü, güzel ahlâklı ve son derece kendisine güvenilen bir insan olduğunu öğrenince, ona ticaret ortaklığı önerdi. Hz. Muhammed (s.a.s.) Hz. Hatice'nin bu teklifini kabul etti. Hz. Hatice onun başkanlığında bir ticaret kervanını kölesi Meysere'yle birlikte Şam'a gönderdi. Meysere, yolculuk sırasında Hz. Muhammed (s.a.s.)'in doğruluğuna ve dürüstlüğüne şahit oldu. Gittikleri yerde, Peygamberimiz (s.a.s.) satacaklarını sattı ve alacaklarını da aldı. Ondan sonra geri döndüler. Hz. Hatice bu ticaret kervanından çok memnun oldu. Daha önce gönderdiği ticaret kervanlarına nazaran, bu sefer daha fazla kâr elde etti. Hz. Peygamber (s.a.s.) hakkında Meysere'yi de dinleyince, ona olan güveni ve sevgisi daha da arttı. Ona anlaştıkları ücretten fazlasını verdi. Bir müddet sonra güvenilir karakteri ve güzel ahlakı sebebiyle Hz. Muhammed (s.a.s.)'e evlilik teklif etti ve nikahları kıyıldı.

4. Abdullah: Sevgili Peygamberimizin babası olan Hz. Abdullah, Kureyş kabilesinin sayılan, sevilen gençlerinden biriydi. Hz. Abdullah babasına karşı çok saygılı ve itaatkâr bir evlattı. Vehb'in kızı olan Amine ile evlendi ve evlendikten bir süre sonra ticaret hayatına atılarak Suriye'ye ticaret için yola çıktı. Suriye'de işlerini bitirip geri dönerken Medine'ye uğrayarak orada yaşayan babasının dayısı olan Adî b. Neccâr'ın oğullarını ziyaret ettiği sırada bir hastalığa tutuldu ve vefat etti. Hz. Abdullah vefat ettiği vakit Hz. Amine, Peygamberimize altı aylık hamile idi.

(Bu etkinliğin değerlendirmesi yapıldıktan sonra aşağıdaki çalışma kâğıdı çocuklara verilir.)

ÇALIŞMA KÂĞIDI

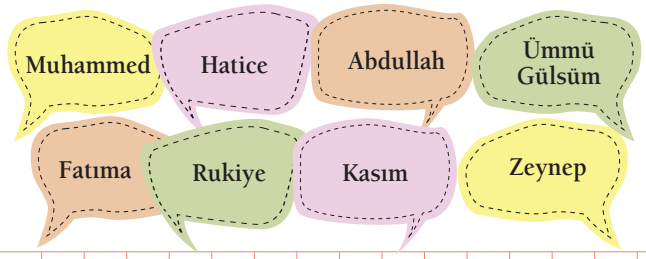

R	U	K	İ	Y	E	A	F	H	K	K	A	E	T	Y	U	I	A	G	S
Ü	F	S	S	O	R	S	N	I	P	S	V	S	B	G	H	J	B	T	E
M	F	T	I	A	H	A	L	L	G	E	M	A	S	D	H	Ş	D	L	R
R	F	D	S	A	G	M	R	E	J	O	Ğ	B	R	S	W	S	U	F	C
J	G	O	D	K	S	L	T	I	R	B	Ü	Z	R	W	H	M	L	N	B
B	Z	E	G	R	T	L	G	L	F	N	M	B	S	R	H	S	L	S	G
Ğ	U	A	Y	J	R	Y	O	M	Ü	Ş	M	M	N	P	L	J	A	D	G
P	G	H	U	O	O	F	B	M	Ö	Ş	Ü	Ü	C	O	R	Y	H	H	A
E	F	A	Z	F	V	B	J	L	Y	L	G	İ	P	H	V	J	K	L	M
M	U	H	A	A	M	K	U	F	L	F	Ü	R	P	U	L	G	A	R	L
Y	R	S	A	T	R	A	G	L	R	Y	L	V	A	T	H	I	K	Y	R
C	K	A	S	I	M	O	P	G	N	Ö	S	G	D	Y	R	H	D	A	R
H	E	R	M	M	E	R	D	B	O	R	Ü	Ç	O	V	D	A	O	Y	L
T	L	D	C	A	J	D	F	Z	G	E	M	Ö	P	O	Y	T	G	F	H
F	E	N	E	R	B	A	H	Ç	E	L	İ	Y	İ	Z	S	İ	S	E	D
J	U	T	N	F	K	Ş	G	L	H	G	K	V	K	M	G	C	Y	F	C
T	Ü	R	K	İ	Y	E	M	M	U	H	A	M	M	E	D	E	K	L	M
G	F	U	Y	H	Ç	G	L	J	B	P	O	Y	C	E	R	M	D	M	G
Y	F	R	Y	Ö	L	K	J	L	Ö	H	J	K	B	R	K	M	F	N	K
Z	E	Y	N	E	P	J	K	I	F	L	İ	Ş	K	F	T	F	V	A	R

1. Yukarıdaki verilen isimleri sözcük avında bulunuz.

2. Aşağıda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Dürüst ve güvenilir bir kişiliği vardı. Bundan dolayı da insanlar ona güvenilir Muhammed (……) diyorlardı

Hz. Hatice, üstün ahlakından dolayı tertemiz kadın (……..) ismiyle anılıyordu.

Hz. Muhammed ile Hz. Hatice'nin evliliklerinden altı çocukları dünyaya gelmiştir. Bunlar; K……, A……, R……, Z……, Ü……, F…….

3. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplandırınız.

* Aşağıda verilen isimlerden hangisi Hz. Muhammed'in çocuklarından biri değildir?

A) Ali B) Abdullah C) Zeynep D) Fatıma

* Hz. Hatice'nin hangi işle ilgili güvenilir bir kişiye ihtiyacı vardı?

A) Tarım B) Turizm C) Ticaret D) Sanayi

Değerlendirme Soruları

1. Peygamber Efendimiz kaç yılında nerede doğmuştur?
2. Peygamber Efendimizin anne, baba ve dedesinin isimleri nelerdir?
3. Peygamberimizin çocuklarının isimleri nelerdir?

Günün Mesajı

"De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olunuz ki Allah da sizi sevsin."
(Âl-i İmran, 3/31)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 5

Peygamber (s.a.s.)'in bazı ahlaki özelliklerinden bahsedilir ve bunları örnek alıp uygulamanın dini ve dünyevi anlamda hayatımıza katkıları belirtilir. Onu örnek almanın sevap kazandıracağı söylenir. Anlatılacak örnek davranışları hayatımıza geçirmek için çaba sarf etmek gerektiği anlatılır. Güvenilirliği, hakkı gözetmesi, insana değer vermesi, üstün kişiliği, hoşgörülü ve sabırlı olması Hz. Peygamberin güzel ahlakındadır. Peygamberimizin en güzel özelliği, başkaları için önerdiği öğütleri ve kuralları ilk önce kendi yaşamında uygulamasıdır. Kendini başkalarından üstün görmemesi, Kuran'ın öğüt ve yasaklarını yaşamından uygulaması onun örnek bir insan oluşuna en güzel delildir. Onun ahlakını kelimelere sığdırmak çok zordur. Onun ahlakı, Kur'an ahlakıdır. Yüce Rabbimiz peygamberimizin ahlakını överken, "Şüphesiz sen yüce bir ahlak üzeresin." (Kalem, 4) buyurmuşlardır. Peygamberimiz Allah'a niyaz ettiğinde, "Allah'ım! Yaratılışımı güzel yaptın, ahlâkımı da güzelleştir" diye dua edermiş (İbn Hıbbân, Ed'ıye, No: 959).

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyaller

Karton, makas, yapıştırıcı

Etkinlik 5

Öğretici, Peygamberimiz (s.a.s.)'in güzel ahlakı üzerine aşağıdaki noktalar üzerinde durur:

- Onun kalbi insan sevgisiyle doluydu.
- Çocukları sever, onlarla ilgilenirdi.
- Peygamberimiz alçak gönüllü olması sebebiyle, fakir zengin ayrımı yapmazdı.
- Hastalara önem verir, ziyaretlerine giderdi.
- Bir topluma girdiğinde, boş bulduğu yere otururdu.
- Elbiselerini kendi tamir eder, ayakkabılarını kendi onarırdı.
- Kesinlikle başkalarına yük olmazdı.
- Kadınlara karşı çok nazik davranır, ev işlerinde yardımcı olurdu.
- Misafiri çok sever, onlara kendi hizmet ederdi.
- Peygamberimiz ömrü boyunca kötü söz söylememiş, kimseyi azarlamamış ve kimseye karşı kırıcı olmamıştır.

- Peygamberimiz daima güler yüzlü ve tatlı dilliydi.

- Başkalarına karşı saygısından ötürü kimsenin sözünü kesmez, dinlemeyi bilirdi.

- Başkalarının kusurlarını yüzlerine vurmazdı.

- Peygamberimiz bedenini ve giysilerini temiz tutar, yaşamını sade yaşardı.

- Diş temizliğine çok önem verirdi.

- Daima doğru sözleriyle bilinir, sözlerinden dönmezdi.

- İnsanlar içinde oldukça cömertti, kendisinden isteyeni geri çevirmezdi. "Ben sadece dağıtıcıyım, veren ancak Allah'tır" derdi.

- İntikam duygularını sevmez, bağışlamayı tercih ederdi.

- Kendisine kötülük edenlere karşı iyilik etmeyi tercih ederdi. Yapılan iyiliği unutmaz, iyiliği daima iyilikle anardı.

- Yaşlılara karşı saygıda kusur etmez, küçükleri sever ve onlara şefkat gösterirdi.

- Tembelliği ve boş durmayı sevmezdi.

- Maddi olarak iyi olduğunda bile sade yaşamıyla dikkat çekmiş, yoksullara her zaman yardımcı olmuştu.

Öğretici, bütün bu özellikleri örnek aldığımız takdirde hayatımıza katacağı güzelliklere vurgu yapar.

Ders işlendikten sonra aşağıdaki gibi bir afiş çalışması çocuklarla birlikte hazırlanır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

HZ. MUHAMMED'İN AHLAKİ ÖZELLİKLERİ AFİŞ ÇALIŞMASI

HZ. MUHAMMED

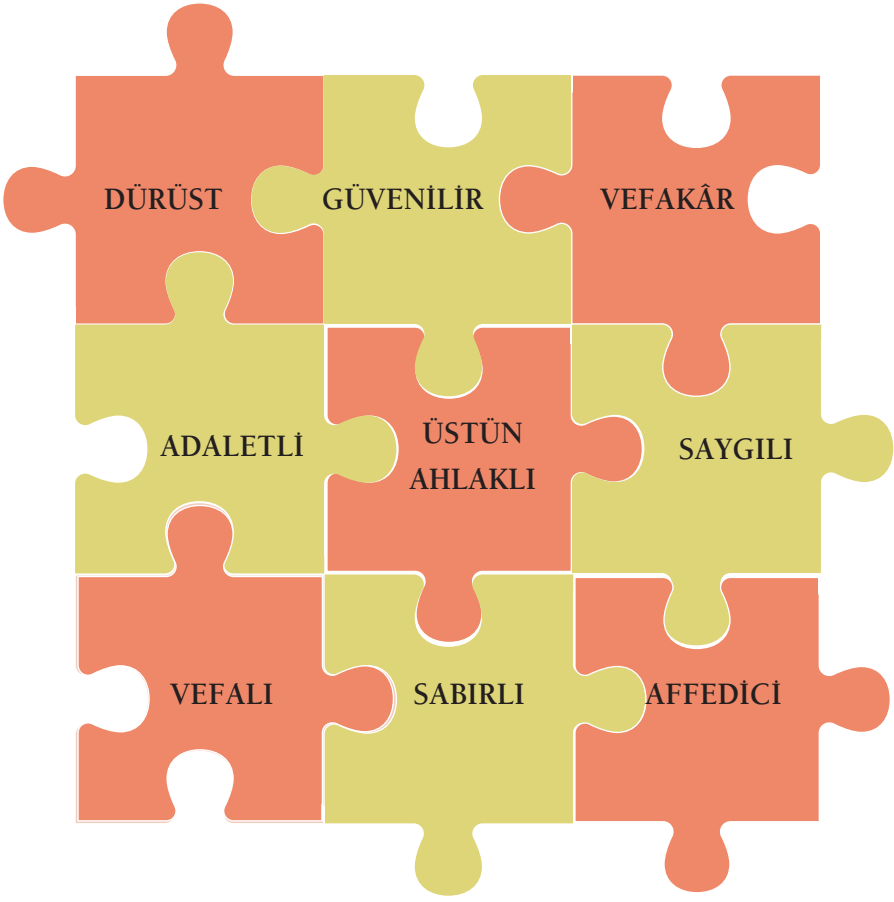

Değerlendirme Soruları

1. Peygamber Efendimizin davranışlarını örnek almanın bize ne gibi faydaları vardır?
2. Peygamber Efendimizin güzel ahlakından örnekler veriniz
3. Peygamber Efendimiz ahlakla ilgili nasıl bir dua etmiştir?

Günün Mesajı

"Andolsun, Allah'ın Resûlünde sizin için; Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah'ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır."

(Ahzab, 33/21)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Eğitsel Oyun

Materyaller

1-10 arası rakamların yazılı olduğu puan kartları

Etkinlik 6

Öğretici, katılımcıların Hz. Peygamberi daha yakından tanımaları için bir yarışma yapacağını belirtir.

Buna göre; yarışmanın adı "Bence Bilir… Sence?"dir. Peygamberimizin hayatını konu alan sorular öğretici tarafından hazırlanır. Çocuklardan biri sunucu olurken, iki tanesi yarışmacı olur. Yarışmacıların elinde 1'den 10'a kadar rakibine verilmek üzere puanlar vardır. Her puanı sadece bir defa verebilir.

Örnek Uygulama

(Sunucu, Ayşe, Fatma)

Sunucu ilk soruyu Ayşe'ye yöneltir.

Sunucu: Ayşe Hanım, Peygamberimizin annesinin adı nedir?

(diye sorduktan sonra, Fatma'ya şöyle der)

Sunucu: Fatma Hanım, Ayşe Hanım bence bilir, sence?

Fatma Hanım: Bence de bilir. 1 puan veriyorum der. (1'den 10'a dilediği puanı sadece bir kereye mahsus olarak verebilir. Yani burada 1 puan verdiği için başka bir soruda 1 verme hakkı kalmaz.)

Ayşe Hanım: 'Amine' cevabını bilirse rakibinin verdiği 1 puanı kazanmış olur. Bilemezse Fatma'nın hanesine -1 yazılır. Çünkü doğru tahmin edememiştir.

Bu 10 soru boyunca devam eder. En çok puanı alan kazanır.

Aşağıda örnek sorular bulunmaktadır: (Öğretici dilediği gibi soru ekleyebilir.)

Peygamberimizin babasının adı nedir?

Peygamberimizin annesinin adı nedir?

Kaç yaşında peygamber olmuştur?

Kaç çocuğu vardır?

Ne zaman doğmuştur?

Nerede doğmuştur?

Kaç yaşında vefat etmiştir?

Kabri nerede bulunmaktadır?

Lakabı nedir?

Lakabı "sıddık" olan en samimi arkadaşı kimdir?

İlk çocuğunun adı nedir?

Kızlarının adı nedir?

Oğullarının adı nedir?

İlk vahyi nerede almıştır?

Değerlendirme Soruları

1. Yarışmada aklınızda kalan sorular hangileri oldu?
2. Peygamber Efendimizin aile fertleri kimlerdi?
3. Peygamberimiz nerede doğdu, nerede vefat etti?

Günün Mesajı

"(Ey Muhammed) Biz seni âlemlere
rahmet olarak gönderdik."
(Enbiya, 21/107)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. VEDA HUTBESİ'NDEKİ EVRENSEL MESAJLAR

Kazanım

Veda Hutbesi'ndeki evrensel mesajları bilir.

Öğretici Notu

Hz. Peygamberin Mekke'den Medine'ye hicretinin 10. yılında (M. 632) gerçekleştirdiği haccın, arkadaşlarıyla vedalaştığı ve bir daha Kâbe'yi ziyaret edemediği için Veda Haccı adını aldığı anlatılır. Zilhiccenin 9. günü Hz. Peygamber ve Müslümanların, öğleden sonra Arafat dağına çıktıkları ve Kusva adlı devesinin üzerinde Arafat Vadisi'nin ortasına kadar gelen Allah'ın elçisinin yüz bini aşkın Müslümana hitap ettiği ve İslam çağrısının en büyük ve en önemli hutbesini okuduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel oyun

Etkinlik

Öğretici, çocuklarla kısaca sohbet eder. Peygamber sevgisi konusuna devam edileceğini söyler ve önceki dersi kısaca özetleyerek geçmiş kazanımlar üzerine konuşulmasını sağlar.

İnsanların bir arada huzur ve refah içinde yaşaması için birtakım kurallar vardır. Ancak hem geçmişte hem de günümüzde zaman zaman bu kuralların ihlal edilmesine bağlı olarak bazı sorunların yaşandığı bilinmektedir. Öğretici, çocuklara bu kuralların ne olduğunu ve ihlalleri durumunda bireysel ve toplumsal anlamda ortaya ne gibi problemler çıkabileceğini sorar ve bu konuyla ilgili bir sohbet ortamı oluşturulur.

Öğretici, Peygamber Efendimizin İslam toplumunun hoşgörü ve barış içinde yaşaması için uyması gereken kuralları hem sözleri ile hem yaşantısıyla insanlara öğrettiğini, son haccında tüm müminleri toplayıp onlara seslenen Peygamber (s.a.s.) Veda Hutbesi'ndeki sözlerinin evrensel mesajlar içerdiğini belirtir ve "Şimdi size Veda Hutbesi'ni okuyacağım, isterseniz bu mesajları hep beraber bulalım!" der.

VEDA HUTBESİ

Bismillahirrahmanirrahim

"Ey insanlar!

Sözümü iyi dinleyiniz! Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada bir daha buluşamayacağım.

İnsanlar!

Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü tecavüzden korunmuştur.

Ashabım!

Muhakkak Rabbinize kavuşacaksınız. O da sizi yaptıklarınızdan dolayı sorguya çekecektir.

Bu vasiyetimi, burada bulunanlar, bulunmayanlara ulaştırsın. Olabilir ki, burada bulunan kimse bunları daha iyi anlayan birisine ulaştırmış olur.

Ashabım!

Kimin yanında bir emanet varsa, onu hemen sahibine versin. Biliniz ki, faizin her çeşidi kaldırılmıştır. Allah böyle hükmetmiştir. İlk kaldırdığım faiz de Abdulmutallib'in oğlu (amcam) Abbas'ın faizidir. Lakin ana paranız size aittir. Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız.

Ashabım!

Dikkat ediniz, cahiliyeden kalma bütün âdetler kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Cahiliye devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası Abdulmuttalib'in torunu Iyas bin Rabia'nın kan davasıdır.

Ey insanlar!

Muhakkak ki, şeytan şu toprağınızda kendisine tapınmaktan tamamen ümidini kesmiştir. Fakat siz bunun dışında ufak tefek işlerinizde ona uyarsanız, bu da onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da sakınınız. (…)

Ey mü'minler!

Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanetler, Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamberin (s.a.s.) sünnetidir.

Mü'minler!

Sözümü iyi dinleyiniz ve iyi belleyiniz! Müslüman Müslümanın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeştirler. Bir Müslümana kardeşinin kanı da, malı da helal olmaz. Fakat malını gönül hoşluğu ile vermişse o başkadır.

Ey insanlar!

Cenab-ı Hakk her hak sahibine hakkını vermiştir (…)

Ey insanlar!

Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız, Âdem ise topraktandır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktadır. Allah yanında en kıymetlı olanınız O'ndan en çok korkanınızdır. (…)

Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine, oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz.

Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmayacaksınız:

*Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayacaksınız.

*Allah'ın haram ve dokunulmaz kıldığı canı, öldürmeyeceksiniz.

*Zina etmeyeceksiniz.

*Hırsızlık yapmayacaksınız…

İnsanlar "Lâ ilahe illallah" deyinceye kadar onlarla cihad etmek üzere emrolundum. Onlar bunu söyledikleri zaman kanlarını ve mallarını korumuş olurlar. Hesapları ise Allah'a aittir.

İnsanlar!

'Yarın beni sizden soracaklar, ne diyeceksiniz?' sorusuna karşılık orada bulunanlar hep birlikte şöyle dediler:

'Allah'ın elçiliğini ifa ettiniz, vazifenizi hakkıyla yerine getirdiniz, bize vasiyet ve nasihatta bulundunuz, diye şehadet ederiz!'

Bunun üzerine Resul-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.) şehadet parmağını kaldırdı, sonra da cemaatin üzerine çevirip indirdi ve şöyle buyurdu:

"Şahid ol yâ Rab! Şahid ol yâ Rab! Şahid ol yâ Rab!"

Veda Hutbesi okunduktan sonra, içerisindeki evrensel mesajlar tek tek belirlenip şu şekilde tahtaya yazılır:

*Her kişinin canı malı namusu mukaddestir.

*Emanetler korunmalı ve sahiplerine verilmelidir.

*Borç üzerinden para kazanmak (faiz) haramdır lakin borçlar vaktinde ödenmeli, kimse mağdur edilmemelidir.

*İslam dini, kan davasını kaldırmıştır.

*Müslüman, müslümanın kardeşidir ve bütün Müslümanlar kardeştir.

*Her kişinin kendi üzerinde hakkı vardır. Kişi kendine zulüm etmemelidir.

*Bütün insanların Rabbi ve atası birdir. Herhangi bir ırkın üstünlüğü yoktur, asıl üstünlük Allah'a karşı sorumluluk bilinciyledir.

Ve bu maddeler kısaca öğretici tarafından açıklanır. Öğretici "Şimdi oyun vakti!" der ve çocukların halka şeklinde oturmasını ister. Oyunu anlatır. Çocuklardan biri Veda

Hutbesi'nden aklında kalan bir cümleyi söyleyip; bir başka arkadaşının ismini söyler. İsmi söylenen çocuk aklında kalan bir cümleyi söyleyip, bir başka arkadaşının adını söyler.

Çocuk sayısına göre bir turda yahut iki turda Veda Hutbesi'nden çıkarılan mesajlar tekrar edilir.

Değerlendirme Soruları

1) Veda Hutbesi'nde hangi konulardan bahsedilmiştir?

2) Veda Hutbesi içinde en çok dikkatini çeken konu hangisidir?

3) Evrensel kanun koymanız istense sizin koyacağınız kanun ne olurdu?

Günün Mesajı

"Mü'minler! Sözümü iyi dinleyiniz ve iyi belleyiniz! Müslüman müslümanın kardeşidir. Böylece bütün Müslümanlar kardeştir."

(Tirmizi, Hudud, 3)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

03

MELEKLERİ TANIYALIM

1. Meleklere iman etmenin imanın esaslarından biri olduğunu bilir.
2. Meleklerin niçin yaratıldıklarını ve özelliklerini bilir.
3. Dört büyük meleğin ve diğer meleklerin görevlerini bilir.

1. MELEKLERE İMAN EDİYORUZ

Kazanım

Meleklere iman etmenin imanın esaslarından birisi olduğunu bilir.

Meleklerin niçin yaratıldıklarını ve özelliklerini bilir.

Dört büyük meleğin ve diğer meleklerin görevlerini bilir.

Öğretici Notu

Meleklerin varlığına iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğu anlatılır. Meleklerin, gayb âlemine ait varlıklar olduğu; gayb âleminin duyularla algılanamayan gözle görülmeyen bizim bilemediğimiz, ancak Allah'ın bildirdiği kadarıyla bilebildiğimiz bir âlem olduğu ifade edilir. Allah katında imanın en makbulünün de gayba iman olduğu vurgulanır. Meleklerin varlığının naklî delillerle sabit olduğu, bunun için, Allah'a iman eden bütün insanların, meleklerin varlığına da iman etmeleri gerektiği belirtilir. Meleklere imanın Allah'ın kesin emri olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Mendiller, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, çocuklara "Melek denince aklınıza ne geliyor?" sorusunu sorar ve cevapları dinledikten sonra, "Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti, müminler de. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler..." (Bakara 2/285) ayetini okur ve meleklere iman etmenin imanın şartlarından biri olduğunu söyler. Meleklere imanın kitaplara iman için olmazsa olmaz olduğunu vurgular ve meleklerin özelliklerini sayar:

- Melekler, nurdan yaratılmış, nuranî ve manevî varlıklardır.

• Yemek, içmek, erkeklik, dişilik, evlenmek, uyumak, yorulmak, usanmak, gençlik, ihtiyarlık gibi insanî özellikleri yoktur.

- Melekler Allah'a isyan etmezler. Allah'ın emrinden çıkmazlar. Hangi iş için yaratılmışlarsa o işi yaparlar.

- Sürekli ibadetle meşgul olurlar ve bundan dolayı yorulmaz ve sıkılmazlar.

- Melekler son derece hızlı varlıklar oldukları için uzak yerlere çok hızlı bir şekilde giderler. Melekler Allah'ın izni ile çeşitli kılık ve şekillere girebilirler.

- Melekler Allah'ın adının anıldığı ve güzel işlerin yapıldığı yerde bulunurlar.

Meleklerin özelliklerinden bahsettikten sonra onların gözle görünmeyen gayb âleminden olduklarını kavramaları için, çocukların bir kısmının gözleri bir mendille bağlanır. Diğer arkadaşlarını, eşyaları görüp görmedikleri sorulur. Bunun neticesinde gözleri bağlı olan çocuklara peki siz görmüyorsunuz diye burada onlar yoktur diyebilir miyiz şeklinde sorular sorarak onların gayb âlemini kavramaları sağlanır. Öğretici, bu etkinliğin ardından tekrar konuya geçerek dört büyük meleği ve görevlerini anlatır:

1. Cebrail: Vahiy meleğidir. Yüce Allah'ın insanlar arasından seçtiği peygamberlere vahiy getirmekle görevlidir.

2. Mikâil: Tabiat olaylarını düzenlemekle görevli melektir.

3. İsrafil: Görevi sur denilen, mahiyetini sadece Allah'ın bildiği bir alete üflemektir.

4. Azrail: Allah'ın izni ve emriyle, eceli gelenlerin, ömrü sona erenlerin canlarını almakla görevlidir.

Bunların dışında;

İnsanı korumakla görevli meleklere "Hafaza/koruyucu" melekleri denir.

İyilik ve kötülüğünü yazanlara "Kirâmen Kâtibin/yazıcı" melekler denir.

Kabirde sual soran meleklere de "Münker-Nekir/sual" melekleri denir. Ayrıca yerde ve gökte, dünya ve ahirette Allah'ın kendilerine verdiği vazifeleri yapan sayısını ancak Yüce Yaratanın bildiği melekler vardır.

Bu açıklamalardan sonra öğretici daha önceden çoğalttığı ekteki çalışma kâğıtlarını çocuklara verir ve dersi tamamlar.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

MELEKLERE İMAN

Aşağıdaki karışık harflerde meleklerin ismi gizlenmiştir.
İsimleri bulduktan sonra görevleriyle eşleştiriniz.

BCİLREA

RİZAAL

ZAFAAH

NEMRÜK NERİK

SAİLRİF

EMİKRAN BANİTİK

AMİLİK

Tabiat olaylarını düzenlemekle görevlidir.

Sur'a üflemekle görevlidir.

İnsanı korumakla görevlidir.

Vahiy meleğidir.

Kabirde sorgusual meleğidir.

Ruhları teslim almakla görevlidir.

İyilik ve kötülüğü yazmakla görevlidir

ÇALIŞMA KAĞIDI

Aşağıdaki kelimeleri bulunuz:

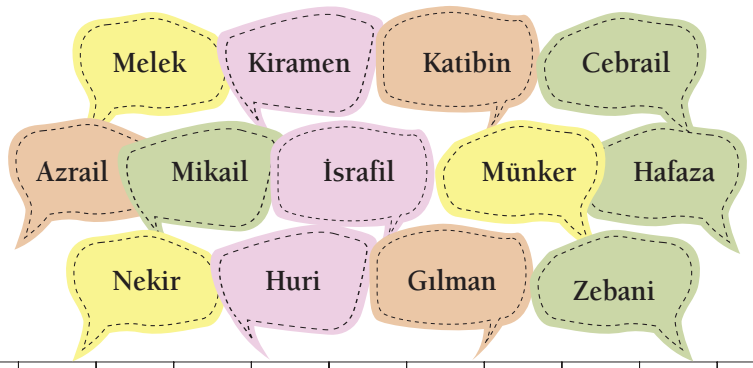

A	D	B	S	K	İ	R	B	N	M	İ	K	M
S	H	U	R	İ	F	G	O	L	Ş	Ç	V	İ
V	Y	K	C	R	Z	İ	R	T	Ü	M	Ö	K
N	F	R	Ğ	A	B	E	Y	G	K	İ	Ç	A
E	D	E	Ç	M	K	R	N	I	B	V	S	İ
K	C	K	M	E	Ö	M	E	L	E	K	B	L
İ	V	O	N	N	P	V	K	M	Z	T	U	A
R	Ö	L	Ü	K	Ş	K	Y	A	R	H	Ş	C
F	Ç	M	C	A	L	Ö	B	N	Ü	M	L	B
T	M	U	A	T	E	L	R	K	G	İ	F	Ö
G	Ü	J	E	İ	V	Ç	U	M	L	R	A	K
R	N	K	R	B	Y	D	H	A	F	A	Z	A
E	K	T	D	İ	J	Z	R	B	Ü	G	R	L
Z	E	B	A	N	İ	S	N	F	P	S	A	T
K	R	O	R	F	İ	A	Ç	R	Y	V	İ	I
M	S	C	E	B	R	A	İ	L	S	Ö	L	M

Değerlendirme Soruları

1. Dört büyük melek ve görevleri nelerdir?
2. Hafaza, Kiramen Katibin, Münker-Nekir meleklerinin görevleri nelerdir?
3. Meleklere inanmak insana neler kazandırır?

Günün Mesajı

"Melekler şöyle derler: Bizim her birimizin bilinen bir makamı vardır. Şüphesiz biz (orada) saf duranlarız. Şüphesiz biz Allah'ı tesbih edenleriz."
(Saffat, 37/164-166)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

04

KUR'AN-I KERİM VE DİĞER KUTSAL KİTAPLAR

1. Kitaplara iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğunu bilir.
2. Allah'ın, bazı peygamberlere kitap gönderdiğini bilir.
3. Diğer kutsal kitapların da Allah tarafından gönderildiğini ancak insanlar tarafından tahrif edildiğini bilir.
4. Kur'an'ın indiriliş amacını ve sürecini bilir.
5. Kur'an'ın insanlara gönderilen rehber bir kitap olduğunu bilir.
6. Kur'an'ın mahiyetini ve temel konularını bilir. (Temel konular heyet tarafından tespit edilecek, "hayat kitabı Kur'an")
7. Kur'an'ın hedeflediği insan modelinin özelliklerini bilir.
8. Kur'an'ın emir ve yasaklarının her zaman ve mekânda inananlar için bağlayıcı olduğunu bilir.
9. Kur'an'ın öğrenilmesinin ve anlaşılmasının gerekliliğini bilir.

1. KUTSAL KİTAPLAR

Kazanım

Kitaplara iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğunu bilir.

Allah'ın, bazı peygamberlere kitap gönderdiğini bilir.

Diğer kutsal kitapların da Allah tarafından gönderildiğini ancak insanlar tarafından tahrif edildiğini bilir.

Öğretici Notu

Kitaplara imanın, temel iman esaslarından biri olduğu, yalnız Kur'an'a değil İncil, Tevrat ve Zebur gibi ilahi kitapların bozulmamış hâline inanmanın imanın bir gereği olduğu anlatılır. Öğretici, İncil, Tevrat ve Zebur'a inananlara ehl-i kitap dendiğini izah eder. Kutsal kitapların suhuf ve kitaplar olmak üzere iki kısma ayrıldığı; Cenab-ı Hakk'ın küçük toplulukların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde birkaç sayfa olarak gönderdiği küçük kitaplara suhuf dendiği belirtilerek, Hz. Adem'e (a.s) 10 sayfa, Hz. Şit'e (a.s) 50 sayfa, Hz. İdris'e (a.s) 30 sayfa, Hz. İbrahim'e (a.s) 10 sayfa olmak üzere toplam 100 sayfa gönderildiği izah edilir. Fakat bugün elimizde bu sayfaların hiçbirinin mevcut olmadığı anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, "Kitaplara İman" konusunu anlattıktan sonra fotokopi ile katılımcı sayısınca çoğaltılmış çalışma kâğıtlarını sınıfa dağıtır.

-Çocuklar çalışma kâğıdını verilen sürede tamamladıktan sonra, öğretici herkesin elindeki kâğıdı yanındaki arkadaşı ile değiştirmesini ister.

-Öğretici çocuklarla birlikte doğru cevapları verir.

-Herkes yanındaki arkadaşının kâğıdını değerlendirmiş olur.

-Sonra herkes kendi kâğıdını eline alıp eksik yerleri varsa kontrol eder.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Arkadaşlar, aşağıdaki cümlelerde eksik olan yerleri,
kutularda verilen kavramlarla tamamlayınız.

Hz. Muhammed	İncil
İmanın Şartlarındandır	Tevrat
Zebur	Tevrat
Hz. İsa	Kur'an-ı Kerim
Zebur	İslamın Şartlarındandır

Kutsal kitapların Allah tarafından gönderildiğine inanmak ……

Hz. Musa'ya ……..vahiy yoluyla indirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim ……..'e Cebrail vasıtasıyla indirilmiştir.

…….. , ……ve ……..…… tahrif edilmiş yani insanlar tarafından bozulmuştur.

İncil ……..'ya indirilmiştir.

…….en son indirilmiş kutsal kitaptır ve hiçbir değişikliğe uğramamıştır.

Hz. Davut'a …….indirilmiştir.

Değerlendirme Soruları

1. İncil ve Tevrat hangi peygamberlere inmiştir?
2. Tahrif edilmiş kitap ne demektir?
3. Suhuf ne demektir?
4. En son inen ve hiçbir değişikliğe uğramadan kıyamete kadar kalacak olan kutsal kitap hangisidir?

Günün Mesajı

"O peygamberlerin izleri üzere Meryem oğlu İsa'yı, önündeki Tevrat'ı doğrulayıcı olarak gönderdik. Ona, içerisinde hidayet ve nur bulunan, önündeki Tevrat'ı doğrulayan, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için doğru yola iletici ve bir öğüt olarak İncil'i verdik."

(Mâide, 5/46)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. KUTSAL KİTAPLAR ve KUR'AN-I KERİM

Kazanım

Kitaplara iman etmenin, imanın esaslarından biri olduğunu bilir.

Allah'ın, bazı peygamberlere kitap gönderdiğini bilir.

Diğer kutsal kitapların da Allah tarafından gönderildiğini ancak insanlar tarafından tahrif edildiğini bilir.

Kur'an'ın indiriliş amacını ve sürecini bilir.

Öğretici Notu

Kutsal kitaplar ve Kur'an-ı Kerim konusu (indiriliş süreci, kim tarafından, ne zaman, ne kadar sürede indirilmiştir vb.) ayrıntılı bir şekilde anlatılır. Kur'an-ı Kerim ile alakalı kavramlar (Sure, Ayet, Cüz, Hatim, Mukabele vb.) tanımlanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici dersin sonunda çalışma kâğıtlarını dağıtarak on dakika içerisinde çözmelerini ister. En çok doğru cevap veren üç kişiye maddi değeri büyük olmayan küçük hediyeler ya da yaka kartları hazırlanabilir. (Örneğin "Kur'an-ı Kerim ve kutsal kitaplar konusunda doğru bilgilere sahibim." vb.)

ŞİPŞAK TEST

10 dakikada 15 soru cevaplamaya hazır mısın? Tek yapman gereken soruları güzelce okuyup doğru ya da yanlış kutularını işaretlemek, haydi başla…

ÇALIŞMA KÂĞIDI

CÜMLELER	D	Y
1-Kur'an-ı Kerim, Hz. Peygambere tek seferde indirilmiştir.		
2-Kur'an-ı Kerim'in başka bir dile çevrilmesine tefsir denir.		
3-Kur'an-ı Kerim'in 20 sayfalık bölümlerine cüz denir.		
4-Kur'an-ı Kerim tüm insanlığa gönderilmiştir.		
5-Tahrif edilmemiş tek kutsal kitap Kur'an-ı Kerim'dir.		
6-Kur'an-ı Kerim'in her bir bölümüne sure denir.		
7-Kur'an-ı Kerim'in aslı Arapçadır.		
8-Zebur, Hz. Davud'a verilmiştir.		
9-Kur'an dışındaki diğer gönderilen kitaplar halen geçerlidir.		
10-Hz.İsa'ya Tevrat verilmiştir.		
11-Kur'an'a İman imanın esaslarından biridir.		
12-En son inen kitap Kur'an-ı Kerim'dir.		
13-Hz. Musa, Tevrat'ı kendi yazmıştır.		
14-Bütün kutsal kitaplar Allah tarafından gönderilmiştir.		
15-İncil, Hz. İsa'ya verilen kutsal kitabın adıdır.		

Değerlendirme Soruları

1. İmanın şartlarını sayınız?
2. Hangi peygambere hangi kutsal kitabın gönderildiğini söyler misiniz?
3. Sure, cüz, hizb nedir?

Günün Mesajı

"Kitab'ın indirilmesi mutlak güç sahibi, hüküm ve hikmet sahibi Allah tarafındandır."

(Zümer, 39/1)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. REHBERİM KUR'AN

Kazanım

Kur'an'ın insanlara gönderilen rehber bir kitap olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kur'an'ın insanlara dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşmaları konusunda bir rehber olduğu, insanların Kur'an'ın kılavuzluğuna teslim oldukça huzur bulacağı anlatılır. Kur'an'ın muamelata dair hususlardaki düzenlemeler ile insanların dünya hayatını düzenlediği, ibâdata dair hükümleri ile kulun ahiretine nizam verdiği ve insanın hidayete ulaşmasını sağladığı anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Etkinlik

Çocuklardan bir tanesi hastalanarak doktora gitmiş ve doktor ona bir ilaç vermiştir. Diğer iki kişi de bu çocuğun arkadaşı olur. Oyun iki aşamada oynanacaktır. Birinci kısım iki oyunda da tekrar oynanacaktır, birinci kısmın iki farklı devamı vardır. Oyun şu sıra ile oynanacaktır: önce (1. bölüm- 2. bölüm), sonra (1. bölüm- 3. bölüm).

Oyunun metni şu şekildedir:

A: İlaç alan çocuk

Y: Hemen ilacı iç diyen çocuk

K: Kılavuzu okuyalım diyen çocuk

1. BÖLÜM (Ortak metin)

(A, elinde ilaç kutusu var gibi yapar.)

Y: Aaa geldin mi doktordan?

A: Evet geldim, bu ilacı verdi.

K: Ne içinmiş o ilaç?

A: Bilmiyorum ki, doktor verdi işte.

Y: Nasıl içeceğini anlattı mı?

A: Anlattı galiba ama ben unuttum, hatırlamıyorum.

K: Nasıl içeceksin o zaman şimdi bunu?

A: Off başım da çok ağrıyor.

Y: Öyleyse haydi hemen iç ilacı.

A: İçeyim değil mi? Geçer o zaman başımın ağrısı. (İlacı çıkarır gibi yapar, eline alır, evirir çevirir.)

Y: İç tabi, daha ne bekliyorsun!

K: Dur ne yapıyorsun! Önce bu ilacın nasıl içildiğini öğrenelim.

A: Nerden öğreneceğiz ki nasıl içildiğini?

K: Her ilacın mutlaka açıklama kâğıdı (prospektüsü) vardır. Baktınız mı kutuya? (Kutunun içine bakar gibi yapar.) Evet işte burada, şimdi okuyalım haydi.

Y: Aman ne okuyacağız ya! İç gitsin işte, küçük küçük yazmışlar baksanıza! Bununla mı uğraşacağız?

(Burada birinci bölüm biter, her iki canlandırmada da bu birinci bölüme kadar ortak oynanır.)

2. BÖLÜM

K: Her ilacın mutlaka açıklama kâğıdı (prospektüsü) vardır. Baktınız mı kutuya? (Kutunun içine bakar gibi yapar.) Evet işte burada, şimdi okuyalım hadi.

Y: Aman ne okuyacağız ya! İç gitsin işte, küçük küçük yazmışlar baksanıza! Bununla mı uğraşacağız?

A: Evet ben içeyim hemen. Başım çok fena ağrıyor.

K: Dur yapma, acele etme, okuyalım bakalım, ne yazıyor.

A: İçtim artık ya, bekleyemem okumayı.

(yarım saat sonra)

A: Aaah karnım ağrıyor. (Karnını tutup, sızlanır.)

Y: Ne oldu sana? Yüzün de bembeyaz olmuş?

A: Karnım çok ağrıyor. Galiba içtiğim ilaç dokundu.

K: Keşke biraz sabırlı olup açıklamaları okusaydık böyle olmazdı.

(Birinci oyun burada biter. 1.BÖLÜM'den başlanarak bu defa 1-3 oynanır.)

3. BÖLÜM

K: Her ilacın mutlaka açıklama kâğıdı (prospektüsü) vardır. Baktınız mı kutuya? (Kutunun içine bakar gibi yapar.) Evet işte burada, şimdi okuyalım haydi.

Y: Aman ne okuyacağız ya! İç gitsin işte, küçük küçük yazmışlar baksanıza! Bununla mı uğraşacağız?

K: Uğraşacağız tabii, bu bizim için zaman kaybı değil. Bu açıklamalar sağlığımız için çok önemli.

A: Aman iyice okuyalım. Zaten hastayım, daha çok hasta olmak istemem.

Y: İyi öyleyse sizin dediğiniz gibi olsun, oku bakalım ne yazıyormuş.

K: Tamam bakalım hemen. İlacı mutlaka yemeklerden sonra, tok olarak içiniz diyor.

A: Hımm…Tamam bu önemliymiş, şimdi karnım aç. Desene bir şeyler yemeliyim, ilaç içmeden önce. Başka ne yazıyor?

K: Günde iki defa içilir diyor.

A: Aa doğru doğru, hatırladım şimdi, doktor da günde iki kez içeceksin demişti.

K: İyi öyleyse hemen bir şeyler ye, sonra da ilacını iç. İnşallah başının ağrısı geçer. Allah şifa versin.

(yarım saat sonra)

Y: Nasılsın? Daha iyi görünüyorsun?

A: Evet, ilaç iyi geldi çok şükür. Kendimi gayet iyi hissediyorum.

Öğretici, Kur'an'ın bizim için yaşam kılavuzu olduğu hakkında çocuklarla konuşarak etkinliği tamamlar.

Değerlendirme Soruları

1. Çocuklardan biri niçin prospektüsü okumak için ısrar etti?
2. Hayatımızda izlememiz gereken yolu, yaşamdaki doğru ve yanlışları nereden öğreniriz?
3. Kur'an-ı Kerim'in bizim için yol gösterici manada nasıl bir işlevi vardır?

Günün Mesajı

"Bu Kur'an; kendisiyle uyarılsınlar,
Allah'ın ancak tek ilâh olduğunu bilsinler
ve akıl sahipleri düşünüp öğüt alsınlar
diye insanlara bir bildiridir."
(İbrahim, 14/ 52)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. KUR'AN'LA TANIŞIYORUM

Kazanım

Kur'an'ın mahiyetini ve temel konularını bilir.

Öğretici Notu 1

İslam dininin temel kaynağı olan Kur'an'ı okumanın ve anlamanın yüce Rabbimizin bizden istediklerini yapmak ve yasaklarından kaçınmak için gerekli olduğu anlatılır. Kur'an ile tanışmanın ilk aşamasının onu okumayı öğrenmek, akabinde ise anlamak ve uygulamak olduğu izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Yazı tahtası, renkli kâğıt, kavanoz veya kâse.

Etkinlik 1

Bu etkinlikte Kur'an ile ilgili bilgiler, ayet-i kerimelerden yola çıkılarak çocuklar tarafından bulunacaktır. Öğretici bu etkinlik için önceden hazırlık yapmalıdır. Öğretici, aşağıda verilen ayet meallerini küçük, tercihen renkli kâğıtlara yazıp katlamalı ve güzel bir kavanoz veya kâseye koymalıdır.

Etkinlik çocuklara şöyle anlatılır: "Arkadaşlar, bugün sizlerle Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim hakkında bilgi sahibi olmaya çalışacağız. Bunun için de başka kaynaklara değil bizzat Kur'an'ın kendisine başvuracağız. Bakalım Kur'an'da bu konu için nasıl bilgiler yer alıyor. Bu kavanozda sizler için hazırladığım ayet mealleri var. Şimdi herkes birer tane seçecek ve kendisine çıkan ayette belirtilen Kur'an ile ilgili özelliği bulacak. Önce kâğıtta yazan ayeti okuyacak sonra da bulduğu özelliği bizimle paylaşacak. Bu özellikleri tahtaya yazacağız. Haydi başlayalım!"

Çocuklar birer kâğıt seçer, yazan ayeti düşünür. Sonra kâğıdında yazan bu ayeti arkadaşlarına okur ve tespit ettiği özelliği söyler. Bir ayette bir veya birkaç özellik yer alabilir.

Küçük kâğıtlara yazılacak olan ayetler şunlardır:

- Bu (Kur'an), bütün insanlığa bir açıklamadır… (Âli İmran, 1/ 138)

- Bu Kur'an Allah'tan başkası tarafından uydurulmuş bir şey değildir... (Yunus, 10/ 37)

- …Bu Kur'an ancak kendinden öncekini doğrulayandır… (Yunus, 10/ 37)

- …O (Kur'an)'da şüphe yoktur, o âlemlerin Rabbindendir. (Yunus, 10/ 37)

- … Gücünüzün yettiklerini çağırın da (hep beraber) onun benzeri bir sûre getirin. (Yunus, 10/ 38)

- Kur'an'ı kesinlikle biz indirdik; elbette onu yine biz koruyacağız. (Hicr, 15/ 9)

- İşte böylece biz o Kur'an'ı açık seçik ayetler halinde indirdik… (Hac, 22/ 16)

- Bu Kitap, izzet ve hikmet sahibi Allah katından indirilmiştir. (Zümer, 39/ 1)

- ….İşte bu (Kur'an), akıl sahipleri iyice düşünüp öğüt alsınlar diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir. (İbrahim, 14/ 52)

(Not 1: Ayet mealleri bütün olarak verilmemiş, çocukların anlamaları için sadece ilgili yerler verilmiştir. Ayetin başı veya sonu olduğu üç nokta ile belirtilmiştir.)

(Not 2: Çocuklar tarafından bulunan özellikler söylendikten sonra öğretici eksik gördüklerini tamamlar.)

Yukarıdaki ayetlerden çıkarılabilecek özellikler şunlardır:

* Kur'an, akıl sahiplerine gönderilmiştir.

* Kur'an, insanları uyarmak için gönderilmiştir.

* Kur'an, açık ve anlaşılır bir kitaptır.

* Kur'an, Allah'ın bir tek tanrı olduğunu insanlara bildirmek için gönderilmiştir.

* Kur'an, insanlar onda yazanları düşünüp, öğüt alsınlar diye indirilmiştir.

* Hiç kimse Kur'an'a benzer başka bir kitap meydana getiremez.

* Kur'an, Allah tarafından gönderilmiştir.

* Kur'an, Allah'ın koruması altındadır.

Öğretici, etkinliğin değerlendirmesini yapmak amacıyla çocuklara, "Arkadaşlar bugün Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim hakkında önemli bilgiler öğrendik. Dikkatinizi çeken özellikler hangileri oldu?" diye sorar. Çocukların cevapları alınır. Öğretici, "İnşallah biz de Kur'an'dan öğüt alan güzel insanlardan oluruz" duası ile etkinliği tamamlar.

Değerlendirme Soruları

1. Kur'an kimlere gönderilmiştir?
2. Kur'an kimin koruması altındadır?
3. Kur'an nasıl bir kitaptır?

Günün Mesajı

"(Kur'an) müminler için bir doğruluk rehberi ve bir müjdedir."

(Neml, 27/ 2)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kur'an'ın temel konuları 10 ana başlık altında aşağıdaki gibi işlenir:

1. İtikad

Başta Allah'a iman olmak üzere peygamberlere, meleklere, kitaplara, kazâ ve kadere, âhirete ait önemli konular ve inançlarla ilgili çeşitli meseleleri içerir.

2. İbadetler

Kur'an'da Müslümanların yapmakla yükümlü bulundukları namaz, oruç, hac, zekât vb. ibadetlere dair ayetler de vurgulanır.

3. Muâmelât

Kur'an, bir toplumun devamını sağlayan ve toplum fertlerinin aralarındaki ilişkileri düzenleyen birtakım hükümleri kapsar. Kur'an'da alışveriş, emanet, bağış, vasiyet, miras, aile hayatı, nikâh ve boşanma gibi kişiyi ve toplumu ilgilendiren konulara dair açıklamalar ve hükümler vardır.

4. Ukûbat

Toplumun mutluluğa erişebilmesi, bu toplumu oluşturan fertlerin, İslam'ın koyduğu kurallara uymasıyla mümkün olacaktır. Toplum düzenini bozan, insan haklarını ve yasakları çiğneyen kimseler cezayı hak edecekleri için Kur'an'ın bunlarla ilgili hükümleri de ukûbat başlığında işlenmiştir.

5. Ahlâk

Kur'an, kişilerin dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamasına yardımcı olmak üzere, insanlarla iyi geçinme, iyiliği emretme, kötülükten sakındırma, adalet, doğruluk, alçak gönüllülük, merhamet, sevgi gibi ahlâkî hükümleri de kapsamaktadır.

6. Nasihat ve Tavsiyeler

İnsanlara emir ve yasaklar konusunda duyarlı olmalarını, nefislerine esir düşmemelerini, dünyayı ahirete tercih etmemelerini, dünyada imtihana çekildiklerini hatırlatan, çeşitli tehlikelerden koruyan nasihat ve tavsiyeler de Kur'an'ın içerdiği konular arasındadır.

7. Va'd ve Vaîd

Allah'ın emirlerine boyun eğip yasaklarından kaçınanların cennetle mükâfatlandırılacaklarına, buyruklarını terk edip yasaklarını çiğneyenlerin de cehennemle cezalandırılacaklarına dair Kur'an'da pek çok ayet bulunmaktadır.

8. İlmî Gerçekler

Kur'an, insanlığa gerekli olan ilmî gerçeklerin ve tabiat kanunlarının ilham kaynağını teşkil eden ayetleri de kapsamaktadır. Kur'an, bu ilmî gerçeklerden bir pozitif bilim kitabı gibi bahsetmek yerine insanları, âlemin yaratıcısının kudret ve büyüklüğünü düşünmeye, Allah'ın nimetlerini anarak O'nu yüceltmeye teşvik eder.

9. Kıssalar

Kur'an-ı Kerim önceki ümmetlerle, peygamberlerin hayatından da söz eder. Ancak bunları bir tarih kitabı gibi değil, insanların ibret alacakları bir üslup ile anlatır.

10. Dualar

İnsan yapacağı işlerde sürekli Allah'ın yardımına muhtaç olduğu için Kur'an'da çeşitli dualar da yer almıştır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal Çalışma Kâğıdı

(EK fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik 2

KUR'AN-I KERİM'İN TEMEL KONULARI (MUHTEVİYATI)

Allah'a, meleklere, kitaplara vb. inanmanın ele alındığı konulardır.

.....
.....

Genel manada bütün ibadetlerin ele alındığı konulardır.

.....
.....

Toplum fertlerinin aralarındaki ilişkileri düzenleyen birtakım hükümleri kapsayan konulardır.

.....
.....

Doğruluk, alçak gönüllülük, merhamet, sevgi gibi ahlâki hükümleri kapsayan konulardır.

.....
.....

İnsan haklarını ve yasakları çiğneyen kimseler cezayı hak edecekleri için Kur'an'da bunlarla ilgili hükümleri kapsayan konulardır

.....

İnsanlara emir ve yasaklar konusunda duyarlı olmalarını, dünyada imtihana çekildiklerini hatırlatıcı hükümleri kapsayan konulardır.

.....

Ödül ve ceza hükümlerini kapsayan konulardır.

.....
.....

Yaratıcısının kudret ve büyüklüğünü düşünmeye, Allah'ın nimetlerini anarak O'nu yüceltmeye teşvik eden konulardır.

.....

Kur'an-ı Kerim'de önceki ümmetlerle peygamberlerin hayatından söz eden konulardır.

.....

İnsan yapacağı işlerde sürekli Allah'ın yardımına muhtaç olduğunu bildiren konulardır.

.....

Değerlendirme Soruları

1. Kur'an'ın konularını sayınız.
2. İtikat nedir?
3. Muamelat kavramı içerisine neler girer?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. KUR'AN'A TABİ OLMAK

Kazanım

Kur'an'ın emir ve yasaklarının her zaman ve mekânda inananlar için bağlayıcı olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kulluğun her zaman Allah'ın huzurunda olduğunu idrak etmek ve ona göre bir duruş sergilemek olduğu anlatılır. Kulluğun ibadet ve ubudiyet olarak da ikiye ayrıldığı; oruç, namaz, hac, zekât birer ibadet olarak kulluk olduğu gibi, hayatı kolaylaştıran, insanların yararına olan her türlü teknoloji üretmenin de bir kulluk görevi olduğu açıklanır. İnsanın her zaman ve zeminde Allah'ın emir ve yasaklarına muhatap olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol oynama

Etkinlik

Öğretici, çocukların canlandırması için aşağıdaki metni verir. (Çocukların hazırlanmaları için metin bir önceki derste verilebilir.)

Roller şöyledir: Öğretmen (Öğretmen, bir ayağını incitmiş, üzerine basamayan kişiyi canlandırır.), üç öğrenci (Zeynep, Sümeyye, Meryem).

Öğretmen, incinmiş ayağını bir sandalye üzerine uzatarak oturmuş vaziyettedir.

Zeynep yanında oturmaktadır. Kapı çalar, Sümeyye ve Meryem girerler. Öğretmenlerini bu halde görmekten şaşkındırlar.

Sümeyye: Öğretmenim geçmiş olsun. Ne oldu?

Öğretmen: Ayağımı incittim arkadaşlar.

Meryem: Nasıl oldu?

Öğretmen: Sandalyeden düştüm.

Sümeyye: Şimdi nasılsınız öğretmenim? Çok acıyor mu?

Öğretmen: Elhamdülillah yavrum. Daha iyiyim. Ama başta kırıldı sandım. Şükür ki incinmeymiş. Basınca acıyor.

Meryem: Sandalyeden nasıl düştüğünüzü ben hâlâ anlamadım. Nasıl oldu?

Öğretmen: Yeni aldığım bir tablo vardı. Fırsat bulmuşken asayım dedim. Sandalyeyi çektim. Tabloyu elime alıp tam üzerine çıktım derken tabloyla birlikte kendimi yerde buldum.

Sümeyye: Ayağınız boşluğa geldi demek ki…

Öğretmen: Yok evladım. Çocuklar oyuncağını burada düşürmüş. Ben de sandalyeyi onun üzerine koymuşum. Bir anlık dalgınlık işte… Sandalyenin ayağı boşlukta kalınca düştüm işte.

Zeynep: Neyse ki beteri olmamış.

Meryem: Eveeet… Tablo kırılabilirdi mesela (Güler, diğerleri ters bakar.) Şaka ya… Hemen de kızıyorsunuz yani…

Öğretmen: Çok dikkatli olmak lazım. Bana ders oldu ama biraz acılı oldu. Bin şükür yine de!

Sümeyye: Evet öğretmenim, verilmiş sadakanız varmış.

Öğretmen: Şimdi bana yardım edin de namazımı kılayım. (toparlanmaya çalışarak)

Meryem: Ayağınız acıyor, bu halde bir de namaz mı kılacaksınız?

Öğretmen: Evet, tabi ki! Rabbim kolaylaştırandır.

Meryem: Ama neden?

Öğretmen: Çünkü ben namazıma sadakatle bağlıyım. Yani Rabbime verdiğim kulluk sözünü her durumda gücüm yettiğince yerine getiririm.

Meryem: Peki namazı nasıl kılacaksınız?

Öğretmen: Ayağım acıyor, ayağımı bükemiyorum. Bu yüzden otururak namazımı kılacağım. Bu da dinimizin hastalara getirdiği bir kolaylıktır.

Meryem: Hımmm…. İbadette vefa… Sizden öğreneceğimiz çooook şey var …

Öğretmen: Güzel söyledin Meryem. Evet, ibadette vefa çok önemli. Peki bu hususla ilgili aklına başka bir örnek geliyor mu?

Meryem: Hımm. Biraz düşüneyim öğretmenim. Evet buldum. Mesela Ramazan'ın çok sıcak geçtiği günlerde de oruç tutmaya devam ediyoruz.

Öğretmen: Aferin sana! Güzel bir örnek oldu.

Oyun bittikten sonra öğretici, katılımcılara oyunun verdiği mesajı sorar. Gelen cevaplar üzerinden Kur'an'ın emirlerinin her zaman ve mekânda uygulanabilir olduğunu anlatır. Allah'ın bu noktada sağladığı kolaylıklar üzerinde durur. Namazın hastalık, yolculuk, savaş gibi durumlarda nasıl kolaylaştırıldığı açıklanır.

Değerlendirme Soruları

1. Allah'ın dediklerini yapmadaki tavrımız "keyfi" olabilir mi?

2.Emir ve yasaklar konusunda yaratıcının bizden beklediği davranış nasıldır?

3. İbadetlerin farklı durumlara göre kolaylaştırılmasına namaz üzerinden örnek veriniz.

Günün Mesajı

"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz ki, O'na karşı gelmekten korunmuş olabilesiniz."

(Bakara, 2/21)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. KUR'AN'I ÖĞRENMEK

Kazanım

Kur'an'ın öğrenilmesinin ve anlaşılmasının gerekliliğini bilir.

Öğretici Notu 1

Kur'an-ı Kerim'in, tüm insanlığın hidayeti için indirilmiş son ilâhî mesaj olduğu, gönderiliş gayesi olan bu asıl görevini pek çok ayetinde ortaya koyduğu ifade edilir. "Bu Kur'an, delilleri ile fikirleri ve kalpleri aydınlatan basiret nurlarıdır ve iman edecek kimseler için hidayet rehberi ve rahmettir." (Câsiye, 45/20); "Gerçekten bu Kur'an, insanları en doğru yola, en isabetli tutuma yöneltir." (İsrâ, 17/9) vb. ayetleriyle kitabımızı neden anlamamız gerektiği vurgulanır. Ayetlerde geçen 'hidayet' kavramına, insanın hem bu dünya ve hem de ahiret hayatını düzenleyerek mesut edecek, huzura kavuşturacak tüm hususların dâhil olduğu; Kur'an-ı Kerim'in, hiçbir ayırım yapmaksızın bütün beşeriyeti kucaklayarak, karşılaşılan ihtiyaçlara gerçekçi ve makul cevaplar verip, çözümler sunduğu vurgulanır. Bu çözümlerin ancak ve ancak Kur'an'ı anladığımız ve öğrendiğimiz zaman bizler için kurtuluş vesilesi olacağı anlatılır.

Bütün insanlığın, refaha kavuşmak ve mutluluğu yakalamak için tarih boyunca çok gayret sarf ettiği ve hâlâ bu gayesine ulaşmak ümidiyle çeşitli uğraşlar vermekte olduğu, günümüzde uygarlık, ilim ve tekniğin ilerlemesine rağmen insanlığın hâlâ çok büyük problemler içinde kıvrandığı, haysiyet ve onurla bağdaşmayan çirkin ve acımasız muamelelere maruz kaldığı izah edilir. Problemlere çözüm üretme konusunda yetersiz kalındığı, bu konuda insanları hidayete erdirmek için indirilmiş olan Kur'an'a gereken hassasiyeti göstermemenin, ehemmiyet vermemenin, meseleleri Kur'an çerçevesinde ele almamanın tüm bu buhranları tetiklediği vurgulanır. Dünyevî ve uhrevî bütün çözümlere ulaşmanın yolunun Kur'an'ı öğrenip anlamaktan geçtiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Örnek Olay İncelemesi

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1

"Ahmet hastalanmıştı. Herkes gibi doktora gidip şikâyetlerini anlattı. Gerekli tetkiklerden sonra doktor ona bir reçete yazdı. İlaçlarını kullanıp bir hafta sonra tekrar gelmesini istedi. Ahmet ilaçlarını almayı ihmal etmedi. Eczacı ilaçların ne zaman ve ne miktarda kullanılacağını kutuların üzerine yazmıştı. Ahmet ilaçları alıp evine döndüğünde gerçekten yorgun hissediyordu. Okuma yazma bilmediği için eczacının ilaçların üzerine yazdığı bilgiler onun için hiçbir şey ifade etmiyordu. Sadece birkaç rakamı tanıyordu o kadar. Evdekilere güvenerek ilaçlarını almaya başladı. Her defasında şansı yaver gitmiş birileri ona yardımcı olmuştu. Vaktinde ve dozunda kullandığı ilaçlar gerçekten iyi gelmiş olacak ki kendisini nispeten daha iyi hissediyordu. Bu his onda ilaçları bitince tamamen iyileşeceği ümidini doğuruyordu. Tam işler yolunda gidiyor derken evdekilerin acilen köye gitmesi gerekti. Ahmet ise yolculuk yapacak kadar iyileşmemişti. Evde kalmak zorundaydı. Gelgelelim Ahmet'in aksatmadan alması gereken ilaçlar henüz bitmemişti. Okuma bilmediği için hangi ilacı ne kadar alacağını nasıl bilecekti? "olsun" "Atla deve değil ya! Alt tarafı birkaç ilaç" diyerek kendini teselli etti.

Herkes gitmiş, Ahmet evde yalnız kalmıştı. İlaç saati geldiğinde ne yapacağını bilemedi. "şu mavi yazılıydı herhalde… Yok yok koyu mavi olandı. Aç karnına olan bu muydu? O muydu" derken kafası iyice karışmıştı. Harfleri bilmese de rakamları az çok tanıdığını düşünerek ilaç miktarından doğru ilacı bulacağını düşünerek sevindi. Hatta çok zeki olduğuna hükmederek kendiyle gurur duydu. Kutulara bakınca ilaç miktarına dair bir rakam göremedi. Yine yazıların yanında bazı kutucuklar vardı ve bu kutucuklara çarpı konmuştu. "Bir ilaç içmek bu kadar zor olamaz!" diye söyleniyordu. Tam da gidecek zamanı buldular. Bari biri kalsaydı olmaz mıydı?" diye düşünürken "herhalde şuydu" diyerek ilacı aldı, kutunun üzerindeki çarpıları sayarak iki tane içeceğine hükmetmişti. Gün içindeki diğer ilaçlarıyla ilgili de sadece hislerine dayalı tahminler yaparak ilaçlarını aldı. İki gün sonra hastalığının ilk hâlinden çok daha beter bir durumdaydı. Doktor kontrolüne gideceği gün gelip çatmıştı. Güçlükle hastaneye gitti. Doktor onu görünce ilaçların hiçbir işe yaramamasına şaşırmıştı. İlaçlarını nasıl kullandığını sorduğunda Ahmet durumu anlattı. Okuma yazma bilmediğini, karıştırmış olabileceğini söyledi. Doktor, aslında şifa olacak ilaçları yanlış kullandığın için tam tersi etki yapmış. Hangi ilacı ne için ve ne kadar kullanacağını bilsen şimdi buraya iyileşmiş olarak gelecektin. Yine de şükret verilmiş sadakan varmış" diyerek sitem etti. Ahmet, neredeyse canından olacağı bu cahilliği için çok utanmıştı. Daha beter bir durum olmadığı için Allah'a şükretmiş, en kısa zamanda okuma yazma öğreneceğine dair kendine söz vermişti."

1. Ahmet aslında şifa olan ilacı nasıl zehire dönüştürdü?
2. İlaçlarını okuyarak tanımış olsaydı sonuç nasıl değişirdi?
3. Her zaman birilerine güvenerek doğru yolu bulmak mümkün müdür?
4. Kur'an'ın ilacımız olduğunu düşünürsek onu okumadan şifa bulmak mümkün olur mu?

5. Sadece tahminlerle doğru sonuca ulaşılabilir mi?

6. Bir elektronik eşyanın kullanım kılavuzunu okumadan, onu doğru kullanmak mümkün olur mu?

Yukarıdaki sorular çerçevesinde "Bir ilacın adının öğrenilememesi bile hayatımıza bu kadar etki ediyorsa Yüce kitabımız Kur'an'ın öğrenilip anlaşılmamasının doğuracağı sonuçlar çok daha büyük sorunlara neden olur." mesajı verilerek ders tamamlanır.

Değerlendirme Soruları

1. Kur'an'ı anlama noktasında neler yapabiliriz?

2. Kur'an bizlere nasıl yol gösterir?

3. "Ey insanlar! Rabbinizden size bir öğüt ve kalplerde olana bir şifa, inananlara doğruyu gösteren bir rehber ve rahmet gelmiştir." (Yûnus, 10/57) ayetinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

4. İlk emri "OKU" olan bir kitabın inananları tarafından okunup anlaşılmaması nasıl açıklanabilir?

Günün Mesajı

"Doğrusu bu Kur'an, en doğru yola iletir."

(İsrâ, 17/9)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Dünya ve ahiret saadetinin, Kur'an'ın emir ve yasaklarını anlamaktan geçtiği anlatılır. Kur'an'ın insana iki cihan saadeti bahşettiği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2

Öğretici, çocuklara bu etkinlikte hayal güçlerini kullanmaları gerektiğini söyledikten sonra "Hepinizden bir av olduğunuzu hayal etmenizi istiyorum." der. "Öyle bir avcıyla karşı karşıyasınız ki avcıların üstadı. Avlanabilecek her türlü avı avlama yeteneği ve bilgisine sahip. Balık için olta, fare için kapan, kuş için tüfek… Tam bir avcı! Ve siz bu avcının hedefindeki avsınız. Ama o kadar da boş değilsiniz. Sizin de bazı yetenek ve tecrübeleriniz var.

Mesela bir fare olsak, kapan üzerinde öylece yatan peyniri gördüğümüzde hiçbir şey düşünmeden sadece onu yemeye mi odaklanırız yoksa durumdaki anormallikleri sorgular mıyız? Birçok fare var ama sadece birkaçı bu tuzaklara düşüyor. Bunun nedeni ne olabilir?

Ya da bir balık olduğumuzu hayal edelim. Balık olsak denizin ortasında hareketsizce duran yemi gördüğümüzde daha önce yakalanan arkadaşlarımız aklımıza gelir mi? Gelmeli mi?

Mesela ormanda yaşayan bir hayvan olsak, avcının kamuflaj giyerek ava çıktığını bildiğimiz halde yine de kamuflajına aldanıp ona yaklaşmaya devam mı ederiz?

Yavrularını ava giderken saklayan dişi aslanın yavrusu olsak annemizin sakladığı yerden çıkmamamız gerektiğini biliriz. Buna rağmen çıkarsak av olmaktan kurtulamayacağını bilmek gerekir."

"Buraya kadar benzetmelerden faydalanarak neyi anlatmaya çalıştık?" sorusu ile konuya giriş yapar. Bizleri yaratıldığımız günden beri potansiyel av olarak gören bir düşmanımız var: "Şeytan". Ve kıyamete kadar bütün fırsatları değerlendirerek bizleri avlamaya çalışmaktan vazgeçmeyecek. Peki, biz bu avcıdan nasıl kurtulacağız?" Gelen cevapları alarak devam eder. Doğru cevap gelmediyse sorularla katılımcıları yönlendirir.

"Arkadaşlar! Böyle bir avcı karşısında Allah bizleri çaresiz ve yalnız bırakmamıştır. Bir peygamber göndermiş ve sonraki ümmetler içinde kıyamete kadar kalacak olan yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'i indirmiştir. Av olmak istemeyen Müslümanlara, avcıyı bütün ayrıntıları ile bu kitapta tanıtmıştır. Bizler bu avcı karşısında gerekli olan bilgilere sahip olmakla birlikte mücadele edebilecek akıl, irade ve vicdan gibi donanımlara da sahip olarak yaratıldık. Bunun için kişi sahip olduğu bütün donanımı ile kendisine yol ve yön gösteren kitabını tanımalı, av olmamalıdır.

Değerlendirme Soruları

1. Kur'an'ı anlama noktasında neler yapabiliriz?
2. Şeytanın kandırmalarına aldanmamak için neler yapabiliriz?

Günün Mesajı

"Bu Kur'an, insanlar için kalp gözleri (konumundaki bir nur), kesin olarak inanan bir toplum için de bir hidayet ve bir rahmettir."

(Câsiye, 45/20)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

05
KADER

1. Kaderin ne olduğunu bilir.
2. Kadere imanla güçlü bir Allah inancına sahip olur.
3. İnsanın yapıp etmelerinin kendi iradesiyle olduğunu bilir
4. İnsanın yaşadıklarının kendisinin veya çevresinin iradesiyle olduğunu bilir.

1. KADER KAVRAMI

Kazanım

Kaderin ne olduğunu bilir.

Kadere imanla güçlü bir Allah inancına sahip olur.

Öğretici Notu

Allah Teâlâ'nın yaratma kanununun bir yansıması olan kader ve bu alanla ilgili mevzular, muhatap kitleye aktarılırken, mevcut durum, ifade seçimi ve anlatmada sürekli göz önünde bulundurulur. Kaderin ilahi bir takdir olduğu tek başına yaşanılan olumsuzlar çerçevesinde düşünüldüğünde kaderin sağlıklı anlaşılamayacağı ifade edilir.

Yaşadıklarımız bir kader olmakla birlikte bir imtihan süreci olduğu, neticesinde şükür ya da nankörlük sonucu bir mükâfat veya ceza gerektirebileceği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Konuşma halkası, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

ppt sunumu ve bilgi kartları ppt bağlantı adresi

http://dinibil.com/default.asp?L=TR&mid=1541 (Bu materyal Cd'de bulunmaktadır.)

Etkinlik

Öğretici, aşağıda verilen ayetleri öncesinde kartlara yazar ve ders başlamadan kartları tüm çocukların göreceği bir yere asar.

(Kartlara yazılacak olan ayetler: Furkan, 25/ 2; Kamer, 54/49; Talak, 65/3; Ra'd, 13/8)

Ayetlerdeki ortak nokta "ölçü" ifadesidir. Çocukların bu ifadeyi bulması için yönlendirmeler yapılabilir.

Öğretici, çocuklarla konuşma halkası oluşturur. Herkes birbirini görecek şekilde oturur. Öğretici, "Çocuklar bugün çok önemli bir konuyu birlikte konuşacağız" der. Bunun için herkesten katkı beklediğini ifade eder.

Konuşma halkasını oluşturmadan önce hazırlamış olduğu ayet kartlarını çocuklarla birlikte sınıfın kolay görülebilecek yerlerine asmıştır:

"Her şeyi yaratmış ona, ölçü, biçim ve düzen vermiştir." (Furkan, 25/2)

"Allah her şey için bir ölçü koymuştur." (Talak, 65/3)

"Biz, her şeyi bir ölçüye göre yarattık." (Kamer, 54/49)

Öğretici çocuklara bu ayetleri tek tek okutur. Ortak noktanın ne olduğunu sorar.

Çocukların cevapları herkes tarafından saygıyla dinlenir. Sonunda öğretici ayetlerdeki ölçü kavramının ne ifade ettiğini şu şekilde açıklar:

"Allahu Teala bu ayetlerle kaderin bir ölçü olduğuna vurgu yapar. Kader; ölçü ve kâinattaki kurallar demektir. Terim olarak kader, "Allah'ın her şeyi belirli bir ölçü, düzen ve uyum içerisinde yaratmasına" denir. Kâinattaki bu ölçü hiçbir zaman değişmez. Çünkü Allah bu kuralları değiştirmemek üzere koymuştur. Bu değişmez kurallar olmazsa kâinatta karışıklık olurdu. Mesela; güneşin en parlak anında bir de karın yağdığını hayal edelim. Nasıl olurdu?

(Çocuklardan gelen cevaplar dikkatle dinlenir. Karşılaşılabilecek olumsuz sonuçların tespit edilmesi hedeflenir.)

Öğretici tekrar sorar: Yer çekimi kanununun bazen olup bazen olmadığını düşünelim. O zaman uçağa binebilir miydik?

Cevaplar doğrultusunda yer çekimi kanununun Allah'ın değişmez kanunlarından biri olduğuna dikkat çekilir.

Suyun kaldırma kuvveti olmasaydı gemiler nasıl su üzerinde duracaktı? Kıtalar arası yolculuk nasıl yapılacaktı?

(Bu örnekler öğretici ve çocuklar tarafından çoğaltılabilir. Her birinde Allah'ın değişmez kanunları olduğundan ve bunların kader olduğundan bahsedilir.)

Değerli çocuklar; bu değişmez kanunlar fizikî ve biyolojik olarak incelenebilir.

Allah'ın koyduğu değişmez fizikî kanunlar deyince yer çekimi kanunu, yağmurun yağması, mevsimlerin olması, güneşin itme ve çekme kuvveti aklımıza gelebilir. Oksijenle hidrojenin birleşmesiyle suyun oluşumu fiziki kanunlara bir örnektir.

İnsan fiziki kanunları keşfederek icatlarda bulunabiliyor. Yer çekimi kanunu sayesinde uçağın icat edilmesi vb.

Sevgili çocuklar; kader insanın iyiliği, hayatı kolaylaştırması bakımından Allah tarafından koyulmuş bir ölçü, uyum, düzen ve kurallar bütünüdür.

Değerlendirme Soruları

1. Kader kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Kâinattaki düzenin bozulması canlıları nasıl etkiler?
3. Allah'ın koyduğu kurallar nelerdir?
4. Kaderin insanın hayatında ne gibi olumlu etkileri vardır?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. KADERE İMAN VE ALLAH İNANCI

Kazanım

Kadere imanla güçlü bir Allah inancına sahip olur.

İnsanın yapıp etmelerinin kendi iradesiyle olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

İmanın, bir şeye yürekten inanmak, onu gönül huzuruyla benimsemek ve inanılanı "dil ile ikrar kalb ile tasdik" etmek olduğu imanın şartları ünitesinde daha önce anlatmıştı. Aynı ünitede imanın kişinin davranışlarına yön verdiğini, benliğimizi bütünüyle sararak duygu, düşünce ve davranışlarımızı doğrudan etkilediği belirtilmişti. İmanın kendimizle ve diğer varlıklarla ilişkimize yön verdiğini de anlatmıştı. Bu ünitede Allah'a inanan kişinin, kadere iman ettiğini, kadere imanın iman esaslarından olduğu izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Not kâğıtları, tatlı ve tuzlu yiyecek malzemeleri

Etkinlik 1

Öğretici selam vererek sınıfa girer. Kader konusunda insan iradesinin öneminden bahseder. "Bugün sizinle birlikte bir etkinlik yapacağız" der.

Getirdiği malzemeleri çocuklara gösterir. Un, şeker, tuz, yağ, maya, meyve, pul biber vb.

Öğretici çocuklara boş kâğıt dağıtır. Dağıtılan kâğıtlara gösterilen malzemelerden herkes ne yapabileceğini yazar. (Arkadaşlarına yazdıklarını göstermemelerini ister.)

Daha sonra yazdıklarını okumaları istenir.

Alınan cevaplardaki farklılıklar üzerine konuşulur. Bazı çocukların bu malzemelerden tatlı yaparken bazılarının tuzlu ürünler yapmak istemelerine dikkat çekilir. Öğretici, "Hayatta işte böyle bir şeydir der. Hayatta her şeyin malzemesi vardır. Ve insanlar bu malzemeler ile ne yapacaklarına kendi iradeleri ile karar verirler. Allah da dilediklerini yapma imkânı verir."

Dileyen iyi olanı seçerken kimileri de yanlış olanı seçer. İyi ve güzel olanı tercih etmek kişinin hem kendisine faydalıdır hem de böyle insanlardan Allah razı olur.

Bakara Suresindeki "Allah yolunda harcama yapınız. Kendi kendinizi tehlikeye atmayınız ve iyilik yapmaya devam ediniz; Allah iyilik yapanları sever." (Bakara, 2/195) ayeti ile de tercihlerimizi iyilik ve iyi olandan yana yapmamız gerektiği vurgulanır.

Mesela şu örneğe bakın:

Kalbimiz çarpıyor, kanımız temizleniyor, hücrelerimiz büyüyor, çoğalıyor, ölüyor. Vücudumuzda, bizim bilmediğimiz birçok işler yapılıyor. Bunların hiçbirini yapan biz değiliz. Uyuduğumuz zaman bile bu tür faaliyetler devam ediyor.

Ama şunu da çok iyi biliyoruz ki, kendi isteğimizle yaptığımız işler de var. Yemek, içmek, konuşmak, yürümek gibi fiillerde karar veren biziz.

Yol kavşağında hangi yoldan gideceğimize kendimiz karar veriyoruz. Hayat ise, yol kavşaklarıyla dolu…

Şu halde, bilerek tercih ettiğimiz, hiçbir zorlamaya maruz kalmaksızın karar verip işlediğimiz bir suçu kendimizden başka kime yükleyebiliriz?

Herkes elindeki imkânlar dâhilinde tercihlerini belirlemekte ve iyi ya da kötü olduğunu düşündüğü şeyi yapmakta serbest bırakılmaktadır.

Değerlendirme Soruları

1. "Kader" kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Kâinattaki düzenin bozulması canlıları nasıl etkiler?
3. Allah'ın koyduğu kurallar nelerdir?
4. Kaderin, insanın hayatında ne gibi olumlu etkileri vardır?

Günün Mesajı

"Allah insanlara zerre kadar zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmediyorlar."

(Yunus, 10 /44)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

"İrade" kavramının Allah tarafından insana verildiği anlatılır. Yaratıcının kuluna irade bahşederek ona dilediği gibi hareket edebilme yeteneği ve seçme serbestliği vermiş olduğu izah edilir. İnsan kendisine verilen irade ile iyi ve kötü arasında seçim yapma şansı elde ettiği ve bu seçimlerin iyi ya da kötü sonuçlarından sorumlu olduğu "Kim doğru yola gelirse sırf kendi iyiliği için gelir. Kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapar. Hiçbir günahkâr başkasının günah yükünü çekmez." (İsra, 17/15) ayetiyle desteklenerek anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Taze ve çürük meyveler

Etkinlik 2

Öğretici, sınıfta kader ve kaza konusunu somutlaştırarak, insanın seçme hürriyetini, irade gücünü vurgulamak için bu etkinliği gerçekleştirebilir. Etkinlik için öğretici, sınıfa önceden hazırladığı mevsim meyvelerinden getirir. Meyvelerden birazı çürük birazı taze olmalıdır. Bu meyvelerden bir kısmını iyi olanları ve çürükleri bir tabağın içine koyar ve masanın üzerine bırakır. Birkaç çocuk çağrılarak meyve tabağından istedikleri, hoşlarına giden meyvelerden almalarını ister. İyi ve kötü meyveleri alan veya bozuk meyveleri tercih etmeyenlerden hareketle çocuklara sorular sorularak kader ve kaza konularına açıklık getirilir. Etkinlik sonunda öğretici bütün sınıfa taze meyve dağıtabilir.

- (Taze meyveleri alan çocuklara): Neden taze meyveleri aldınız?
- Neden bozuk meyveleri almadınız?
- İyi veya kötü şeyleri birilerinin size zorla vermesi mi daha iyi yoksa bunu bizim tercih etmemiz mi daha iyi?
- Hayatta da bu şekilde iyi veya kötü olan şeyleri seçmek zorunda olduğunuz oluyor mu?
- Bu şekilde tercihler yapmamız ve bunların sonuçlarına katlanmamız bizim için nedir?
- Olayların tercihinde insanın seçimlerinin rolü nedir?
- İnsanlar kendi kaderlerini nasıl belirler?
- İnsanın kaderini belirlemede rolü nedir?

Değerlendirme Soruları

1. İnsanın seçme hürriyetinin kadere etkisi var mı?
2. Kader ne demektir?
3. Kendi iradenizle karar verdiğiniz durumlardan bize örnek verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"Her kim zerre miktarı bir hayır işlerse onu görecek. Kim her kim zerre miktarı bir kötülük işlerse onu görecek."

(Zilzal, 99/ 7-8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. YAŞADIKLARIMIZA ÇEVREMİZİN ETKİSİ

Kazanım

İnsanın yapıp etmelerinin kendi iradesiyle olduğunu bilir.

İnsanın yaşadıklarının kendisinin veya çevresinin iradesiyle olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kader, irade ve hesap bağlamında, insanın yapmak istedikleri itibariyle özgür, yaptıklarının sonuçları itibariyle sorumlu olduğundan hareketle, tercihlerimizi yaparken en doğru kararları verme çabasının önemine dikkat çekilir. Bulunduğumuz çevre ve ortamın yaşantımızın akışına yön verebilme özelliği olduğuna vurgu yapılır. Bu nedenle çevre ve ortam seçiminin dikkat ve özenle yapılması gerektiği anlatılır. Bazen ise elimizde olmayan nedenlerden ötürü çevremizin etkisi altında kalabildiğimiz söylenir.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama

Materyal

Renkli karton

Etkinlik

Öğretici, kader kavramı hakkında karşılıklı konuşur. Kaderin insanın ve çevresindeki insanların iradesiyle bağlantılı olduğunu göstermek için bu oyun canlandırılır.

Öğretici selam vererek sınıfa girer. Çocukların yardımıyla dekor hazırlanır. Gönüllü çocuklar olayı canlandırmak için sahneye çıkar. Roller dağıtılır. Renkli kartonlarda hangi rolde oldukları yazılıdır. Çocuklar bu kartları yakalarına takarlar veya öğretici önceden kostüm şeklinde hazırlayabilir. Oyun sonunda olayın değerlendirmesi yapılır.

Oyuncular:

1. Yatan hasta
2. Refakatçi
3. Anahtar
4. Spor araba
5. Trafik lambası
6. Sarı taksi
7. Çınar ağacı

Dekor: Sınıfın duvarına hastane yazısı asılır ve hastanın yatması için yatak konulur, trafik lambası olan çocuğa renkler; anahtar olan çocuğa anahtar fotoğrafı; araba rolüne giren çocuğa bir araba resmi; çınar ağacı olana yeşil bir kartona isim; çınarın biraz ilerisindeki duvara "ev" yazısı asılır.

"Hastane" yazılı beyaz karton duvara asılır, altında yatmakta olan hasta kişi yanında refakatçi olarak kalan yakınının elini tutar: "Evladım, kendimi daha iyi hissediyorum, evine git ve dinlen, çok yorgunsun araba kullanma, taksiyle git" der. Refakatçi "Hoşcakal, bir an önce iyileşmen için dua edeceğim" diyerek çıkar. (Bu arada hasta sahneden uzaklaşır ve izleyicilerin arasına oturur.)

İki gündür hastanede refakat eden kişi oldukça uykusuzdur, sürekli esner. Etrafına bakınır "Yakınlarda taksi göremiyorum, bir an evvel eve gitmeliyim, en iyisi arabamla gitmek" diyerek sendeleyerek arabasına doğru yönelir. Eliyle cebini yoklar, "Anahtarlarım da burada" der.

Arabanın anahtarı (sağ cebinde durumuş gibi yapar): Adamın arabaya doğru yönelmesinden rahatsız olur ve "Çok yorgunsun, bu halde araba kullanılmaz, sana bu yolculukta eşlik edemem" diyerek atlar, yere düşer.

Adam oflaya puflaya geri döner, anahtarı alır, tam o sırada karşıdan sarı taksi geçmektedir ama "Kendi arabamla daha rahat giderim" diyerek arabasına doğru yürümeye devam eder.

Spor araba (heyecanlı ve havalı bir yüz ifadesi kullanır, bir ileri bir geri gider): "Hadi bir an önce gel, iki gündür burada yatmaktan canım sıkıldı. Tekerlerimin asfaltın üzerinden kayıp gitmesi için heyecanlanıyorum" der. Kişi esneyerek arabanın kapısını açar, içine girer, aynayı kontrol eder, saçlarını bir el hareketiyle geriye atar ve gaza basar. Biraz ilerleyince "Hay aksi son anda fark ettim kırmızı ışığı" diye söylenir. Kırmızı ışıkta ani bir frenle durur. Spor araba keyifle kahkaha atar.

Kırmızı ışık: "Yola devam etmekte kararlı mısın? Bundan sonra yürüyerek devam edebilirsin. Beni dahi fark etmeyecek kadar dikkatsizsin."

Refakatçi: "Merak etme bir şey olmaz, çok az yolum kaldı zaten" der ve yeşil ışığın yanmasıyla harekete geçer, bu defa biraz daha hızlıdır.

Araba "Ne kadar acele edersen o kadar çabuk yatağında olursun, hadi biraz daha hızlanalım" der.

Evine giden yolun başında bir çınar ağacı vardır. "İştee eve geldiiik" derken ani bir hareketle viraja girer. Ancak hızdan dolayı virajı alamaz. Tam karşıdaki çınar ağacına doğru savrulur.

Çınar ağacı "Hey üzerime doğru geliyorsun, uyuyor musun sen, yavaşla" demeye kalmadan araba çınar ağacının gövdesini iki büklüm yapmıştır. Ağaçtan "Ahhhh!!!" diye bir ses gelir..

Öğretici, başarılı oyunlarından dolayı çocukları tebrik eder ve hep birlikte oyunu değerlendirirler.

Değerlendirme Soruları

1. Taksiyle değil arabayla gitmek kimin tercihiydi?
2. Arabayla gitmek zorunda mıydı?
3. Sonunda başına gelenlerden kim sorumludur?
4. Eğer hastanedeki akrabasını dinleseydi bunlar başına gelir miydi?
5. Siz bu kişi tedbirli davrandı mı, siz onun yerinde olsaydınız ne yapardınız?

Günün Mesajı

"Biz, her insanın kaderini kendi çabasına bağlı kıldık."

(İsra, 17/ 13)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

06

AHİRET HAYATI

1. Ahirete iman etmenin, imanın şartlarından biri olduğunu bilir
2. Ahiretle ilgili kavramları bilir.
3. Ahirete iman etmenin insana kazandırdıklarını bilir.

1. KAVRAMLARLA AHİRET

Kazanım

Ahiretle ilgili kavramları bilir.

Öğretici Notu

Aşağıdaki kavramlar çocuklara anlatılır. Bir yandan da not almaları istenir.

Ahiretle İlgili Kavramlar:

Berzah: Ölümden sonra başlayan ve mahşerdeki dirilişe kadar devam edecek olan kabir hayatıdır. Buna göre ölen herkes berzah âlemine girecektir. Berzah hayatı, daha çok "kabir hayatı" şeklinde de anılır.

Haşr: Terim olarak, Cenab-ı Hakk'ın ölülere ruhları iade edip onları hesaba çekmek üzere toplaması ve toplanma yerine sevk etmesi demektir. Çeşitli sıkıntılarla dolu olan haşr, mü'minlere çok kolay, kâfirlere ise çetin olacaktır.

Mahşer: Ruhların hesap vermek üzere toplanacağı yere denir. Herkesin yaptığının karşılığını tam olarak alacağı cennet ve cehenneme doğru yol alan yolcularının uğrayacakları bir durak olan mahşerde de, diğer merhale ve duraklarda olduğu gibi iyiler daima izzet, ikram ve mükâfat görecek, oradaki sıkıntı ve ızdıraplardan korunacak; kötüler ise mahşerin her türlü sıkıntı ve ızdıraplarına maruz kalacaklardır.

Mizan: Mahşerde herkesin amellerinin tartılacağı bir adalet ölçüsüdür. Akıl bunun keyfiyetini idrak etmekten acizdir. Mahiyetini ancak Allah bilir. Nitekim Kur'an'da da yüce Allah'ın kıyamet gününde adalet terazileri koyacağı, insanların iyilik ve kötülüklerinin adaletle tartılacağı, hiç kimseye, haksızlık edilmeyeceği bildirilmektedir: Dünyada da hak ve adalet, terazi ile sembolize edilmektedir. Herhalde bu âyetlerde geçen terazi kavramı ile âhirette Allah'ın gerçek adaleti anlatılmaktadır. Bu teraziyi belki dünya terazisi gibi düşünmek doğru olmayabilir. Asıl amaç, amellerin birbiriyle karşılaştırılıp iyi ve kötülerinin ayırt edilmesidir

Cennet: İman edip salih amel işleyenlere, ahirette vaad edilen nimet ve mükafât yurdu demektir. Cennette; bakanlara hoş görünen, içenlere zevk veren nehirler ve sular, süzme baldan ırmaklar, tatlı su pınarları, sarhoş etmeyen, içenlere zevk veren ve bembeyaz bir kaynaktan çıkan içecekler, çeşitli meyveler, hurmalar, nar ağaçları, bağlar, sedir ağaçları, ince ve

kalın ipek elbiseler, altın süsler, güzel meskenler, hiçbir yorgunluk ve zahmet vermeyen, boş ve yalan söz işitilmeyen sonsuz nimet ve güzellikler bulunduğu Kur'an'da bildirilmektedir.

Cehennem: Dünya hayatında iman etmeyenlerin sürekli olarak, iman ettiği halde salih amel işlemeyen kimselerin de günahları ölçüsünde, cezalandırılmak üzere kalacakları ceza ve azap yeridir. Âlimlere göre, Kur'an-ı Kerim'de birçok âyette cehennem hayatıyla alakalı olarak geçen acı, ıstırap, azap, ateş vb. şeyler bu dünyadakilere benzetilemez. Bunların içyüzünü insanların bilmesi mümkün değildir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru- Cevap, Kavramsal Karikatür Tekniği

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, çocuk sayısınca çoğaltmış olduğu çalışma kâğıtlarını çocuklara dağıtır. Doğru olarak tamamını yapan çocuk arkadaşları tarafından alkışlanır.

Kahramanımızın cevabını hatırlamakta güçlük çektiği soruları var.
Doğru olanı işaretleyerek ona yardımcı olur musunuz?

Mahşer Neydi?
HATIRLAYAMADIM
Hesap vermek üzere toplanılan yer.
İnsanların kıyamette bir araya getirilmesidir.
İman edip, iyi iş yapanların bulunacağı yer.
Mizan Neydi?
HATIRLAYAMADIM
Hesap vermek üzere toplanılan yer.
Mahşerde herkesin amellerini tartmaya mahsus bir adalet ölçüsüdür.
İman edip, iyi iş yapanların bulunacağı yer.
Haşr Neydi?
HATIRLAYAMADIM
Hesap vermek üzere toplanılan yer.
İnsanların kıyamette bir araya getirilmesidir.
İman edip, iyi iş yapanların bulunacağı yer.

Günün Mesajı

"Kıyamet saati mutlaka gelecektir.
Bunda asla şüphe yoktur."
(Mü'min, 40/ 59)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. AHİRETE İMANIN KAZANDIRDIKLARI

Kazanım

Ahirete iman etmenin, insana kazandırdıklarını bilir.

Öğretici Notu

Ahirete inanmanın; öldükten sonra tekrar dirileceğimize ve dünyada yaptığımız işlerden Allah'ın huzurunda hesap vereceğimize, iyilik yapanların mükâfat göreceklerine, kötülük işleyenlerin cezalandırılacaklarına inanmak demek olduğu anlatılır. Bu inancın insanı kötülük yapmaktan sakındırıp iyiliğe ve doğruluğa yönelterek ahlâk ve fazilet sahibi yaptığı ifade edilir. Bu inanca sahip insanlardan meydana gelen bir toplumda hiç kimsenin başkasına zarar vermeyeceği, herkesin birbirinin hakkına saygı gösterip elinden geldiğince iyilik yapacağı ifade edilir. Bu davranışların kişiler arasında karşılıklı olarak sevgi ve güven duygularını geliştirdiğine vurgu yapılır.

Ahirete inancı olmayanların, ölüm anında gerçekleri göreceği ve Allah'ın emirlerini yapmak için dünya hayatına geri dönmek isteyecekleri anlatılır. Ancak iş işten geçmiş olduğu için bu isteğin kabul edilmeyeceği, bu durumun "Onlardan birine ölüm gelince: Rabbim! Beni geri çevir. Belki yapmadan bıraktığımı tamamlar, iyi iş işlerim, der. 'Ahiret gününe inanmak insanı teselli eder, üzüntüsünü azaltır." (Müminun, 23/99) ayetiyle Kur'an-ı Kerim'de haber verildiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Elbise askısı, mandal, poşet, not kâğıtları

Etkinlik

Öğretici, çocuklara ahirete iman etmeyle alakalı genel bilgiler verdikten sonra, "Ahirete iman etmenin faydası ne, insana neler kazandırır?" sorularını sorarak düşünmelerini ister. Çocuklar düşünürken öğretici onlara küçük kâğıtlar dağıtır ve ahiret inancının bize kazandırabilecekleri ile ilgili düşüncelerini yazmalarını ister.

Çocuklar bu faaliyetle meşgul olurken öğretici, askının sağ ve sol taraflarına birer poşet takarak bir terazi yapar. Öğretici fırsat eğitimi yaparak "mizan" kavramını bu terazi ile açıklar.

Öğretici, "çocuklar, biz de bugün bir terazi yaptık ama bizim terazimiz ahirete iman etmenin insana neler kazandırdıklarını tartacak. Çocuklar yazmış oldukları kâğıtlara ağırlık yapması için birer mandal tutuşturur. Yazdıkları notları önce arkadaşlarına okuyup sonra terazinin sağ kefesine koyar.

Tüm çocuklar not kâğıtlarını okuyup terazinin kefesine koyduktan sonra öğretici "Çocuklar gördüğünüz gibi terazimizin bir kefesi ağır bastı. Karşı kefe boş kaldı çünkü ahirete iman etmek ve o bilinçle hareket etmek her zaman insana kazandırır." der.

Değerlendirme Soruları

1. İmanın şartları nelerdir?
2. Ahirete iman etmek insana neler kazandırır?
3. "…Ahiret gününe inanmak insanı teselli eder, üzüntüsünü azaltır." (Mü'minun, 23/99) ayeti kerimesinden ne anlıyorsunuz?

Günün Mesajı

"Onlar sana indirilene de, senden önce indirilenlere de inanırlar. Ahirete de kesin olarak inanırlar."
(Bakara, 2/ 4)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

07

TEMİZLİK

1. İslam dininin temizlik konusuna yaklaşımını ayet ve hadislerle kavrar. (Hem maddi hem manevi temizliğe bakışı, İslam dininin çocukları manevi kirlerden uzak kabul ettiğini benimser.)
2. Temizliği maddi ve manevi yönüyle kavrar.
3. Abdest ve gusül almayı bilir.
4. Tövbenin manevi temizlik olduğunu bilir.

1. TEMİZLİK İMANDANDIR

Kazanım

İslam dininin temizlik konusuna yaklaşımını ayet ve hadislerle kavrar.
(Hem maddi hem manevi temizliğe bakışı, İslam dininin çocukları manevi kirlerden uzak kabul ettiğini benimser.)

Öğretici Notu

İslam dininin temizliğe verdiği önem anlatılır. Temizliğin, aklın, kalbin, bedenin, yiyeceklerin, içeceklerin, giyeceklerin ve çevrenin maddî pisliklerden arındırılması, manevî kirlerden uzak tutulması olduğu izah edilir. İnsanın hem bedenen hem de ruhen arınma, kendisine sıkıntı veren maddi ve manevî kirlerden temizlenme ihtiyacı duyduğu ifade edilir. İslam dininin temizliğe son derece önem verdiği, yapılacak ibadetleri temizlik şartına bağladığı vurgulanır.

Temizliğin sağlık için de çok önemli olduğu; temiz insanların, temizliğe dikkat etmeyenlere göre hem beden hem de ruh bakımından daha sağlıklı olduklarını belirtir. Mutluluğun en önemli şartlarından birinin kişinin maddî ve manevî kirlerden arınması ve temiz olması olduğu ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Balonlar

Etkinlik

Bu etkinlikte çocuklarla keyifli bir oyun oynanacak ve sınıf beraberce temizlenecektir.

Öğretici, çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyler ve her çocuğa iki balon verip şişirerek ayak bileklerine bağlamalarına ister. Oyunu çocuklara şöyle anlatır: "Bu oyunda iki kuralımız var. İlki arkadaşlarınızın ayağındaki balonları patlatmaya çalışmak. İkincisi kendi balonlarınızın patlatılamaması için kaçmak." Bu açıklamadan sonra öğretici oyunu başlatır ve oyun en son balon kalıp birinci belli olana kadar devam eder.

Bu keyifli ısınma aşamasından sonra öğretici "Çok eğlendik ama sınıfımız patlayan balonun parçalarıyla biraz kirlendi çocuklar. Biliyorsunuz dinimiz İslam temizlik konusunun üzerinde özellikle durmuş ve temizliği övmüştür." der ve aşağıdaki ayet ve hadisleri çocuklara okur:

"Allah, temizdir ancak temiz olanları kabul eder." (Tirmizi, Tefsîru'l-Kur'ân, 2)

"Temizlik imanın yarısıdır." (Müslim, Tahâre, 1)

"Şüphesiz Allah, çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever." (Bakara, 2/222)

"(Bu abdest ve teyemmüm emriyle) Allah size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez. Fakat o sizi tertemiz yapmak ve üzerinizdeki nimetini tamamlamak ister ki şükredesiniz." (Mâide, 5/6)

"Hani (Allah) kendi tarafından bir güvenlik olarak sizi hafif bir uykuya daldırıyor; sizi temizlemek, sizden şeytanın vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve ayaklarınızı sağlam bastırmak için üzerinize gökten yağmur yağdırıyordu." (Enfâl, 8/11)

Daha sonra öğretici "Madem Rabbimiz temiz olanları seviyor, haydi biz de sınıfımızı temizleyelim ama şöyle bir yol izleyelim: Herkes yerden 3 balon parçası alsın ve alırken aldığı o parçayı bir şeye (nesne, kavram, duygu, vs…) benzetsin ben de not alayım" der.

Tüm sınıf temizlendikten sonra öğretici çocukları 3'e ayırır ve not ettiği kelimeleri de 3'e ayırarak her bir gruba verir ve bu kelimeleri kullanarak bir hikâye yazmalarını ister. Hikâye yazılırken verilen her kelimenin kullanılması zorunludur ve her grup zorunlu olarak "Temizlik imanın yarısıdır." hadisini kullanır.

Çocuklar hikâyelerini tamamladıktan sonra her grubun sözcüsü hikâyelerini okur ve hikâyeler üzerine sohbet edilir.

Değerlendirme Soruları

1. Temizlik neden önemlidir?
2. Temizlikle ilgili ayet ve hadis örnekleri verebilir misiniz?
3. Temizliğe dikkat edilmediği takdirde dünya nasıl bir yer hâline gelir?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. MADDİ VE MANEVİ TEMİZLİK

Kazanım

Temizliği maddi ve manevi yönüyle kavrar.

Öğretici Notu

İslam dininin insanın dünya ve ahiret mutluluğunu hedeflediği, bunun için insan hayatının bütününe ilişkin temel koruyucu tavsiyelerde bulunduğu anlatılır. Huzurlu, sağlıklı ve nezih bir hayat için temizliğin önemi izah edilir. Gerek kişisel açıdan gerek doğa ve sosyal çevre açısından temizliğin bir zorunluluk olduğu vurgulanır. Kur'an-ı Kerim ve hadislerin temizlik hususunda belli ilkeler ortaya koyduğu ve ibadetlerin birçoğu için temizliğin bir ön şart olduğu ifade edilir.

İslam dininde temizliğin maddi ve manevi temizlik olmak üzere ikiye ayrıldığı anlatılır. Maddi temizliğin hem dinen bazı ibadetlerin yapılmasına engel olan kirlerden temizlenmeyi hem de sağlıklı bir hayat için uyulması gereken beden temizliği ve çevre temizliği gibi fizikî temizliği kapsadığı belirtilir.

Maddi temizliğin beden temizliği, elbise temizliği, mekân temizliği, çevre temizliği gibi gözle görülebilen kirlerin temizlenilmesi anlamına geldiği anlatılır. Dinimizin manevi temizliğe de son derece önem verdiği izah edilir. Zira dinimiz temelde insanın manevi kir olarak nitelendirilebilecek olan kötülüklerden uzak kalmasını öğütler, herhangi bir şekilde bunlara bulaşmışsa da bunlardan arınmasını önceler. İslam, manevi temizliği, çirkin ve kötü hasletleri terk edip (hırs, haset, gösteriş, kibir, yalan söylemek vb.) güzel ahlakla bezenmek olarak niteler.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Kâğıt havlu, renkli kartonlar, makas, yapıştırıcı

Etkinlik

Öğretici, odanın duvarına ekte yer alan afişi asar ve afişte bahsedilen konularla ilgili çocuklara açıklamalar yapar. Sonra çocuklara, bir etkinlik yapacaklarını söyler ve bunun için yanında getirmiş olduğu kâğıt havluyu çıkarır. Kâğıt havluyu parçalara ayırmadan çocuklara verir ve çocuklardan her bir parçaya temizlikle ilgili şiir, hikâye, öneri, atasözü, resim, temizlik maddesi ismi vb. yazmalarını ister. Böylece kâğıt havlu bütün sınıfın elinde dolaşır ve elden ele dolaşırken her çocuk yazılanları okur. Çocukların tıkandığı yerde öğretici önerilerde bulunur. Etkinliğin sonunda kâğıt havlu güzel bir şekilde sarılır ve saklanır. Son olarak ise ekte verilen kavram haritası renkli kartonlar kullanılarak çocuklara yaptırılır ve duvara asılır.

Değerlendirme Soruları

1. Manevi temizlikten ne anlıyorsunuz?
2. Akıl ve kalp temizliği nasıl olur?
3. Maddi ve manevi temizlik arasındaki ilişki nasıldır?

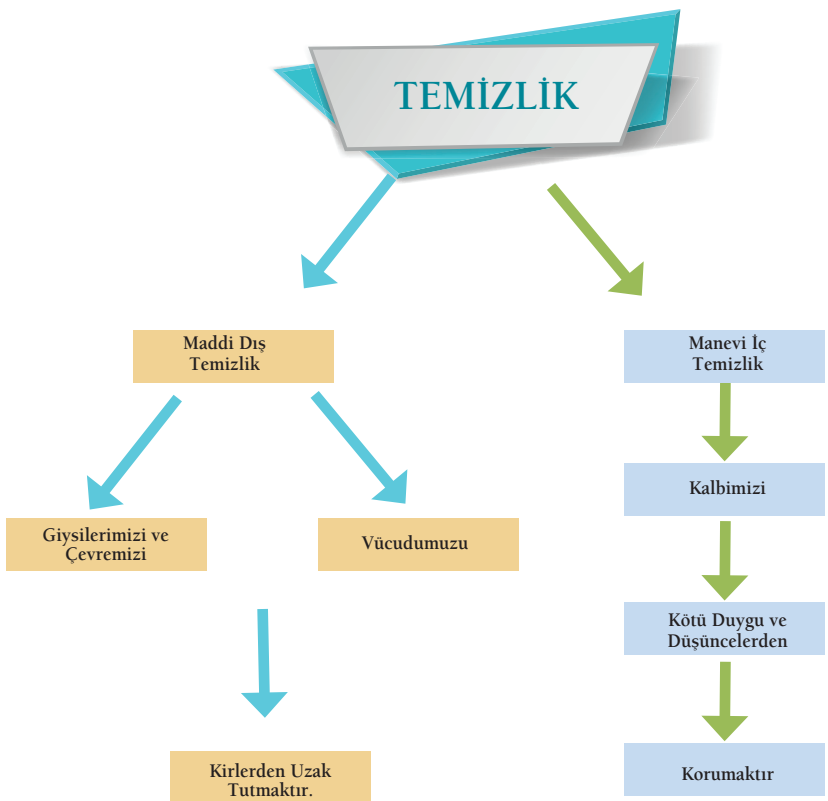

Günün Mesajı

"Şüphe yok ki, Allah, tevbe edenleri de, (maddi - mânevi kirlerden) temizlenenleri de sever..."

(Bakara, 2/222)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. ABDEST VE GUSÜL

Kazanım

Abdest ve gusül almayı bilir.

Öğretici Notu 1

Abdestin alınışı ve abdesti bozan durumlar ayrıntılı bir biçimde anlatılır. Gusül abdesti ile ilgili gerekli teorik bilgi paylaşımı yapılır. Gusül abdestinin farzları, gusül abdestinin alınışı, gusül abdestini gerektirecek durumlar, gusül abdestinin dinî açıdan taşıdığı değer gibi konularda gerekli bilgilendirme yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1

Daha sonra öğretici daha önce fotokopi ile çoğalttığı çalışma kâğıdını çocuklara dağıtır ve çocuklar öğretici rehberliğinde çalışma kâğıtlarını uygun şekilde doldurur.

Değerlendirme Soruları

1. Abdestin farzları nelerdir?
2. Abdest ve gusül arasındaki farkları açıklayabilir misin?

Günün Mesajı

"Müminin ziyneti (nuru) abdest suyunun ulaştığı yere kadar varır."

(Müslim, Taharet, 40)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

FARZ	ABDEST	GUSÜL
Elleri kollar ile birlikte dirseklere kadar yıkamak		
Ağza su vermek		
Başı mesh etmek		
Ayakları yıkamak		
Burna su vermek		✓
Tüm vücudu yıkamak		
Yüzü yıkamak		

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel oyun

Materyal

Renkli soru kartları

Etkinlik 2

Önceki etkinlikte öğretici temizlik kavramlarını anlatmıştır. Abdest ve guslün alınışını anlatmıştır. "Bu derste temizlik kavramları üzerine bir canlandırma yapacağız sizinle. Bakalım geçen haftadan neler hatırlıyoruz?" der ve önceden hazırladığı kartları açık bir şekilde masanın üstüne dizer. Kartların bir yüzünde resim, diğer yüzünde abdest ve gusül ibadetinin yapılış aşamalarını anlatan şu kavramlar örnekte verildiği gibi yer alır:

Abdest (Ağız-Burun- Yüz-Kollar- Baş-Ayaklar)

Gusül (Ağız-Burun-Bütün Vücut)

Çocuklar iki gruba ayrılır. Birinci gruptakiler sıra ile masa üstünden istedikleri bir kartı alıp yakalarına takar ve yerlerine geçerler. Ellerindeki kartlarda şöyle cümleler yazıyordur: "Canlandırma yapmaya hazır mısın? Sen bir ağızsın ve abdest organlarından birisin. Sıran gelince bize abdestteki durumunu anlat."

Öğretici sınıfta hâkimiyeti sağlar. Şimdi "İlk arkadaşınız tahtaya çıkacak ve kendini bize tanıtacak." der. Çocuğun 1 dk. içinde ağzı diğer çocuklara anlatması gerekir. Bunun için sadece sözlü anlatım kullanacaktır. Verilen süre içinde kendi görevini tanıtan ve doğru sıralama ile tahtaya çıkan çocuk yerine geçer. Sırasını karıştıran yahut doğru ifade edemeyen çocuk yanılır, sırasını başka bir arkadaşına devreder.

Öğretici gerektiğinde küçük yönlendirmeler yapar. Gerekirse kendisi bir organı canlandırarak o organın abdestteki görevini çocuklara anlatabilir.

Ağız: Ben abdest ve gusüldeki organlardan biriyim. Peygamber benim her namaz öncesi diş fırçası ile temizlenmemi tavsiye etmiştir. Abdest alınırken ve gusülde bol su ile temizlenirim. Farz için bir defa sünnet için üç defa yıkanmam gerekir.

Aynı şekilde burun, yüz, kollar, baş ve ayakları temsil eden çocuklar da, bu organların abdest ve gusüldeki görevlerini anlatır. Anlatım bittikten sonra yıkanması gereken organları temsil eden çocuklar abdest sırasına göre dizilir ve görevlerini son bir kez aynı sırayla canlandırırlar.

Kart Örneği:

"Canlandırma yapmaya hazır mısın?

Sen bir yüzsün ve abdest organlarından birisin. Sıran gelince bize abdestteki durumunu anlat."

Kartın Ön Yüzü

Kartın Arka Yüzü

Değerlendirme Soruları

1. Gusül abdestinin fazları nelerdir?
2. Gusül abdesti nasıl alınır?
3. Hangi durumlarda gusül abdesti gerekir?
4. Abdesti ve guslü bozan durumları açıklayabilir misin?

Günün Mesajı

"Bir kimse abdest alır ve güzelce abdest almaya özen gösterir, ardından da namaz kılarsa, bu abdest ile namaz arasında işlediği (günahlar) o namazı kılıncaya kadar mutlaka bağışlanır."

(Buhari, Vudû', 24)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. MANEVİ ARINMA: TÖVBE

Kazanım

Tövbenin manevi temizlik olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Maddi kirlerden, temizliğe riayet etmekle, dengeli beslenmekle, zararlı alışkanlıklara müptela olmamakla; manevi kirlerden ise tövbe ederek, Rabbimizin emirlerine uyarak, yasaklarından kaçınarak kurtulduğumuz izah edilir. "…Şüphesiz ki Allah, çok tövbe edenleri sever, çok temizlenenleri sever." (Bakara, 2/222) ayeti ile konu açıklanır. İçten ve samimi yapılan tövbe hem bir ibadettir hem de kaybedilmiş değerleri yeniden kazanma vesilesidir. Tövbe, pişmanlık demektir. Yapılan yanlış ve hatalara tekrar tekrar düşmemektir. İnsanlar isteyerek veya istemeyerek günah işleyebilirler. Önemli olan hatalarımızın, günahlarımızın farkına varıp, pişman olmak ve bir daha yapmamaya çalışmaktır. Sevgili Peygamberimiz; "Allah'ım! Sen affedicisin, cömertsin, affetmeyi seversin, beni de affet." (Tirmizi, Deavât, 84.) duasını çokça yapmıştır. Tövbe ederken özel bir yere, zamana veya bir aracıya gerek yoktur. Ancak geciktirmeden hemen pişman olunmalı ve tövbe ertelenmemelidir. Tövbede üç şart vardır:

1. Günahı terk etmek
2. Yaptığına pişman olmak
3. Bir daha yapmamaya karar vermek

Bunların dışında bir de insanın üzerinde kul hakkı varsa o kişiden helallik istemek ve hakkı iade etmek gerekir.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap

Materyal

Resim kâğıdı, sulu boya, su, bardak

Etkinlik

Öğretici, bütün çocuklara resim kâğıdı dağıtıp bir çalışma yapacaklarını söyler. Bu çalışma için bir hadis-i şerif okuyacağını ve bu hadisten anladıklarını basitçe sulu boya ile resmetmelerini ister. Sulu boyalar ile su dolu bardaklar önceden hazırlanır ve hep birlikte başlanır.

Öğretici hadis-i şerifi okur: "Allah'ım! Beyaz elbiseyi kirden temizlediğin gibi kalbimi günahlardan arındır" (Nesai, Gusül 4) buyurmuştur der ve çocuklara anladıklarını resim yapmalarını ister. Çocuklar arasında dolaşırken sulu boyanın karışmış olduğu renkli suyu halıya döker. Çocuklara, halımız kirlendi ve bu yaptığımdan üzüntü ve pişmanlık duyuyorum. Şimdi ne yapmalıyım? diye sorar. Tabi ki su ve deterjanla burayı yıkamalıyız, der. Ve getirdiği malzemelerle temizliği yapar. Hayatımızda da bazen yanlış ve hatalı davranışlarımız olabilir. Ama Rabbimiz bize tövbe gibi bir temizlik yolu bahsetmiş, günahlarımızdan, hatalarımızdan tövbe ile temizlenebileceğimizi söylemiştir. Yüce Allah, Kur'an ve Hz. Peygamber vasıtasıyla insanların hangi günahı işlerse işlesinler pişman oldukları, tövbe ettikleri, samimi bir şekilde af diledikleri zaman tövbelerini kabul edeceğini bildirmiştir. Peygamber Efendimiz "Günah ilk defa yapıldığı zaman kalpte bir siyah nokta yani kara bir leke olur. Eğer sahibi pişman olur, tövbe ve istiğfar ederse kalp yine parlar. Tövbe etmez de günah tekrarlanırsa, o leke de artar, sonra arta arta bir dereceye gelir ki, leke bir kılıf gibi bütün kalbi kaplar." (Tirmizi,Tefsîru'l-Kur'ân, 83) buyurarak tövbenin temizleyici olduğunu belirtmiştir. Diğer bir hadiste "Kul samimi bir şekilde, gönülden, bir daha o hataya dönmemek üzere tövbe ettiğinde o hatayı hiç yapmamış gibi olacağını" yine Peygamberimiz bize müjdelemiştir" der. Bu açıklamalardan sonra öğretici çocukların da konuyla ilgili görüşlerini alır ve ellerindeki resmi tamamlamalarını ister.

Değerlendirme Soruları

1. Tövbe ne demektir?
2. Ne zaman ve nasıl tövbe etmeliyiz?
3. Tövbe edersek ne olur?

Günün Mesajı

"Günah işleyenlerin en hayırlısı
tövbe edenlerdir."
(İbn Mâce, Zühd, 30)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

08

İBADET BİLİNCİ

1. İbadetin anlamını bilir ve çeşitlerini açıklar.
2. Yapılması gereken ibadetlerin neler olduğunu bilir.
3. Allahın rızasını kazandıracak her davranışın ibadet olduğunu bilir.
4. İbadetleri Allah'ı sevdiği için yapması gerektiğini bilir.
5. İbadetin insanı kötüye yönelmekten alıkoyduğunu ve iyi davranışları geliştirdiğini bilir.
6. Namaz ibadetinin insanı kötülüklerden alıkoyduğunu bilir.
7. Namazın nasıl kılındığını bilir.
8. İbadetlerin vücudumuza sağlık, ruhumuza huzur kazandırdığını bilir.
9. Oruç ibadetinin nefis terbiyesi ve vücut sağlığına katkı sağladığını bilir.
10. İbadetin Allah'a ve kendine karşı sorumluluk bilinci geliştirdiğini bilir.
11. Zekât ibadetini ve toplumsal yararlarını bilir.
12. Hac ibadetinin Allah katında üstünlüğün yalnızca takvada olduğu düşüncesini yaşattığını bilir.
13. İbadetlerin Allah'a karşı bir şükür ifadesi olduğunu bilir.

1. İBADET KAVRAMI

Kazanım

İbadetin anlamını bilir ve çeşitlerini açıklar.

Öğretici Notu

İbadetin kulluk görevi, bağlılık manasına geldiği, dinimize göre Allah'a karşı gösterilecek saygı ve hürmetin de ibadet olduğu izah edilir. İlaveten ibadetin, Allah'ın emirlerini yerine getirmek, yasakladığı bütün haramlardan uzaklaşmak manasına geldiği de vurgulanır.

Yapılış itibariyle ibadetlerin,

1- Beden ile yapılan ibadetler,

2- Mal ile yapılan ibadetler,

3- Hem beden hem de mal ile yapılan ibadetler, olarak üç çeşit olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Eğitsel Oyun

Materyal

Bilgi kartları, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, etkinlik öncesinde çocuk sayısını dikkate alarak bilgi kartlarını oluşturur. Bilgi kartlarında yazılan bilgilerin bir kısmı doğru bir kısmı ise yanlıştır. Öğretici, hızlı ve anlaşılır bir şekilde bilgi kartlarında yer alan cümleleri okuyacak, çocuklar da kendilerine okunan bilgi kartlarındaki cümleleri "Doğru" ya da "Yanlış" şeklinde değerlendirecektir. Oyuna göre çocukların beş saniye içinde cevap vermesi gerekmektedir. Süreyi aşan ya da yanlış cevap veren çocuk oyundan elenecektir. Tek çocuk kalana kadar bu etkinlik devam ettirilebilir ya da yeterli olduğu düşünülen bir aşamada oyuna son verilebilir. Etkinliğin hızlı bir ritimde oynanması önemlidir. Bilgi kartı ne kadar fazla olursa oyunun kalitesi o kadar artar. Bu yön-

temde, sorular tek bir konu ile ilgili hazırlanabileceği gibi, tüm konuların değerlendirilmesi amacıyla da birbirinden bağımsız konuları içeren farklı sorulardan da hazırlanabilir.

- Namaz kılmak İslam'ın beş şartından biridir.
- Allah'ın yarattığı tüm varlıklar değerlidir.
- Tatlı dil ve güler yüz sosyal ilişkilerimizi güçlendirir.
- Kendimiz için istediğimizi başkası için de isteyebilmek dinî bir tavsiyedir.
- Abdestin altı farzı vardır.
- Oruç tutmak İslam'ın beş şartından biri değildir.
- İbadetler Allah'a karşı bir şükür ifadesidir.
- Her zaman dua edemeyiz. Ancak belirli vakitlerde dua edilebilir.
- Dinimizin yasakladığı davranışlara "Sevap" denir.
- İbadetler Allah'a olan sevgimizin göstergesidir.
- İbadetler sağlığımız için zararlıdır.
- Allah rızası için yapılan her davranış bir ibadettir.

Konuyu pekiştirmek amacıyla ekte yer alan soru bulutları çalışma kâğıdı çocuk adedince çoğaltılıp dağıtılır. Çocukların verdiği cevaplar üzerine sohbet edilir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

SORU BULUTLARI

İbadet etmek deyince aklına ne gelir?

.....

.....

Bir davranışın ibadet sayılabilmesi için hangi özelliği taşıması gerekir?

.....

.....

İbadet etmek, bir kişinin hayatını değiştirebilir mi?

.....

.....

Sence Allah, kullarının ibadet etmesini niçin istiyor?

.....

.....

Değerlendirme Soruları

1. İbadet nedir?
2. İbadet çeşitleri nelerdir?
3. Niçin ibadet ederiz?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. İBADETLERİMİZ

Kazanım

Yapılması gereken ibadetlerin neler olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Sorumluluk bilincini temsil edecek özelliklerde yaratılan insanın, inandığı hakikatleri hayat prensibi hâline getirmesinin temel şartının ibadetler olduğu belirtilir. İman etmiş bir bireyin bu imanının ve Müslümanlığının bir gereği olarak yapması ve yapmaması gerekenler olduğu ifade edildikten sonra, yapması gerekenler bağlamındaki en temel vazifenin ibadetler olduğu anlatılır. Bu ibadetler içerisinde de en önde gelen sorumlulukları ifade eden, İslam'ın beş temel şartı içerisinde yer alan; namaz, zekât, hac ve oruç ele alınır. Sözlü ve uygulamalı anlatmalarla örneklendirilerek izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım

Materyal

Bilmece kartları

Etkinlik

Öğretici, ibadetle ilgili bilgilendirme yaptıktan sonra yanında getirdiği bilmece kartlarını çocuklara dağıtır ve sırayla herkes elindeki bilmeceyi diğerine sorar. Başlıca ibadetler hakkında bilgi sahibi olmaları ve bilmeceleri hafızalarında tutmaları hedeflenir.

BİLMECE BİLDİRMECE

1.BİLMECE-BİLDİRMECE

Tebessüm et çekinme
Dilinle güzel söz söyle
Boşa gitmez hiçbiri
Allah verir ecrini

2.BİLMECE-BİLDİRMECE

Bir binanın temelidir
Müminlerin görevidir
Saysan beş tanedir
Bil bakalım bunlar nedir?

3. BİLMECE-BİLDİRMECE

Bazen kalp ile
Bazen dil ile
Söylenir içtenlikle
Allah'ım kabul eyle

4. BİLMECE-BİLDİRMECE

Temizlik imandan gelir
Bunu herkes bilir
Arınırım kirlerden
Gönlüme ferahlık gelir

5. BİLMECE-BİLDİRMECE

Su ile yıkamak denir
Farzı üç tanedir
Görünmeyen kirlerden
Tüm beden temizlenir

6. BİLMECE-BİLDİRMECE

Allahu Ekber deyince
Ayakta okunur sure
Eğilip secdeye varınca
Oturulur selamdan önce

Bilmecelerin Cevapları: 1.İbadet, 2.İslamın Şartları (saymasını isteyin), 3.Dua, 4.Abdest, 5.Gusül, 6.Teyemmüm, 7.Namaz, 8.Namaz, 9.Ezan, 10.Teravih

Değerlendirme Soruları

1. İbadet nedir?
2. Hangi davranışlarımız ibadet sayılır?
3. Sizin en çok sevdiğiniz ibadet hangisidir?

Günün Mesajı

"Dua ve ibadet Allah ile olmaktır.
Allah ile olan kimse için ölüm de
ömür de hoştur."
(Mevlana)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. SALİH AMEL: RABBİN RIZASINA ULAŞMAK

Kazanım

Allah rızasını kazandıracak her davranışın ibadet olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Çocuklara "İbadet denildiğinde aklınıza ne gelir" sorusu sorulur. Çocukların verdikleri cevaplar tahtaya yazılarak genel bir değerlendirme yapılır. Daha sonra çocuklara "Diyelim ki arkadaşınız matematikte anlatılan bir konuyu anlamadı ve sizden yardım istedi. Siz de arkadaşınıza yardımcı olmaya çalıştınız. Sizce bu ibadet midir?" sorusu sorulur ve çocukların verdikleri cevaplar dikkatli bir şekilde dinlenir. Verilen cevaplardan yola çıkarak "salih amel" kavramının açıklaması yapılır ve konu örneklendirilir. Dinin emir ve yasaklarına uygun olan ve iyi niyetle yapılan her türlü iyi, güzel ve faydalı işin salih amel kapsamında değerlendirileceği ve bu davranışların da ibadet kabul edildiği mesajı verilir. Günlük hayatta belki de farkında bile olmadan yaptığımız pek çok şeyin, iyi niyetle, Allah rızası gözetilerek yapıldığında ibadet değeri kazanacağı bilgisi ve herkesin sosyal ve maddi konumu ne olursa olsun mutlaka yapabileceği salih ameller olduğu mesajı verilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım

Materyal

Etkinlik sayfayı, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, nelerin salih amel olabileceği ile ilgili boş bir listeyi çocuklara verir. Buna göre her çocuk listeye salih amel ile ilgili bir örnek yazmaya çalışacak, (yazılan örnekler tekrar yazılamayacaktır) ve liste tüm sınıfın ortak katkısıyla doldurulacaktır. Liste tamamlandığında öğretici yazılanları okuyup gerekli değerlendirmeyi yapacaktır. Daha sonra öğretici her çocuğa kendi listesini oluşturması için hazırlanan çalışma kâğıdını dağıtacak, çocuk bir hafta

içinde yapabileceği salih amelleri yazarak, bu amelleri ne zaman yaptığını, nasıl yaptığını, yaptıktan sonra ne hissettiğini günlük şeklinde kayıt altına alarak boş yerlere yazacaktır. Öğretici bir haftanın sonunda bu listeleri kontrol ederek çocukların paylaşımlarını değerlendirecek ve gerekli dönütleri vererek onları tebrik edecektir.

BİR DÜŞÜNELİM BAKALIM, NEDİR SALİH AMEL ?

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

11.....

12.....

ÇALIŞMA KÂĞIDI

1. Ne yaptım, nasıl yaptım, ne zaman yaptım, ne hissettim?

.....

.....

2. Ne yaptım, nasıl yaptım, ne zaman yaptım, ne hissettim?

.....

.....

3. Ne yaptım, nasıl yaptım, ne zaman yaptım, ne hissettim ?

.....

.....

4. Ne yaptım, nasıl yaptım, ne zaman yaptım, ne hissettim?

.....

.....

5. Ne yaptım, nasıl yaptım, ne zaman yaptım, ne hissettim?

.....

.....

Değerlendirme Soruları

1. Salih amel ne demektir?
2. İyi ve güzel iş yapmak size kendinizi nasıl hissettirdi?

Günün Mesajı

"Allahu Teala bir kulun hayrını diledi mi onu ölümünden önce salih amel işlemede muvaffak kılar."
(Tirmizi, Kader, 8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. İBADETİN KAZANDIRDIKLARI

Kazanım

İbadetin insanı kötüye yönelmekten alıkoyduğunu ve iyi davranışları geliştirdiğini bilir.

İbadetlerin vücudumuza sağlık, ruhumuza huzur kazandırdığını bilir.

İbadetin Allah'a ve kendine karşı sorumluluk bilinci geliştirdiğini bilir.

Öğretici Notu

Karşılıksız sevgi ve merhametin yegâne sahibi olan Yüce Allah'ın verdiği nimetlere bir şükrün ifadesi ve daha da önemlisi, insan olarak yaratılmış olmanın bir gerekliliği noktasında yaptığımız ibadetlerin dünya ve ahiret mutluluğuna giden yolda önemli rolünün olduğundan bahsedilir. İbadet bilincinin zamanla bir hayat tarzı hâline geleceği ve bu ibadet hazzının yaşam kalitesini yükselterek güçlüklerle mücadelede en önemli dinamiğimiz hâline geleceği anlatılır. İbadetlerin dünya ve ahiret hayatına bakan kazanımları üzerinde durulur. "Erkek veya kadın, mümin olarak kim iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve mükâfatlarını, elbette yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz." (Nahl, 16/97) ayeti açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Altı Ayakkabılı Düşünme Tekniği

Materyal

Ayakkabılar veya renkli kartonlar (lacivert, gri, kahverengi, turuncu, pembe, mor)

Etkinlik

Bu etkinlikte kullanılacak Altı Ayakkabılı Düşünme Tekniği, çocukların daha önce karşılaşmadıkları durumlara uyum sağlama becerisini geliştirmeyi ve farklı durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini öğretmeyi amaçlayan bir tekniktir. Bu teknik sayesinde belli bir durum için gerekli olabilecek davranış türü öğrenilir. Problemlere uygulamalı çözümler aranır. Farklı davranış biçimlerini öğreten bu teknik çocuk merkezlidir. Bu teknikte 6 farklı renkte

ve şekilde ayakkabı vardır. Ayakkabılara yüklenen anlam renklere bağlı olarak değişmektedir. Bu teknikte aynı olay karşısında farklı iki ayakkabı uygulanabilmektedir.

Öğretici, teknikte var olan renklerde ayakkabılardan sınıfa getirir. Ayakkabıları bulma konusunda sıkıntı yaşarsa farklı materyallerden bu renklerde ayakkabı yapabilir veya renkli kartondan ayak girebilecek ebatlarda kutular hazırlayabilir. Hazırlanan ayakkabılar çocukların rahatça giyebileceği bir yere yerleştirilir. Hangi renk ayakkabının hangi fikri ifade ettiğini öğretici önceden çocuklara anlatır veya bir yere yazar. Öğretici konu ile alakalı soruları sorar ve çocuklardan ayakkabılara uygun fikri olanlar gelip bu ayakkabıyı giyer ve ayakkabıya uygun fikrini sınıfa sesli bir şekilde anlatır. Çocuk aynı anda iki ayakkabı giyerek iki farklı görüş bildirebilir.

Ayakkabıların ifade ettiği manalar:

Lacivert (resmi) ayakkabı: Resmiyeti ifade eder. Kurallara, resmi prosedürlere göre eylemde bulunulur.

Gri (spor) ayakkabı: Net olmayan durumları, gayriresmî durumları, sessizliği, rahatlığı ifade eder.

Kahverengi (yürüyüş) ayakkabısı: Karmaşık durumları ifade eder. Zor koşullarda kullanılabilecek pratik ve sağlam ayakkabıdır. İnisiyatiflerden yararlanmayı, esnekliklerden faydalanmayı ifade eder.

Turuncu (lastik) çizme: Tehlikeyi, aciliyeti, krizi ifade eder. Duygular ön plandadır. Tehlikeyi azaltmayı öngörür. Uygulamaya geçmek için cesaret gerekir.

Pembe (ev) terlikleri: İnsancıllığı, sıcaklığı, duyarlılığı, empatiyi ifade eder. İnsanları korumayı, insanların duygu ve hassasiyetlerine karşı duyarlı olmayı anlatır.

Mor (binici) çizmeler: Yetkiyi ifade eder. Liderlik ve hâkimiyetlik söz konusudur. Resmi bir yetkiye dayanarak liderlik rolünün oynandığı ayakkabıdır.

Örnek Sorular:

• İbadetlerin (namaz, oruç, hac, zekât, yardımlaşma, güler yüzlü olma, sadaka vb.) bize kazandırdıkları nelerdir?

• İbadetlerin vücudumuza ve ruhumuza ne gibi faydaları vardır?

ÖRNEK UYGULAMA

Lacivert (Resmi) ayakkabı: Namaz, oruç, zekat, hac ibadetini yaparken mutlaka İslam'da belirtilen kurallarına uygun bir halde yaparım. Bu şekilde kurallarına birebir uyduğum ibadetlerden zevk alıyorum. Böylece ibadetler beni kötüye yönelmekten alıkoyuyor, iyi davranışlarımı geliştiriyor, bedenime sağlık ve huzur veriyor.

Gri Ayakkabı: İbadetler ruhumu dinlendiriyor, namaz kılarken ahireti düşünmeden

edemiyorum, oruçluyken yardımlaşma duygularım artıyor, hac ibadetinde dünyalık bütün menfaatlerden sıyrılıyorum, kendimi mahşer yerinde hissediyorum.

Turuncu lastik çizme: Üzgün olduğumda hemen abdest alır namaz kılarım, bu beni rahatlatıyor. Yardıma ihtiyacı olan bir insan gördüğümde ona yardım ederim. Doğru bildiğim şeyi mutlaka yaparım.

Pembe ev terlikleri: Kendim için istediğimi müslüman kardeşim için de isterim. Bir arkadaşım zarar gördüğünde onun yardımına koşarım. Bütün insanları ve canlıları seviyorum. İnsanlara maddi ve manevi yardımda bulunurum. Yardım kuruluşlarına sık sık yardımda bulunurum deprem, sel, savaş vb. durumlarda duyarsız kalmam, üzerime düşeni yaparım.

Mor (binici) çizmeler: Mutlak ve sınırsız hâkimiyet Allah'a aittir. Hükmetme konusunda kimseye ihtiyaç duymayan, kimseden çekinmeyen 'ol' dediğini olduran, her şey hakkında istediğini yapmaya güç ve kuvveti bulunandır. Ahirette ibadetlerimizin karşılığını verecek olan, ceza veya mükafata karar verendir. Yalnız Allah'a ibadet eder ve yalnız ondan yardım bekleriz. İbadetlerimizin tek sahibi Allah'tır.

Günün Mesajı

"Allah mümin erkeklere ve mümin kadınlara içinde ebedi olarak kalmak üzere altından ırmaklar akan cennetler ve adn cennetlerinde güzel meskenler vaad etmiştir."

(Tevbe, 9/ 72)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. DİNİN DİREĞİ: NAMAZ

Kazanım

Namazın nasıl kılındığını bilir.

Öğretici Notu 1

İbadet ünitesinde İslam'ın şartı olan ibadetler genel hatları ile anlatılmış, abdestin alınışından ve namazın kılınış şeklinden bahsedilmiştir. Bu derste namazın kılınışı açık ve anlaşılır bir biçimde, namazların rekât sayısı, farz ve sünnetleri, namazı bozan durumlar üzerinde durularak anlatılır. Ayet ve hadisler ışığında namazın faziletinden bahsedilir. Çocuklarla namaz kılma uygulaması yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli kartonlar, renkli kalemler, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1

Bu derste öğretici çocuklarla keyifli bir oyun oynayacaklarını, namaza dair kavramları hızlı bir şekilde tekrar edeceklerini söyler.

Dersin başında soru cevap şeklinde bu kavramlar tekrar edilir. Bu tekrar için şöyle bir oyun da oynanabilir. Öğretici çocuklardan birinin ismini söyleyip örneğin "Ahmet, şimdi bana namazla ilgili bir kavram olan kıraati anlatsın." der. İsmi söylenen çocuk kavramı biliyorsa açıklar ve bir başka çocuğun ismini söyleyerek sırayı ona bırakır. İlk çocuk kavramı bilmiyorsa pas der, bu sefer öğretici yeni bir çocuğun ismini söyler. Bu şekilde kavramlar tekrar edildikten sonra Ek-1'de verilen çalışma kâğıtları çocuklara dağıtılır.

Kavramlar dersin başında tekrar edildiği için amaç en çok kavramı bulmaktır.

Not: Aşağıdaki tabloda izah etmek için kavramlar kırmızı, diğer harfler siyah belirtilmiştir, etkinlik esnasında her harfin siyah olması ve siyah beyaz çıktı alınması sağlanır.

Ek-1

Zamanla yarışmaya hazır mısınız? Aşağıda parantez içinde yazdığımız namaz ibadeti ile ilgili bu kavramları öğrenmiştik, şimdi yapmanız gereken elinizi biraz çabuk tutmak, bakalım kaç kavram bulacaksınız?

A	E	T	I	K	I	R	A	A	T	H	I	B	İ	K	O	K	O
U	V	Ö	K	I	B	Ü	H	L	A	I	N	A	S	A	L	A	T
K	İ	Y	L	Y	A	K	L	T	T	F	C	Y	T	L	Y	D	A
N	T	E	İ	A	S	Ü	A	I	L	A	Ö	K	İ	E	K	E	Ğ
B	İ	Ş	M	M	Z	Ş	K	D	I	F	R	U	K	M	L	İ	M
O	R	Ü	K	U	I	A	I	U	F	A	P	Ş	B	A	O	A	O
P	H	T	A	H	İ	Y	Y	A	T	R	E	K	A	T	U	H	N
V	A	H	D	E	T	Y	A	K	A	Z	O	R	L	D	I	İ	B
A	C	I	S	A	N	İ	Y	E	K	A	Z	A	İ	Ö	P	R	A
C	Y	O	E	R	K	E	N	A	C	İ	K	İ	K	R	A	A	Y
İ	O	E	C	U	M	A	A	Y	A	Ç	O	K	I	T	Y	Ş	İ
P	L	S	D	A	Y	I	L	R	M	O	N	A	B	D	E	S	T
O	C	S	E	L	A	M	I	I	İ	A	R	I	L	P	Ü	E	E
K	U	L	E	B	A	H	Ç	E	M	N	İ	Y	E	T	A	C	R
İ	L	K	B	A	H	A	R	A	Y	I	M	U	T	L	U	D	A
S	E	T	R	İ	A	V	R	E	T	Y	O	R	G	U	N	E	S

KIRAAT
DUA
TAHİYYAT
SETRİ AVRET
VİTİR
FARZ
KADE-İ AHİR
VACİP
KIYAM
İSTİKBALİ KIBLE
SALAT
SELAM
RÜKU
REKAT
ABDEST
NİYET
CUMA
CAMİ
SECDE

Değerlendirme Soruları

1. Namazla ilgili üç kavram sayar mısınız?
2. Sizce namazın diğer ibadetlerden bir farkı var mıdır?

Günün Mesajı

"Cennetin anahtarı namazdır."

(Tirmizi, Taharet, 1.)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Namaz kılacak kimsenin öncelikle yerine getirmesi gereken bazı esaslar olduğu belirtilir ve namazın şartları ve namazın rükünleri anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap

Materyal

Çalışma Kâğıtları

Etkinlik 2

Öğretici ek:2'deki kâğıtları çocuklara dağıtır. Çalışma kâğıtlarında bulunan soru işareti yerine hangi kavramın yazılması gerektiği çocuklara sorulur. Cevaplar değerlendirilir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Değerlendirme Soruları

1- Namazın şartları nelerdir?

2- Namazın rükünleri nelerdir?

Günün Mesajı

"Rükûları, secdeleri, abdestleri ve vakitlerine riayet ederek beş vakit namaz (ı kılmay)a devam eden ve bu beş vakit namazın Allah katından gelen bir emr-i hak olduğunu kabul eden kimse cennete girer."

(Ahmed b. Hanbel, IV, 266)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 3

Namaz kılacak kimsenin öncelikle yerine getirmesi gereken bazı esaslar olduğu belirtilir ve namazın şartları ve namazın rükünleri anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap

Materyal

Çalışma Kâğıtları

Etkinlik 3

Öğretici, namazın kılınışını açık ve anlaşılır bir biçimde anlatır. Namazların rekât sayıları ile ilgili ekte yer alan fotokopiyi çoğaltıp çocuklara dağıtır. Tablo iyice öğrenildikten sonra çocuklara soruları cevaplamaları için süre verilir. Daha sonra çocuklar birlikte soruların cevaplarını değerlendirirler.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

5 VAKİT NAMAZ VE TOPLAM REKÂT SAYILARI					
NAMAZLAR	**İLK SÜNNET**	**FARZ**	**SON SÜNNET**	**VACİP**	**TOPLAM**
SABAH	2	2	-	-	4
ÖĞLE	4	4	2	-	10
İKİNDİ	4	4	-	-	8
AKŞAM	-	3	2	-	5
YATSI	4	4	2	3	13
				TOPLAM:	40

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1) Hangi namazın farzı sünnetinden önce kılınır?

.....

2) Farzı, vacibi ve sünnetiyle bir günde toplam kaç rekât namaz kılınır?

.....

3) Vacip olan vitir namazı hangi namazın vaktinde kılınır?

.....

4) Bir günde toplam kaç rekât farz namaz kılınır?

.....

5) Hangi namazın iki rekâtlık sünneti yoktur?

.....

6) İkindi namazının ve yatsı namazının ilk sünneti ile öğle namazının ilk sünnetinin kılınışı arasında fark nedir?

.....

7) Vitir namazında diğer namazlardan farklı olarak ne okunur?

.....

Değerlendirme Soruları

1- İki rekâtlık bir namaz nasıl kılınır?

2- Dört rekâtlı farz bir namaz nasıl kılınır?

3- Hangi namazın iki rekât ilk sünneti vardır?

4- Farzı 3 rekât olan namaz hangisidir?

5- Vitir namazı nasıl kılınır?

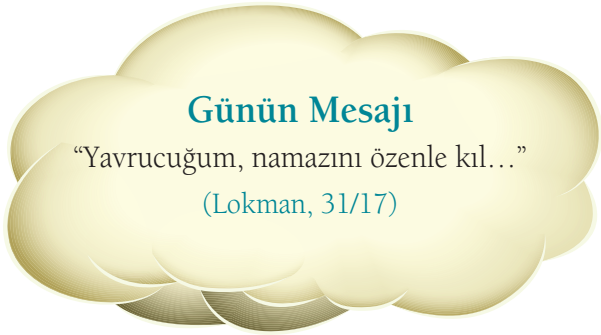

Günün Mesajı

"Yavrucuğum, namazını özenle kıl…"

(Lokman, 31/17)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. KULLUK SORUMLULUĞU: İBADETLERİMİZ

Kazanım 1

Yapılması gereken ibadetlerin neler olduğunu bilir.

Allah'ın rızasını kazandıracak her davranışın ibadet olduğunu bilir.

İbadetleri Allah'ı sevdiği için yapması gerektiğini bilir.

Oruç ibadetinin nefis terbiyesi ve vücut sağlığına katkı sağladığını bilir.

İbadetlerin Allah'a karşı bir şükür ifadesi olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

İbadetlerin çeşitliliği, manevi kazanımları ve yaşam mutluluğunu temin edici yönlerinin olduğu anlatılır. Temel ibadetlerin yerine getirilmesinin bir zorunluluk olmasının hedefinde, insanın ve toplumun huzuru olduğu ve ibadetlerin sadece bireysel boyutlarının olmadığı, inananların sosyal ve toplumsal alanda ibadet bilinciyle hareket etmeleri gerektiği, bir başka deyişle, ibadetlerin sosyal hayata yansımalarının olacağı belirtilir. Aynı zamanda samimi bir niyetle yapılacak bütün olumlu davranışların ibadet hüviyeti kazanabileceği ifade edilir. Böylece eğer arzu edilirse, bütün hayatın ibadet bilinciyle şekillendirilebileceği ve böylece dünya ve ahiret mutluluğuna giden yolda başarılı olunabileceği gerçeği aktarılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım

Materyal

Renkli fon kartonları, kavanoz

Etkinlik 1

Konu anlatımının ardından öğretici, çocuklara beraber bir oyun oynayacaklarını söyler ve oyunu anlatır. Oyun, öğreticinin daha önce renkli kartlara yazıp kavanoza koyduğu aşağıdaki tabloda bulunan kavramlarla oynanacaktır.

Çocuklardan biri ayağa kalkar, kavanozdan bir kart seçip kartın üstünde yazan kavramı aşağıdaki 3 kelimeyi kullanmadan arkadaşlarına anlatır, çocuklar da bu tariflerle kavramı bulmaya çalışırlar. Yasaklı kelimeleri kullanan çocuk oyundan elenir, yerine bir başkası seçilir.

Örneğin namaz kelimesi anlatılırken, abdest, cami seccade kelimeleri asla kullanılmayacaktır. (Not: Oyun tabu oyununun mantığı ile oynanır.)

HAYDİ, ANLAT BAKALIM

İbadet Kulluk İtaat Emir	Müslüman Kul Mümin İbadet	Salih amel Amel İbadet Sevap	Namaz Abdest Cami Seccade	Oruç Açlık Susuzluk Ramazan
Zekât Fakir Para vermek Yardım	Hac Mekke Tavaf Kabe	Şükür Teşekkür etmek Mutluluk Nimet	Dua İstemek Yalvarmak El açmak	Sadaka Yardımlaşmak Vermek Paylaşmak
Abdest Su Namaz Temizlik	Temizlik Su Sabun Abdest	Kulluk Cennet İbadet Allah (c.c)	Mescid-i Nebevi Medine Peygamber mescidi Hz. Muhammed'in kabri	Mescid-i Haram Mekke Merkez Kıble

Değerlendirme Soruları

1. Zekâtla ilgili 3 kavram sayar mısınız?
2. Nefis terbiyesi dendiğinde hangi ibadetler aklınıza geliyor?

Günün Mesajı

"De ki: Benim namazım, (her türlü ibadetim), hayatım ve ölümüm, hepsi âlemlerin rabbi olan Allah içindir."
(En'am, 6/ 161)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Kazanım 2

Namaz ibadetinin insanı kötülüklerden alıkoyduğunu bilir.
Namazın nasıl kılındığını bilir.
Oruç ibadetinin nefis terbiyesi ve vücut sağlığına katkı sağladığını bilir.
Zekât ibadetini ve toplumsal yararlarını bilir.
Hac ibadetinin Allah katında üstünlüğün yalnızca takvada olduğu düşüncesini yaşattığını bilir.

Öğretici Notu 2

Namazın nasıl kılındığı, kaç vakit ve rekat olduğu, oruçla ilgili kavramlar (iftar, sahur, imsak), hac ibadetinin temel unsurları kısaca anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Eğitsel Oyun

Materyal

3 renk fon kartonu veya renkli kâğıt, 3 şapka, fon müziği

Etkinlik 2

Bu etkinlik yukarıdaki kazanımlar (namaz, oruç, hac, zekât) çocuklara anlatıldıktan sonra pekiştirme amacıyla uygulanır.

Çocuklar eşit sayıda 3 gruba ayrılır. Her grup için bir renk belirlenir ve çocuklara kendi renklerinde boş cevap kartları verilir. Kırmızı, mavi ve yeşil gibi… Bu oyun için öğretici önceden sorularını hazırlar ve her gruba bir şapka verir.

Oyun şöyle oynanacaktır:

Her grubun üyesi arka arkaya dizilecek ve öğreticinin verdiği müzikle başlarındaki şapkayı grup arkadaşlarına verecektir. Şapka grup üyelerinin başında dolanırken, öğretici müziği durdurur ve önceden hazırladığı sorulardan bir soru sorar. Şapka her gruptan kimin başında kaldıysa o çocuk kendi grubuna ait cevap kartına cevabı yazar. Cevapların yazılması için 30 saniye süre verilir. Süre bitince çocuklar cevap kartlarını öğreticiye verir. Öğretici cevapları kontrol ettikten sonra doğru cevap veren çocuk oyunda kalır ve oyun ondan devam eder. Yanlış cevap veren çocuk ise elenir ve şapkayı kendinden sonraki arkadaşına verir. Oyun, sorular bitip en çok üyesi kalan grubun alkışlanmasıyla sona erer. Ya da en son çocuk kalana kadar sorular çoğaltılarak sorulabilir. (Din, Ahlak ve Değerler Öğretimi İçin Eğitsel Oyunlar, Mahmut Zengin; Nursel Arslan; Sevim Uçar; Selma Aydoğdu, DEM Yay., 2015, İstanbul, s. 124).

Sorular:

- Günde kaç vakit namaz kılarız?
- Öğle namazının farzı kaç rekattır?
- Farz olan orucun tutulduğu aya ne denir?
- Ramazan ayında yatsı namazından sonra kılınan 20 rekâtlık sünnet namaza ne denir?
- Akşam namazının vaktinin girip orucun açıldığı vakti anlatan kavram nedir?
- Toplumsal paylaşma ve yardımlaşmayı sağlayan, İslam'ın beş şartından biri olan ibadet nedir?
- İnsanların Allah katında eşit olduğu vurgusunun yapıldığı ve ömürde bir kere yapmanın farz olduğu ibadetin adı nedir?
- Sabah namazı kaç rekattır?
- 3 rekat olan namazın adı nedir?
- Rükuda söylenen tesbihatı yazınız.
- Namazda ayakta durmaya ne denir?
- Ramazan ayında verilen sadakaya ne denir?
- Müslümanların kıblesi neresidir?
- Namaz kimlere farzdır?
- Kabe hangi şehirdedir?
- Kimlerin zekat vermesi gereklidir?

Değerlendirme Soruları

1. Bu oyunla neler öğrendik?
2. Niçin ibadet ederiz?

Günün Mesajı

"(Allah) göklerin, yerin ve bu ikisi arasındakilerin Rabbidir. Şu halde, O'na ibadet et ve O'na ibadet etmede sabırlı ol. Hiç, O'nun adını taşıyan bir başkasını biliyor musun?"

(Meryem, 19/ 65)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Renkli raptiyeler, mantar pano veya mukavva

Etkinlik 3

Öğretici, çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyler ve 4'er kişilik 2 grup oluşturulur. Her iki gruptan bir çocuk grup lideri olur. Öğretici bu oyun için önceden kazanımlarla alakalı 20 adet kart hazırlar. Kartları oyun başlamadan önce ikiye böler ve masanın üzerine ters çevirerek yerleştirir. Öğretici mantar panoya "namaz-oruç-hac-zekât" başlıklarını yazar.

Her grup için bir renk belirlenir ve gruptaki her bir çocuğa grubunun rengine ait üçer raptiye verilir. Her raptiye bir kart için kullanılır.

Oyun, her iki lider çocuğun kart çekip panoya yerleştirilmesi ile başlar. Bu aşamadan sonra liderler masadan tekrar kart çekmezler. Ellerinde kalan 2 raptiyeyi ise gruplarındaki arkadaşlarının panoya yerleştirdikleri yanlış kartları düzeltmek için kullanırlar. Gruplardaki diğer çocuklar tahtanın önünde arka arkaya dizilir ve hızlıca masadan bir kart çekerek 10 saniye içinde panodaki uygun başlığın altına yerleştirir. Ardından tekrar kart çekmek için sıranın arkasına geçer.

Grup liderleri, arkadaşlarının yerleştirdikleri kartlardan bir veya ikisini değiştirdiğinde, liderlerin o kartta değişiklik yaptığını göstermesi için değiştirilen kartta iki raptiye olur. Oyun sonunda lider çocuklar yaptıkları değişikliklerin açıklamasını ayrıca yaparlar.

Gruptaki her bir çocuğun doğru yerleştirdiği kart, gruba 10 puan kazandırır. Liderlerin elinde kart değiştirmeden raptiye kalırsa, gruplarına raptiye sayısına göre artı 10 puan verilir. Oyun tamamlandığında sınıftaki bütün çocukların katılımı ile kartların doğru yerleştirilip yerleştirilmediği kontrol edilir ve puanlama yapılır ve en fazla puan toplayan grup oyunu kazanır (Din, Ahlak ve Değerler Öğretimi İçin Eğitsel Oyunlar, Mahmut Zengin; Nursel Arslan; Sevim Uçar; Selma Aydoğdu, DEM Yay., 2015, İstanbul, s.146-147).

Aşağıdaki her bir cümle veya kelime yazılacaktır:

NAMAZ

İnsanın Rabbi ile konuşmasıdır.

Zamanı iyi kullanmayı öğretir.

Kabe'ye doğru dönülür.

Kıyam

Secde

ORUÇ

İnsana sabrı öğretir.

Sahur

Yemek-içmekten uzak dururuz.

Müslümanın kalkanıdır.

Kim kötü söz ve davranışları bırakmazsa, onun yemesi-içmesini terk etmesine Allah'ın ihtiyacı yoktur.

HAC

Bütün müminler yılda bir kere toplanıp görüşürler.

Gücü yetenlerin o evi ziyaret etmesi, Allah'ın insanlar üzerindeki hakkıdır (Âl-i İmran, 3/97).

Hem mal hem beden ile yapılan bir ibadettir.

Her insanın hayatında bir kere yapması farzdır.

Allah katında üstünlüğün takvada olduğunu öğretir.

ZEKAT

Zengin ile fakir arasında bir köprüdür.

Onların (zenginlerin) mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır (Zâriyat, 51/19).

Toplumda yardımlaşma ve paylaşmayı geliştirir.

Kelime anlamı ise, "artma, çoğalma, arıtma, bereket"tir.

Yılda bir kere zengin Müslümanların vermesi farzdır.

Değerlendirme Soruları

1. Bu oyunla neler öğrendik?
2. İbadet denince aklımıza ilk gelen nedir?

Günün Mesajı

"Namaz, müminler üzerinde vakitleri belli olarak yazılmış bir ödevdir."

(Nisa, 4/103)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknik

Eğitsel Oyun

Materyal

Kâğıt veya yazı tahtası, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 4

Bu oyun dersin sonunda öğrenilen konunun tekrarında ve pekiştirilmesinde kullanılır. 'Dolan-dur oyunu' için öncelikle çocukları 2 veya 3 gruba ayırmamız gerekiyor. Grup sayısının artırılması mümkündür. Çocukların sayısına göre gruplar belirlenir, her grubun en önündeki kişi değişmeli olarak grubun lideri olacaktır.

Liderler bulundukları sıranın ikişer adım önüne çıkarlar. Lider olan çocuklar, öne doğru eğilip işaret parmaklarıyla kendi ayakkabılarını işaret ederek oldukları yerde 3 tur dönerler. Tekrar doğrulurlar ve hızlıca öğreticinin söylediği konuyla alakalı bir sözcüğü, bir cümleyi kâğıda veya tahtaya yazarlar. İsteneni yazamayan çocuk hemen yerini sonraki arkadaşına bırakır. Yeni gelen lider de tekrar eğilip aynı hareketi yapar ve hızlıca öğreticinin sorusuna cevap yazmaya çalışır. Bu süre içerisinde kâğıda veya tahtaya öğreticinin söylediği konu veya cümleyi en hızlı şekilde yazabilen lider takımına on puan kazandırır.

Oyunun en güzel yanı ve sınıfın neşesini yerine getirmesi; en güzel yeri ise, puan kazanan liderin, kaybeden diğer liderden herhangi bir şeyin taklidini yapmasını istemesidir.

Öğreticinin konu ile alakalı söyleyebileceği sorular:

1. Maddi ibadetleri yazmalarını ister.
2. Hem maddi hem manevi ibadetleri yazmalarını ister.
4. Salih amellerden 5 tane yazmalarını ister.
5. Müslümanın günlük olarak yaptığı ibadetleri yazmalarını ister.
6. İbadetin insana kazandırdığı iki özelliği yazmalarını ister.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

NAMAZ - ORUÇ - ZEKÂT - HAC
KAVRAM ÇALIŞMA KÂĞIDI

Y	I	A	K	M
K	E	T	A	R
A	H	R	U	S
S	M	A	İ	K
R	A	İ	F	T
C	E	S	E	D
L	E	M	A	S
R	A	T	F	İ
Y	D	E	İ	F
T	V	A	F	A
M	E	K	E	K
Y	İ	E	T	N

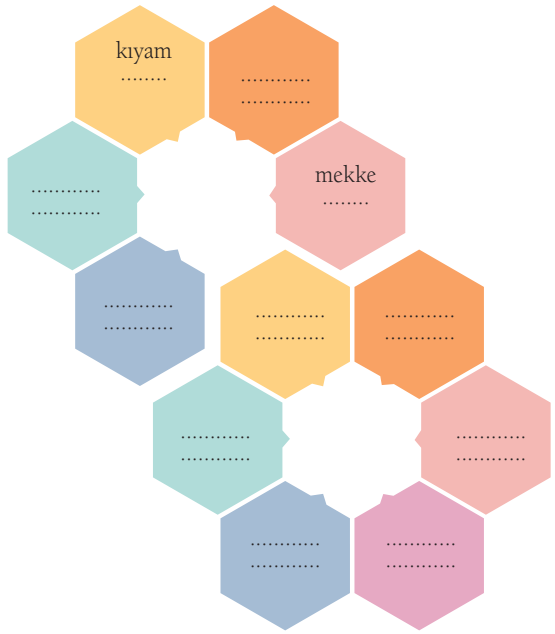

	NAMAZ	ORUÇ	ZEKAT	HAC
kıyam	*			
mekke				*
		*		
			*	

Yukarıda karışık halde verilen harflerde ibadetlere dair bazı kavramlar gizlenmiş halde. Önce kelimeleri bul, sonra hangi ibadete ait olduğunu sağdaki kutucuklara işaretle.

Değerlendirme Soruları

1. İslam'ın beş şartını sayınız?
2. Salih amellerden bazılarını sayınız?
3. İbadetin tanımını yapınız, ibadetlerin insana kazandırdıkları nelerdir?

Günün Mesajı

"Ey iman eden kullarım! Benim arzım geniştir, bana kulluk edin."
(Ankebut, 29/ 56)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

09

HELÂL HARAM

1. Helâl ve haram kavramlarının anlamını bilir.
2. Kur'an'da geçen haramları bilir.
3. Helallerin ne kadar çok ve güzel olduğunu bilir.

1. HELÂL VE HARAMI ÖĞRENİYORUM

Kazanım

Helal ve haram kavramlarının anlamını bilir.

Kur'an'da geçen haramları bilir.

Helallerin ne kadar çok ve güzel olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Sözlükte "yasak, memnu" anlamına gelen haramın, dinî bir terim olarak, kesin bir delille, açık bir şekilde yapılmaması istenen fiil olduğu anlatılır. Haramın, dinî bir kavram olduğu, bunu tespit ve tayin yetkisinin Allah'a ve Resulüne ait olduğu, bu konuda insanların herhangi bir yetkisinin olmadığı izah edilir. Helalin ise dinen yapılması veya yenip içilmesi yasaklanmayan, serbest bırakılan şey olduğu ifade edilir. Allah ve Resûlü'nün bir şeyin helâl olduğunu belirtmesinin veya işlenmesinde günah olmadığını bildirmesinin, o fiilin helâl olduğunu gösterdiği anlatılır. Ayrıca o fiil veya şeyin yasaklandığına dair herhangi bir delil bulunmamasının da helâl olduğuna işaret ettiği belirtilir. Zira eşyada aslolan helal oluşudur. Buna göre bir şeyin, dinin açık bir hükmüne, yasağına ve ilkesine aykırı olmadıkça helâl ve meşru olduğu ifade edilir. Helâl kavramının, meşru, caiz, mubah tabirleri ile yakın ilişkisi olduğu, çoğu zaman da eş anlamlı olarak kullanıldığı ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Beyin Fırtınası, Eğitsel Oyun

Materyal

Yazı tahtası, kalem

Etkinlik 1

Çocuklar, öğreticinin de katılımıyla beyin fırtınası yöntemiyle Kur'an'da geçen haram ve helalleri belirlerler. Örneğin; İçki içmek, kumar oynamak, uyuşturucu madde kullanmak, zina yapmak, domuz eti, faiz, falcılık, sihir-büyü, yalan söylemek, adam öldürmek, kul

hakkı yemek gibi haramlar ile temiz ve güzel şeylerden yemek, evlenmek vb. gibi helaller açıklanır. Helallerin fıtrata uygun ve estetik olduğu, haramların ise insana zarar verdiği üzerinde durulur. Öğretici, bir canlandırma yapacaklarını ve "bununla helal ve haramları tercih etmede vicdanımızın önemini öğrenmiş olacaksınız" der. Önce çocuklar, birer duvar gibi karşılıklı dizilerek ve ellerini havada birleştirerek bir koridor oluştururlar. Bir çocuk diğer çocukların oluşturduğu koridora girer ve yavaş yavaş ilerlemeye başlar. Çocukların her biri olumsuz durumla ilgili (haramlarla) farklı düşünce ve duyguları yansıtan birer cümle söyleyerek çocuğun vicdanının sesi olurlar. Aynı çocuk koridordan tekrar geriye dönerken bu kez vicdan olan çocuklar helal olan durumlara vurgu yaparlar. Burada her çocuğun farklı öneriler sunma şansı vardır. Çocuklara yardımcı olması açısından helal ve haramlar tahtaya veya bir kâğıda yazılabilir. Çocuk koridorda ilerlerken, seslerin şiddeti artar hatta giderek yükselir. Bu süreçte, koridor boyunca önerilen düşünceler ve duygusal uyarımlar çocuğun bir karara varmasına yardımcı olmaktadır.

Vicdan olan çocukların söyleyebileceği telkinler;

1. İçki içmek insan vücuduna zarar verir.
2. Kumar oynamak malı azaltır, eksiltir.
3. Haksız kazanca sebep olur.
4. Domuz eti pis maddelerdir.
5. Zina topluma zarar veren bir olaydır.
6. Allah güzel ve temiz şeyleri yemeyi helal kılmıştır.
7. Yalan söylemek kişiye ve karşısındakine zarar verir.

Değerlendirme Soruları

1. Koridordan geçen çocuğa duyduklarının neler olduğu sorulur?
2. Koridordan geçen çocuğa en çok dikkatini çeken konunun ne olduğu sorulur?
3. Vicdan olan çocuklara söylediklerinizi arkadaşınızda etkili oldu mu denir?
4. Helaller neden güzel, haramlar neden kötüdür?
6. Haramlardan kaçınmak bize neler kazandırır?

Günün Mesajı

"(Ey Muhammed!) Sana, kendilerine nelerin
helâl kılındığını soruyorlar.
De ki: Size temiz ve hoş olan şeyler…
helal kılındı."
(Maide, 5/ 4)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kur'an-ı Kerim'de, Yüce Allah'ın iyi ve güzel olan şeyleri helal kıldığı çirkin ve kötü şeyleri haram kıldığı "Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar" ayetiyle açıklanır (Araf, 7/ 157). Ayet-i kerimede haram kılınan şeylerde kötülük ve pislik olduğu, helal kılınan şeylerde ise iyilik ve temizlik olduğu vurgulanmaktadır. Bu yönüyle "helal ve haram" insanın kendi yaşantısını güzele ulaştıran, kötülüklerden alıkoyan emirler" olarak açıklanır. "İnsan için ancak çalıştığının karşılığı vardır. Onun karşılığı ileride mutlaka görülecektir." (Necm, 53/39-40) ayetiyle konu detaylandırılarak etkinlik uygulamasına geçilir.

Yöntem ve Teknikler

Jigsaw (Ayrılıp-Birleşme) Tekniği

Materyal

Renkli karton, tahta çubuk veya pipet, tahta kalemi

Etkinlik 2

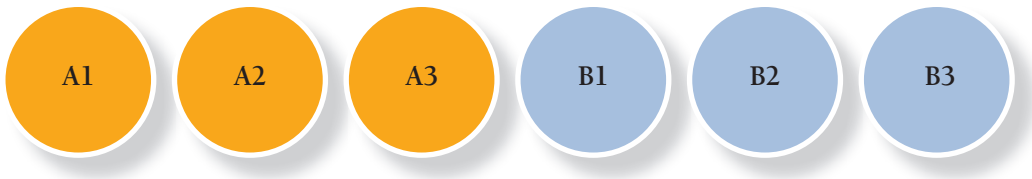

Öğretici yukarıdaki şekillerde olduğu gibi renkli kartonlardan, altına tahta çubuk veya pipet yapıştırarak çocukların numaralarını oluşturur.

Öğretici, ilk olarak çocukları iki veya altı kişiden oluşan karışık gruplara ayırır. Grup üyeleri bir grup başkanı seçerler ve gruplarına isim verirler. Çalışmalarında başarılı olabilmeleri için ortak amaçlarının ne olduğu açıklanarak grup üyeleri arasında olumlu bir bağımlılık sağlanır. Belirlenen gruplardan ilki "ev grupları" olur. Daha sonra öğretici grupların belli olması için renkli kartonlarla hazırlanmış grup numaralarını her bir grup üyesine dağıtır.

Örneğin, çocuklardan üç grup oluşturulmuş olsun ve her grup dört kişiden oluşsun. Gruptaki çocuklar sayısınca renkli ve yuvarlak kesilmiş, altından bir çubuk yapıştırılarak hazırlanmış numaralar çocuklara verilir. Yani gruplar için A, B, C ve her çocuk için A1, A2, A3, A4 - B1, B2, B3, B4 - C1, C2, C3, C4 şeklinde numaralar hazırlanır. İkinci grup uzmanlar grubu olur. Bu grup ev grubunda olan her bir çocuktan oluşturulacaktır. Öğreticinin talimatıyla uzman gruplar birleşir; örneğin ev gruplarının 1. numaralı çocukları bir uzman grubu olur. Aynı şekilde 2 ve 3 nolu çocuklar bir uzman grup olmak üzere bir köşede toplanır. Öğretici uzman gruplarına helal ve haram konusu ile alakalı yönergeleri verir. Uzman grubun ilk buluşmasında öğretici gruplardan helal ve haram konusu ile alakalı bir ayet ve bir hadis bulmalarını ister. Bunun için 3 dk. süre verilir, ayet ve hadisler bulunduktan sonra uzman gruplar tekrar kendi ev gruplarına dönerler. Her grup üyesi diğer uzman grupta belirledikleri ayet ve hadisi kendi ev grubundaki diğer arkadaşları ile paylaşır. İkinci olarak tekrar öğreticinin talimatıyla uzman gruplar birleşir ve öğretici helal ve haram konusu ile alakalı bir günün sözü bulmalarını ister, süre sonunda gruplar tekrar kendi (ev) gruplarına döner ve diğer grup üyeleri ile uzman grupta bulduğu sözü paylaşır. Üçüncü birleşmede konu ile alakalı bir poster ve afiş hazırlanması istenir. Bunun için renkli kartonlar, tahta kalemi, çeşitli renkli çıkartmalar kullanılabilir ve tekrar gruplarında paylaşırlar. Dördüncü birleşmede gruplar konu ile alakalı bir hikâye, öykü veya örnek olay yazarlar, tekrar gruplarına döner ve paylaşırlar. Çalışma sonunda ev grupları bütün çalışmaları bir rapor halinde hazırlar. Öğretici rapor olarak hazırlanmış tüm çalışmaları alır ve tahtaya yazarak çocuklarla beraber değerlendirir. Belirlenen öykü veya örnek olay istenirse rol oynama tekniği ile canlandırılır.

EV (HOME) GRUPLARI

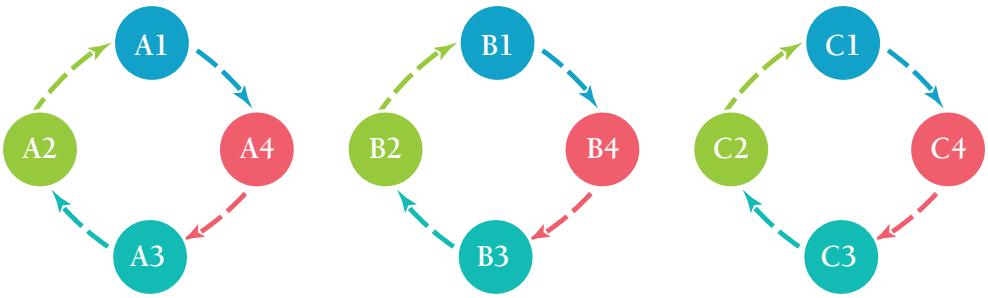

UZMANLIK (EXPERT) GRUPLARI

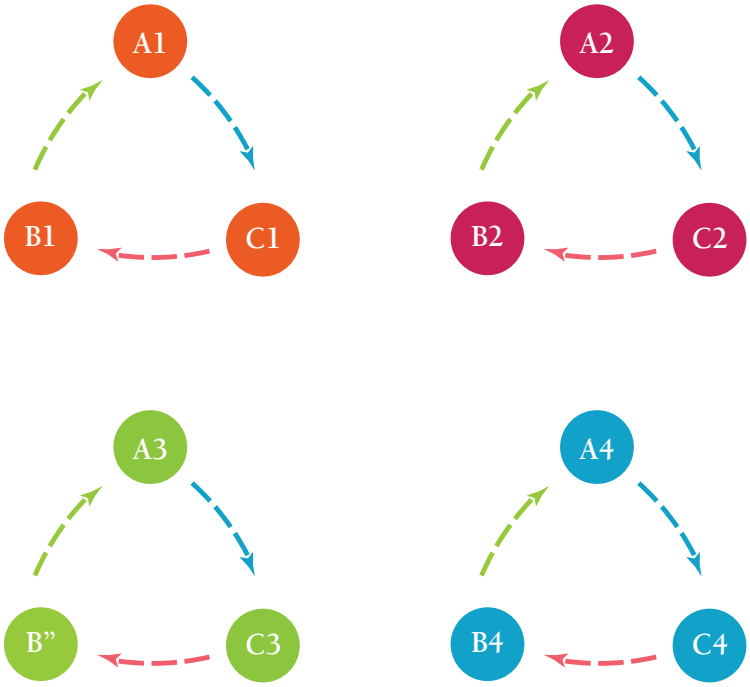

Jigsaw-Takımları

Ev Takımları

(Karışık olarak 5 veya 6 kişiden oluşmaktadır.)

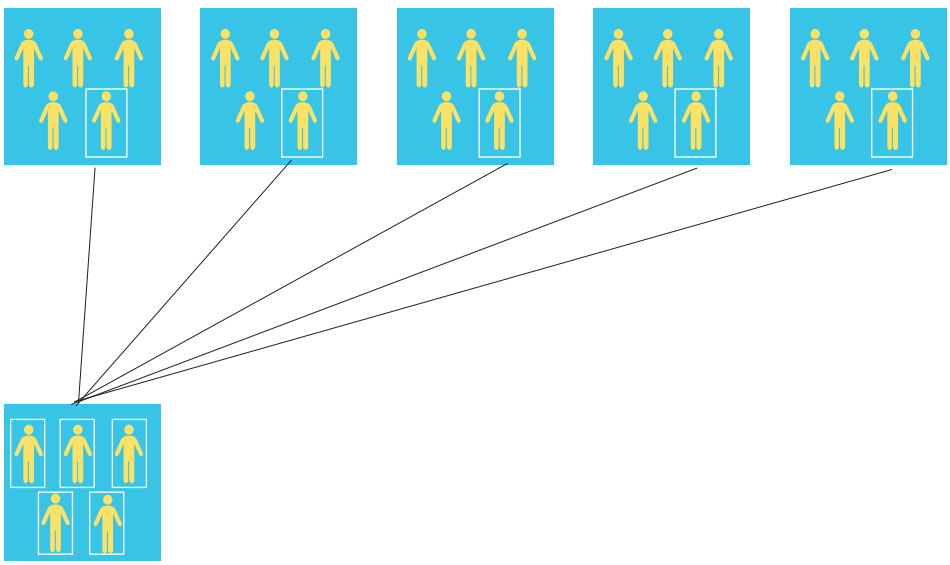

Uzman Takımlar

(Her uzman takımında her bir ev takımından 1 kişi yer almaktadır)

Öğretici yukarıdaki şekillerde olduğu gibi renkli kartonlardan, altına tahta çubuk yapıştırarak grup numarası oluşturur.

Değerlendirme Soruları

1. Kur'an'da geçen haram ve helâllerden aklınızda kalanlardan sayınız?
2. Helâl kavramını açıklayınız?
3. Haram kavramını açıklayınız?

Günün Mesajı

"Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan maddelerin helal ve temiz olanlarından yiyin, şeytanın peşinden gitmeyin, çünkü o apaçık düşmanınızdır."

(Bakara, 2/168)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

10

MAHREMİYET BİLİNCİ

1. Edep, hayâ ve mahremiyet kavramlarını bilir.
2. Allah'ın her insanı özel yarattığını ve bedeninin kendisine emanet olduğunu bilir.
3. Diğer insanlarla arasındaki bedensel sınırların ne olması gerektiğini bilir.
(Mahrem-namahrem ilişkiler, evlenilecek kişiler)
4. Mahremiyet bilincine sahip olmada hayır demenin önemini bilir.
5. Allah'ın edepli ve hayâlı insanı sevdiğini bilir.

1. EDEP, HAYÂ VE MAHREMİYET

Kazanım

Edep, hayâ ve mahremiyet kavramlarını bilir.

Öğretici Notu

Mahremiyet kavramı yasaklılık hâli ya da dokunulmazlık olarak açıklanır. Haram, mahrem ve mahremiyet kelimelerinin, dinî hükümlerle ilgili olarak yasak olan her şey için kullanıldığı vurgulanır. Mahrem kelimesinin, evlenmeleri ebediyen haram olan yakın akrabalar için kullanıldığı gibi, aynı kelimenin insan vücudu için kullanıldığında cinsel dokunulmazlık anlamına da geldiği anlatılır. Bu durumda mahremiyetin, insan vücudunda bakılması ve dokunulması yasak olan hususlar ve insanın özel hayatı, ailesi ve evi ile ilgili haklar bağlamında temel hak ve hürriyetlere vurgu yapılır. Yüce dinimizin insanın bu çok yönlü mahremiyeti ile ilgili olarak oldukça detaylı düzenlemeler getirdiği ifade edilir.

İnsandaki edep ve hayâ duygusunun yaratılış gereği olduğu, bu duyguların kaynağının da iman ve İslâm ahlâkı olduğu anlatılır. İnsandaki bu duyguların, kişinin çirkin söz ve fiillerden uzak kalmasını, doğruluk, dürüstlük ve ahlâkî değerlere bağlılık üzere yaşamasını sağladığı izah edilir.

Hayânın sözlükte "utanma, çekinme" anlamına geldiği, ahlâkî bir terim olarak ise hayâ "nefsin çirkin davranışlarından rahatsız olarak onları terk etmesi" olduğu izah edilir. Edebin ise İslamî görgü kurallarını ifade ettiği ve edepli olmanın müminin en önemli vasıflarından olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Mandal, bilgi kartları, dayanıklı ip (yaklaşık 5 m.)

Etkinlik

Çocuklar sayıya göre dörder (şekil 1) ya da beşer kişilik gruplara (şekil 2) ayrılır. Çocuk sayısına göre her bir gruptaki çocuk sayısı değişebilir. Örneğin 4 çocukla bir grup kurulabilir ve üçgen yapılabilir. Bu oyun için en az 2 grup (4'er kişiden 8 çocuk) olmalıdır.

Edep, hayâ ve mahremiyet ile ilgili bilgi kartlarına aşağıdaki cümleler yazılacaktır.

Yanlış:

1. Edep kavramı önemli değildir.
2. Hayâ insanın içine kapanık olmasına neden olur.
3. Edep kavramının dilimizdeki karşılığı utangaçlıktır.
4. Karşımızdaki ne kadar edepli davranırsa, biz de o kadar edepli davranmalıyız.
5. Haksızlık karşısında edepsiz olmak gerekir.
6. Sadece yetişkinler edepli olmalıdır.
7. Durumuna ve insanına göre edepli olmak gerekir.
8. Hayâlı olan insanları kimse sevmez.

Doğru:

1. Mahremiyete dokunulmazlık da diyebiliriz.
2. İnsan vücudunda başkası tarafından bakılması, dokunulması uygun olmayan yerler kişinin mahrem alanıdır.
3. Mahremiyeti ihlal eden konuları konuşmak edebe uygun değildir.
4. Mahremiyete saygı, temel bir hak ve özgürlüktür.
5. Hz. Peygamber pek çok hadisinde edepli olmayı övmüştür.
6. Edep: Güzel terbiye, iyi huy demektir.
7. Edep, insanın iyilikleri ve ahlâkî üstünlükleri, kendinde toplama çabasıdır.
8. Ahlakî değerler doğrultusunda yaşamalıyız.
9. Çirkin söz ve davranışlardan uzak kalmalıyız.
10. Haramlardan sakınmalıyız.
11. Kişinin mahremiyet sahasına giren konular sadece ilgililerle konuşulmalıdır.
12. Edep, insan ruhunun güzelliğini yansıtır.
13. Hayâ, fıtri (yaratılış gereği sahip olunan) bir duygudur.
14. Hayâ: Allah'ın razı olmadığı çirkin şeyleri yapmaktan sakınmaktır.
15. Allah, hayâ sahibi insanları sever.
16. Hayâ duygusu, insanı kötülüklerden korur.
17. Hz. Peygamber "Hayâ ve iman yan yana" buyurmuştur.

Öğretici çocuklara bir yarışma yapacaklarını söyler. Çocukları sayıya göre 4'er (şekil 1) ya da 5'er kişilik gruplara (şekil 2) ayırır. Yarışmada kullanılmak üzere bir parkur oluşturmak için grubun dört üyesini seçer ve ellerine bir ip verip kare şeklinde sınıfın bir köşesine geçip bir alan oluşturur. Öğretici önceden konuyla ilgili 8 yanlış ve 17 doğrudan oluşan 25 kart hazırlar.

Yarışma şöyledir: Öğretici, grubun 5. üyesine 3 mandal verir, elinde mandal olan çocuk masanın üzerinden 3 doğru bilgi kartı seçip 2 dakikada parkurun içerisinde gezerek arkadaşlarının tuttuğu ipe mandalla tutturması gerektiğini söyler. Yarışan ilk çocuğun süresi dolduktan sonra ipi tutan arkadaşlarından birinin yerine geçer ve diğer arkadaşı yarışmaya devam eder. Grubun her üyesi parkurda dolaştıktan sonra bilgi kartları kontrol edilir ve doğru yanlışlar hesaplanır. Bilgi kartlarıyla ilgili değerlendirmelerde bulunulur. Her grubun böyle yarışıp en çok doğrusu olan grubun kazanmasıyla etkinlik son bulur (Din, Ahlak ve Değerler Öğretimi İçin Eğitsel Oyunlar, Mahmut Zengin; Nursel Arslan; Sevim Uçar; Selma Aydoğdu, DEM Yay., 2015, İstanbul, s. 146-147).

Yarışmada belli kurallar vardır:

- Her mandal bir bilgi kartı için kullanılacak.
- Parkurun bir ucundan başlayıp diğer ucundan çıkılacak.
- Parkurda geriye dönüş yasak.

ŞEKİL I

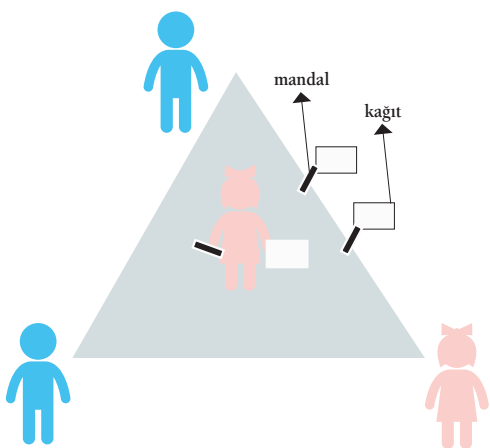

4 Kişilik Grup

ŞEKİL II

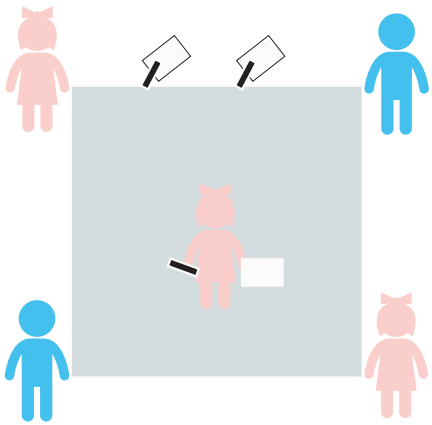

5 Kişilik Grup

Değerlendirme Soruları

1. Edep, hayâ ve mahremiyet kavramlarına dair neler öğrendik?
2. Bu kavramlara dair örnekler verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"Hayâ ile iman ikiz kardeştir.
Biri giderse diğeri de gider."
(Buhari, Edebül-Müfred, 445)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. BEDEN EMANETİ

Kazanım

Allah'ın her insanı özel yarattığını ve bedeninin kendisine emanet olduğunu bilir.

Diğer insanlarla arasındaki bedensel sınırların ne olması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Mahremiyet bilincinin, kişinin kendisinin ve diğer insanların özelinin/özel alanının farkına varması, sosyal hayatın içinde kendi özel alanını koruması, diğer insanların özeline saygı duyması, kendisi ile çevresi arasına sağlıklı sınırlar koyması olduğu belirtilir.

Mahremiyete saygının, yüce dinimiz İslam'ın üzerinde önemle durduğu bir husus olduğu, ayet ve hadislerle mahremiyetin sınırlarının çizildiği ve bu sınırlara herkesin uymasının gerektiği anlatılır.

Öğretici, etkinliği yaptırırken bina ve oda mahremiyetinden beden emanetine ve beden sınırlarına dolaylı bir anlatım yapmalıdır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Yazı tahtası, kalem, kâğıt

Etkinlik

Öğretici tarafından tahtaya çocuk sayısına göre farklı büyüklüklerde ve şekillerde evler yapılır. Ortam müsait değilse evler resim şeklinde çıktı alınıp her çocuğa ayrı ayrı verilebilir. Ardından çocuklardan bu evleri bahçe ile çevrelemeleri istenir. Çocuklar evlere tek tek bahçe çizerler. Neticede ortaya çıkan resim evlerin konumuna göre şekil almış bahçeler olacaktır. Bahçe çevreleme bitince öğretici şu soruları sorar:

-Bahçe çevrelemesi yaparken nelere dikkat ettiniz?

-Evlere neden kapı çalmadan girilmez?

-Peki, evlerin içindeki hangi kapılar "sınır"dır. Hangi kapılardan içeri girmek için kapıyı çalmak gerekir?

-Sadece sana ait olan alanı çevrelemen istense sınırların neler olur?

-Sınırların ihlal edilmiş olsa tepkin ne olur?

Öğretici, İslam dini, mahremiyetin korunmasını teşvik ettiğini belirterek, şu ayet-i kerimeyi okur ve açıklar:

"Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir. İyi kimse kötülükten sakınan kimsedir, evlere kapılarından girin." (Bakara, 2/189)

Şu hususları dile getirir: Sosyal paylaşım sitelerinin yaygınlaşmasıyla insanlar, kendilerine ait mahrem bilgi ve görüntüleri kendi istekleriyle diğer insanlara açmaktadırlar. Bu mahrem konuların bazıları onların kendi masum hâlleri olsa da bazıları sanal zeminde paylaşılmaması gereken konular olabilmektedir. Yüce dinimiz İslam, mahremiyetin araştırılmasını nasıl yasaklamışsa, aynı şekilde bir kimsenin başkasına veya kendine ait mahrem bilgi ve görüntüleri ifşa etmesini de uygun bulmamıştır.

Böylelikle mahremiyet ve mahremiyete saygı konusu kavratılmış olur.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

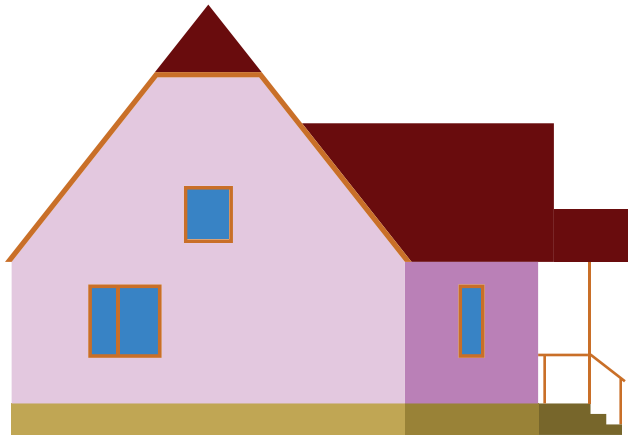

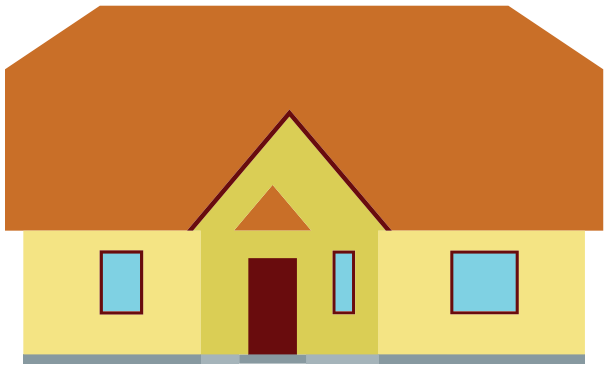

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Değerlendirme Soruları

1-Mahremiyet nedir?

2-Mahremiyete saygı konusunda dinimizin yaklaşımı nedir?

3- Günlük hayatta mahremiyet sınırları nelerdir?

Günün Mesajı

"Sizden biriniz (başkasının evine girmek isterken) üç defa izin istesin. Kendisine izin verilmezse geri dönsün."

(Buhari, İsti'zan, 13).

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. MAHREMİYET SINIRLARI

Kazanım

Diğer insanlarla arasındaki bedensel sınırların ne olması gerektiğini bilir.
(Mahrem-namahrem ilişkiler, evlenilecek kişiler)

Öğretici Notu 1

Allah Teâlâ'nın her insanı özel olarak yarattığı, bu özelliğinin bir gereği olarak fiziksel anlamda dokunulmazlıklara sahip olduğu ve bu dokunulmazlıkların korunması gerektiği anlatılır. Mahremiyet sınırlarının boyutları (yaş aralıkları ve cinsiyet farklılıkları dikkate alınarak) anlatılır. Dinimize göre vücudun örtülmesi gereken yerler (karşı cinse ve hemcinse göre örtülmesi zorunlu yerler) açıklanır. Mahremiyet bilinci kazanımları adına izahlar yapılırken özellikle cinsel istismarlara karşı bilinç oluşumu ve bu tür girişimlere karşı her koşul ve şartta karşı koyabilme özgüveni kazandırılmaya çalışılır. Mahremiyet sınırlarını aşmaya hiç kimsenin hakkı olmadığına vurgu yapılır ve değerler eğitimi noktasında da konunun bir ahlâk kazanımı olduğuna işaret edilir.

Yöntem ve Teknikler

Soru- Cevap, Eğitsel Oyun

Etkinlik 1

Bu etkinlikte sorular oyun şeklinde sorulur. Bu sorularla gizlenmesi, korunması gereken şeylere dikkat çekildikten sonra, öğretici bedenin sınırlarına değinir ve bu sınırların korunması konusunda çocukları aydınlatır.

Bu etkinlikte amaç, insanların bazı şeyleri diğer insanlardan saklama ve koruma ihtiyacı hissettiklerine dikkat çekmektir. Bu amaçla çocuklara aşağıdaki sorular sorulur. Soru sorma işi oyun şeklinde yapılmalıdır. Sorular şöyle sorulur: Birinci soru ilk çocuğa sorulur, 10 sn. gibi kısa bir süre cevap beklenir. Bu sürede çocuk kısaca cevap verebilir. Çocuk cevap vermezse, zorlanmayacaktır; süre dolunca ikinci soru ikinci çocuğa sorulur. Aynı şekilde her çocuğa bir sonraki soru sorularak devam edilir. Bir çocuğa aynı sorunun sorulmamasına dikkat edilerek iki, üç tur dönülür.

1- Pencerelerde neden perde var?

2- Bankalarda, işyerlerinde neden kasa var?

3- Çantalarda, cüzdanlarda neden fermuar var?

4- İnternet hesaplarında neden şifre var?

5- Banyo ve tuvaletlerde neden kapı var?

6- Bazı kapılarda neden kilit var?

7- Duşta neden perde veya kabin var?

Öğretici tarafından insanların kendilerine ait özel eşyaları ve özel bilgileri olduğu gibi bedenlerinin de özel olduğu ve korunması gerektiği belirtilir. Beden sınırlarının ihlali ile karşılaşırsa yardım almak gerektiği ve kendini korumak için lüzumlu tepkiyi vermesinin önemli olduğu anlatılır. Kişinin kendi özelini koruduğu gibi başkasının özeline de saygı duyması gerektiği vurgulanarak ders tamamlanır.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanlar neden perdeye, kilide, şifreye ihtiyaç duyar?
2. Eğer yaşamda bunlar (perde, kilit, şifre vd.) olmasaydı ne olurdu?
3. Siz bunlardan (perde, kilit, şifre, kasa, çanta fermuarı) hangilerini yaşamınızda kullanıyorsunuz?

Günün Mesajı

Edep bir taç imiş nur-i Hüda'dan
Giy ol tacı emin ol her beladan
(Anonim)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Mektup yazmak için kâğıt, zarf, kartondan hazırlanmış posta kutusu.

Etkinlik 2

Bu etkinlik için öğretici bir posta kutusu hazırlayarak derse gider. Posta kutusu karton bir kutunun üstüne mektup atma yeri delinerek ve çeşitli süslemelerle basitçe hazırlanabilir. Bu etkinlikte amaç çocuklarda mahremiyet ve insanlar arası sınırlar hususunda farkındalık oluşturmaktır.

Öğretici bugün yapacakları etkinlik öncesi kısa bir yazı okuması gerektiğini, etkinliğin bu yazı ile yakından ilgili olduğunu, bu nedenle kendisini dikkatle dinlemelerini söyleyerek yazıyı okumaya başlar.

"Osmanlı kendi medeniyetini ve kültürünü inşa etmiş büyük bir devletti. Osmanlı medeniyetinin şekillenmesinde en önemli unsurların başında, İslam dini gelirdi. İnsanların günlük yaşamında, şehir düzeninde, ev mimarisinde bu medeniyetin izleri görülmektedir. Mesela Osmanlı şehir ve köylerinde evler, yüksek duvarlı avlular içindeydi. Duvarlar insan boyundan çok daha yüksekti; sokaktan geçen hiç kimsenin avlunun içini görmesi mümkün değildi. Bazı avluların bir kenarında pekmez yapılan şırahane, kilim, bez dokuma tezgâhları yer alırdı. Bir köşede ocak, çeşme veya kuyu bulunurdu. Avluların sokağa açılan kapı tokmakları ise Osmanlı insanının hayata bakışını simgelemesi açısından önemliydi. Kapı tokmakları bile bu hassasiyeti yansıtırdı. Tokmaklardan biri kalın, diğeri ince ses çıkarırdı. Kalın ses çıkaran kapı tokmağını erkek misafirler, ince seslisini ise kadın konuklar kullanırdı. Böylece ev sahipleri kapıdaki misafir hakkında bilgi sahibi olur ve ona göre karşılarlardı."

Yazının iyice anlaşılması için önce öğretici seslice okuyup daha sonra 1-2 çocuğa okutabilir. Metin güzelce anlaşıldıktan sonra yapılacak etkinlik hakkında şu açıklama yapılır:

"Arkadaşlar, atalarımız bu konularda ne kadar hassasiyet göstermişler değil mi? Burada anlatılanlar şu an hayatımızda yer almıyor, bunlar eskilerden kalan güzel hatıralar sadece. Artık evler avlu içinde değil veya kapılarda iki tokmak yok. Ama teknolojinin imkânları sayesinde bugün kapılarda çeşitli seslerde çalan ziller var. Şimdi sizden bununla ilgili mektup yazmanızı istiyorum. Mektupları Osmanlı döneminde yaşayan birilerine hitaben yazacağız. Bu mektupta günümüzden bahsedecek, kapı zili, kamera hatta parmak izi okuyucu gibi teknolojik aletlerden mahremiyet alanında nasıl faydalanıldığını anlatacaksınız. Şimdi size vereceğim kâğıt ve zarfları kullanacak, hazırladığınız mektubu ise posta kutusuna atacaksınız. Sonra mektuplarınızı açıp okuyacağız ve bazılarını duvara asacağız."

Çocuklara mektup yazmaları için 5-10 dakika süre verilir. Yazılan mektuplar, çocuklar tarafından zarfa konularak posta kutusuna atılır.

Her çocuğa bir başka arkadaşının mektubu gelecek şekilde mektuplar dağıtılır. Okunan mektuplar içinden seçilenler veya bütün mektuplar bir haftalığına duvara asılır.

Değerlendirme Soruları

1. Osmanlı zamanında mahremiyet sınırlarına dair hangi ayrıntılara dikkat edilmiştir?
2. Teknoloji mahremiyet sınırları konusunda bize nasıl yardımcı olmaktadır?
3. Arkadaşlarınızın yazdığı mektuplarda en çok dikkatinizi çeken nedir?

Günün Mesajı

"Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlara yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor."

(Nahl, 16/ 90)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. MAHREMİYETİN ANAHTARI: "HAYIR" DİYEBİLMEK

Kazanım

Mahremiyet bilincinde hayır demenin önemini anlatmak

Öğretici Notu

Öğretici, mahremiyet kavramını yasaklılık hâli ya da dokunulmazlık olarak açıklar. Haram, mahrem ve mahremiyet kelimelerinin, dinî hükümlerle ilgili olarak yasak olan her şey için kullanıldığını vurgular. Mahrem kelimesinin, evlenmeleri ebediyen haram olan yakın akrabalar için kullanıldığı gibi, aynı kelimenin insan vücudu için kullanıldığında cinsel dokunulmazlık anlamına da geldiğini anlatır. Bu durumda mahremiyetin, insan vücudunda bakılması ve dokunulması yasak olan/olmayan hususlar ve insanın özel hayatı, ailesi ve evi ile ilgili haklar bağlamında insanın temel hak ve hürriyetlerinden olduğuna vurgu yapılır. Yüce dinimizin insanın bu çok yönlü mahremiyeti ile ilgili olarak oldukça detaylı düzenlemeler getirdiğini ifade eder. Her şeyden önce yüce dinimizin insanların özel hayatlarının araştırılması, arkalarından hoş olmayan konuşmaların yapılması, insanların sırlarının ifşa edilmesi, insanların evlerine, odalarına izinsiz girilmesinin ayet ve hadislerle yasaklanmış olduğunu açıklar.

Yöntem ve Teknik

Eğitsel Oyun, Soru- cevap

Materyal

Renkli karton

Etkinlik

Öğretici, derse gelmeden önce, çocuk sayısınca üzerinde 'EVET' yazan kartonlar hazırlar. Hazırladığı kartonlardan her çocuğa birer tane verir ve oyunu şu şekilde açıklar: "Arkadaşlar, şimdi sizinle eğlenceli bir oyun oynayacağız. Oyunumuzun adı 'Evet mi, hayır mı?'. Ben

size çeşitli cümleler okuyacağım. Her cümlenin sonunda ise 'Ne dersiniz?' diye soracağım. Burada dikkat etmeniz gereken şey sadece iki cevap seçeneğinizin olmasıdır. Her cümle için ya 'evet' ya da 'hayır' cevabını vereceksiniz. Eğer cevabınız 'evet' ise elinizdeki 'evet' yazan kartonu havaya kaldıracaksınız. Eğer cevabınız hayır ise tüm gücünüzle 'HAYIR!!!' diye bağıracaksınız. Haydi başlayalım!"

Öğretici aşağıdaki cümleleri tek tek okur ve öğrencilerin kartla veya sözle cevap vermesi için bekler:

1- Arkadaşınız defterini kaplarken "Bana yardım eder misin?" dedi. Ona ne dersiniz?

2- Sınıfa yeni gelmiş, hiç tanımadığınız bir öğrenci "Çantanın içine bakabilir miyim?" dedi. Ona ne dersiniz?

3- Kıyafetinizi değiştirmek için odanızın kapısını kapattınız. O sırada biri geldi "Kapıyı açar mısın?" dedi. Ona ne dersiniz?

5- Arabaların çok hızlı geçtiği, kalabalık bir yolda yanınızdaki kişi "Yeşil ışığın yanmasını beklemeden karşıya geçelim mi?" dedi. Ona ne dersiniz?

6- Arkadaşınız o gün okula 4 tane ağır ansiklopedi getirmiş. "Bunları taşımama yardım eder misin?" dedi. Ona ne dersiniz?

7- Arkadaşınız üzerinde 'girilmez, ölüm tehlikesi vardır.' yazan, etrafı tellerle çevrilmiş bir alan için "Buraya girelim mi?" dedi. Ona ne dersiniz?

8- Sınıftan birisi, sizin için çok özel ve değerli olan günlüğünüz için "Okuyabilir miyim?" dedi. Ona ne dersiniz?

9- Arkadaşınız bahçede yere düştü ve dizi kanadı. "Kalkıp yürümeme yardım eder misin?" dedi. Ona ne dersiniz?

10- Yağmurlu ve soğuk bir günde arkadaşınız "Yanımda buzlu su var, içer misin? " dedi. Ona ne dersiniz?

11- İnternette tanımadığınız biri size mesaj yollayarak "Bana adını, adresini verir misin?" dedi. Ona ne dersiniz?

Etkinlik tamamlanınca öğretici şu açıklamayı yapar: "Arkadaşlar, sorduğum sorulara cevap verirken belki fark etmişsinizdir. Hayatımızda bizden yapmamız istenen bazı şeylere 'evet' bazılarına ise 'hayır' cevabını veririz. Bizden her istenilene 'evet' demek zorunda değiliz. Buradaki örneklerde olduğu gibi çoğu zaman 'hayır' demek bizi tehlikelerden korur. Sağlığımızı tehlikeye atmamak için, kendimize zarar vermemek için, özel alanlarımızı ve bedenimizi korumak için 'hayır' dememiz gerekebilir. Hayır demekten korkmayın! Eğer sizin için en doğru seçenek buysa, hayır deyin. Unutmayın ki, yaşamınızdaki sınırları ancak bu şekilde siz belirleyebilirsiniz. "

Değerlendirme Soruları

1. Bizden bir şey yapmamız istendiğinde öncelikle neyi düşünmeliyiz?
2. Hangi durumlarda 'hayır' demeliyiz?
3. "Hayır" demek bize ne gibi faydalar sağlar?

Günün Mesajı

"Evlere arkalarından girmeniz iyilik değildir. İyi kimse kötülükten sakınan kimsedir, evlere kapılarından girin."

(Bakara, 2/189)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ALLAH'IN EDEPLİ İNSANI SEVMESİ

Kazanım

Allah'ın edepli ve hayâlı insanı sevdiğini bilir.

Öğretici Notu

Edebin insanın en güzel süsü olduğu ifade edilerek, Allah'ın edep sahibi insanları sevdiği anlatılır. Allah neden edepli insanları sever? sorusu yöneltilir ve bu sorunun cevabı niteliğinde, edepli insanların güzel ahlâk, yardımseverlik, dürüstlük, cömertlik vb. vasıfları izah edilir. Toplumsal huzur ve güven açısından edepli insanlarla beraber olmanın gereğine değinilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (Ek fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik

Bu etkinlik iki aşamalıdır. Öncelikle öğretici aşağıda yer alan anıyı çocuklara okur veya anlatır. Sonra ekte verilen çalışma kâğıdını çocukların sayısınca çoğaltarak dağıtır.

Öğretici, edep kavramından kısaca bahsettikten sonra "Çocuklar şimdi sizinle yaşanmış, çok etkileyici bir anıyı paylaşacağım. Bu anı Osmanlı döneminde yaşamış ünlü bir şair olan Nabi hakkında. Şimdi arkamıza rahatça yaslanıp, bu ilginç anıyı dinleyelim" diyerek aşağıdaki metni çocuklara okur veya anlatır:

"Nabi bir kafile ile Hacca gider. Nabi ve beraberindekiler gecenin karanlığında Medine'ye doğru ilerlerler. Nabi, Peygamberin kabrini ziyaret edeceği için çok heyecanlıdır, gözüne uyku girmez. O sırada ise kafiledeki bazı kimseler uyuyordur. Sevgili Peygamberimizin topraklarına geldik. Biraz sonra Efendimizin kabrinin bulunduğu Medine şehrine gireceğiz. Böyle uyumak hiç uygun olur mu?' diye düşünüp üzülürken heyecanla dudaklarından şu mısralar dökülür.

"Sakın terk-i edebten kuy-ı mahbub-ı Hudadır bu

Nazargahı ilahidir, makamı Mustafa'dır bu"

(Açıklaması: Burada edebi terk etmekten sakın! Çünkü burası Allahu Teala'nın Habibi'nin beldesidir. Burası, Yüce Allah'ın devamlı nazar kıldığı bir yerdir; Hz. Muhammed Mustafa'nın makamıdır)

Nabi farkında olmayarak bu mısraları birkaç kere tekrarlar. Her tekrar edişte sesi biraz yükselir. Sonunda sesi duyan kafiledekiler de uyanarak Nabi'nin heyecanına katılırlar. Kafile büyük bir coşkuyla seher vaktinde Medine'ye varır. Abdest alıp Mescid-i Nebevi'ye doğru yürürler. Bu sırada minarelerden gelen sesi duyarlar. Sabah ezanını duymayı beklerken daha farklı bir şeyin okunduğunu anlarlar. Dikkatle dinleyince, biraz evvel Nabi'nin söylediği mısraların müezzin tarafından okunduğunu duyarlar. Şaşkınlıkla minarenin kapısına gider, müezzinin minareden inmesini beklerler. Müezzin inince,

-'O söylediklerin ne idi, onları ne için söyledin?' diye sorarlar ama müezzin cevap vermez. Sonunda Nabi, "Bunları biraz önce ben söyledim. Bizden başka kimse duymadı. Bunları sen kimden öğrendin?" diye sorunca, müezzinin heyecanla "Sen Nabi misin?" diyerek, Nabi'ye sarılır.

Kafiledekiler bu manzara karşısında dayanamayıp,

-'Onun adının Nabi olduğunu nereden bildin?', derler. Bunun üzerine müezzin rüyasını anlatır.

-Biraz evvel Peygamberimizi rüyamda gördüm. Ey müezzin kalk, yatma. Beni çok sevenlerden biri benim kabrimi ziyarete geliyor. Şu cümleleri minareden söyleyerek onu karşıla" buyurdu. Ben de hemen kalkıp abdest aldım ve Peygamberimizin övdüğü o kimseyi karşılamak için minareye koştum ve Peygamberimizin bana söylediği bu mısraları okudum' der.

Bu inanılmaz hadiseyle Nabi, Peygamberimize duyduğu derin saygısını sergilemiş, güzel bir terbiye ve hayâ örneği sunmuştur. Onun bu edepli davranışı ise çok güzel şekilde ödüllendirilmiştir."

Hikâye üzerine biraz konuşulduktan sonra, çalışma kâğıtları çocuklara dağıtılır. Çalışma kağıdından çıkacak hadis şudur: "Hayâ imandandır, iman edenin yeri ise Cennettir." (Tirmizi, Birr ve Sıla, 65)

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Arkadaşlar, aşağıda rakamlarla şifrelenmiş bir hadis-i şerif vardır. Her rakam, bir harfi temsil etmektedir. Ama tüm harfleri vermedik, size güvendiğimiz için bazı harfleri eksik bıraktık. İpucu olarak verilen rakamların karşılığı olan harfleri kutulara yerleştirin, eksik olan harfleri de kendiniz tamamlayıp Hz. Peygamberin hadisini bulun!

İPUCU

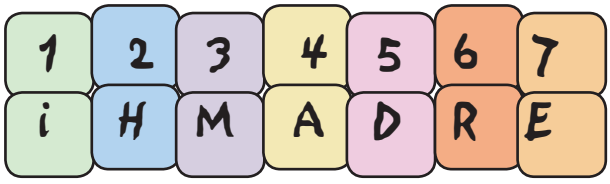

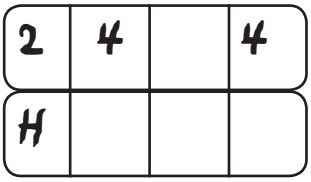

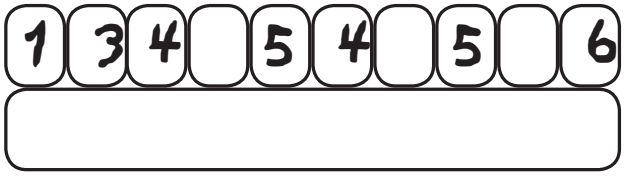

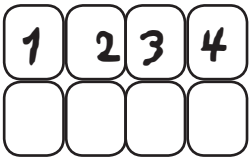

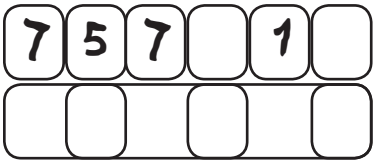

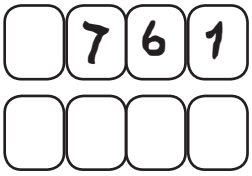

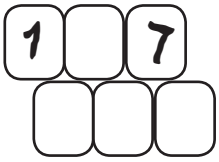

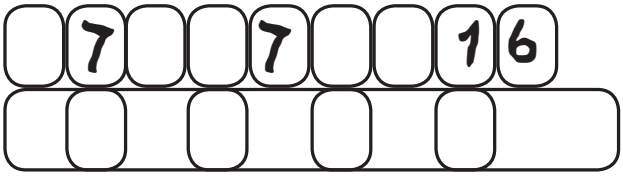

Değerlendirme Soruları

1- Edepli olmaya dair örnekler verir misiniz?

2- Hayâ ile iman arasında nasıl bir bağlantı vardır?

3- Edebin hayatımıza olumlu etkileri nelerdir?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

11

KUL HAKKI

1. Kul hakkı kavramının anlamını bilir.
2. Kul hakkına niçin riayet etmesi gerektiğini bilir.
3. Kul hakkına nasıl riayet edeceğini bilir.
4. Kul hakkına riayet etmenin insana saygının göstergesi olduğunu bilir.

1. KUL HAKKINA RİAYET

Kazanım

Kul hakkı kavramının anlamını bilir.

Kul hakkına niçin riayet etmesi gerektiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in kul hakkı üzerinde önemle durduğu, Allah'ın emir ve yasaklarının neredeyse dörtte üçünün kul hakkı ile ilgili olduğu anlatılır. Bu sebeple, Allah'a kulluğun belli ibadetleri yerine getirmenin yanında, insan haklarına saygı duymayı da gerektirdiği ifade edilir. Aksi takdirde insanların bir arada kardeşçe yaşamalarının, devletler kurmalarının mümkün olamadığı vurgulanır. Toplumun kaynaşması, kötülüklerden uzak, kardeşçe yaşayışın sağlanması için kul haklarına saygılı olmanın önemi anlatılır. Allah (c. c)'ın her türlü günahı affettiği halde, kul hakkını affetmediği vurgulanır. ***İhanet etmek, utandırmak, küçümsemek, mala ve cana zarar vermek, alışverişte aldatmak, dargın durmak, iftira etmek, arkasından konuşmak, laf taşımak, dedikodu yapmak, anarşi çıkarmak, dinî ve millî değerlere saygısız davranmak*** gibi davranışların kul hakkını zedeleyen davranışlar olduğu açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 1

Öğretici tarafından anlatım yöntemi ile 'kul hakkının tanımı' ve 'kul hakkıyla ilgili örnekler' verilecektir. Öğretici, çocuk sayısınca çoğalttığı çalışma kâğıdını dağıtır ve belirli bir sürede doldurmalarını ister.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

KUL HAKKINI BİLİYORUM

A- Aşağıda çeşitli davranışlar verilmiştir. 'Kul hakkı' kapsamına giren davranışları bulup, örnekteki gibi yuvarlak içine alınız.

Park, durak, hastane gibi yerlere zarar vermek	Dedikodu ve gıybet yapmak
Hacca gitmemek	Havayı, suyu, toprağı kirletmek
Birine onur kırıcı sözler söylemek	Saçını taramamak
Yemekten sonra elini yıkamamak	Hırsızlık yapmak

B- Yukarıda yuvarlak içine aldığınız davranışları örnekte verildiği gibi aşağıdaki boşluklara yazınız. Devamında ise o davranışın neden kul hakkına sebep olduğunu açıklayınız.

1- Havayı, suyu, toprağı kirletmek kul hakkıdır. Çünkü hava, su, toprak bütün insanların ortaklaşa kullanması için Allah'ın verdiği nimetlerdendir. Biz eğer bunları gereksiz yere kirletirsek, insanlar bunlardan yeterince faydalanamazlar. Kirli toprak, su, hava çeşitli hastalıklara sebep olabilir. Eğer bizim kirletmemizden dolayı başka bir insan zarar görürse, onun hakkına girmiş oluruz.

2- ..... kul hakkıdır.
Çünkü.....
.....

3- ..... kul hakkıdır.
Çünkü.....
.....

4- ..... kul hakkıdır.
Çünkü.....
.....

5- ..... kul hakkıdır.
Çünkü.....
.....

Değerlendirme Soruları

1. Kul hakkına riayet etmek kişiye neler kazandırır?
2. "Kul hakkı" ifadesinden ne anlıyorsunuz?

Günün Mesajı

"Aranızda birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını bile bile günaha girerek yemek için, onları hâkimlere (rüşvet olarak) vermeyin."

(Bakara, 2/188)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Her hakkın, birtakım sorumlulukları da beraberinde getirdiği, dolayısıyla her insanın üzerinde birçok hak ve sorumluluk bulunduğu izah edilir. İnsan üzerindeki bu haklar, Allah'ın hakları ve yaratılmışların hakları diye iki kısımda özetlenir. Allah'ın üzerimizdeki haklarının, O'nun varlığına ve birliğine inanmak, hiçbir şeyi ortak koşmadan O'na ibadet edip emirlerini tutmak ve yasaklarından sakınmak olduğu belirtilir. Kul hakkının, hayatta daha çok insanların canları, bedenleri, ırz ve namusları, manevî şahsiyetleri, makam ve mevkileri, dinî inanç ve yaşayışları gibi konulardaki kişilik haklarıyla, mallarına ve aile fertlerine ilişkin haklardan oluştuğu anlatılır. Bunlara yönelik olarak yapılan kötülüklerin, verilen zararların kul hakkı kapsamına girdiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Proje Çalışması

Materyal

Renkli A4 kâğıtlar, küçük kartlar.

Etkinlik 2

Aşağıda örnek olarak verilen şekil esas alınarak, öğretici tarafından önceden A4 ebadında çift yönlü hazırlanan kartlar, sakız yapıştırıcı (patafix) yahut çift taraflı bant ile tahtaya yapıştırılır. Kartların bir yüzünde 'yalan, iftira, gıybet, hırsızlık, hile, alay etmek, küçük görmek, özel hayatı araştırmak, başkasının sırrını ifşa etmek, yaralamak, sözünde durmamak' gibi kul hakkına sebep olan fiiller vardır. Kartların arka yüzünde bu kavramların kısaca bir iki cümlelik izahı vardır.

Tahtaya gelen çocuk bir kavram seçer ve bu kavramı ilk okuduğunda düşündüğü şeyleri kısaca anlatır. Sınıftan ekleme yapmak isteyen varsa başka çocuklar da söz alır. Sonrasında hep beraber kartın arka yüzünü çevirip kavramın tanımını sesli bir şekilde okurlar.

Bu şekilde tüm kavramlar üzerine konuşulur ve öğretici tahtadaki tüm kartları yeniden çevirip sınıfa sorar:

"Şimdi kartlarımızı dikkatlice inceleyelim:

-Sizce bu kartlardaki ortak özellik nedir?

-Bu davranışlar kime zarar verir?

-Başkalarına saygı duyan biri bu davranışları yapabilir mi?

-Bu davranışların yaygın olduğu bir toplumda insanlar arasındaki ilişkiler nasıl olur?"

(Sorularda amaç öğreticinin kul hakkı kavramını kullanmadan çocuklara bu kavramı

buldurması, çocukların dersin konusunu bu yöntemle bulmalarıdır. İhtiyaca göre sorular değiştirilebilir yahut eklemeler yapılabilir.) Bu sorular sorulurken sınıfın durumuna göre çocuklar 3 gruba ayrılabilir, grup olarak düşünmeleri ve dersin konusunu beraber bulmaları da istenebilir.

Dersin konusu -gerektiğinde- öğreticinin de yardımı ile bulunduğunda tahtadaki tüm kartlar indirilip tahtaya büyük harflerle kul hakkı yazılır.

Bundan sonra öğretici çocuklara aşağıda verilen **"Hz. Ömer'in Mumu"** isimli kıssayı okur.

HZ.ÖMER'İN MUMU

Bir gece Hz. Ömer makamında iken yanına arkadaşlarından biri gelir. Selam verip oturur fakat selamı alınmaz. Hz. Ömer işiyle meşguldür ve sahabe bekler. Sahabenin yüzüne bakmayan Hz. Ömer işini bitirip mumu söndürür, bir başka mum yakar ve sonra arkadaşının selamını alır. Arkadaşı şaşırır. Neden önce yanan mumu söndürüp diğer mumu yaktığını sorar. Hz. Ömer, "Demin devlet işi yapıyordum. Mum da devletin malı idi. Özel işlerimi o mumla yapamazdım. O mum devletin parası ile alındı. Onun için söndürüp kendi mumumu yaktım."

Öğretici, bu hikâyeyi anlattıktan sonra aşağıdaki soruları çocuklara yöneltir:

-Hz. Ömer niçin böyle davranmıştır?

-Zor durumda olsanız yalan söylemek sizi kurtarır mı?

-Başkalarının özel hayatını araştırıp lakap takmak bize bir şey kazandırır mı?

-Kendimize yapılmasını istemediğimiz bir davranışı başkasına yapar mıyız?

-İnsanlara zarar vermek (söz ile fiil ile) kul hakkıdır, peki çevreye ve diğer canlılara zarar vermek kul hakkına girer mi?

Öğretici bu sorular ile konuyu izah edip kul hakkına saygı gösterilmediğinde birey ve toplumun göreceği zararları anlatır.

Örnek Proje Çalışması: Sınıftan 3 grup oluşturulup bir hafta boyunca çocukların kul hakkına giren davranışları gözlemleyip, sonraki hafta küçük renkli kartlara yazmaları ve sonraki hafta sınıf panosuna asılması istenebilir.

EK-1

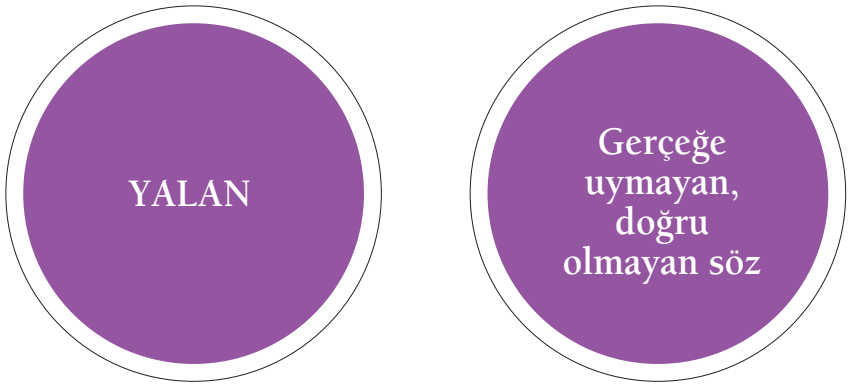

Kartların bir yüzünde yalan, iftira, gıybet, hırsızlık, hile, alay etmek, küçük görmek, özel hayatı araştırmak, başkasının sırrını ifşa etmek, yaralamak, sözünde durmamak gibi kul hakkına sebep olan fiiller vardır. Kartların arka yüzünde bu kavramların kısaca bir iki cümlelik izahı vardır.

Değerlendirme Soruları

1. Kul hakkı nedir?
2. Hangi davranışlar kul hakkına girer?
3. Kul hakkına riayet etmenin faydaları nelerdir?

Günün Mesajı

"Müslüman, elinden ve dilinden başkalarının zarar görmediği kimsedir."

(Buhari, İman, 4)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. KUL HAKKINA SAYGILIYIM

Kazanım

Kul hakkına nasıl riayet edeceğini bilir.

Kul hakkına riayet etmenin, insana saygının göstergesi olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kur'an'da birçok ayette hak, adalet ve zulüm gibi kavramların kul haklarıyla ilgili olarak kullanıldığı, ayrıca birçok ayette insanların haklarına saygı gösterilmesinin istendiği ve kul hakkına saldırı mahiyetindeki tutum ve davranışların yasaklandığı ifade edilir.

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in kul haklarının ihlâli niteliğindeki tutum ve davranışların yanlışlığını, kötülüğünü, dünya ve ahirette doğuracağı zararları birçok hadiste anlattığı ve insanları bu türlü kul hakkı ihlâllerinden sakındırmaya çalıştığı izah edilir. "Müslüman, Müslümanın kardeşidir, ona hainlik yapamaz, ona yalan söylemez, onu yüzüstü bırakmaz. Müslümanın, Müslümana ırzı, namusu, malı ve kanı (canı) haramdır. Müslümanın, Müslüman kardeşini küçük görmesi şer olarak ona yeter." (Tirmizi, Birr ve Sıla, 18) hadis-i şerifiyle konu desteklenir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İncelemesi, Soru- Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik

Öğretici, örnek olayı sınıftan bir çocuğa okutturur ve isteyen birkaç çocuğa da örnek olayın özetini yaptırır. Olaydaki kahramanlar belirlenir. Örnek olayın sınıf tarafından iyice anlaşıldığından emin olduktan sonra olayın değerlendirmesine geçilir.

Kul Hakkı, Örnek Olay

Mete, üniversite üçüncü sınıfta okuyan bir çocuktu. Tuttuğu apartman dairesinde 4 arkadaşıyla beraber kalmaktaydı. Hemen hemen her hafta sonu yaptığı gibi üniversiteden arkadaşlarını toplamış eğleniyorlardı. Saat epey ilerlemesine rağmen, müziğin sesi oldukça yüksekti. Gülüşmeler ve bağrışmalar bütün apartmanda yankılanıyordu. Alt katta hasta olan Hatice Teyze yatağında dönüp duruyor ve uyumaya çalışıyordu. Yan taraftaki Ayla Hanım yeni doğan çocuğunu susturmaya çalışıyor; nöbetten gelen Emir Bey, baş ağrısının geçmesini bekliyordu. Apartman sakinleri her hafta yaşanan ve ilerleyen saatlerde hâlâ devam eden bu gürültüden iyice rahatsız olmuşlardı. Çocuk ve genç oldukları için apartman sakinleri bu durumu hep alttan alıyorlardı ancak artık Emir Bey'in sabrı iyice taşmıştı. İlk defa çocukları uyarmak için kapılarının ziline bastı, gürültüden sesi duymayan öğrenciler birkaç zil sesinden sonra kapıyı açtılar. Emir Bey kibar bir tavırla saatin geç olduğunu, yarın işe gitmesi gerektiğini anlatmaya çalışırken, öğrenciler alaylı bir şekilde Emir Bey'e "Kulaklarına pamuk tıka" diyerek gülüştüler. Emir Bey duyduğuna şaşırmış ve ne diyeceğini bilememişti.

Örnek Olayın Değerlendirmesi:

1. Olaydaki kahramanlar kimlerdir?
2. İnsanların eğlenmek için başkalarını rahatsız etmeye hakkı var mıdır?
3. Mete ve arkadaşlarının yapmış olduğu davranış doğru bir davranış mıdır?
3. Siz Mete ve arkadaşlarının yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?
4. Emir Bey davranışında haklı mıdır?
5. Siz Emir Bey'in yerinde olsaydınız ne yapardınız?
6. Mete ve arkadaşlarının yaptığı davranışlar kul hakkına girer mi?
7. Sizce bu örnek olaya bir başlık bulmak istesek nasıl bir başlık yazabiliriz?

Değerlendirme Soruları

1. Günlük hayatınızda karşılaştığınız kul hakkı ile alakalı bir olay anlatınız?
2. "Mazlumun bedduasından sakınınız. Çünkü onun duasıyla Allah arasında perde yoktur." (Buharî, Zekat, 63) hadis-i şerifinde anlatılmak istenen düşünce nedir?
3. "Kul hakkı" deyince aklınıza gelen kavramları sıralayınız?

Günün Mesajı

"Müslüman, Müslüman'ın kardeşidir; ona hainlik yapamaz, ona yalan söylemez, onu yüzüstü bırakmaz. Müslüman'ın Müslüman'a ırzı, namusu, malı ve kanı (canı) haramdır. Müslüman'ın, Müslüman kardeşini küçük görmesi şer olarak ona yeter."

(Tirmizi, Birr ve Sıla, 18)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

12

EMANET BİLİNCİ

1. Emanet kavramını doğruluk ve güvenilirlik bağlamında açıklar.
2. Emanet edilen şeyin sadece korunması değil, sevgiyle güzelleştirilmesi gerektiğini de kapsadığını bilir.
3. Emin olmanın, müminin en önemli vasfı olduğunu bilir.
4. Peygamberimizin isminin "Muhammedü'l-Emin" olduğunu bilir.
5. Canın, aklın, dinin, neslin ve malın emanet olduğunu kavrar.
6. Başkalarının emanetlerini koruması gerektiğini bilir.
7. Kamu malının emanet olduğunu bilir ve korur.

1. EMANET

Kazanım

Emanet kavramını doğruluk ve güvenilirlik bağlamında açıklar.

Öğretici Notu

Çocuklara "emanet nedir?" sorusu sorulur ve onların cevapları dinlenir. Daha sonra emaneti, herhangi bir şeyin bir kişiye muhafazası veya korunması amacıyla bırakılması olarak tanımlanır. "Emanet maddi olabileceği gibi, manevi de olabilir" şeklinde emanet tanımı açıklanır.

- "Onlar, emanetlerini ve verdikleri sözü gözeten kimselerdir." (Mearic, 70/32)
- "Ey iman edenler! Allah ve peygamberlerine hainlik etmeyin, bile bile aranızdaki emanetlere de hainlik etmeyin." (Enfal, 8/27-28)
- "Müslüman elinden ve dilinden emin olunan kimsedir." (Müslim, İman, 65) hadisi ile emanet kavramı detaylarıyla izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Yazı tahtası

Etkinlik

Öğretici, yukarıdaki ayet ve hadislerle dinimiz İslam'ın emanet kavramına verdiği önemi anlatır. Sonra çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyleyerek oyunu şöyle açıklar:

Oyunda tahtaya bir kelime veya deyim yazacağım. Sizler sırasıyla gelip onunla alakalı başka bir kelime veya deyim yazacaksınız ve 10 saniye boyunca o kavramı bize açıklayacaksınız. Konumuz emanet olduğu için tahtaya yazacağım kavram "emanet" olacak.

Bu açıklamadan sonra öğretici oyunu başlatır. Tüm çocuklar söz alana kadar etkinlik devam eder. Öğretici, oyun oynanırken çocuklara kelime bulma ya da hatırlatma noktasında yardım edebilir.

Örnek kelimeler: Emanet, güven, güvenilir olmak, emanet etmek, emanete gözü gibi bakmak, söz vermek, sözünde durmak.

Değerlendirme Soruları

1. Emanet ne demektir?
2. Emanetle ilgili sizin kavramınız neydi?
3. Arkadaşlarınızın emanetle ilgili ifade ettiği kavramlardan bir tanesini seçerek bu kavram hakkında ne düşündüğünüzü açıklar mısınız?

Günün Mesajı

"Sana emanet bırakanın emanetini geri ver, sana ihanet edene ihanet etme."

(Ebu Davud, Büyu', 81).

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. EMANETİN KORUNMASI VE GÜZELLEŞTİRİLMESİ

Kazanım

Emanet edilen şeyin sadece korunması değil, sevgiyle güzelleştirilmesi gerektiğini de bilir.

Öğretici Notu

"Müslüman, elinden ve dilinden emin olunan kimsedir." (Müslim, İman, 65) hadisi okunur ve "Emin olmak ne demektir?" diye sorulur. Emanete riayet üzerine bir süre sohbet edilir ve "Çocuklar, emanete riayet etmek güzel bir şey ama emaneti sevgi duygusuyla güzelleştirmek daha da güzel bir davranış diye düşünüyorum. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?" diye sorulur. Çocukların katılımı ile konu üzerinde sohbet edilir.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama, Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik

"Bu konuyla ilgili olarak bakın Peygamber Efendimiz bize ne anlatmış?" diyerek aşağıdaki metin çocuklarla paylaşılır. Öğretici metni çocuklara okuyabilir veya daha önce kendisi okuyup anlatabilir.

"Bizden önce yaşayanlardan üç kişi yola çıktılar. Akşam olunca, geceleme ihtiyacı onları bir mağaraya sığındırdı ve içine girdiler. Ancak, dağdan yuvarlanan büyükçe bir kaya mağaranın ağzını kapadı.

Aralarında konuşurken "Bizi bu kayadan sâlih amellerinizi şefaatçi kılarak Allah'a yapacağınız dualar kurtarabilir" dediler.

Bunun üzerine, içlerinden ilki anne babasına yaptığı bir hizmeti anlattı ve ellerini açıp "Ey Allah'ım!" dedi. "Eğer bunları senin rızan için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar!" diye dua etti. Bu dua üzerine kaya yerinden biraz kımıldadı. İkincisi ise bir olay karşısında iffetli davranmasıyla alakalı bir hâdiseyi anlattı ve Allah'a dua için ellerini açtı: "Ey Allah'ım!" dedi. "Eğer bunları senin rızan için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar!" diye dua etti.

Bu dua üzerine kaya yerinden biraz daha kımıldadı. Ama onların çıkabileceği kadar açılmadı.

Çaresiz, mağarada bekleşmeye devam ettiler. Bu esnada, son bir ümit, üçüncü şahıs başından geçen bir olayı anlatmaya başlamış bulunuyordu:

"Ey Allah'ım! Ben işçiler çalıştırıyordum. Ücretlerini de derhal veriyordum. Ancak bir tanesi, bir kilo pirinçten ibaret olan ücretini almadan gitti. Ben de onun parasını onun adına işletip kâr ettirdim. Öyle ki, çok malı oldu. Derken, uzun seneler sonra bu işçim çıkageldi ve "Ey Allah'ın kulu" dedi. "Bana olan borcunu öde." Ben de, "Bütün şu gördüğün sığır, davar, deve ve köleler senindir. Git, bunları al götür!" dedim.

Adam,

"Ey Allah'ın kulu! Benimle alay etme!" dedi. Ben tekrar, "Kesinlikle alay etmiyorum. Git, hepsini al götür!" dedim. Adam hepsini alıp götürdü. "Ey Allah'ım! Eğer bunu senin rızan için yaptıysam, bize şu hâlden bir kurtuluş nasip et!" Adamın bu duasının hemen akabinde kaya tamamen açıldı. Çıkıp yollarına devam ettiler (Müslim, Rikak, 100).

Anlatım bittikten sonra öğretici çocuklarla hadis-i şerif üzerine sohbet eder. Emaneti en güzel şekliyle korumanın altı çizilir. Daha sonra öğretici bu olayı canlandırma teklifinde bulunur ve dua edenler için 3 kişiyi ve kayayı canlandırmak üzere de 4 kişiyi seçer. Olayın canlandırılmasıyla ders sona erer.

Değerlendirme Soruları

1. Emanet ne demektir?
2. Duanın kabul edilmesinde güzel davranışta bulunmanın etkisi var mıdır, açıklayınız?
3. Emanete riayetle ilgili sizin verebileceğiniz başka örnekler var mı?

Günün Mesajı

"Müslüman, elinden ve dilinden
emin olunan kimsedir."
(Müslim, İman, 65)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. MÜMİNİN EN ÖNEMLİ VASFI: EMİN OLMAK

Kazanım

Emin olmanın, müminin en önemli vasfı olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Emanet bilincinin açıklanmasıyla ilgili konuya giriş yapılır. Emanetin müminin önemli bir vasfı olduğu belirtilerek, "Sana verilen bir emaneti, emanet eden kişiye ver. Sana hainlik edene sen hainlik etme." (Tirmizi, Büyu', 38) hadisi şerifiyle konu izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, yapıştırıcı

Etkinlik

Öğretici, çocuklara hep birlikte haftalık bir gazete çıkaracaklarını ve bunun için onların yardımına ihtiyaç duyduğunu belirtir ve çocukların görebileceği duvara büyük renkli karton asar ve "Evet arkadaşlar, sizin de gördüğünüz gibi duvara bir karton astım. İşte bu bizim gazetemiz" der. Öğretici duvara asılan kartona bakarak "Ama bir dakika hiç böyle bomboş bir gazete olur mu? Siz daha önce hiç böyle bir gazete gördünüz mü?" der. Çocuklardan "hayır" cevabı aldıktan sonra öğretici "Evet arkadaşlar, gazetemiz şimdilik boş. Ancak size bazı araştırma konuları vereceğim. Araştırdığınız konular ile ilgili bilgi toplayıp bunu yazacak ve çeşitli resimler bularak konunuzu destekleyeceksiniz" der. Öğretici, konusu ile ilgili resim bulunamadığı takdirde çocukların da çeşitli çizim ya da süslemeler ile bunu yapabileceklerini, kullanılan malzemelerin mümkün olduğu kadar renkli ve görsel açıdan çalışmaya zenginlik katacak nitelikte olması gerektiğini söyler kaynak ve kullanılacak malzemeler konusunda gerektiğinde çocuklara rehberlik ederek destek sağlar. Öğretici

daha sonra çocuklarla birlikte konu paylaşımı yapar. Bir hafta sonra öğretici, çocukların hazırlamış olduğu çalışmaları inceler, gerekli değişiklik ve kontrolü sağladıktan sonra hep birlikte yapılan çalışmaların duvara asılan renkli kartona yapıştırılması sağlanır. Çalışma sonunda çocuklar tebrik edilir ve ortak bir çalışma yapmanın mutluluğu teşvik edici cümleler eşliğinde çocuklara hissettirilir.

Çocuklara verilebilecek araştırma konuları: "Emin olmak, güvenilir olmak kavramlarının açıklaması", "emin olmak, güvenilir olmak ile alakalı şiir, resim, karikatür", "emin olmakla ilgili küçük hikâye".

Değerlendirme Soruları

1. Size bir arkadaşınız bir eşyasını emanet bıraksa nasıl davranırsınız?
2. Müslüman olmak ile emin olmak arasında nasıl bir bağlantı vardır?
3. Bize verilen bir emaneti korumazsak ne olur?

Günün Mesajı

"Dört şey sende varsa artık dünyadan kaybettiklerin sana zarar vermez: Güzel ahlâk, harama götürmeyen helâl lokma, doğru söz, emaneti korumak."
(Buhari, Edebü'l-Müfred, 108)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. CAN, AKIL, DİN VE NESİL EMANETTİR

Kazanım

Canın, aklın, dinin, neslin ve malın emanet olduğunu kavrar.

Öğretici Notu

Canın, aklın, dinin ve malın emanet olduğu ve onları korumamız gerektiği, kişinin kendi bedenine zarar verme hakkının olmadığı ifade edilir. Ayrıca dışarıdan gelebilecek zararlara karşı da bedenin, canın korunması gerektiği vurgulanır. Şu hususlara değinilerek konu anlatılır: "Canımız, bedenimiz, aklımız Rabbimizin bize verdiği bir emanettir. Müslümanın en önemli özelliklerinden biri de emanete riayettir. Öyleyse biz de emaneti yani bize verilen bedeni, aklı en güzel şekilde korumalıyız. Kendimize zarar verecek davranışlardan uzak durmalıyız."

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik

Öğretici, aşağıdaki örneği çocuklara okur ve bununla ilgili verilen soruları sorar:

Bir arkadaşınız uzun süre şehir dışına çıkacağı için çiçeğini size emanet ediyor. Bu çiçek çok hassas ve arkadaşınız için çok değerli. Arkadaşınız çiçeğe nasıl bakacağınızı anlatıyor. Çok su verirsen solar, az su verirsen kurur, diye sıkı sıkı tembihliyor. Siz de arkadaşınıza ona iyi bakacağınıza dair söz veriyorsunuz.

1. Çiçeğe nasıl bakarsınız?
2. Çiçeği nereye koyarsınız?
3. Birisi çiçeğin yaprağını koparmak istese nasıl bir tepki verirsiniz?
4. Çiçeğin sağlıklı büyümesi için ne yaparsınız?

Çocuklardan cevap alındıktan sonra öğretici şu açıklamaları yapar: "Mümin insanın en önemli özelliği güvenilir olmasıdır. O nedenle biri size güvenip bir şeyi emanet ettiğinde ona gözümüz gibi bakmalıyız. Bir Müslümana yakışan davranış ancak budur. Bir arkadaşımızın bize emanet ettiği çiçeğe bile iyi bakmaya gayret ediyoruz, değil mi? Öyleyse Allah'ın bize emanet ettiği canı, bedeni, aklı korumaya çalışmalıyız."

Değerlendirme Soruları

1. Rabbimizin bize emaneti olan bu bedene nasıl davranmamız gerekir?
2. Bedenimize karşı hangi muameleler beden emanetine hıyanet olur?
3. Allah tarafından bize emanet verilen başka şeyler var mıdır, açıklar mısınız?

Günün Mesajı

"Canlarınız, mallarınız, ırzlarınız bu belde içinde, bu ayda, bugünün haramlığı kadar birbirinize haramdır."

(Buhâri, İlim, 9)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. 'O' MUHAMMEDÜ'L-EMİN'Dİ

Kazanım

Peygamberimizin isminin "Muhammedü'l-Emin" olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Hz. Muhammed (s.a.s.)'e peygamberlik verilmeden önce Mekkeliler tarafından verilen bir lakaptan bahsederek bunun ne olabileceği hakkında çocuklardan fikir yürütmeleri istenir. Daha sonra Mekkelilerin Hz. Peygambere "Muhammedü'l-Emin" diyerek hitap ettikleri anlatılır. Onun her işinde doğru, dürüst ve güvenilir olduğundan, ayrıca kendisine ne emanet edilirse onu en güzel şekilde koruyup vakti geldiğinde sahibine teslim etmesi ile tanındığından bahsedilir. Hatta İslamiyeti kabul etmeyen müşriklerin bile ona eşyalarını emanet ettikleri vurgulanır. Hz. Muhammed (s.a.s.)'in hicret esnasında ardında Hz. Ali'yi bırakma sebebinin; kendisine Mekke'de rahat vermeyip onu yurdundan çıkartan müşriklerin emanetlerini yerine teslim etmek olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici yukarıda verilen örneğe benzer örneklerle konuya giriş yapıp, Peygamberimizin emin ve güvenilir oluşunu Hz. Peygamberin hayatından örneklerle anlattıktan sonra ekteki çalışma kâğıdını çocuklara dağıtarak konunun pekişmesini sağlar.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

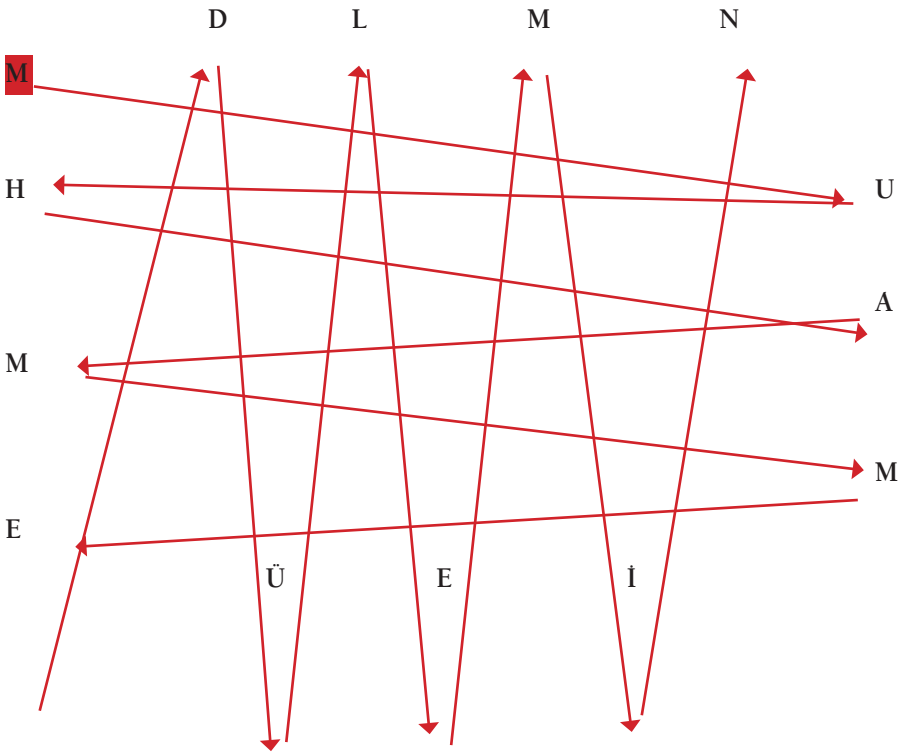

YÖNERGE: Kırmızı noktadan başlayarak okları takip et. Saklı kelimeleri bul. Kutucukların içine yaz.

Değerlendirme Soruları

1. Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in lakabı nedir?
2. İnsanlar niçin Hz. Muhammed (s.a.s.)'e "Muhammedü'l-Emin" demişlerdi?

Günün Mesajı

"Namaz kılmak, doğru olmak, iffetli olmak, sözünü tutmak, emâneti yerine teslim etmek… İşte bunlar bir peygamberin özellikleridir."

(Buhari, Şehâdât, 28)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. EMANETİ KORUMAK

Kazanım

Başkalarının emanetlerini koruması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Huzurlu bir toplum için emaneti korumanın ve emanet edilebilir olmanın önemi anlatılır. Emanete sahip çıkabilecek insanların bulunduğu bir toplumun, güvene dayalı yapısıyla erdemli toplum modelini temsil edeceği vurgulanır. Allah Teâlâ'nın, müminlerin temel özelliklerini sıralarken emaneti korumaya yer veriyor olduğuna atıfta bulunulur ve Mü'minun Suresi 8. ayet zikredilir. "Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler." (Mü'minun, 23/8.)

Yöntem ve Teknik

Rol Oynama

Materyal

A4 kâğıt

Etkinlik

Öğretici, oyun için gönüllü çocuklardan iki kişi seçer. Burada öğretici, çocuklara etkinliğin devamını anlatmayıp sadece başlangıçta belirtilen bilgileri verecektir. Burada öğreticinin temel amacı çocuklara emanetle ilgili duyguları yaşatmaktır.

Öğretici tarafından çocuklara yapılacak açıklama sadece şudur: "Siz iki arkadaşı canlandıracaksınız. Kendinizi rolünüze iyice vermenizi istiyorum. Birinizin elinde sınav başvurusu yapmak için kullanacağı önemli bir belge var. Bu belge senin için çok kıymetli, onu almak için kaç gündür uğraşıyorsun. Bu belgede en ufak bir buruşukluğun bile olmaması lazım. Başvuru yapmaya gidecekken son anda, odada bir şey unuttuğunu fark ediyorsun. Odana dönerken, elindeki önemli form kâğıdını diğer arkadaşına emanet olarak bırakıyor ve güzelce muhafaza etmesi için onu tembihliyorsun. Sonra da gerçekten bu mekândan dışarı

çıkıp kapıyı kapatıyorsun ve ben seni çağırana kadar da içeri girmiyorsun. Hadi başlayalım."

Çocuklardan birinin eline başvuru formu amacıyla kullanılması için bir A4 kâğıdı verilir. Yukarıda anlatılan bilgiler ışığında çocukların kendi arasında doğaçlama diyaloga girerek role geçmesi istenir.

Çocuklardan biri başvuru formunu arkadaşına emanet ederek mekândan dışarı çıkar. Bu sırada öğretici, küçük bir çocuk gibi davranarak rol yapar ve formu elinde tutan çocuğun yanına gelir. "Aaa bu ne, bu ne? Bakayım bir, bu neymiş?" der kâğıdı çekiştirerek buruşmasına veya yırtılmasına neden olur. O esnada kendisine emanet bırakılan çocuk, önceden yaşanacakları bilmediği için (öğretici beklenmedik şekilde çocuk taklidi yaparak kâğıdı çekiştirdiği için) şaşkınlıkla kâğıdın buruşmasına veya yırtılmasına engel olamaz. Dışarıda bekleyen çocuk içeri çağrılır, bıraktığı emaneti arkadaşından ister ve kâğıdın kullanılmaz halde olduğunu görür. Burada çocuklara hiçbir müdahalede bulunmadan bu hâdise gerçekleşmiş gibi doğaçlama olarak rol yapmaları istenir. İki çocuk aralarında konuşur, mesela biri diğerine 'Neden emanetimi korumadın?' diye sorar; diğeri 'Özür dilerim, istemeden oldu.' diye durumu açıklamaya çalışır.

Çocuklar bu şekilde biraz konuştuktan sonra öğretici durmalarını ister ve şu açıklamayı yapar: "Arkadaşlar, bu oyunda biz kim haklı kim suçlu bunun üzerinde durmuyoruz. Zaten kasıtlı bir durum yok. Yanlışlıkla olmuş bir hadise var. Burada bizim için önemli olan 'emanet eden' ve 'kendisine emanet edilen' olarak ne hissettiğimizdir."

Değerlendirme Soruları

1. Kâğıdı emanet bırakan olsaydınız, bu durumda ne hissederdiniz?
2. Kendisine emanet bırakılan olsaydınız ne hissederdiniz?
3. Kıymetli bir eşyanız olsa kime emanet edersiniz, nasıl davranılmasını beklersiniz?

Günün Mesajı

"İman ihaneti bağlamıştır. Mü'min, ihanet etmez."

(Ebu Davud, Cihad, 157)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

7. KAMU MALI EMANETTİR

Kazanım

Kamu malının emanet olduğunu bilir ve korur.

Öğretici Notu 1

İnsanların ortak istifadesine sunulmuş, ihtiyaç olduğunda bütün bireylerin kullanım amacına hizmet eden kamu mallarının kullanımının doğru ve ahlaklı bir tutum içerisinde gerçekleştirilmesi gerektiği anlatılır. Kamu malını korumanın toplumsal bir kural olmasının yanı sıra ahiret bilincine sahip insanların özellikle dikkat etmesi gereken bir davranış olduğu vurgulanır. Kamu hak ve hukukuna zarar vermenin telafi edilemeyecek boyutlarının bulunduğu belirtilir. Kamu malının emanet olduğu ve kendi malımız gibi korumamız gerektiği anlatılır. Kamu malına zarar vermenin kul hakkını ihlal etme anlamına geleceği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İncelemesi

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1

Örnek Olay Metni

"Merhaba gençler, ben bir otobüs durağıyım. 'Otobüs durakları da konuşur mu, biz çocuk muyuz, sen kimi kandırıyorsun' demeyin lütfen. Bir durağın konuşması değil, anlatacaklarım önemli. Günlerden bir gün, durakta bekleyen iki çocuk yaramazlık sınırını aştılar ve çantalarından çıkardıkları kalemle otobüs hareket saatlerinin yazdığı levhanın üzerini karaladılar. Nasıl sinirlendim, nasıl kızdım anlatamam! Durun çocuklar, ne yapıyorsunuz diyecek oldum, diyemedim. Malum duraklar konuşamaz. Oysa bende herkesin emeği vardı, ben devletin insanlardan aldığı vergilerle yapılmış bir duraktım. Herkesin beni kendi malını

korur gibi koruması gerekirdi. Ertesi gün başıma gelenler ise daha fenaydı. O gün iki büyük takımın futbol maçı varmış. Bu arada benim bulunduğum cadde de stadyuma çok yakın. Bizim cadde tuttuğu takımın formasını giymiş insanlarla doldu taştı. Başta eğlenceliydi her şey; hep birlikte zıplıyorlar, şarkılar marşlar söylüyorlardı. Nasıl oldu anlamadım bir anda ortalık karıştı. İki takımın taraftarları karşı karşıya gelmiş, ellerine geçen her şeyi birbirlerine atmaya başlamışlardı. Ben de nasibimi aldım elbet. Kocaman bir taş tavanıma geldi, çok canım acıdı, baya sarsıldım, tavanım çatlamıştı. Şiddet tüm hızıyla devam ediyordu. Bu curcunada benim oturak kısmım da zarar görmüştü. Biraz sonra polis olaya müdahale etti, ortalık sakinleşti ama benim hâlim haraptı. Başım ağrıyor, içim acıyordu. Ertesi gün her şey normale dönmüş, erken işe gidenler yanıma gelmeye başlamışlardı. Bu sırada bir genç geldi, otobüsün kalkış saatlerine bakmak istedi ama bu levhanın karalanmış olduğunu gördü. Memnuniyetsiz bir yüz ifadesiyle kendi kendine söylendi. Az sonra bir adamın koluna girmiş yaşlı bir amca geldi. Elinde baston olan amcanın, elleri titriyor, ayakta zor duruyordu. Amcayı oturağa oturtmak istediler ama dünkü olayda benim oturağım tahrip olmuştu. Yaşlı amca oturamadı, titreye titreye ayakta beklemek zorunda kaldı, çok üzüldüm. İlerleyen saatlerde ne oldu biliyor musunuz? Yağmur, fırtına başladı. İnsanlar durağın altına sığınmaya geldiler ama bu işe yaramadı. Çünkü dün tavanım çatlamıştı, yağmur suyu durağın içine akıyordu. İşte böyle gençler. İki gündür nasıl dertliyim, nasıl üzüntülüyüm. Sizinle derdimi paylaşıp biraz rahatlamak istedim."

Değerlendirme Soruları

1. Kamu malına başka örnekler verir misiniz?
2, Kamu malı ile emanet ilişkisini açıklayınız?
3. Kamu malı ile kul hakkı arasındaki ilişkiyi açıklayınız?

Günün Mesajı

"Kamu malından bir şey çalan, kıyamet günü çaldığı malı bir utançtır ve ateş olarak karşısında bulacaktır."

(İbn Mâce, Cihâd, 34)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Kamu malının ne olduğu ve nelerin kamu malı olabileceği çocuklarla konuşulur. Kamu mallarının önemi ve bizim hayatımızı ne kadar kolaylaştırdığı üzerinde durulur ve bunların herkesin ortak malı olduğuna vurgu yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Rol oynama, Eğitsel oyun

Materyal

Kırmızı, mavi, sarı, turuncu, yeşil renklerde karton

Renkli kartlar sınıftaki çocuk sayısınca çoğaltılmalıdır.
Kırmızı: Katılmıyorum
Yeşil: Katılıyorum
Sarı: Kararsızım
Turuncu: Kısmen katılıyorum
Mavi: Bir fikrim var, şöyle de olabilir.
manasına gelmektedir.

Öğretici, çocuklara "Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız" der. Bu kartların her renginden çocuklara birer tane dağıtır. Konuşma yapacak çocuk için bir konuşma kürsüsü hazırlanır. Kamu malını koruma ve kamu malına zarar verme ile alakalı yönergeler bir tartışma başlatacak şekilde önceden öğretici tarafından hazırlanabileceği gibi, fikrini söylemek isteyen çocuklar da kürsüye çıkıp konuşabilir. Bu etkinlik için ortam bir meclis olarak kabul edilir. Ellerinde her renkten kartlar bulunan çocuklar da milletvekili olur. 'Kamu mallarını koruma' adlı oturum için isteyen bir çocuk konuşma kürsüsüne çıkar. Konuşmacı olan çocuk öğreticinin verdiği yönergeleri okuyabileceği gibi kendi fikrini de söyleyebilir. Milletvekili olan çocuklar da, söylenen yönergeler doğrultusunda kendi fikirlerini belirtmek için ellerindeki kartları kaldırarak bu fikre katılıp katılmadıklarını belirtirler.

Kamu mallarını koruma ve zarar verme ile alakalı yönergeler:

1. Denizler herkesin ortak malıdır ve bize birer emanettir, bu yüzden denizleri temiz tutmamız gerekir.

2. Denizler herkesin ortak malıysa ben de istediğim gibi kullanma hakkına sahibim, kocaman deniz çöpleri de alıp götürebilir.

3. Ormanlar bir ülkenin akciğerleridir, kendi menfaatimiz için hor kullanamayız, ateş yakamayız, ağaç kesemeyiz.

4. Ormanlar herkesin ortak malıysa ben de istediğim gibi menfaat elde edebilirim, ısınmak için odun temin edebilirim.

5. İnsanlar değerli maden elde edebilmek için istediği gibi kazı ve çalışma yapabilir.

6. Avlanmak benim en sevdiğim hobim. Mutlu olmak için her hayvanı avlama hakkına sahibim.

7. Yolları, park ve bahçeleri, piknik alanlarını, spor sahalarını istediğim gibi kullanabilir, yerlere çöp atabilirim. Buraların yapımı ve bakımı için belediyeler bizden vergi alıyor.

8. Sokağımı, okulumu, camimi temiz tutmalıyım, bunlar bize için birer emanettir, insanlara zarar vermeye hakkım yok.

Öğretici, tüm bu yönergeler üzerinde çocukların fikirlerini beyan etmesine imkan tanır ve etkinlik değerlendirme soruları ile sona erer.

Değerlendirme Soruları

1. Kamu malı ne demektir?
2. Kamu mallarını niçin korumamız gerekmektedir?
3. Kamu mallarına zarar vermenin toplum açısından ne gibi sakıncaları vardır?

Günün Mesajı

"Birbirinizin mallarını haksız yere yemeyin."

(Bakara, 2/188)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

13

SABIR VE TAHAMMÜL

1. “Sabır” kavramını bilir.
2. “Sabır” ve “tahammül” kavramları arasındaki farkı bilir.
3. Sabretmenin çaba içeren aktif bir süreç olduğunu bilir.
4. Tevekkülün bir sabır eylemi olduğunu bilir.

1. SABIR KAVRAMI

Kazanım

"Sabır" kavramını bilir.

Sabretmenin çaba içeren aktif bir süreç olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Sabır kavramı bir şeyi beklerken mevcut koşullara dayanabilme, kendini tutma, beklerken olumsuz düşünmeme ve dayanma gücü olarak açıklanır. Kavramın çalışkanlık, gayretlilik, kararlılık, tevekkül, metanet, istikrar, umut, azim, sebat, çaba, itaat gibi kavramlarla ilgisine vurgu yapılır. Genellikle beklenen bir durum karşısında dayanıklı, mütevazı ve gayretli olmaya işaret ettiği açıklanır. Hz. Eyyub'un sabrın sembolü olarak algılandığından bahsedilerek onun bu konudaki örnekliğini anlatan Enbiya ve Sad Suresinin ilgili ayetleri işlenir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik

Öğretici, derse her zamankinden on dakika geç geleceğini haber verir. Ve çocuklardan sabırla beklemeleri durumunda kendilerine bir sürpriz yapacağını söyler. Geldiğinde elinde bir kutu yaş pasta vardır. Uygun bir yere bırakır. Selam vererek içeri girer. Gecikmeden dolayı üzgün olduğunu ifade eder.

Bu ders "Sabır" konusu hakkında konuşacaklarını, bunun için gönüllü üç çocuğun yanına gelmesini ister. Öğretici aşağıdaki tablodaki olay kısmını söyler. İlk çocuğa "Ne hissederdin?" diye sorar. İkinci çocuğa "Ne yapardın?" diye sorar. Üçüncü çocuktan doğru olan davranış ve düşünceyi bulmasını ister.

Aşağıdaki tabloda gelebileceği düşünülen cevaplar verilmiştir. Bu doğrultuda çocukların görüşü ile kendi tablonuzu oluşturunuz.

Bir de Buradan Bak Tablosu

	Olay	Ne hissederdin?	Ne yapardın?	Doğru davranış-düşünce
1.GRUP	Uzun süren bir hastalığa yakalandın..	Bıkkınlık Üzüntü	*Mutsuz olduğum için etrafımdaki sağlıklı insanlara sert davranabilirdim. *Onları kıskanabilirdim, neden benim başıma geldi diye Allah'a şikayet edebilirdim. *Hiç iyileşemeyeceğimi düşünürdüm.	*Tedavimin düzgün yapılması için doktor kontrollerimi aksatmazdım. *Doktorun istediği tedavi yöntemlerini uygulardım. *Şikayet etmez, sabredersem sevap kazanacağıma inanırdım. * Allah'tan ümidimi kesmez, tevekkül ederdim.
2.GRUP	Bir arkadaşın sana kötü söz söyledi..	Öfke Şiddet Üzüntü	*Ben de ona kötü söz söylerdim. *Ona el kaldırmak isterdim. *Bir daha onunla arkadaşlık yapmazdım. *Hemen büyüklerime şikayet ederdim.	*Arkadaşımın sakinleşmesi için zaman verirdim. *Onunla konuşur, bu davranışı tekrarlamamasını isterdim.
3.GRUP	Okulda bir arkadaş edinemedin...	Üzüntü Kızgınlık Ümitsizlik Kıskançlık	*İçime kapanırdım. *Beni kimse sevmiyor diye düşünür ve ben de onları sevmemeye karar verirdim. *Hiçbir zaman arkadaşım olmayacağını düşünürdüm.	*Arkadaş edinmek için çaba gösterirdim. *İnsanların ilgisini çekecek konulardan bahsederdim.
4.GRUP	Size söz verdiğim vakitte gelme-seydim.	Güvensizlik Sabırsızlık	*Sıkılırdım. *Ders olmayacağını düşünürdüm. *Başka bir işle uğraşmaya başlardım.	*Öğretmenimin sözünde duracağına inanırdım. *Sabırla beklemeye devam ederdim.

(Öğretmen her soru için 3 ayrı grup oluşturur.)

"Sevgili çocuklar;

Başımıza gelen olumsuz durumlara sabretmek çok güzel bir davranıştır. Ve bunun karşılığında Allah muhakkak bir mükâfat verecektir. Bugün beni sabırla beklediğiniz için benim de size bir sürprizim var" der ve hep birlikte pasta yiyerek sabır üzerine sohbet ederler.

Çocuklarla birlikte Asr suresi ve anlamı okunarak ders sonlandırılır.

Değerlendirme Soruları

1. "Sabır" kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Sabretmenin kişiye faydaları nelerdir?
3. "Sabredenlere, mükâfatlar hesapsız verilir." (Zümer, 39/10) ayetinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

Günün Mesajı

"Allah, sabredenlerle beraberdir."

(Bakara, 2/153)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. SABIR VE TAHAMMÜL

Kazanım

"Sabır" ve "tahammül" kavramları arasındaki farkı bilir.

Öğretici Notu

Sabır, kötü ve çirkin işlerle mücadeleyi içeren aktif bir süreç, tahammül ise kötülüğe sessiz kalmayı içeren pasif bir süreç olarak izah edilir. Sabır, her türlü engele rağmen ısrarla hakkı savunmak, Allah için doğru olanı yapmakta direnmek, tahammül ise zulüm ve adaletsizlik bile olsa bir duruma farklı nedenlerden, çeşitli beklentilerden dolayı bir zorluğu taşımak, üstesinden gelmeye uğraşmamak olarak izah eder.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyaller

Bardak, tepsi, sürahi

Etkinlik

Öğretici, biri küçük diğeri büyük iki bardak ister. Bardakları bir tepsiye koyar. Bir sürahi ile her ikisine de su doldurur. Bardaklar dolduğu halde su dökmeye devam eder. (Çocukların tepki vermesini bekler.) Her iki bardaktan fazlasıyla su taşar. Çocukların meraklı bakışları karşısında,

- Kapasitesinden fazla su doldurdum değil mi? der.

- Küçük olan bardak önce taştı, büyük olan daha sonra taştı ama sonuçta her ikisi de taştı.

- Ben doldurmaya devam ederken siz neden birden tepki verdiniz?

Bu soruların cevapları üzerinde konuşurlar. Öğretici "tahammül etmenin bazı sıkıntı ve zorluklara katlanmak olduğunu ve her insanın bir tahammül sınırı olduğunu, bu sınırı aşmamanın gerektiğini" ifade eder. "Ancak sabrın direnç göstermek, gayret etmek, hâlinden razı olmak ve sonunda esenliğe kavuşmak olduğunu" anlatır.

Aşağıdaki tabloyu örnekteki kartlar halinde hazırlar ve çocuklara dağıtır. Şu şekilde "nesi var" oyunu oynarlar;

Nesi var? oyununda bir kişi ebe seçildikten sonra, diğerleri hep birlikte sabır ve tahammül kartlarından birer tane seçerler. Ebe her çocuğa sırayla "Nesi var?" diye sorarak, aldığı dolaylı yanıtlarla arkadaşının elindeki kartın sabır mı tahammül mü olduğunu anlamaya çalışır. Sabır kartı seçtiğini varsayalım:

Ebe sorar: Nesi var?

1. Kişi : "Sınırı var" bil bakalım nedir?

Ebe : "TAHAMMÜL" diyerek kimin kartına doğru cevap verirse, o kişi ebe olur ve oyun böyle devam eder. Ebenin bilememesi durumunda, ebeliği sürer.

Sabır ve tahammül arasındaki farkları gösteren kartlar tablodaki bilgiler doğrultusunda hazırlanacaktır.

SABIR	TAHAMMÜL
GAYRET VARDIR	ŞİKAYET VARDIR
ÜMİT VARDIR	ÜMİTSİZLİK VARDIR
TEVEKKÜL VARDIR	İSYAN VARDIR
ŞÜKÜR VARDIR	MEMNUNİYETSİZLİK VARDIR
AKTİFLİK VARDIR	PASİFLİK VARDIR
DİRENÇ VARDIR	YILGINLIK VARDIR
DEVAM EDEN BİR SÜREÇTİR	SINIRI VARDIR.

Değerlendirme Soruları

1. "Sabır" ve "tahammül" kavramları size ne ifade ediyor?
2. "Sabır" ve "tahammül" arasındaki farklar nelerdir?
3. Siz hayatınızda sabır göstermeye mi yoksa tahammül göstermeye mi gayret ediyorsunuz?

Günün Mesajı

"Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha büyük bir nimet verilmemiştir."

(Buhari, Zekât, 50)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. EN BÜYÜK TEVEKKÜL: SABIR

Kazanım

Tevekkülün bir sabır eylemi olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Sabretmenin umutsuzluğa düşmeden direnç göstermek ve başına gelene razı olmak, yarına umutla bakmak, gücünün yettiği yere kadar mücadele etmeye devam etmek olduğu anlatılır. Elinden geleni yaptıktan sonra neticesini Allah'a bırakmanın ise tevekkül etmek olduğu, Allah'ın sabredenleri ve tevekkül edenleri sevdiği ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Etkinlik 1

Öğretici selam vererek içeri girer. Çocuklara, "sabretmek" deyince akıllarına neler geldiğini sorar. Sabır üzerine biraz konuşurlar. Öğretici konuyu toparlar: "Sabretmek direnmektir, başına gelene razı olmaktır, yarına umutla bakmaktır, gücünün yettiği yere kadar mücadele etmeye devam etmektir. Elinden geleni yaptıktan sonra da neticesini Allah'a bırakmak ise tevekkül etmektir. Allah, sabredenleri ve tevekkül edenleri sever." Öğretici, tevekkül konusunda Allah Resulü Hz Muhammed'in hayatından bir kıssa anlatacağını söyler. Önceden hazırlanmış olarak kıssayı jest ve mimiklerini uygun şekilde kullanarak anlatır:

"Asr-ı saadette bir adam uzak bir yerden, Allah Resulü'nü görmek için yola çıkmıştı. Bineğine bindi, yollara düştü. Dağları-tepeleri aştı. Oldukça meşakkatli bir yolculuktan sonra Medine'ye ulaştı ama çok yorulmuştu. Bineğinden indi, ipini salıverdi. Gitsin karnını bir yerlerde doyursun diye düşündü.

Mescide girdi. Hemen Allah Resulü'nün huzuruna koştu. Allah Resulü onun İslam dini hakkındaki sorularına tebessüm ederek memnuniyetle cevap veriyordu.

Peygamberimiz, adamın hâlinden uzak bir yoldan geldiğini anlamıştı. Nasıl ve nereden geldiğini ona sordu. Adam uzun bir yoldan geldiğini söyleyince Allah Resulü,

- O halde senin ağır bir yükün olması gerekir, onları nereye bıraktın?

- Hayır, yok. Sadece bir bineğim var. Onu da dilediği yerden karnını doyursun, suyunu içsin diye salıverdim, deyince Peygamber Efendimiz;

- Yani onu hiçbir yere bağlamadan salıverdin öyle mi? Ya kaçar veya bir yerden yuvarlanır ve ölürse!

- Ey Allah'ın Resulü, onun ipini saldım ve işimi Allah'a bıraktım. Yani Allah'a tevekkül ettim.

Allah Resulü tebessüm etti:

- İpini sağlam bir yere bağlayıp, Allah'a tevekkül etsen daha iyi olurdu.

Adam bunu duyunca hemen dışarıya koştu. Bir de ne görsün, bineği bıraktığı yerde yoktu. Sağa sola baktı, bir zaman sonra bin bir güçlükle onu buldu ve getirdi bir ağaca bağladı.

Tevekkül etmenin elinden geleni yaptıktan sonra neticeyi Allah'a havale etmek olduğunu daha iyi anlamıştı." (Tirmizi, İlel,1)

Değerlendirme Soruları

1. Tevekkül kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Elinden gelen her şeyi yapmadan tevekkül edilir mi?
3. Sabır ve tevekkül arasında nasıl bir bağ kurdunuz?
4. Hayatınızdan tevekkül örnekleri verebilir misiniz?

Günün Mesajı

"Sabredenlere, mükâfatları hesapsız verilecektir."
(Zümer, 39/10)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2

Öğretici ve çocuklar "sabır" ve "tevekkül" kavramları hakkında bir süre sohbet ederler. Öğretici, aşağıdaki hikâyeye önceden hazırlanmış olarak gelir, çocuklarla çember şeklinde otururlar ve hikâyeyi anlatır:

"Fakir genç bir adam geceleyin kulübesinde uyurken büyük bir gürültüyle uyandı. Dışarı çıktı, bir de ne görsün, bahçe kapısının önünde kocaman bir kaya var. Ve o kaya orada olduğu müddetçe bahçesine girmesi imkânsız. Bütün gece kayayı oradan nasıl kaldıracağını düşündü. Sabah olunca oradan geçmekte olan bir yolcu onun hâlini görünce "gece gündüz çalışacak ve bahçenin önündeki büyük kayayı bütün gücünle iteceksin! Hiç vakit kaybetme hemen işe koyul" dedi.

Genç adam yapacak başka bir şey olmadığını anlayınca kayayı itmeye başladı. Daha ertesi gün ve izleyen haftalar… Güneşin doğuşundan batışına kadar taşı itti durdu. Aylar süren uğraşı sırasında kaya yerinden bile kımıldamadı.

Adam gece kulübesine yorgun-argın dönerken, günlerinin boşa geçtiğini düşünüyordu artık. Şevki kırıldı, kalbine vesveseler gelmeye başladı, içinden bir ses;

"Ne kadar zamandır bu kayayı itip duruyorsun, bir milim bile kımıldamadı. Kendine bunun için niye yazık ediyorsun? Onu yerinden oynatman zaten mümkün değil."

Böylece, gence kayayı oynatmanın imkânsız olduğu, dolayısıyla başarısızlığa uğradığı duygusu yerleşmeye başladı.

Bu tür düşünceler onun şevkini daha da kırdı ve ümidini gitgide yitirdi.

"Doğru ya, kendimi bu iş için niye paralıyorum ki?" diye kendi kendisine söylendi. "Bundan sonra azıcık bir kuvvet harcayacağım. Bu da yeter de artar bile. Koca kaya yerinden kımıldamayacağına göre."

Ve kararını duasında Allah'a bildirdi. "Allah'ım, uzun zamandır durmadan dinlenmeden mücadele ettim. Bütün gücümle elimden gelen her şeyi yaptım. Her gün yoruluyorum, ama kayayı bir milim bile kımıldatamıyorum. Neden böyle? Neden başaramıyorum?"

Bütün gece uyumadan düşündü. "Uzun zaman önce bu kayayı itmeye başladım. Görevim kayayı bütün gücümle itmekti ve ben de yapmıştım. Onu yerinden oynatmak benim vazifem değildi. Şimdi ise gücümün tükendiğini, başarısızlığa uğradığımı söylüyorum. Hâlbuki kollarım daha da güçlendi, pazılarım büyüdü. Sırtım ağırlığa dayanıklı hâle geldi. Bacaklarım kalınlaştı ve kuvvetlendi. Taşı itmeye başladığımdan çok daha kuvvetliyim şimdi. Evet, kayayı kımıldatamadım. Ama yapmam gerekeni gücümün yettiği yere kadar yaptım. Kayayı yerinden oynatacak olan ben değilim, Allah'tır. Allah dilerse dilediği zaman kaya yerinden oynar" diyerek olumsuz düşüncelerden kurtuldu.

Hatasını anlayan genç, ertesi gün kendi görevinin kayayı yerinden oynatmak değil, onu var kuvvetiyle itmek olduğu bilinciyle görevini yerine getirdi. İkinci gün, üçüncü gün derken, kaya birden yerinden kımıldadı. O zaman kayayı yerinden kımıldatanın kendisi değil Allah olduğunu anladı. Biraz daha uğraştığında, kaya biraz daha oynadı ve kenara yuvarlandı. Altından da kendisine ömür boyu yetecek kadar büyük bir hazine çıktı. (İlham öyküleri kitabından uyarlanmıştır - Timaş Yayınları)

Değerlendirme Soruları

1. Sizce genç adamın kayayı itmekten vazgeçmemesi nasıl bir davranıştır?
2. Kayayı itmeye başladığında bir hazineyle karşılaşacağını biliyor muydu?
3. Hiçbir beklentisi olmadan görevini yerine getirmesi ona ne kazandırdı?
4. Kayayı itmeseydi ne olurdu?
5. Genç adam bu davranışı ile sabır mı tahammül mü gösterdi?
6. Tevekkül kavramı hakkında neler düşünüyorsunuz?
7. Siz genç adamın yerinde olsaydınız ne yapardınız?

Günün Mesajı

"Allah, sabredenleri sever."

(Âl-i İmran, 3/146)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

14

ŞÜKÜR

1. “Şükür” kavramının ne demek olduğunu bilir. (“Şükür” kavramının hamd, kanaat ve teşekkür kavramlarıyla ilişkisini kavrar.) Şükrün kulluk ve insanlık vazifesi olduğunu anlar.
2. Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. Nimetin ne olduğunu (sağlık, akıl, barınacak yer, yiyecek, içecek, eğitim vb.) ve nimet karşısında nasıl bir duruşa sahip olması gerektiğini kavrar.
3. Allah’a niçin şükretmesi gerektiğini bilir.
4. Allah’a nasıl şükretmesi gerektiğini bilir. (Her nimetin şükrü kendi cinsindendir.)
5. Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir. (Yoksulun, engellinin durumunun üzerinden şükretmemek gerektiğini bilir.)

1.ŞÜKÜR KAVRAMI VE MAHİYETİ

Kazanım

"Şükür" kavramının ne demek olduğunu bilir. ("Şükür" kavramının hamd, kanaat ve teşekkür kavramlarıyla ilişkisini kavrar.) Şükrün kulluk ve insanlık vazifesi olduğunu anlar.

Öğretici Notu

İnsan karakterindeki en güzel özelliklerden birinin kendimizde olan güzellikleri görüp, kanaat etmek ve sahip olduğumuz nimetleri verene teşekkür etmek olduğu anlatılır. İnsanın kendisine verilen nimetlere karşı memnuniyet duymasının kanaatin ilk aşaması olduğu ifade edilir. Sadece nimeti değil, nimeti vereni de görebilen insanın şükür ederek kanaatin bir diğer aşamasını tamamladığı vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Pandomim (sözsüz oyun), Rol Oynama

Etkinlik

Öğretici, "Bugün bir oyun oynamaya ne dersiniz?" diyerek birkaç çocuğa aşağıdaki soruları sorar.

• Bulutların üzerinde bilmediğin bir şehre düşmeyi bekleyen bir yağmur damlasısın, anlat bize neler hissediyorsun?

• Rüzgâra kapılmış bir yapraksın, anlat bize neler hissediyorsun?

• Kızarmış köftesin, seni tencerede unuttular, anlat bize neler hissediyorsun?

(**Not:** Çocuklara sorular sorarak konuşmalarına yardımcı olunur. Örneğin; bulutların üzerinden aşağısı nasıl görünüyor, yere inmekten korkuyor musun? Buhar olup kaybolmayı ister miydin? Sorular üretilirken çocukların yaşayabileceği olumsuz durumları yansıtan sorular olmasına dikkat edilsin ki aşağıdaki konuyla bağlantı kopmasın.)

"Sevgili çocuklar!

Bir başka şeyin yerinde olmanın bizi ne gibi zorluklarla karşılaştırabileceğini görüyorsunuz.

En güzel şey kendimizde olan güzellikleri görüp kanaat etmek ve sahip olduğumuz nimetleri verene teşekkür etmektir. İnsan kendisine verilen nimetlere karşı bir memnuniyet duyarsa kanaat etmiş olur. Sadece nimeti değil, nimeti vereni de görebilen şükür etmiş olur. Örneğin gözün şükrü insanların kusurunu görmemektir. Kulağın şükrü, söylenilen ayıpları duymamış olmaktır. Sizce diğer organların şükrü nasıl olmalıdır?"

(Çocuklardan gelen cevaplar doğrultusunda şükür bahsini pekiştirirler.)

"Hamd, bütün nimetleri Allah'ın yarattığına ve gönderdiğine inanıp dille söylemek demektir. Şükür ise bütün nimetleri İslamiyet'e uygun olarak kullanmak demektir. Bir hamd ifadesi olarak "Elhamdülillah" demek sünnettir." Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Elhamdülillah demek, zikirlerin ve şükürlerin başıdır. Meşru işler "Elhamdülillah" ile sonuçlanmazsa, hayır ve bereketi olmaz." (Beyhaki, Şuabü'l-İman, IV, 96)

Sevgili çocuklar; şükretmek için ne kadar çok nimete sahibiz, hep birlikte görelim mi?

Sahip olduğunuz nimetleri iki dakika içinde düşünün ve bir tanesini seçin. Sözsüz oyunla anlatmak üzere hazırlanın, der. İlk olarak öğretmen sahip olduğu nimetlerden birini sözsüz oyunla anlatır ve böylece ne şekilde uygulanacağını da göstermiş olur. Tüm istekli çocuklar teker teker anlatır. Öğretmen anlatılanları not eder. Dersin sonunda bütün bu nimetleri veren Allah'a teşekkür ifadesi olarak iki rekat şükür namazı kılınır.

Değerlendirme Soruları

1. "Şükür" kavramı sizin için neyi ifade ediyor?
2. Kanaat etmek, hamd etmek, teşekkür etmek nedir?
3. Kalp, dil ve organlarla şükretmek nasıl olmalıdır?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. NİMETE ŞÜKÜR

Kazanım

Sahip olduğu nimetlerin farkına varır. Nimetin ne olduğunu (sağlık, akıl, barınacak yer, yiyecek, içecek, eğitim vb.) ve nimet karşısında nasıl bir duruşa sahip olması gerektiğini kavrar.

Öğretici Notu

Şükür kavramı iyilik edenin ve nimet verenin kadrini ve kıymetini bilip bunu insanlara göstermek, iyilik ve ihsanda bulunanı övmek anlamlarıyla tanımlanır. Dinî bir terim olarak ise şükrün, Allah'ın kullarına verdiği nimetlerin etkisinin onların dilinde övgü olarak, kalbinde sevgi olarak, organlarında da itaat etme/boyun eğme olarak ortaya çıkması gerektiği ifade edilir. Allah'ın verdiği nimetin, yine O'nun yolunda kullanılması gerektiği, bu nedenle zenginlik, makam, zeka, sağlık, kuvvet gibi nimetleri, Allah'ın emrettiği biçimde kullanmanın, verilen nimetin şükrünü hakkıyla yerine getirmek olduğu izah edilir. Şükreden bir kulun en güzel ölçüsünün; kanaatkârlığı, başına gelenlere rıza göstermesi ve her durumda memnuniyetini belirtmesi olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Beyin Fırtınası Yöntemi

Materyal

Tahta, kalem

Etkinlik

Tahtanın ortasına aşağıda verilen şablondakine benzer bir şema çizilir. Ortasına büyük harflerle "Neler için şükrederiz?" diye büyükçe yazılır, sonra beyin fırtınası tekniği uygulanır. Beyin fırtınası tekniğinde çocuklardan, kendilerine verilen süre içinde görüşlerini belirtmeleri istenir ve bu görüşlerin hepsi tahtaya yazılır. Beyin fırtınası tekniği uygulanırken dikkat edilecek hususlar kısaca şöyledir:

- Rahat, serbest ve demokratik bir ortam oluşturulmalıdır.

- Hiçbir çocuğun fikri söylendiği sırada eleştirilmemeli, değerlendirme ve yönlendirme yapılmadan yazılmalıdır. (Tahtaya yazılırken benzer fikirler birleştirilebilir.)

- Yazma işlemine çocukların aklından geçenlerin tümünü ifade etmelerini bitirene kadar devam edilmelidir. Sayı sınırlandırması yoktur.

- Görüşlerin toplanması tamamlandıktan sonra tahtaya yazılan fikirler çocuklarla beraber analiz edilip değerlendirme yapılır.

- Beyin fırtınası yönteminde amaç en saçma fikirlerden yeni ve kullanılabilir bir fikre ulaşmaktır.

Tahtaya pek çok şükür sebebi yazıldıktan sonra öğretici, Allah'ın verdiği nimetlerin tahtadakilerle sınırlı olmadığını bazı örnekler vererek belirtir. Burada farklı, dikkat çekici örnekler vermek iyi olacaktır. Mesela şunlardan bahsedilebilir: "Arkadaşlar, katılımınız için teşekkür ediyorum. Birlikte pek çok şükür nedenini tespit ettik. Ama unutmamamız gereken bir nokta var ki Allah'ın verdiği nimetler bunlar ile sınırlı değildir. Gözümüz, kulağımız, parmaklarımız, hepsi birer makine gibi çalışan iç organlarımız gibi bütün uzuvlarımız, hatta hücrelerimiz bile şükür nedenidir. Teneffüs ettiğimiz havanın bizim yaşamamıza elverişli olduğunu, mesela diğer gezegenlerdeki havanın bu yapıda olmadığını biliyoruz, bu da şükretmek için bir sebeptir. Bize atılan bir topa vurmak için beyin, göz, kol bacak kaslarının nasıl uyumlu ve hızlı çalıştığı çok ilginç ve şükredilesi bir durumdur. vb."

Öğreticinin tahtaya çizmesi için örnek şekil:

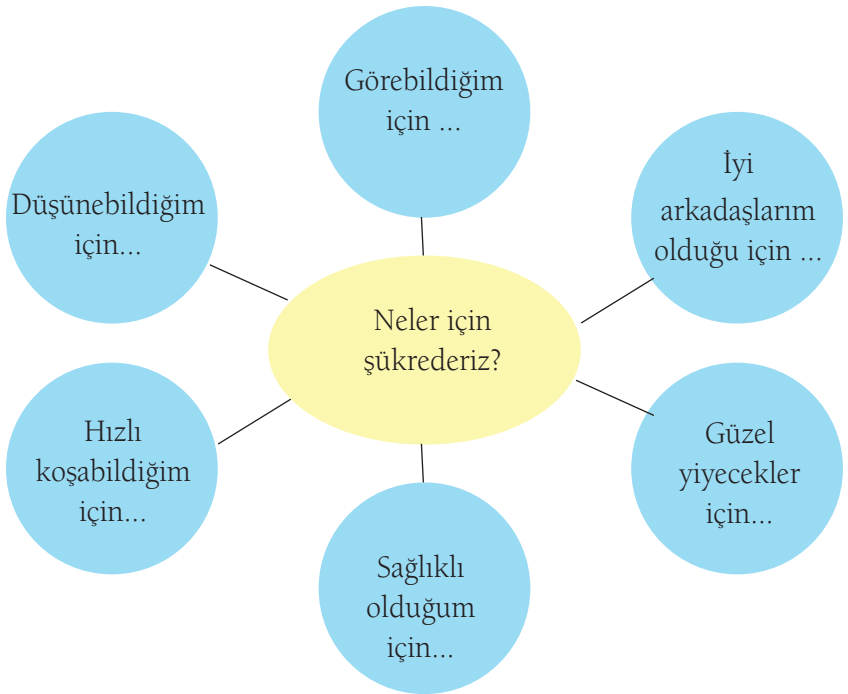

Değerlendirme Soruları

1.“Allah’ın nimetini saymaya kalksanız, onu sayamazsınız. Hakikaten Allah çok bağışlayan, pek esirgeyendir.” (Nahl, 16/18) ayet-i kerimesini açıklayınız.

2.Tahtaya yazdıklarımıza eklemek istediğiniz şükür sebebi nimetler var mı?

3.Şükrün bize kazandırdıkları nelerdir?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. NEDEN ŞÜKRETMELİYİM?

Kazanım

Sahip olduğu nimetleri farkına varır,

Allah'a niçin şükretmesi gerektiğini bilir.

Başkalarıyla kendisini kıyaslamadan şükretmesi gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Allah'ın insana bahşettiği nimetler sınırsız olduğu ve tek tek saymak mümkün olmadığına göre şükretmenin de bir sınırı olmadığı anlatılır. O halde insanın devamlı olarak şükretmesi, Allah'ın nimetini anması, hatırda tutması gerektiği vurgulanır. Bunu yaparken insanın, şükrün faydasının dünya ve ahirette Allah'a değil; yine kendine dönmekte olduğunu bilmesi gerektiği belirtilir. Yaptığı şükür ile fayda görenin yine kulun kendisi olduğu vurgulanır.

Kul, aslında şükrederek yararlandığı nimetlerin karşılığını Rabbine ödemiş olmamaktadır. Zaten buna da hiçbir kulun gücü yetmez. Şükreden aslında kendisi için şükretmiştir. Bu husus öğretici tarafından "Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabbim her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir" ayeti ile desteklenerek izah edilir (Neml, 27/40).

Şükrettikçe nimetlerin artırıldığı, Allah'ın şükredilmeye ihtiyacı olmadığı, kulun hangi şartlarda olursa olsun Rabbine koşulsuz olarak şükretmesi gerektiği izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama

Materyal

Okuma metni

Etkinlik

Öğretici, Mesnevi'de geçen şükür ile alakalı hikâyeyi sesli bir şekilde okur, tekrar sınıftan bir çocuğa okutturur ve bir başka çocuğun da hikâyeyi özetlemesini ister. Hikâyenin iyice anlaşıldığından emin olduktan sonra hikâyede geçen kahramanlar belirlenir, kullanılacak kostümler seçilir ve isteyen çocuklara roller dağıtılır.

Okuma metni

SAKANIN EŞEĞİ İLE ARAP ATLARI

Su taşıyarak geçimini sağlayan bir adam vardı. Bu adamın bir de su taşımaktan sırtı çember gibi iki büklüm olmuş, sırtında ağır yükten açılmış yüzlerce yarası olan bir eşeği vardı. Eşek, o kadar perişan ve kötü haldeydi ki, artık ölmek bile onun için bir kurtuluştu. Arpa nerde… Kuru otu bile bulamıyor, onunla bile karnını doyuramıyordu. Bir yandan sırtında yara vardı, bir yandan da sahibi demir bir çubukla onu dürtüp duruyordu.

Padişahın ahır görevlisi eşeği görüp acıdı. Eşeğin sahibiyle dostluğu vardı. Ona selâm verdi, "Bu eşek neden böyle iki büklüm olmuş?" diye sordu.

Adam, "Benim yoksulluğum, benim kusurum yüzünden, bu ağzı dili bağlı hayvan, yiyecek saman bile bulamıyor" dedi.

Ahır görevlisi, "Sen birkaç günlüğüne onu bana ver de padişahın ahırında kalıp beslensin, kuvvetlensin" dedi.

Adam, eşeği o merhametli kişiye verdi. O da onu padişahın ahırına bağladı. Eşek, her yanda tavlı, semiz, güzel ve genç Arap atlarını gördü. Ayak bastıkları yerler süpürülmüş, sulanmıştı. Saman da tam vaktinde geliyordu, arpa da...

Atların tımarını da görünce, başını göğe kaldırdı da dedi ki: "Ey yüce Allah'ım! Diyelim ki ben bir eşeğim, ama senin yarattığın bir hayvan değil miyim? Neden böyle perişanım, neden sırtım yaralı, neden zayıfım? Geceleri sırtımın acısından, karnımın açlığından her an ölümümü istiyorum. Bu atların hâlleri ise böyle mükemmel, gıdaları yerinde. Peki, neden azap ve belâ yalnız bana mahsus?" derken, ansızın savaş koptu. Arap atlarına eğerler vurulup savaşa sürdüler. Onlar, düşmandan oklar yediler. Her yanlarına mızraklar saplandı. Savaştan geri dönebilenlerin hepsi de perişan bir halde ahıra düştüler. Ayakları sağlam iplerle mükemmel bağlandı. Nalbantlar sıra sıra dizildi. Hançerlerle atların bedenlerini yarıyor, yaralardan mızrakları, okları çıkarıyorlardı.

Eşek bunları görünce dedi ki: "Ya Rabbi! Ben yoksulluğuma ve sağlığa razıyım. O güzel gıdaları da istemem, o çirkin yaraları da. Başkalarının nimetlerinde gözüm yok, bana verdiğin nimetler için sana sonsuz şükürler olsun." (Mesnevi'den Hikâyeler, cilt: V, beyit no: 2360-2381)

Değerlendirme Soruları

1. Bu hikâyede anlatılmak istenen düşünce nedir?
2. Siz eşeğin yerinde olsaydınız ne yapardınız?
3. Allah'a şükür ne demektir ve nasıl şükrederiz?
4. "İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez." (Tirmizi, Birr ve Sıla, 35.) hadis-i şerifinde anlatılmak istenen düşünce nedir?

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. NASIL ŞÜKRETMELİYİZ?

Kazanım

Allah'a nasıl şükretmesi gerektiğini bilir. (Her nimetin şükrü kendi cinsindendir.)

Öğretici Notu

Öğretici, Kur'an'dan anladığımıza göre Allah'a karşı şükrün üç şekilde gerçekleştiğini aşağıdaki ifadelerle izah eder:

a) Dil ile şükür: Nimet sahibini anmak, O'nu övmek, O'nun nimet sahibi olduğuna iman etmek ve bunu tevhid kelimesiyle ilan etmekle olur. Bu basit bir teşekkür ifadesi değil, dil ile şahadet getirmek, doğru sözlü olmak, Kur'an'ı tasdik etmek, onu okumak ve Allah'ı çokça zikretmek ve buna benzer dil ile ilgili kulluk görevlerini yapmakla yerine getirilir.

b) Kalp ile şükür: İmanı kalbe yerleştirdikten sonra nimet sahibinin Allah olduğunu kalp ile tasdik etmek ve kalbi onun sevgisiyle doldurmaktır.

c) Fiil ile şükür: Nimet verene itaat etmek ve O'nun bütün emirlerini yerine getirmek için her türlü gayret ve çabayı aktif olarak ortaya koymaktır. Kısaca İslam'ın emir ve yasaklarını her bakımdan yaşamaya çalışmaktır. Çünkü nimet vereni bilip O'nu övmek, bir anlamda O'ndan gelen her şeyi kabul etmek demektir.

Öğretici, yukarıdaki açıklamaların tamamını kapsayacak şekilde, her nimetin şükrünün kendi cinsi ile yapıldığını vurgular. Mesela sağlık nimetinin şükrünün, kendi sağlığının kıymetini bilerek, sağlını yitirenlere yardımcı olarak, onları ziyaret ederek, zenginliğin şükrünün, mali ibadetleri yerine getirerek ve düşkünleri kollayarak yerine getirildiğini anlatır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama

Materyal

Karton

Etkinlik

Bir insanda var olan organlar sayısınca çocuk ayağa kaldırılır. Örneğin; Kalp, akciğer, beyin, böbrek, göz, kulak, burun, ağız, kol ve bacaklar, kan, karaciğer vb.

Öğretici, önceden büyük bir kartona çizilmiş bir insan vücudu resmi getirebilir veya çocuklarla birlikte malzemeleri kullanarak bir insan vücudu resmini kabataslak bir şekilde çizerek duvara asarlar. İstenirse insan vücudu duvara da çizilebilir. Çocukların her biri vücudun bir organı olur ve resimde bulunmaları gereken yere yerleşmiş gibi konumlanırlar. Her bir çocuk bir organın görevlerini sayar ve organların Allah'a nasıl teşekkür edebileceklerini söyler.

Kalp: İnsan vücudunun solunda yaşarım. Ben vücudun hayat organıyım, hiç durmadan çalışır sürekli diğer organlara kan pompalarım. Tabii! Diğer organların hiçbirinde olmayan öyle bir özelliğim var ki... Allah'ı, peygamberi, insanları, ağaçları, kuşları, çiçekleri hep severim. Kötü düşünceler, kin, nefret, kıskançlık, yalan en sevmediğim duygular. Ne olur bu duygularla beni incitmeyin olur mu? Allah beni göz göz odalardan yaratmış, damarlarla bezemiş, bir makine gibi programlamış, bundan dolayı Allah'a teşekkür ederim. (Kalp rolündeki çocuk kalp gibi atma hareketi yapar, heyecanlı ve duygusal konuşur. Kartondan yapılmış bir kalp resmi de çocuğun boynuna asılabilir.)

Akciğer: Evimin adresi göğüs kafesi caddesi. Kardeşimle beraber burada yaşıyoruz. Gece gündüz durmadan çalışıyoruz. Bir gün bile tatil şansımız yok. Oksijenimiz kesildiği anda işlevimiz sona erer. Bizim vücuda gönderdiğimiz oksijen kanı temizliyor. Bizi en çok üzen şey sigara dumanıyla kirlenmek. Eğer havamız olmasa bütün organlarımız iflas eder. Allah'ın bize vermiş olduğu bu nimetten dolayı teşekkür ederim. (İki çocuk birlikte canlandırma yapar ve beraber konuşur, nefes alıp verme hareketi yaparlar.)

Beyin: Vücudun kontrol merkezi benim. Düşünme, mantık, soyutlama gibi karmaşık eylemleri ben yaparım. Ben olmasam ne kalp ne de diğer organlar işlevlerini yürütemez. Bedeni ayakta tutan, gözün görmesini sağlayan, hareket fonksiyonunu yerine getiren benim. Yönetim benim elimde. Allahu Teala bu yöneticilik işini bana verdiği için çok teşekkür ederim. (Beyin rolündeki çocuk bilmiş bilmiş konuşur, bir gözlük takabilir.)

Böbrek: Bel bölgesinde karnımızın arkasında sağ tarafta yaşıyorum, sol tarafta ise diğer komşum böbrekle beraber kandaki zehirli maddeleri temizler ve bunları idrar yolu ile dışarı atarız. Eğer biz görevimizi yerine getirmezsek zehirli maddeler kana karışır, vücut şişer ve diğer organlar işlevini yerine getiremez. Bu görevi yerine getirebildiğimiz için Allahu Teala'ya ne kadar teşekkür etsek azdır. (İki çocuk birlikte konuşur, küçük bir çocuk gibi davranarak rol yaparlar.)

Günün Mesajı

"Ve Allah sizi analarınızın karınlarından hiçbir şey bilmez bir halde çıkardı; öyle iken size işitme, gözler, kalpler verdi ki şükredesiniz."
(Nahl, 16 /78)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

15

ÜMİTVAR OLMA

1. "Ümit" kavramını ve mahiyetini bilir. (Ümitvar kişinin: "Mücadele etmek, azimli olmak, bir şeyin her zaman daha iyi olabileceğine dair inancını kaybetmemek" şeklinde tavır ve davranış geliştirmesi gerektiğini bilir.)
2. Hz. Muhammed (s.a.s.)'in en zor durumlarda bile Allah'tan ümit kesmediğini bilir.
3. Ümit etmenin Allah'ın rahmetine sığınmak olduğunu bilir. Allah'ın (c.c) rahmetinin, affının, yardımının sonsuz olduğunu bilir.

1. ÜMİT KAVRAMI

Kazanım

"Ümit" kavramını ve mahiyetini bilir. (Ümitvar kişinin, "Mücadele etmek, azimli olmak, bir şeyin her zaman daha iyi olabileceğine dair inancını kaybetmemek" şeklinde tavır ve davranış geliştirmesi gerektiğini bilir.)

Öğretici Notu 1

Tahtaya büyük harflerle 'ümit' kavramı yazılır ve ümitvar olmanın anlamı çocuklara sorulur. Böylelikle soru-cevap yöntemiyle konuya giriş yapılmış olur. Kur'an'a göre, ümitvar olmanın, şartlar ne olursa olsun, olaylar ne yönde gelişirse gelişsin, üzüntüye kapılmadan ve kaygılanmadan, olumsuz durumların dahi en hayırlı şekilde sonuçlanacağına inanıp, Allah'a güvenmek olduğu açıklanır. Dünyanın bir imtihan yeri olduğu; bu imtihan içinde insanın, ömrü boyunca pek çok zorluk ve sıkıntılarla denendiği anlatılır. Hastalanma, işinde başarısız olmak, arabayla kaza yapmak, yaralanmak, önemli bir sınavı kazanamamak, sevdiklerini kaybetmek, iftiraya uğramak gibi üzücü hadiselerin herkesin başına gelebileceği vurgulanır. Kur'an'ın öğretisinden uzak yaşayan insanların gelişen bu olaylar karşısında daha çok sarsıldığı, gittikçe daha karamsar ve ümitsiz bir ruh hâline büründükleri; ümitsizlik nedeniyle bütün enerjilerini, güçlerini, heyecanlarını kaybettikleri anlatılır.

Aynı şartlarda, Allah'a tevekkül eden bir Müslümanın ise olayların umduğu gibi gerçekleşmemesi durumunda bile bir hadisenin hayırlı tarafını görmeye çalıştığı; başına gelen olumsuzlukların sonsuz rahmet ve merhamet sahibi Allah'ın takdiri olduğunu düşündüğü belirtilir. İman eden kimsenin Allah'ın her şeyi mutlaka büyük bir hikmetle yarattığına inandığı; "...Olur ki hoşunuza gitmeyen bir şey, sizin için hayırlıdır..." (Bakara Suresi, 216) ayetinde işaret edildiği gibi şer gibi görünen bir olayın ardında Allah'ın aslında kendisi için bir hayır ve güzellik yarattığını bildiği ifade edilir.

Yusuf kıssasından ümitvâr olma örnekleri (Yusuf (a.s.)'ın kuyudan kurtulması, zindandan çıkartılması, Hz. Yakub'un gözlerinin yeniden açılması) ayrıntılı bir biçimde anlatılır.

Yöntem ve Teknik

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli fon kartonları

Etkinlik 1

Öğretici, bu açıklamaların ardından "Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez." (Yusuf, 12/87) ayeti kerimesini okur ve çocuklarla birlikte tartışır.

Öğretici, çocukları 3'erli gruplara ayırarak ümitvar olmak hakkında slogan bulmalarını ve buldukları sloganı yazarak afiş hazırlamalarını ister. Hazırlanan afişler asılıp sergilenir.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Yusuf'un hayatından ümitvar olma örnekleri nelerdir?
2. Kendi hayatınızdan ümitvar olma örneği verebilir misiniz?
3. Arkadaşlarının hazırladığı sloganlar içinde en sevdiğiniz hangisidir?

Günün Mesajı

"...Sakın ümitsizliğe kapılanlardan olma..."

(Hicr, 15/55)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Öğretici selam vererek sınıfa girer ve çocuklar ile bir süre sohbet eder. Bu sohbet esnasında ümit kavramlarının çağrışımları üzerine konuşurlar. Konu ile ilgili kavramsal bilgi öğretici tarafından verilir. Daha sonra öğretici çocuklara birlikte kısa bir film seyredeceklerini söyler.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli karton, bilgisayar, video görüntüsü

(Tavsiye edilen video CD'de bulunmaktadır, ayrıca
https://www.youtube.com/watch?v=onF-2zY683E adresinden ulaşılabilir.)

Etkinlik 2

Film bittikten sonra öğretici öncesinde hazırladığı küçük renkli kâğıtları çocuklara dağıtacak ve sorulara cevap vermelerini isteyecektir. Her bir kâğıdın üzerinde aynı sorular yer alacaktır.

1. Bu videoda en çok etkilendiğiniz cümle hangisidir?
2. Bu kişiyle tanışmak ister miydiniz, neden?
3. Tanışma imkânınız olsaydı ona söylemek istediğiniz bir şey olur muydu?

Verilen cevaplar üzerine samimi bir sohbet ortamı oluşturulur. Öğretici, verilen cevapları değerlendirir ve ümitvar olmak adına gerekli yönlendirmeyi yapar. Ayrıca kısa film ile ilgili düşüncelerini paylaşmak isteyen çocuklar olursa öğretici böyle bir konuşmaya da imkân tanır. Daha sonra öğretici "ümit" kavramını ve mahiyetini çocuklara açıklar. Videoda seyredilen bölümler ile bağlantı kurarak, ümitvar kişinin davranış özellikleri ile ilgili bilgi verir. Mücadele etmek, azimli olmak, inancını kaybetmemenin önemi üzerinde durur.

Değerlendirme Soruları

1. Ümitvar olmak ne demektir?
2. Hiçbir zaman umudunu kaybetmeyen, her zaman hayata umutla bakan insanların kişilik özellikleri nelerdir?
3. Umudunu kolaylıkla kaybedebilen kişilerin hayatta karşılaşacağı zorluklar sizce neler olabilir?

Günün Mesajı

"Bir kulun kalbinde ümit ve korku birleştiğinde, Allah o kulun ümit ettiği şeyi mutlaka verir ve korktuğu şeyden de onu emin kılar."

(Tirmizî, Cenâiz, 11)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. PEYGAMBERİMİZ DAİMA ÜMİTVARDI

Kazanım

Hz. Muhammed (s.a.s.)'in en zor durumlarda bile Allah'tan ümit kesmediğini bilir.

Öğretici Notu 1

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in karşılaştığı bütün zorluklarla mücadelede sergilediği tutum ve davranışın, hayatın olumsuz yönleriyle mücadele etmede, bizlere evrensel örnekler ve güzellikler kazandırdığı anlatılır. Bu konunun kalıcılığı ve kazanım boyutu anlamındaki değerinin daha net aktarılması adına, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in çocukluk ve gençlik dönemlerinde yaşadığı ailevi ve sosyal zorluklar ve bunlarla birlikte 'Peygamberlik' vazifesi sırasında karşılaştığı güçlüklerden örnekler verilebilir.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İnceleme, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1

Öğretici, bu derste çocuklara aşağıdaki metni okur ve örnek olay üzerinden bir inceleme ile Peygamber Efendimizin hayatından yola çıkarak ümit konusunu anlatır.

Örnek Olay Metni

Öğretici, çocuklara "Dinimiz İslam umutsuzluğa düşmeyi tasvip etmemiş, iman olduğu sürece imkânın da olduğunu vurgulamış, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de hayatıyla bunu bize göstermiştir" der. Bu açıklamadan sonra öğretici aşağıdaki metni çocuklara okur.

"Hz. Peygamber o yıl pek çok acıyla sınanmıştı. Önce biricik eşi Hatice'yi, sonra 8 yaşından beri kendisine kol kanat geren amcası Ebu Talip'i kaybetmişti. Ayrıca tüm bunlar yaşanırken Mekkeli müşrikler de Müslümanlara ve Hz. Peygambere zulümlerine tüm şiddetiyle devam etmekteydi.

Hz. Peygamber bir çözüm yolu bulmak istiyordu. İslam'a ve Müslümanlara kucak açabileceği düşüncesi ile, Zeyd'i yanına alarak Taif'e doğru yola koyuldu. Ancak burada iyi bir muameleyle karşılaşmadıları gibi taşlanarak şehirden çıkarıldılar. Mekke'ye üzgün bir şekilde dönerken Cebrail kendilerine göründü ve 'Allah size yapılanları gördü ve dilersen Taif'i yerle bir etmem için bana yetki verdi.' dedi."

Öğretici burada susar ve çocuklara sırayla "Hz. Peygamber neden Taif'e gitmiştir? Taif'liler neden Hz. Peygamber'e iyi davranmamışlardır? Siz böyle bir davranışa maruz kalsanız ne yaparsınız? Sizce Hz. Peygamber ne demiştir, ne yapmıştır?" gibi sorular sorar. Tüm çocukların cevaplarını dinledikten sonra "Bakalım Hz. Peygamber ne yapmış?" der ve okumaya devam eder.

Hz. Peygamber "Hayır! Ben sadece onların nesillerinden Allah'a ibadet edecek, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayacak insanlar gelmesini dilerim." dedi ve Mekke'ye dönüp İslam davetine kaldığı yerden devam etti.

Öğretici okumayı tamamladıktan sonra "Gördüğünüz gibi Peygamber Efendimiz de hayatında pek çok olumsuz durumla karşılaşmış ama asla pes etmemiş, ümidini yitirmemiştir. Kendisini taşlayarak şehirlerinden çıkaran insanların bile iman etmeleri noktasında ümidini yitirmemiştir. Bizler de hayatımızda onu örnek alarak zor durumlarda ümitvar olmalıyız" der.

Değerlendirme Soruları

1. Ümitvar olmanın faydaları nelerdir?
2. Hz. Peygamberin ümitvar olmasıyla ilgili başka örnekler biliyor musunuz?

Günün Mesajı

Hz. Muhammed ve Ebubekir mağarada saklanırken Hz. Peygamber "Üzülme, Allah bizimle beraberdir" diyordu. Allah da onlara huzur ve güven duygusu indirmişti. (Tevbe, 9/40)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Yöntem ve Teknik

Rol Oynama

Materyal

Okuma parçası

Etkinlik 2

Öğretici sınıfa girer, konuya kısa bir giriş yaptıktan sonra bir öykü okuyacağını söyleyerek öyküyü dikkatlice dinlemelerini ister. Öykü okunurken hafif bir fon müziği de kullanılabilir. Öykü okunduktan sonra anlaşılması için birkaç çocuktan öykünün özetlenmesi istenir. Öykünün sonunda roller belirlenir, kostümler hazırlanır ve isteyen çocuklara dağıtılır. İstenirse metne bağlı kalarak veya doğaçlama şeklinde öykü canlandırılır.

Okuma parçası

Sonbahar yağmurları başlamış, şiddetini iyice arttırmıştı. Yeni bir yuvaya taşınmanın artık zamanı geldiğini düşünen Hüt Hüt, bir yandan yavrusunu ısıtmaya ve karnını doyurmaya çalışıyor, diğer yandan da ormanın içinde oradan oraya uçuyor ve yeni yuvası için uygun bir ağaç arıyordu. Yıllardır bu ormanda yaşayan, kökleri toprağın derinlerine kadar inmiş, dallarının her biri başka bir ağaç olmuş, diğer ağaçları bir çadır gibi örten, ihtişamı, heybetiyle duran yaşlı çınar ağacı, Hüt Hüt'ün dikkatini çekti. Ulu çınara yaklaştı, dallarını inceledi, gövdesinde bulunan ve uzun zamandır var olan büyük kovuğu fark etti. Kovuğun içine girdi, burası hem geniş hem de yavrusuyla kışı geçirebileceği kadar sıcak, tahtakurularının bol olduğu bir yerdi. Burası planladığı yuva için oldukça uygundu. Yuvasını yapmak için hemen işe koyuldu. Durmadan çalışıyor, ağaç dallarını topluyor, bunları çamurla birbirine birleştiriyordu. Saat ilerlemiş, güneş batmaya başlamıştı. Hüt Hüt yuvanın büyük bir kısmını bitirmişti. Artık yavrusunun yanına dönmesi ve karnını doyurması gerektiğini biliyordu. Yuvanın kalan kısmını ertesi gün tamamlayacak ve yavrusuyla yeni yuvaya taşınacaktı. O gece büyük bir fırtına çıktı, şiddetli yağmur yağdı. Sabah olduğunda güneş açmış, hava aydınlanmıştı. Yeni yuvasına gittiğinde gözlerine inanamadı. Rüzgâr ve şiddetli yağmur yuvaya hasar vermiş ve rüzgârın etkisiyle yuva yerinden koparak yere düşmüş ve parçalanmıştı. Hüt Hüt bu manzara karşısında çok üzüldü ve ne yapacağını bilemedi. Bir süre yuvanın başında öylece bekledikten sonra kendini toparladı. Bir günde bu yuvanın çoğunu tamamladıysa şimdi de yapabilirdi. Yeniden yuvasını yapmaya koyuldu, o kadar istekli ve azimli çalıştı ki akşama yuvayı yeniden tamamlamıştı. Yavrusunu alıp tekrar yeni yuvaya gelmek için oradan ayrıldı. Yavrusuyla yuvaya döndüğünde gözlerine inanamadı, yuva yine paramparça olmuştu. Sebebini anlamaya çalışırken bir kedinin daldan dala atlamaya çalışırken yuvanın

üzerine düştüğünü fark etti. İyice yorulmuş ve ümitlerini yitirmişti. Artık yeni bir yuva yapmaktan vazgeçerek yavrusuyla eski yuvasına dönmek için kanatlandıklarında derinden bir ses işitti. "Sakın pes etme, Allah her zaman bizimle." Hüt Hüt etrafına bakındı, sesin nereden geldiğini anlamaya çalıştı. İlerdeki ağacın üzerinde parlayan iki küçük ışık gördü ve o yöne doğru yöneldi. Sesin geldiği yöne yaklaştığında bu sesin sahibinin Baykuş olduğunu anladı.

Baykuş;

"Sakın pes etme, Allah'tan ümidini kesme" diye yineledi. "Seni iki gündür izliyorum, ne kadar yetenekli, azimli ve başarılı olduğunu gördüm ve senin daha güzel bir yuva yapabileceğini biliyorum" dedi.

Bu öğütler Hüt Hüt'e iyice cesaret vermişti. Hiç durmadan çalıştı ve eskisinden daha güzel, daha sağlam bir yuva yaparak yavrusuyla yeni yuvasına yerleşti. Artık Bay Kuş ve çınar ağacıyla komşu olmuştu. Kışı sıcak ve rahat bir yuvada yavrusuyla beraber geçirdi. Hüt Hüt artık, Allah'tan ümidini kesmeyip azimle çabalamaya devam ettiğinde zorlukların üstesinden gelebileceğini biliyordu.

Değerlendirme Soruları

1. Siz Hüt Hüt'ün yerinde olsaydınız ne yapardınız?
2. Bu öyküye bir başlık bulmak istesek ne olurdu?
3. Hüt Hüt kuşunun içinde bulunduğu durum size ne hissettirdi?
4. Bay Kuş'un Hüt Hüt'e söyledikleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günün Mesajı

"Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur.
Onlar üzülmeyeceklerdir de…"
(Yunus,10/62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. RABBİMİZİN RAHMETİNE SIĞINMAK: ÜMİT

Kazanım

Ümit etmenin Allah'ın rahmetine sığınmak olduğunu bilir. Allah'ın rahmetinin, affının, yardımının sonsuz olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Bütün sebeplerin yetersiz kaldığı, tüm ümitlerin ortadan kalktığı, çözüm adına her türlü girişimin sonuç vermediği bir anda, bütün hesapları tersine çevirecek yegâne gücün sahibi olan Yüce Allah'ın rahmetine sığınmanın önem ve mahiyeti anlatılır. Allah'ın rahmetine sığınmanın, sadece zor zamanlar için geçerli olmadığına, her daim O'nun rahmet ve merhametine muhtaç olduğumuza atıf yapılır. Allah'ın merhametinin sınırsızlığı ve süresizliği dikkatlere sunulur. Zümer Suresi 53.ayet konuyla ilgili olarak aktarılabilir: "De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki O, çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Zümer, 39/53)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Ayet ve hadisler, renkli kartlar, şekerleme

Etkinlik

Öğretici, Kur'an-ı Kerim'de geçen "Ümit veren ayetler"den bir kısmını ve ayetle ilgili konuyu kısaca küçük kâğıtlara yazar ve bu kâğıtları şekerlemelerle birlikte hediye kutularına veya paketlerine koyar. Bunları çocuklar görmeden sınıfın çeşitli yerlerine yerleştirir. Ders başlayınca çocuklara "Sınıfın çeşitli yerlerinde sizin için hediyeler var, haydi onları bulun!" der. Hediye paketlerini bulan çocuklar, paketlerin içerisindeki ayetleri okur, bu ayetler tahtaya yazılır ve açıklama yapılarak değerlendirilir. Birden fazla paket bulan ve hiç bulamayan çocuklar ellerindeki paketleri paylaşır. Oyun sonunda çocuklara fazladan çikolata ve şeker dağıtılır.

Ümit veren ayetler ve açıklamaları:

1. "Bir kervan gelmiş sucularını suya göndermişlerdi. Sucu kovasını kuyuya salınca "Müjde! Müjde, İşte bir oğlan!" dedi. O'nu alıp bir ticaret malı olarak sakladılar. Oysa Allah, onların yaptıklarını biliyordu." (Yusuf, 12/19)

Küçük Yusuf kuyuda üşümeye başlamıştır. Bir kervan çıkagelir. Sucu kovasını salar ve haykırır. "MÜJDE! Bu bir çocuk" Derin bir nefes alırız. Yusuf kuyudan kurtulmuştur. Gerçi bulan babası değildir ama olsun. Kuyudan kurtuldu ya... Kölelikten Sultanlığa giden süreç başlamıştır artık.

2. "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol dedik" (Enbiya, 21/ 69)

Genç İbrahim "Rabbim Allah" dediği için ateşe atılmıştır. Kral Nemrut ateşe atılmasını emrettiğinde nefesler tutulmuştur. Kaçış yok gibidir. Herkes o korkunç alevlerin İbrahim'i yutacağını düşünür. Fakat o da ne? Ne güzel bir müjde. "Ey ateş, serin ve selamet ol İbrahim'e!"

3. "Ey yeryüzü! Yut suyunu. Ey gök! Tut suyunu" denildi. Su çekildi, iş bitirildi. Gemi de Cûdî'ye oturdu ve "Zalimler topluluğu Allah'ın rahmetinden uzak olsun!" denildi." (Hud, 11/ 44)

Nuh Tufanı kopmuş, yerin ve göğün suları birbirine karışmıştır. Azgın dalgalar içinde, ahşap bir gemi akıp gitmektedir. İçinde bir avuç inanmış insan... Ve yüce bir Peygamber, Hz. Nuh (a.s.). Müminler endişe içinde kurtulmayı beklemektedirler. Sonunda sularını çekmesi emredilir yere ve göğe. Ve gemi Cudi Dağı'na oturur sessizce.

4. "Şüphesiz, Rabbin sana verecek, sen de hoşnut olacaksın." (Duha, 93/5)

Peygamberimize verilen müjde yüreklere su serper. Daraldığımız ve sıkıldığımız zamanlarda Rabbimize dua ederiz.

Değerlendirme Soruları

1. Okuduğumuz ayetlerin ortak konusu nedir ve bize nasıl mesajlar vermektedir?
2. Ayetlerde geçen ve ümitli olması istenen kişiler kimlerdir, görevleri nedir?
3. Çeşitli zorluklarla karşılaşan peygamberler, bunlar karşısında nasıl davranmışlardır?
4. Zorluklarla karşılaştığımızda bizim nasıl davranmamız gerekir?

Günün Mesajı

"Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz ki Allah bütün günahları affeder, çünkü O çok bağışlayıcı ve pek merhametlidir."

(Zümer, 39/ 53)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

16

İNSAN VE TABİAT SEVGİSİ

1. Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu bilir.
2. Allah'ın yarattığı bütün varlıkların bir vazifesinin olduğunu bilir.
3. İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğunu bilir.
4. İnsanı değerli kılan şeyin ona yüklenen sorumluluklar olduğunu bilir.
5. İnsanın vazifesinin kâinattaki düzenin devamlılığını sağlamak olduğunu bilir.
6. İnsanlara ve tabiata karşı merhametli olması gerektiğini bilir.

1. BÜTÜN VARLIKLAR DEĞERLİDİR

Kazanım

Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Yaratılış amacının sadece dünya geçimini sağlamak olmayıp, Allah'ı hakkıyla tanımak ve bilmek olduğu ifade edilir. Allah'ı tanımanın en güzel yolunun O'nun tecellileri olan varlıklara bakmakla olacağı anlatılır. O'nun yarattığı bütün varlıkların kendi aralarında bir ahengi, uyumu olduğu, bizlerin kul olarak üzerine düşen yaratılan varlıklardaki hikmetleri görebilmek olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Solucan ve ısırgan otu fotoğrafları

Etkinlik

Öğretici şu şekilde etkinliğe giriş yapar: "Dünyada çok sayıda ve her biri kendine has özelliklere sahip canlı çeşitleri var değil mi? Bugün sizinle iki farklı canlıyı yakından tanıyacağız. Biri hayvanlar dünyasına diğeri de bitkiler dünyasına ait olan bu canlılar; 'solucanlar' ve 'ısırgan otları'." Öğretici aşağıda yer alan solucan ve ısırgan otu fotoğraflarını gösterdikten sonra çocuklara şu soruları sorar:

1. Aranızda (fotoğraftan değil de gerçek hayatta) solucan veya ısırgan otu gören var mı?
2. Hiç ısırgan otuna dokundunuz mu? Dokunursanız ne olur biliyor musunuz?
3. Sizce solucan nasıl bir hayvandır?

Çocuklar cevap verdikten sonra öğretici bu cevaplardan yola çıkarak şöyle der:

"Solucan ve ısırgan otu, ikisi de pek gerekli görmediğimiz hatta uzak durmayı tercih ettiğimiz canlılar sanırım. Bakalım onlar hakkında daha ayrıntılı bilgi sahibi olunca düşüncelerimizde bir değişiklik olacak mı? Haydi onları daha yakından tanıyalım."

Okuma Metni

VERİMLİ TARIM VE SOLUCANLAR

Solucanlar hayvanlar dünyasında belki de hiç farkına bile varmadığımız, bazı kimselerin de hiç hoşlanmadığı hayvanlardır. Hâlbuki bu sürüngen hayvanın Allah'ın yarattığı doğal düzen içerisinde önemli görevleri vardır.

Toprak yüzeyinde çürümekte olan atıklar solucanlar tarafından yenilir; böylece temizlik yapılmış olur. Solucanların sindirimi esnasında bu maddeler değişim göstererek toprakta çözülebilir bir hâle gelerek bitkiler tarafından emilebilirler.

Solucan gübresiyle yapılan üretimde daha az emek, daha az su, daha az gübre gerekir. Solucanların yaşadığı topraklarda bitki ve meyvelerin yaşamları daha zengindir. Solucanların toprakta açtıkları tünel ağı, toprağın havalanmasına önemli bir katkı sağlar. Bu durum aynı zamanda yüzeye çok yakın olan kökçüklerin zarar görmeden beslenmesine yardımcı olur. Sulama süresince, çok miktarda su bu tüneller vasıtasıyla toprağın derinliklerine sızar ve suyun çoğu ağaçların derin köklerine kadar erişir. Solucanlar doğa için gerçek manada bir toprak yapıcı ve düzenleyicidir. Solucanlar besin zinciri basamağında da yer alırlar. Kurbağalar, kuşlar, kertenkele gibi birçok hayvan onları yem olarak avlar.

ŞİFA KAYNAĞI ISIRGAN OTU

Araştırmalar, çay gibi demlenerek içilen ve yemeği yapılan ısırgan otunun birçok hastalığın şifa kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. Isırgan otu cilde dokunduğunda uzun süre kaşındırdığı için pek sevilmemekte ve zararlı bir bitki olarak değerlendirilmektedir. Isırgan otu aslında kullanmasını bilenler için gizli bir ecza deposudur.

Isırgan otu midenin, bağırsakların, karaciğerin, pankreasın ve safra kesesinin salgılarını uyaran "sekterin" adlı bir madde içerir. "Isırgan otundaki demir, alyuvarları sürekli yenileyerek yeni dokulara bol oksijen sağladığından bu bitkiyi çok değerli kılar. Bitki tedavi bakımından da zengin niteliklere sahiptir. İdrar söktürücüdür, ishal kesicidir. Romatizmalılara, gut rahatsızlığı olanlara özellikle önerilir. Burun kanaması ve kan tükürme başta olmak üzere her türlü kanamaları durdurur. Bedeni güçlendirir, kan temizleyicidir. Isırgan otunun burada saymadığımız daha pek çok faydası vardır.

Öğretici, Allah'ın yarattığı bütün varlıkların değerli olduğunu, hepsinin dünyanın muhteşem yapısında önemli bir yerinin olduğunu vurgulayarak etkinliği bitirir.

Değerlendirme Soruları

1-Solucanların ne gibi özellikleri vardır?

2- Isırgan otunun ne gibi özellikleri vardır?

3-Yeni öğrendiğiniz bilgiler doğrultusunda solucan ve ısırgan otu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Günün Mesajı

"Üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki, onu nasıl bina etmiş ve nasıl donatmışız! Onda hiçbir çatlak da yok. Yeryüzünü de döşedik ve ona sabit dağlar koyduk. Orada gönül açan her türden (bitkiler) yetiştirdik. Allah'a yönelen her kula gönül gözünü açmak ve ibret vermek için (bütün bunları yaptık)."

(Kâf, 50/ 6-8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. HİÇBİR ŞEY SEBEPSİZ YARATILMADI

Kazanım

Allah'ın yarattığı bütün varlıkların bir vazifesinin olduğunu bilir.

Öğretici Notu 1

Yeryüzünde milyonlarca canlı türünün yaşamakta olduğu ve bu canlıların birbirinden çok farklı özelliklere sahip olduğu izah edilir. Bu durum "…Kuşları ve tesbîh eden dağları da Dâvud'a boyun eğdirdik. (Bunları) Biz yapmaktayız." (Enbiyâ, 21/79) ayetiyle delillendirilerek, ayette belirtilen kuşların ve dağların tesbihinin onların yaratılış gayesine uygun olarak kâinatta görmüş olduğu vazifeler olduğu belirtilir. Canlıların her birinin kâinatta bulunmasının bir sebebi olduğu ve hiçbir varlığın gayesiz olarak yaratılmadığı izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Eğitsel Oyun

Etkinlik 1

Öğretici, "Çocuklar, bir doktorun görevi ne?" diye sorar ve cevaplarını dinler. Daha sonra "Peki bir inşaat mühendisinin görevi nedir?" sorusunu sorar ve cevapları dinler. Öğretici, "Çocuklar kâinatta her şeyi Rabbimiz bir düzene hizmet etsinler diye yaratmıştır. Yüce kitabımız Kur'an'da Rabbimiz 'Biz gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları, oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık.' (Duhan, 44/38) diye buyurmuştur. Hiçbir şey amaçsız sebepsiz yaratılmamıştır. Adeta her canlı bu dünya dairesinde çalışan bir memurdur. Hastalıklarla mücadele etmek için doktorun, insanların hayatını kolaylaştırmak ve güzelleştirmek için ev ve yol inşa eden mühendisin görevi gibi bir karıncanın, bir arının güneşin ve ayın da kendine has görevleri vardır." der.

Bu açıklamadan sonra öğretici "Çocuklar bir sonraki dersimiz için sizden bir şey isteyeceğim. Kâinatta vazifesi olan bu canlılara dair bir araştırma yapıp paylaşmanızı istiyorum. Ay, güneş, karınca, arı, inek, köpek, at, kuş, sivrisinek, balık ya da sizin seçeceğiniz başka canlılar hakkında olabilir. Çalışmamızın daha keyifli olması için de bir yöntem izleyeceğiz. Sizler acar muhabirler olacaksınız ve seçtiğiniz bu canlılarla röportaj yapmış olarak bilgilerinizi bizimle paylaşacaksınız. Merak etmeyin, soracağınız sorular için

size yardımcı olacağım ama dikkat edelim kimse aynı canlıyla röportaj yapmasın ki daha çok bilgi edinelim." der ve aşağıdaki soruları çocuklara verir.

- İsminizi öğrenebilir miyiz?
- Kendinizi bize kısaca tanıtabilir misiniz?
- Hobileriniz nelerdir?
- Sizin kâinattaki düzende göreviniz nedir?
- Bu işi yapmıyor olsaydınız, başka ne yapmak isterdiniz?

Öğretici çocuklara, yapacakları röportajda istedikleri farklı sorular da sorabileceklerini söyler. Ayrıca röportajın nasıl yapılacağı ile ilgili çocuklara bilgi verir. Buna göre röportaj iki kişiden oluşan gruplar tarafından canlandırma yöntemi kullanılarak yapılacaktır. Çocuklardan biri soru sorarken grup arkadaşı olan çocuk cevap verecektir.

Bir sonraki derse öğretmen mikrofon olarak kullanılabilecek bir materyal ile gelir ve bunu çocuklara vererek canlandırmaları yapmalarını ister. Tüm gruplar sunumlarını tamamladıktan sonra öğretmen röportajı yapılmış canlılar ve Allah'ın yarattığı diğer bütün canlılar ile ilgili tekrar kısa bir sohbet havası oluşturarak verilmek istenen mesajı özetler.

Değerlendirme Soruları

1. Kâinattaki düzen nasıl sağlanıyor?
2. Kâinatta herkes üzerine düşen görevi yerine getirmezse neler olur?
3. Sizce Allah neden böyle bir düzen kurmuştur?

Günün Mesajı

"Rabbin bal arısına şöyle ilham etti: Dağlardan, ağaçlardan ve insanların yaptıkları çardaklardan (kovanlardan) kendine evler edin. Sonra meyvelerin hepsinden ye de Rabbinin sana kolaylaştırdığı (yaylım) yollarına gir. Onların karınlarından çeşitli renklerde bal çıkar. Onda insanlar için şifa vardır. Şüphesiz bunda düşünen bir (toplum) için bir ibret vardır."
(Nahl, 16/68-69)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Allah Teala'nın, kâinattaki bütün varlıkları bir hikmet ve düzen ile yarattığı; bu düzenin bir amacı hedeflemekte olup yaratıcının bilinmesinin en önemli delillerinden olduğu açıklanır.

Kur'an'da Sâf suresinin birinci ayetinde ifade edildiği gibi bütün varlıkların yaratılış gayesinin Allah'a kulluk olduğu "Göklerde olanlar da yerde olanlar da Allah'ı tesbih ederler..." (Saf, 61/ 1); insanın, küçük canlıların, bitkilerin, dağların, yeryüzünün ve semanın yaratılışının bir gayeye yönelik olduğu vurgulanır. Bu konuda şu ayet okunur ve açıklanır: "Onlar, üstlerindeki göğe bakmazlar mı ki, onu nasıl bina etmiş ve süslemişiz, onun hiçbir çatlağı yoktur. Yeri de nasıl uzatmış, üzerine sabit dağlar oturtmuşuz. Orada görünüşü güzel her çeşit bitkiden çiftler yetiştirdik. Bunlar, Allah'a yönelen her kula gönül gözünü açmak ve ona ibret vermek içindir." (Kâf, 50/6-8)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik 2

Öğretici, karıncaların yaşantılarına dair aşağıdaki metni çocuklara okur.

"Karıncalar insanlara oranla yaklaşık 20 milyon kat daha fazladır. Yaşayış tarzları ise insana örnek olabilecek kadar güzeldir. Birbirleriyle dayanışma içinde olan karıncalar örgütlenerek topluluklar halinde yaşamaktadır. Bu örgütlenme çok gelişmiştir. Karıncalar ihtiyacı olan besinleri üretir ve depolar. Bu işlemleri yaparken diğer yandan yavrularını dış tehlikelere karşı korur ve kolonilerine diğer canlılar tarafından gelebilecek saldırıya karşı hazır bulunurlar. Kolonilerine zarar vermek isteyen canlılara karşı savaşırlar.

Koloniler arasında belli bir görev dağılımı bulunmaktadır. Kolonilerin bazıları tarımla uğraşırken, bazıları ise hayvanlarla ilgilenip onları yetiştirebilmektedir. Bu ve benzeri şekilde koloniler arasında iş bölümü yapılmaktadır. Bu yapılan iş bölümüyle birlikte karıncalarda uzmanlaşma artmaktadır. Yani kısa bir süre sonra belli bir alanda uzmanlaşmış karınca toplulukları ortaya çıkmaktadır.

Bu sistemde karıncalar arası rekabet diye bir şey yoktur. Herkes uzmanlaştığı işini en iyi bir şekilde yerine getirmektedir. Kolonilerin milyonlarca üyesi bulunabilmektedir. Buna rağmen sosyal düzenlerinde herhangi bir aksaklık olmamaktadır. Koloniler arası dayanışmayla birlikte herkes bu sistemden faydalanmaktadır. Karıncaların bu sistemini birçok bilim adamı, filozof incelemiş ancak insanlara uyarlayamamıştır. Çünkü insanlar kişisel çıkarı, örgüt çıkarından üstün tutmuştur. Bu şekilde olduğu için sosyo-ekonomik

birliktelikler kalıcı bir huzur getirmemiştir.

"Formica Yesensis" karıncalarının kurduğu koloniler dünyanın en büyük kolonilerinden sayılır. Yaklaşık 1 milyon kraliçe ve 300 milyon işçi arı bu kolonide yaşamaktadır. Koloni içinde ise örgütlenme üst düzeydedir. Herkes yapması gerekeni en iyi şekilde gerçekleştirmektedir.

Karıncaların sosyal düzeninde bir bekçiye ihtiyaç duyulmamaktadır. Aralarında bir yönetici grup olmamasına rağmen görevlerini kusursuz yapmaları muhteşem bir olaydır. Kendi yaşamımıza bakacak olursak, bizler topluluk hâline geldiğimizde mutlaka bir lidere ihtiyaç duyarız. Lider olmadığı takdirde düzen kurmakta zorlanırız. Bunun en güzel örneği ülkeler ve yönetim tarzlarının varlığıdır."

Öğretici metni okuduktan sonra katılımcılar ile aşağıdaki başlıkları tartışır:

- Yukarıda belirlenen kazanımlar doğrultusunda çıkarımlar yapınız.

- Karıncalar âleminin sorumluluk ve düzeni devam ettirme anlayışı ile insanlık âleminin yaptıklarını karşılaştırınız.

- Karıncaların düzeni gibi düzene sahip bir dünyanın mümkünatı üzerinde kritik yapınız.

- İnsanın, Allah tarafından kurulan bu düzende vazifesi nedir?

- Bireysel menfaatler ile toplumsal menfaatler açısından sorumlulukları değerlendiriniz.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanın yaratılış amacı nedir?
2. Bitkiler, hayvanlar niçin yaratılmıştır?
3. Kâinattaki düzenin sağlanmasında yaratılmışların rolü nedir?

Günün Mesajı

"Biz gökleri, yeri ve bunlar arasında bulunanları eğlenmek için yaratmadık, onları gerçek bir sebeple yarattık. Fakat onların çoğu bilmiyorlar."

(Duhân, 44/ 38-39)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. YARATILMIŞLARIN EN DEĞERLİSİ OLAN İNSANIN SORUMLULUĞU

Kazanım

İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğunu bilir.

İnsanı değerli kılan şeyin ona yüklenen sorumluluklar olduğunu bilir.

Öğretici Notu

İnsanın yaratılmışlar içerisinde en değerli varlık olduğu, Allah'ı tanımaya ve O'na inanmaya elverişli bir yapıda yaratıldığı ifade edilir. "Biz insanı en güzel biçimde yarattık" (Tîn, 95/4) ayet-i kerimesiyle insana verilen bu değerin ve güzelliğin ortaya konduğu vurgulanır.

Allah'ın kâinatta canlı cansız birçok varlık yarattığı ve bu varlıklardan birinin de insan olduğu anlatılır. Ancak insanın akıl ve irade sahibi olması nedeniyle diğer varlıklardan ayrıldığı ve bu durumun insanı sorumlu bir varlık hâline dönüştürdüğü belirtilir.

Kur'an-ı Kerim'de "Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik, ister şükreder, ister nankörlük eder" (İnsan, 76/3) ayetiyle tercihin sorumlu bir varlık olan insana bırakıldığı belirtilmektedir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru - Cevap

Etkinlik

Öğretici, haber kaynakları ile ilgili çocuklar genel bir bilgi paylaşımı yapar ve gazete, televizyon, dergi gibi iletişim araçları vasıtasıyla ülkemizde ve dünyamızda gerçekleşen olaylar ile ilgili bilgi sahibi olabileceğimizi söyler. Daha sonra çocuklara şu sorular sorulur: "Ülkemizde veya dünyada olan olayları nereden öğreniriz?", "Hangi olaylara haberlerde yer verilir?" Bu konularda biraz konuşulduktan sonra öğretici, yapılacak etkinliği şöyle anlatır: "Arkadaşlar, bugün birlikte haber kaynaklarımızdan olan gazeteden iki tane kupür okuyacağız ve bunlar hakkında konuşacağız. Öncelikle gazete kupürlerimize bir bakalım." der ve elindeki kitapta gazete kupürü tasarımında verilmiş yerleri gösterir. Öğretici etkinliği anlatmaya devam eder: "Arkadaşlar şimdi dikkatlice beni dinlemenizi istiyorum. Bakalım bu haberler ne hakkındaymış, ben de merak ettim doğrusu."

Öğretici, öncelikle ilk haberi okur ve çocuklarla haber hakkında ne düşündükleri ve ne hissettikleri üzerine konuşulur. Daha sonra ikinci haber okunarak aynı şekilde sohbete devam edilir. Bu konuşmalarda çocuklar yukarıda verilen kazanımlara göre yönlendirilir. İnsanın sorumluluk sahibi ve değerli bir varlık olduğuna vurgu yapılır.

HABER 1

Mahalleli ve İtfaiye Kedi Kurtarmak İçin Seferber Oldu

İzmir'e bağlı Çankaya semtinde, 25 metre yükseklikteki bir ağaca çıkan ve aşağı inemeyen kedi itfaiye tarafından kurtarıldı.

İzmir Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde yaklaşık 25 metre yüksekliğinde bir ağacın tepesine çıkan kedi, üç gündür burada mahsur kaldı. Kedinin çevredeki esnaf tarafından bir türlü aşağıya indirilememesi üzerine İzmir İtfaiyesi'nden yardım istendi. Olay yerine gelen ekip, yolu şeritle trafiğe kapatıp, kedi kurtarma operasyonuna başladı. Kedinin ağacın tepesinden alınması oldukça zor oldu. Ekip en sonunda kediyi aşağı indirmeyi başardı. İtfaiyenin kedi kurtarma operasyonunu izlemek için toplanan halk bu anı cep telefonları ile görüntüledi. Çevrede toplanan vatandaşlar İzmir İtfaiyesi'ne teşekkür etti.

HABER 2

Yolda Para Bulan Çocuk Onu Polise Teslim Etti

Sakarya'nın bir ilçesinde, 9 yaşındaki çocuk, yolda bulduğu parayı polise teslim etti. Düşürdüğü parayı polisten teslim alan esnaf, parayı bulan çocuğu ödüllendirdi. 9 yaşındaki İlköğretim okulu öğrencisi çocuk yolda yürürken 5 bin TL buldu ve bu parayı polise teslim etti.

Bu arada ilçe emniyet amirliğine gelen bir esnaf, para düşürdüğünü söyleyerek müracaatta bulundu. Düşürdüğü parasının bir çocuk tarafından bulunduğunu öğrenen vatandaş, büyük sevinç yaşadı. Parayı polisten teslim alan esnaf, parayı bulan çocuğa örnek davranışından dolayı teşekkür etti.

Parayı düşüren esnaf "Parayı düşürdüğümü evime dönünce fark ettim. Parayı ilçede düşürmüş olabileceğimden yeniden ilçeye gelerek polise başvurdum. Polis paramın bulunduğunu söyleyince rahat bir nefes aldım. Parayı bularak polise teslim eden çocuk örnek bir davranış göstermiş." dedi. Parayı bularak sahibine ulaştırılmasını sağlayan çocuk ise, yolda yürürken parayı bulduğunu ve çok şaşırdığını belirterek parayı polise teslim ettiğini kaydetti.

Değerlendirme Soruları

1- Bir kişinin veya bir hayvanın sizin yardımınıza ihtiyaç duyduğu bir durum ile hiç karşılaştınız mı? Böyle bir durumda nasıl davranmayı tercih ettiniz? Neden?

2- Hud Suresi 112. ayette yer alan "… Emrolunduğun gibi dosdoğru ol… " emrini okunan gazete haberleri ile ilişkilendirdiğimizde nasıl bir değerlendirme yaparsınız?

3- Çeşitli konular ile ilgili tercihler yaparken Allah'ın emir ve yasaklarına göre davranmanın taşıdığı önem sizce nedir?

Günün Mesajı

"Her kim iyi bir iş yaparsa onun faydası kendisinedir. Kim de kötülük yaparsa zararı yine kendisinedir…"

(Casiye, 45/ 15)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

Sorumluluğun, kişinin kendine ve başkalarına karşı yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi olduğu açıklanır. İnsanın, yaratılışı itibari ile sorumluluk bilincini yerine getirebilecek donanıma sahip olan akıllı tek varlık olduğu vurgulanarak, insanın sorumlulukları ve görevleri şu dört maddede açıklanır:

1. Allah'a Karşı Sorumluklarımız: Allah yaratan, insan ise yaratılandır. İnsan her durumda Allah'a muhtaçtır. Sahip olduğu her şeyi Allah insana bahşetmiştir. O yüzden insan Allah'a karşı sürekli hamd ve şükür halinde olmalı, Allah'ın dinini yüceltmek için çalışmalıdır.

2. Çevreye (Tabiata) Karşı Sorumluluklarımız: Doğa, Allah'ın insanlara üzerinde yaşamaları, yemeleri, içmeleri için bir armağanıdır. Bir insan ve mümin olarak yaşanılan çevreye karşı duyarlı olunmalı. Çevreyi kirleten ve bozan her türlü faaliyete karşı mücadele edilmeli. Allah'ın emaneti olan tabiat korunarak sonraki nesillere aktarılmalıdır.

3. İnsanlara Karşı Sorumluluklarımız: Müslüman, diğer insanlara karşı hoşgörülü, güler yüzlü, yardımsever olmalı; iyi ve kötü günlerinde diğer insanların yanında bulunmalı, 'Mü'minler ancak kardeştir' (Hucurât, 49/10) ilahi buyruğu gereği toplumumuzda kardeşlik bağlarını güçlendirici faaliyetler yapmalıdır.

4. Kendimize Karşı Sorumluluklarımız: Hem bedenimize hem de ruhumuza karşı sorumluluklarımız vardır. Beslenmek için kullandığımız gıdalara dikkat etmeli, bedenimizin sağlığı için dengeli beslenmeliyiz. Vücudumuzu dış etkilerden gelen hastalıklardan korumalıyız ve önlemler alarak sağlığımızı korumalıyız. Bedenimizi pisliklerden korumalıyız ve bedenimizi temiz tutmalıyız. Ruhumuzu asılsız ve yanlış düşüncelerden arındırmalıyız. Ruhumuzu bize fayda sağlayacak bilgilerle doyurmalıyız. Kalbimizi kötülüklerden; zihnimizi zararlı fikirlerden arındırmalıyız.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Materyal Hazırlama

Materyal

Karton, makas, kalem

Etkinlik 2

Öğretici aşağıdaki hikâyeyi katılımcılara okuyarak başlar.

HERKES, BİRİSİ, HİÇ KİMSE ve HERHANGİ BİRİ'ne dair...

"Yapılması gereken önemli bir iş vardı ve **HERKES, BİRİSİNİN** o işi yapacağından emindi. **HERHANGİ BİRİ** o işi yapabilirdi ama **HİÇ KİMSE** yapmadı. **BİRİSİ** buna çok kızdı. Çünkü bu **HERKES**'in işi idi. **HERKES**, **HERHANGİ BİRİ**'nin o işi yapabileceğini düşünmüştü. Fakat **HİÇ KİMSE**, o işin yapılmayabileceği ihtimali üzerinde durmadı. **HERHANGİ BİRİ**'nin yapabileceği o işi **HİÇ KİMSE** yapmayınca **HERKES, BİRİSİNİ** suçladı."

Öğretici hikâyeyi okuduktan sonra hikâyenin konusunu sorar. Gelen cevaplar üzerinden tartışmayı herkesin yapması gerekenler, birisinin yapmasının yeterli olduğu şeyler, hiç kimsenin yapmaması gereken şeyler üzerinden devam ettirir. Bu arada örneğin "herkesin yapması gerekenler" söylendikçe not edilir. Tespit edilen başlıklar aşağıdaki gibi "Sorumluluk Kartları"na dönüştürülür. Her katılımcı kendince en çok kullanabileceği kartı örneklerde olduğu gibi hazırlar. Gerekli gördüğü durumlarda kartı koyar, bırakır ya da yapıştırır.

Merhaba,

Aracınızı engelli yoluna park etmeniz benim gidecek yolumun kalmaması anlamına geliyor. Bundan sonraki hassasiyetiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Merhaba,

Göremediğim için önümdeki engeller tehlikeli olabiliyor. Görme engelli yollarına göstereceğiniz hassasiyet için şimdiden teşekkür ederim.

Tuvaleti temiz tuttuğunuz için teşekkürler.

Merhaba,

Lütfen çöplerimizi çöp kutusuna atalım. Çevreye karşı gösterdiğiniz hassasiyet için teşekkür ederiz.

Değerlendirme Soruları

1. Sorumluluk nedir?
2. Kendimize karşı sorumluluklarımız nelerdir?
3. Herkes sorumluluklarını yerine getirse nasıl bir dünyada yaşıyor olurduk?

Günün Mesajı

"Allah, hiçbir kimseyi gücünün yetmediği bir şeyle yükümlü kılmaz…"

(Bakara, 2/286)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. KÂİNATTAKİ DÜZENİ KORUMAK

Kazanım

İnsanın vazifesinin kâinattaki düzenin devamlılığını sağlamak olduğunu bilir.

Öğretici Notu

Kâinatı yaratan Allah'ın her şeyi bir ölçüye ve düzene göre yarattığı anlatılır. "Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye, bir düzen ve plana göre yarattık" (Kamer, 54/49) ayetiyle bu husus delillendirilerek, yeryüzündeki bu düzenin korunmasının da insanın sorumluluğunda olduğu ve insanın kâinattaki canlı cansız tüm varlıkları bozmadan, yozlaştırmadan onlardan yararlanması gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru - Cevap

Materyal

Fotoğraflar

Etkinlik

Öğretici, işlenecek konuyla alakalı çocuklar ile sohbet ederek derse geçiş yapar ve şu soruları çocuklara yöneltir:

"Nasıl bir çevrede yaşıyoruz?"

"Yaşadığınız çevrenin hangi özelliklerini beğeniyorsunuz, hangilerini beğenmiyorsunuz?"

"Beğendiğimiz yönleri artırmak veya beğenmediklerimizi azaltmak için yapabileceklerimiz var mı? "

(Mesela öğretici en çok kaldırım kenarındaki ağaçları sevdiğini, mevsimler değiştikçe onlardaki değişimi gözlemlemeyi, seneden seneye büyüdüklerine şahitlik etmeyi sevdiğini söyleyebilir. Çok yüksek binaları sevmediğini söyleyebilir. Böylece çocukları bu konulara yoğunlaştırır.)

Çocuklara düşüncelerini dile getirme hakkı tanındıktan sonra ekte verilen veya öğretici tarafından temin edilen "kirli ve yüksek binaların yer aldığı şehir" ile "doğa ve köy evleri"

fotoğrafları gösterilir. Küçük grupla çalışılacağı için fotoğraflar çocukların eline verilir. Çocuklar fotoğrafları elden ele değiştirerek incelerler.

Daha sonra çocuklara bu fotoğraflara bakınca ne hissettikleri, hangisinde bulunmayı/yaşamayı tercih edecekleri gibi sorular sorulur.

Çocuklar fotoğraflar hakkındaki duygu ve düşüncelerini dile getirirler. Böylece çocuklar Allah'ın verdiği doğal nimetleri ve bunların insan tarafından tahrip edildiğini fark ederler.

Son olarak öğretici şunlardan kısaca bahsederek konuyu toparlar: "Allah, insanların faydalanması için pek çok nimetler yaratmıştır. Bizim görevimiz ise onları korumak ve varlıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktır. Böylece hem kendimiz huzurlu ve sağlıklı bir yaşam süreriz, hem de Allah'ın nimetlerini sürekli görüp hissederek O'nu daha çok anar ve tesbih ederiz."

Değerlendirme Soruları

1.Gördüğünüz fotoğraflardan sizde güzel duygular canlandıran hangileridir?

2.Bozulmuş tabiat fotoğrafları size ne hissettirdi?

3.Tabiat bu şekilde bozulmaya devam ederse, ilerleyen yıllarda bunun ne gibi sonuçları olur?

4.Tabiatın bozulmasında insanın rolü nedir?

FOTO 1

FOTO 2

FOTO 3

FOTO 4

Günün Mesajı

"Kıyamet kopma anında bile olsa elinde bir ağaç fidesi olan onu mutlaka diksin."

(Buhari, Edebü'l-Müfred, 168)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. İNSANLARA VE TABİATA KARŞI MERHAMET

Kazanım

İnsanlara ve tabiata karşı merhametli olması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Allahu Teala'nın bütün varlıklara karşı şefkat ve merhametle yaklaşmamızı, içinde yaşadığımız çevreyi korumamız ve tahribatını önlememizi emrettiği anlatılır. Peygamber Efendimizin hayatında canlı varlıklara ve doğaya olan sevgisini gösteren pek çok hadise olduğu aşağıdaki örnekle desteklenerek anlatılır:

"Resûlullah (s.a.s.) Mekke'ye gitmek için ihramlı olarak yola çıktı… Ruveyse ile Arc arasındaki Üsabe'ye gelince bir de baktılar ki gölgede kafasını bacakları arasına koymuş, vücuduna ok saplanmış bir ceylan. Bunun üzerine Hz. Peygamber bir adama, kafilenin arkası kesilinceye kadar yaralı hayvanı kimse rahatsız etmemesi için başında beklemesini emretti." (Muvatta, Hacc, 24)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Ekteki fotoğraflar

Etkinlik

Öğretici sınıfa çocuklardan önce girer. Önceden bilgisayardan renkli bir şekilde çıkarttığı birtakım fotoğrafları sınıfın çeşitli yerlerine asar. Fotoğraflarda insanın tabiatı koruması, kâinattaki düzenin devamında insanın rolü, bir de insan eli ile tabiatta meydana gelen tahribata örnekler vardır. Çocuklar sınıfa girdiklerinde fotoğraflara bakarlar. Öğretici, bir süre çocukların fotoğrafları incelemesini ve kendi aralarında değerlendirmelerini söyler.

Çocuklar sınıfta bir müddet serbest kalarak fotoğrafları inceleyip üzerine konuşurlar.

Daha sonra öğretici fotoğraflara göre şu soruları sorar:

- Bu fotoğraf sana ne hissettirdi?
- Sizce bu durumun ortaya çıkmasında insanın bir rolü var mı? Varsa nedir?
- Böyle bir durumla karşılaşmamak için nelere dikkat edilmelidir?

Bu sorulara verilen cevapların ardından, öğretici çocuklara bir oyun oynayacaklarını söyler. Çocukların fotoğraflardan birini seçmelerini ister. En fazla tercih edilen fotoğrafa oy birliği ile karar verilir. Çocukların her birinden sırası ile fotoğraf ile ilgili bir cümle kurmaları istenir. Buna göre kurulan her cümle oluşturulmaya çalışılan hikâyenin bir cümlesi konumundadır. Bu sebeple cümleler arasında bir bütünlük oluşturulmaya çalışılır. Çocuklar konudan bağımsız olmamak şartı ile hikâyeyi kuracakları cümleler ile yönlendirebilirler. Öğretici, süreci takip eder ve gerektirdiğinde küçük yönlendirmeler yapabilir. Çocuklar cümleleri hızlı bir şekilde kurmalı ve cümleler arasındaki bütünlüğün bozulmamasına dikkat edilmelidir. Hikâyenin genel hatları ortaya çıkana kadar çocuklar cümle kurmaya devam ederler. Öğretici, hikâyenin şekillendiğini düşündüğünde "evet artık bitiriyoruz" komutunu verir ve çocuklardan son cümlelerini kurmalarını ister ve bu şekilde doğaçlama oluşturulan hikâye uygun bir cümlede öğretici tarafından bitirilir. Hikâye tamamlandığından öğretici verilmek istenen mesajı oluşturulan hikâye ile ilişkilendirerek genel bir tekrar yapar ve çocuklara katılımlarından dolayı teşekkür ederek dersi noktalar.

Değerlendirme Soruları

1. Yunus Emre'nin "Yaratılanı severiz Yaratandan ötürü" sözünü yaşadığımız çevre, insan ve tabiat açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Canlı cansız tüm varlıklara ve tabiata karşı gerekli özeni göstermek , Müslüman olmanın bir gereği olarak düşünülebilir mi, neden?

Günün Mesajı

"Yıldız, bitki ve ağaç secde ederler. Göğü Allah
yükseltti ve mizanı (yani dengeyi)
O koydu. Sakın bu dengeyi bozmayın."
(Rahman, 55/ 6-7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

17

HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTEMEK

1. Kendimiz için istediğimizi başkası için de istememiz gerektiğini bilir.
2. Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar.
3. Hasetten kurtulmanın mümkün olabileceğini bilir.
(Hakkına razı olmayı, kanaatkâr olmayı, gıpta etmeyi bilir.)
4. Gıpta/özenme ile kıskançlık/haset arasındaki farkı kavrar.
5. Kendinde olan yanlışları fark eder ve güzelliklerini geliştirir.

1. HERKESİN İYİLİĞİNİ İSTİYORUM

Kazanım

Kendimiz için istediğimizi başkası için de istememiz gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Çocuklara "iyilik nedir?" sorusu sorulur ve onların cevapları dinlenirken, iyiliğin sadece kendimize olmaması, başka insanlara da yapılması gerektiği noktasında sorularla yönlendirir. Daha sonra "Bir kimse kendisi için sevip istediği bir iyiliği kardeşi (arkadaşı) için de sevip istemedikçe mümin olamaz (imanda olgunluğa eremez)." (Buhari, İman, 7.) hadisi çocuklarla paylaşılır.

Yöntem ve Teknikler

İstasyon Tekniği, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Kâğıt, karton, makas, yapıştırıcı, el işi kâğıdı, boyalar

Etkinlik

Çocuklara, 'kendimiz için istediğimizi başkası için de istemeliyiz' konulu bir çalışma yapılacağı söylenir.

Öğretici, sınıfta 3 köşe belirler ve çocukları da üçe ayırır. Köşelerden biri 'resim istasyonu', biri 'hikâye istasyonu', biri de 'afiş istasyonu'dur. Tüm duraklarda kullanılacak gerekli malzemeler önceden hazır edilir. Öğretici tekniği şöyle açıklar: "Her grup bu üç köşeden birine geçecek ve hangi köşedeyseniz 'herkesin iyiliğini istiyorum' konusuyla alakalı bir çalışmaya başlayacaksınız. 5 dk sonra ben diğer köşeye geçmenizi isteyeceğim ve size "değiştir" komutu vereceğim. Böylece her grup diğer köşeye geçecek. Sizler de arkadaşlarınızın yarım kalan işlerini yapmaya devam edeceksiniz. 5 dk sonra değiştir komutuyla 3. köşeye geçeceksiniz ve yine arkadaşlarınızın işlerini devam ettireceksiniz. Her grup, her köşedeki etkinliğe katkıda bulunacak."

Faaliyet bu şekilde tamamlandıktan sonra etkinlik son bulur. Daha sonra öğretici her istasyondaki faaliyeti çocuklarla paylaşarak dersi bitirir.

Değerlendirme Soruları

1. İyilik nedir?
2. Başkasına iyilik yapmak neden önemlidir?
3. İşbirliğiyle çalışmak size ne hissettirdi?

Günün Mesajı

"Bir kimse kendisi için sevip istediği bir iyiliği kardeşi (arkadaşı) için de sevip istemedikçe gerçek mümin olamaz."
(Buhari, İman, 7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. HASET ÖNCE BANA ZARAR

Kazanım

Hasedin en çok kendine zarar verdiğini kavrar.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Öğretici Notu

Hasetin çekememek, Allah'ın bir kişiye verdiği herhangi bir nimeti kabullenemeyerek bir an önce o kişinin bu nimetleri kaybetmesini temenni etmek gibi anlamlara geldiği anlatılır. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in "Haset etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateşin odunu yok etmesi gibi haset de iyilikleri yok eder." (Ebu Dâvud, Edeb, 44) buyurarak Müslümanları bu konuda uyardığı anlatılır. Bu bağlamda Efendimiz (s.a.s.)'in hasetin kişinin yaptığı iyilikleri yok eden yönüne de dikkat çekerek bu özelliği taşıyan bir kişinin en büyük zararı aslında kendisine verdiği uyarısını yaptığı anlatılır. Bizlerden kendisi için istediği iyi ve güzel her şeyi başkası için de isteyebilme samimiyetini bekleyen ve bunu emreden yüce dinimiz İslam'ın, haseti bir anlamda Allah'tan gelene razı olmama şeklinde yorumladığı vurgulanır. Dolayısıyla bir Müslümanın haset duygusundan uzak kalmaya dikkat etmesi gerektiği üzerinde durulur.

Etkinlik

Öğretici, verilen hikâyeyi ses tonlamalarına dikkat ederek, anlaşılır şekilde yavaşça okur. Çocukların hikâyeyi güzelce anlaması amacıyla hikâye birkaç kez okunabilir.

Eğer çocukların kişi sayısı uygunsa bu hikâyenin çocuklar tarafından canlandırılması istenebilir. Çocuklara şu görevler dağıtılır; mor çiçek, su döken teyze, çöp atan iki kişi, zararlı böcek, diğer çiçekler. Hikâye birkaç kez okunduktan sonra çocuklar akıllarında kaldığı kadar rolleri canlandırırlar.

Mor Çiçeğin Hikâyesi

"Bir zamanlar küçük bir kasabada, yol kenarında rengârenk çiçekler yaşarmış. Burada kırmızı gelincikler de varmış, sarı beyaz papatyalar da. Rüzgârla dalgalanır, güneşin altında parlarlarmış. Yoldan geçenler yanlarına gelir, hayranlıkla onları izlermiş. Fakat bir süre sonra küçük bir mor çiçek, huzurlarını kaçırmaya başlamış. Mor çiçek sadece kendisinin güzel ve bakımlı olmasını istiyormuş. Yoldan geçenler sadece ona hayran kalsınlar istiyormuş. Onca güzel çiçeğin arasında kimse kıymetimi bilmiyor, diye düşünüyormuş. Gelinciğin kırmızı rengini, papatyanın uzun boyunu kıskanıyormuş. Sonunda haset duygusu onu yanlış işler yapmaya sevk etmiş. Mor çiçek, diğer çiçeklerin büyümesine engel olmak için her yolu denemeye başlamış. İlk önce kendilerine su dökmeye gelen yaşlı teyzeye dikenini batırmış, parmağını kanatmış. Mor çiçeğin planına göre, susuz kalan çiçekler güzelliğini kaybedecekmiş. Mor çiçek, bu kadarla da kalmamış; uzaktan geçmekte olan zararlı böcekleri çağırmış. 'Hey böcekler! Burada çok rahat edersiniz, çeşit çeşit çiçeklerden beslenirsiniz, gelin burada yaşayın!' demiş. Zararlı böcekler hemen gelip oraya yerleşmişler. Zamanla susuz kalan gelinciğin kırmızı rengi solmuş; böceklenen papatya ise boynunu bükmüş. Sonra bazı çiçekler yaprağını dökmüş, bazısı kuruyup gitmiş. Başlangıçta mor çiçeğin keyfi yerindeymiş. 'Artık etrafımda birbirinden güzel çiçekler yok. Benim güzelliğime herkes şahit olacak!' diyerek seviniyormuş. Ama bir süre sonra kendisi de susuzluktan başını dik tutamaz hâle gelmiş, hele o zararlı böcekler yok mu? Mor çiçeğin yapraklarına da yuva yapmaya başlamışlar. Mor çiçek bu koşullarda yaşam mücadelesi verirken ellerinde poşetler olan iki kişi aralarında konuşarak ona doğru yaklaşmış. Mavi ceketli olan 'Bu çöpleri nereye atsak acaba?' demiş, yanındaki tam da mor çiçeğin olduğu yeri göstererek 'İşte şuraya atalım, kurumuş çiçeklerle dolu baksana, galiba burası çöplük' demiş. Mor çiçek bir anda kendini pis kokulu çöp poşetlerinin altında bulmuş."

Hikâyenin sonunda verilen sorular sorulacak ve hikâye üzerine konuşulacaktır.

Değerlendirme Soruları

1- Mor çiçek hangi durumdan rahatsız olmuş ve nasıl davranmıştır?

2- Haset dinimize göre niçin kötü kabul edilen huylardandır?

3- Haset eden kişi ne gibi zararlara uğrar?

Günün Mesajı

"Bir insanın kalbinde iman ile haset bir arada bulunmaz."

(Nesai, Cihad, 8)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. HASETTEN KURTULMAK MÜMKÜN

Kazanım

Hasetten kurtulmanın mümkün olabileceğini bilir. (Hakkına razı olmayı, kanaatkâr olmayı bilir.)

Öğretici Notu

Haset kelimesinin ne anlama geldiği üzerinde durulur ve haset duygusunun dinî hassasiyetler gereği uzak durulması gereken, aynı zamanda kişiyi mutsuzluğa mahkum eden ve bununla birlikte sosyal ilişkileri de zedeleyen olumsuz bir düşünce şekli olduğu üzerinde durulur. Bu bilgiler verilirken hasetin kıskanma ve imrenmenin ötesinde karşı tarafın iyiliğini istememe şeklinde yorumlanabilecek ve bu hâliyle kıskançlığın da ötesine geçen hem kişiye, hem de çevresine zarar veren olumsuz bir tavır olduğu gerçeği pekiştirilir ve dinimizin inananlardan kendileri için istedikleri iyi ve güzel olan her şeyi diğer insanlar için de isteyebilme erdemini gösterebilmelerini beklediği vurgusu yapılır. İmrenme, kıskanma ve haset etme duyguları arasındaki fark belirtilir ve imrenmenin yani güzel ve iyi olan şeylere kişinin kendisinin de sahip olmayı istemesinin doğal bir süreç olduğu, bununla birlikte bu duygunun sınırlarının ihlali durumunda kolaylıkla haset boyutuna taşınabileceği bilgisi verilir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Çalışma kâğıdı (Ek fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik

Konu hakkında yeterli bilgi paylaşımı yapıldıktan sonra öğretici hazırlanan çalışma kâğıdını tüm çocuklara dağıtır ve çocukların soruları cevaplandırmasını ister. Cevaplandırma yapıldıktan sonra öğretici kâğıtları toplar ve verilen cevapları çocuklar ile birlikte değerlendirerek konu ile ilgili son değerlendirmeyi yapar.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

SORU 1

Haset denildiğinde aklına gelen ilk kelime nedir ? Sadece bir kelime yazacaksınız unutmayın!

.....

SORU 2

Diyelim ki bir arkadaşımız yeni bir ayakkabı aldı ve biz de çok beğendik. Haydi itiraf edelim aynısına sahip olmayı kim istemez ki? Peki sizce böyle bir durumda haset mi etmiş oluyoruz? Düşüncenizi gerekçesi ile bizimle paylaşır mısınız?

.....

SORU 3

Etrafında insanlara karşı her zaman bu şekilde davranan, yani haset eden bir arkadaşın olsa bu davranışından vazgeçmesi için ona neler söylersiniz ve ne tavsiye edersiniz?

.....

SORU 4

Sizce haset ederek insanlara yaklaşan biri psikolojik olarak kendisine nasıl zarar verir?

.....

SORU 5

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.) "Haset etmekten sakınınız. Biliniz ki, ateşin odunu yok etmesi gibi haset de iyilikleri yok eder." (Ebû Dâvud, Edeb, 44) buyurmuştur. Bu hadisi nasıl yorumluyorsunuz, bizimle paylaşır mısınız?

.....

Değerlendirme Soruları

1. Haset ne demektir?
2. Haset eden bir kişi arkadaşları ve çevresiyle ilişkilerine nasıl zarar verir?
3. Yüce dinimiz İslam'ın bu konuya yaklaşımı nedir?

Günün Mesajı

"Bütün kötülüklerin başı, kaynağı üçtür: Haset, riyâ (gösteriş), ucb (kendini ve yaptığı işleri beğenme). Kalbini bunlardan temizlemeye çalış."

(İmâm-ı Gazâlî)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. GIPTA VE HASET

Kazanım

Gıpta / özenme ile kıskançlık / haset arasındaki farkı kavrar.

Öğretici Notu

Haset bir kimsenin, hayırlı bir işi veya evi, malı, mülkü, ilmi olan bir kişiyi kıskanması, bu nimetlerin o kişide olmayıp kendinde olmasını istemesi olarak tanımlanır. Onda olduğu gibi kendisinde de olmasını istemenin haset olmadığı, bunun gıpta etmek, imrenmek olduğu belirtilir. Başkasının, kendinden üstün ya da farklı olan her şeyini kıskanan, yani üstünlüğün yalnız kendinde olmasını isteyene kıskanç dendiği ve bu hâlin ise en kötü huylardan biri olduğu anlatılır. Kıskanç insanın, ömrü boyunca rahatsız ve huzursuz olacağı, böyle bir insanın kendinden aşağı olan insanları görmediğini bilakis kendinden yüksek ve varlıklı insanların her şeyini görüp kıskandığı ifade edilir.

Gıpta etmenin ise sözlükte "incelemek, araştırmak, yoklamak" gibi anlamlara geldiği, nimete kavuşma arzusu ve sevinç demek olduğu belirtilir. Bir ahlâk terimi olarak ise, kişinin başkalarının sahip olduğu maddî veya manevî imkân ve meziyetlere imrenmesi, onun elindeki nimetlerin yok olmasını istemeksizin kendisinin de aynı şeylere kavuşmayı arzulaması anlamında kullanılmakta olduğu izah edilir.

Daha sonra şu hususlar da ifade edilerek gıpta etmenin haset duygusundan farklı olduğu ortaya konulmaya çalışılır: Kur'an'da gıpta kelimesi geçmez, ancak "... Allah'tan O'nun lütfunu isteyin" (Nisâ, 4/32) mealindeki ayette gıpta etmek kastedilmiştir. Ayrıca hayırda yarışmayı öğütleyen ayetlerde de gıpta teşvik edilmiştir (Bakara, 2/148; Mü'minûn, 23/61; Mutaffifîn, 83/18-26). Hz. Peygamber de, "Ancak iki kişiye imrenilir, bunlardan biri Allah'ın kendisine mal verdiği ve bu malı Hak yolunda tüketme iradesine sahip kıldığı kişi, diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği, hem bu ilimle amel eden hem de onu başkasına öğreten kişidir." (Buhârî, İlim, 15) buyurmak suretiyle Müslümanların başkalarının elinde bulunan nimetleri kıskanmadan kendilerinin de aynı şeyleri elde etmek için gayret göstermelerini öğütlemiştir.

Yöntem ve Teknik

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

Renkli karton, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, aşağıdaki çalışma kâğıdını çoğaltarak bütün çocuklara dağıtır. Belirli bir süre içinde çalışma kâğıdında var olan durumlar karşısında neler hissettiklerini karşıdaki boşluğa yazmalarını ister. Çocukların hislerini rahat ifade edebilmeleri için çalışma kâğıtlarına isim yazılmaz. Öğretici, çalışma kâğıtlarını toplar ve yazılanları çocuklarla beraber değerlendirir. Çıkan sonuçlara göre kıskançlık/haset ve gıpta/ özenme arasındaki farkı açıklar. Kıskançlığın insanı mutsuz ettiğine, gıpta/ özenmenin ise insanı cesaretlendirdiğine vurgu yapar. Bu gibi durumlarla herkesin karşılaşabileceği ve bu şartlar altında hangi davranışın doğru olduğu konusunda çocuklarla sohbet edilir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

AŞAĞIDAKİ DURUMDA	SİZ OLSANIZ NE HİSSEDERSİNİZ?
Aylardır almak için uğraştığınız spor ayakkabıyı arkadaşınızın ayağında gördüğünüzde...	
Çok çalıştığınız bir sınavdan en yakın arkadaşınız sizden daha yüksek bir puan aldığında...	
Kalabalık bir ortamda, arkadaşınız güzelliği hakkında sizden daha fazla övgü aldığında...	
Kardeşinizin sizden daha zeki olduğu söylendiğinde...	
Amcanızın oğlu ile beraber girdiğiniz sınavda, siz bir yere yerleşemezken o tıp fakültesini kazandığında...	
Oda arkadaşınız herkes tarafından sevilen biriyse ve siz ortamlardan dışlanıyorsanız...	
Komşunuzun evine gittiğinizde evinin çok güzel olduğunu ve çok güzel misafir ağırladığını gördüğünüzde...	

Değerlendirme Soruları

1. Haset nedir?
2. Gıpta/ özenme nedir?
3. Kıskançlık ve özenme arasındaki fark nedir?

Günün Mesajı

"Birbirinize kin beslemeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!...."
(Buhari, Edep, 62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Etkinlik 2

Öğretici, daha önce hazırlamış olduğu, üzerinde çeşitli kelimelerin yazıldığı küçük kartonları karışık bir şekilde masanın üzerine yayar. Bu kartonların sayısının fazla olması oyunu kolaylaştıracaktır. Kartonların üzerinde normal hayatta kullandığımız soyut ve somut her şey olabilir. Örneğin; kalem, kağıt, elma, bilgisayar, ekmek, telefon, elbise, çikolata, lamba, sınav, alışveriş, market, ev, köpek, kuş, hüzün, sevinç, mutluluk, öfke, kızgınlık vb. Bu oyun için çocuklar iki gruba ayrılır. Sırasıyla her gruptan birer çocuk gelecek şekilde oyun başlar. Her çocuktan masada dağınık halde bulunan kağıtlardan istediği 2 tanesini alarak içinde kıskançlık veya özenme ifadesi geçecek bir cümleyi 10 sn. içinde kurması istenir. Eğer çocuk belirlenen süre içinde bir cümle kuramazsa grubuna eksi puan getirir. En fazla cümleyi kuran takım yarışmayı kazanır. Yazılan cümleler çocuklarla beraber tekrar okunur ve değerlendirmesi yapılır.

Değerlendirme Soruları

1. Haset etmek bize ne gibi zararlar verir?
2. Haset etmek topluma ne gibi zararlar verir?
3. Haset duygumuzu nasıl azaltabiliriz?

Günün Mesajı

"Hasetten sakının, çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir."
(Ebu Davud, Edep, 44)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. KENDİMDEKİ GÜZELLİKLER

Kazanım

Kendinde olan yanlışları fark eder ve güzelliklerini geliştirir.

Öğretici Notu 1

İnsanın üstün ve mükemmel bir şekilde yaratıldığına vurgu yapılarak konuya giriş yapılır. Gerek fizikî bakımdan, gerek ahlak ve maneviyat bakımından, insanın en güzel bir biçimde yaratıldığı anlatılır. İnsanın organlarının, vazifelerine uygun şekilde en güzel bir biçimde çalışmakta olduğu, insanın maddi ve manevi her hususta güzelliklerle donatıldığı vurgulanarak, "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsra, 17/70) ayet-i kerimesiyle konu desteklenir.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

A4 kâğıdı, çöp kovası

Etkinlik 1

Öğretici, "Allah güzeldir, güzeli sever" (Müslim, Îmân, 147) hadis-i şerifini büyük harflerle tahtaya yazar. Çocuklara güzel olan şeylerin neler olduğunu sorar ve bizlerde bulunması gereken güzel özellikleri soru-cevap yöntemi ile çocuklara buldurur.

Şimdi bir etkinlik yapacağız, der ve bütün çocuklara temiz bir A4 kâğıdı dağıtır. Çocuklardan, kendilerinde var olan beğenmedikleri davranışları kimse görmeden, bu kâğıda yazmalarını ister. Daha sonra bu kâğıtları yırtarak küçük parçalara ayırmaları söylenir. Ağzı kapaklı bir çöp kovası ayarlanır ve çocuklar parçaladıkları kâğıtları çöp kutusuna atar. Bu geri dönüşüm makinesidir. Hep birlikte düğmesine basılır, makine çalışmaya başlar ve elden ele sallanarak dolaştırılır. Öğretmen önceden kovanın içerisine sınıf sayısınca A4 kâğıdı koyar. Makine durunca kapak açılır ve bütün kötülükler geri dönüşümle yenilendi ve tertemiz birer sayfa oldu, denir. Temiz A4 kâğıtları çocuklara dağıtılır. Oyunun sonunda sınıfça değerlendirme yapılır.

Değerlendirme Soruları

1. İnsanda olması gereken güzel davranışlar nelerdir?
2. Kötü davranışlarımızdan nasıl kurtulabiliriz?
3. İyi davranışların bize ne gibi faydaları vardır?
4. Kötü davranışlar bize nasıl zarar verebilir?

Günün Mesajı

"Komşuna iyilik et ki gerçek mü'min olasın. Kendin için sevdiğini insanlar için de sev ki gerçek mü'min olasın."

(Tirmizi, Zühd, 2)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanın yaratılış itibariyle güzel olduğu, fıtratı itibariyle de iyilik ve güzelliklere yatkın olarak yaratıldığı vurgulanır. İnsanın en üstün varlık olması, hiçbir zaman para, güç, kariyer, şöhret gibi özelliklerden dolayı değildir. İnsanın dini ve ahlaki açıdan sahip olduğu değerlerin onu yaratılmışların en üstünü yapan hakiki özellikler olarak anlaşılması gerektiği vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik 2

Öğretici, "Bugün olağanüstü bir hazineyi keşfe çıkacağız. Hazır mısınız?" diyerek başlar. Böylelikle merak uyandırarak çocukların dikkatini toplar.

"Hazine nedir?"

"En değerli hazine sizce nedir?"

"Nasıl bir hazineye sahip olmak isterdiniz?"

"Hazineler huzur getirir mi?" gibi sorular yönelterek "hazine" kavramının üzerinde durur. Konuyu gelen cevaplar üzerinden "Gerçek hazine nedir?" sorusu ile işlemeye devam eder.

Âlem ve insanın yaratılışından örnek vererek insanın yani bizlerin aslında hazinelerden daha kıymetli ve güzel olduğu vurgusunu yapar. Her insan özünde güzeldir. Çünkü güzelliğin yegâne sahibi ve kaynağı Allah'tır. Kendisi güzel olduğu için güzel yaratır. Aklımıza gelebilecek her şey o güzelliğin farklı cephelerden yansımasıdır. Bu yüzden esas hazine için insan kendi içine bakmalıdır. Dikkatle kendine bakan bir insan olağanüstü bir hazineyi keşfettiğinin farkına varacaktır. Hata, kusur ya da eksikliklerimiz hazinemizi keşfetmemize mani olmamalıdır.

Öğretici, konuyu anlattıktan sonra aşağıdaki çalışma kâğıdını dağıtır. Çalışma kâğıdında katılımcıların kendi hazinelerini değerlendirmelerine katkı sağlayacak cümleler bulunmaktadır. Ne sıklıkla yaptıklarına bağlı olarak kutucukları işaretleyeceklerdir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

OLAĞANÜSTÜ HAZİNEYİ KEŞFE ÇIKALIM!

Arkadaşlar, kendimizi daha yakından tanımaya ne dersiniz?
Aşağıdaki davranışları ne sıklıkla yapıyorsunuz, işaretler misiniz?

	HER ZAMAN	ARA SIRA	HİÇBİR ZAMAN
Ön yargılı davranmamak			
Dinlemeden karar vermemek			
Başkasına ait olan yiyeceği yememek			
Sıra varsa kuyruğa geçmek			
Başkasına ait eşyayı izinsiz kullanmamak			
Gerektiğinde eşyalarını paylaşabilmek			
Kendisi yüzünden kimsenin zarar görmesini istememek			
Suçunu başkasının üzerine atmamak			
Birisi için yapabileceklerini herkes için yapabilmek			
Hiç kimseyi küçümsememek			
Kendisi için istediğini başkaları için de isteyebilmek			
Tanımadıkları hakkında yerli yersiz konuşmamak			
Bencil olmamak			
Verdiği zararı uygun yolla telafi etmek			
Taraflı davranmamak			
Başkalarına zarar verecek kararlar almamak			
Toplam:			

Değerlendirme Soruları

1. Gerçek hazine nedir?

2. "(Resûlüm!) Sen yüzünü hanîf olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratışında değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler." (Rüm, 30) ayetinde bizden istenen nedir?

Günün Mesajı

"Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık."

(İsra, 17/70)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

18

PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA

1. “Yardımlaşma” ve “paylaşma” kavramlarını öğrenir.
2. Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.
3. Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşmak için ister. (Bencil olmamak)
4. Yardımlaşma ve paylaşmanın kişisel ve manevi doyumu artırdığını bilir.
5. Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir.
6. Zekât ve sadaka ibadeti ile de paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir.
7. Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramlar, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.

1. PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA

Kazanım

"Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir.

Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.

Öğretici Notu

Mutluluğun, kimi zaman başkalarının mutluluğuna vesile olmakla gerçekleşebileceğinden hareketle, zor durumda kalmış, ihtiyaç sahibi olan insanlara karşı duyarlı davranılması gerektiğine vurgu yapılır. İmkânlar el verdiği ölçüde paylaşma ve yardımlaşmanın insanlar arasındaki muhabbeti, sevgi ve saygıyı diri tutacağına işaret edilir. Paylaşma ve yardımlaşmanın temelinde ise, Allah rızası amacı olması gerektiği, bir çıkar ve geri dönüşüm düşüncesiyle yapılan paylaşım ve yardımın manevi bir değeri olmadığı hakikati özellikle dile getirilir. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.)'in çoğu zaman kendi ihtiyacı olduğu halde, başkalarının ihtiyaçlarına öncelik verdiği, paylaşma ve yardımlaşma konusunda insanlığa evrensel değerler kazandırdığı çeşitli örneklerle izah edilir.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun, Soru-Cevap

Materyal

Fotoğraflar

Etkinlik

Bu etkinlikte aşağıdaki fotoğraflar kullanılır. Öğretici, "Arkadaşlar şimdi size bazı fotoğraflar göstereceğim ve bu fotoğraflar ile ilgili düşüncelerinizi benimle paylaşmanızı isteyeceğim." der. Bu etkinliğe ilk olarak kimin katılmak istediğini sorar ve gönüllü bir çocuk tespit edilir.

Öğretici fotoğraflar arasından bir tanesini seçer ve bir çocuk belirlendikten sonra öğretici neşeli, enerjik bir ses ile "Evet işte fotoğrafımız" der ve fotoğrafı gösterir. Öğretici, çocuğun fotoğrafı incelemesi için kısa bir süre tanıdıktan sonra "Artık hazırsan sorulara geçebiliriz" der ve sorulara geçilir. Öğretici sırayla aşağıdaki soruları sorar:

- Bu fotoğraf sence neyi anlatıyor?

- Bu fotoğrafı ilk gördüğünde ne hissettin?

- Diyelim ki bu fotoğrafı sen çektin ve bir fotoğraf sergisi açmak için hazırlanıyorsun. Bu fotoğrafa nasıl bir isim vermek isterdin?

Öğretici, her bir sorudan sonra çocuğun cevabı doğrultusunda kısa bir sohbet ortamı oluşturmaya çalışır ve çocuğun verdiği cevap ile ilgili "Oldukça güzel bir yaklaşım", "Demek ki fotoğrafa vermek istediğin isim bu, peki sebebini de bize anlatmak ister misin?" gibi olumlu dönütler verir. Farklı fotoğraflar farklı çocuklar ile aynı şekilde tekrarlanır. Daha sonra verilen cevaplardan yola çıkarak öğretici yardımlaşma ve paylaşma ile ilgili bilgi verir. Bunun dinî bir emir ve tavsiye niteliği taşıyan önemli bir ibadet olduğu vurgusu yapılır. Yardımlaşma ve paylaşmanın sadece maddi boyutunun olmadığı, sevinç, mutluluk, emek gibi paylaşımların da önemli olduğu mesajı, kullanılan fotoğraflar yardımları ile pekiştirilir. Öğretici son kısımda, belirlediği başka bir fotoğrafı tüm sınıfa göstererek çocuklardan fotoğrafa göre bir hikâye yazmalarını ister. Hikâyelerin bir sonraki derse kadar tamamlanması gerektiğini ve en çok beğenilen hikâye sahibine küçük bir hediye verileceğini hatırlatır.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma denildiğinde aklınıza ne gelir?
2. Paylaşma ve yardımlaşmanın bireysel anlamda ne gibi kazanımları olabilir?
3. Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumsal birlik ve beraberliğe ne gibi katkıları vardır?

Günün Mesajı

"Ey Allah'ın kulları kardeş olun."

(Buhari, Edeb, 57-58)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. PAYLAŞMANIN MUTLULUĞU

Kazanım

"Yardımlaşma" ve "paylaşma" kavramlarını öğrenir.

Maddi (yiyecek, eşya, hediye) ve manevi (sevinç, acı, vakit, emek, tecrübe, bilgi vb.) paylaşımların ilişkileri güçlendirdiğini bilir.

Maddi bir güce sahip olmayı, paylaşma ve yardımlaşmak için ister. (Bencil olmamak)

Yardımlaşma ve paylaşmanın kişinin manevi doyumunu artırdığını bilir.

Öğretici Notu 1

Çocuklara yardımlaşma ve paylaşma denince ne anladıkları sorulur. Çocuklarını cevaplarını dinledikten sonra, kişinin kendi güç ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanmasına yardımlaşma dendiği, dinimiz İslam'ın yardımlaşmayı övdüğü hatta İslam'ın şartlarından biri olan zekât ibadetiyle yardımlaşmayı emrettiği izah edilir. Şu hadis-i şerif açıklanır: "Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu (düşmanına) teslim etmez. Kim, (mümin) kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir ihtiyacını giderir." (Buhari, Mezalim, 3)

Yöntem ve Teknikler

Deney, Anlatım, Soru-Cevap

Materyal

Üç, dört adet mum

Etkinlik 1

Öğretici, sınıfın/odanın bir köşesine birkaç mum yerleştirir ve mumlardan birini yakar. Çocuklara bir deney yapacaklarını söyler. Mum yanmaya devam ederken öğretici çocuklara "Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile, başkalarını kendi öz canlarına tercih ederler." (Haşr, 59/9) ayetini okur ve bu ayetin bir iniş sebebi olduğunu izah ederek aşağıdaki olayı anlatır:

Ebu Hüreyre'den gelen bir rivâyete göre, "Bir gün Hz. Peygamber'in huzuruna bir adam geldi ve açlıktan takatinin kesildiğini söyledi. Resûlullah, ev halkına bu adama bir şeyler vermeleri için haber gönderdi. Onlar evlerinde sudan başka bir yiyecek bulunmadığını söyleyince, Resûl-i Ekrem, sahabeye,

- "Bu gece bu adamı kim misafir edecek?" dedi.

Bunun üzerine Ensâr'dan Ebu Talha,

-Ya Rasulallah, ben misafir ederim, dedi. Onu evine götürdü. Evde hanımına yiyecek bir şey bulunup bulunmadığını sordu. Karısı da yalnız çocukların yiyeceği kadar bir şey bulunduğunu söyledi. O da,

- "Öyleyse onları bir şeyle avut, sofraya gelmek isterlerse uyut. Misafirimiz eve gelince lambayı söndür, ona kendimiz de yiyormuş gibi gösterelim," dedi. Sofraya oturdular. Misafir karnını doyurdu. Kendileri karanlıkta yiyormuş gibi davrandılar ve aç yattılar. Sabah olunca ev sahibi Peygamberimiz (s.a.s.)'in yanına gitti. Efendimiz ona,

"Bu gece misafirinize karşı yaptığınız davranıştan Allah razı oldu" buyurdu. Allah Teala da onlar hakkında yukarıdaki âyet-i kerimeyi indirdi (Buhari, Tefsir, (Haşr) 6).

Anlatım bittikten sonra öğretici sınıfın başka bir köşesinde hazırladığı bir mumu yakar. Yaktığı mumla diğer mumları da tutuşturarak tüm mumların yanmasını sağlar. Bu sırada dersin başında yaktığı muma ne olduğunu çocuklara sorar. Çocuklar mumun yavaş yavaş eridiğini gözlemlemişlerdir. Öğretici "İnsan hayatı bir şekilde son bulur çocuklar. O mum tek başına yanarak eridi ve bitti. Ama şimdi yaktığım mum ateşini diğer mumlarla paylaşmasına rağmen kendi ışığından bir şey kaybetmeden yanmaya devam etti. Bizler de hayatımızı sürdürürken ne kadar çok insana yardım edip faydalı olabiliyorsak o kadar çok ışık vermiş oluruz" der. Ebu Talha'nın bu güzel davranışının Rabbimiz tarafından övüldüğünü ve bu davranışa binaen bir ayet indirildiğini ifade eder. Öğretici, maddi bir güce sahip olma isteğimizin ihtiyacı olanlara yardım etmek adına olması gerektiğini, yardım ve paylaşma sayesinde manevi bir doyum elde edeceğimizi söyleyerek aşağıdaki hadisi çocuklarla paylaşır ve dersi sonlandırır.

• "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz." (Buhari, İman, 7)

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşma olmasaydı, toplumda ne tür aksaklıklar olurdu?

2. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın yararları nelerdir?

3. Hayatınızdan yardımlaşma ve paylaşma örnekleri verebilir misiniz?

Günün Mesajı

““Kim Müslümanı bir sıkıntıdan kurtarırsa, bu sebeple Allah da onu kıyamet günü sıkıntılarının birinden kurtarır. Kim bir Müslümanın kusurunu örterse, Allah da kıyamet günü onun kusurunu örter.”

(Buhari, Mezâlim, 3)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol oynama

Materyal

Renkli karton (tercihen yeşil, kırmızı), makas, yapıştırıcı, 1 adet plastik kova

Etkinlik 2

Bu etkinlik önceden hazırlık gerektirmektedir. Öğretici bir önceki ders iki çocuğa aşağıda yer alan Hacivat ve Karagöz metnini verir. Bir sonraki derste canlandırılacak olan bu metne hazırlanıp gelmelerini ister. Çocukların ses tonu, vurgusu, söylediklerinin anlaşılır olması hususunda öğretici açıklamada bulunur ve provalara yardımcı olur.

Öğretici, Hacivat ve Karagöz için şapka yapmak amacıyla karton, makas ve yapıştırıcı getirir. Bütün çocuklarla birlikte basit şekilde iki tane şapka hazırlanır. Şapkalar hazırlandıktan sonra daha önce görevlendirilmiş olan çocuklar şapkaları takarak rollerine başlarlar. (Hacivat ve Karagöz şapkaları genellikle yeşil, kırmızı renklerde olmaktadır.)

YARDIM EDİN KOMŞULAR

Hacivat: Karagözüm hemen gel buraya çabuk çabuk.

Karagöz: Hani nerde çubuk? Çok severim çubuk krakeri.

Hacivat: Ne krakeri Karagözüm, acele yardıma gel.

Karagöz: Ben senden büyüğüm, sen benim yanıma gel.

Hacivat: Karagözüm zor durumdayım yardıma gelsene.

Karagöz: Öyle desene Hacivat. Madem zor durumdasın gelirim hemen.

Hacivat: Oh çok şükür bu kez doğru anladın.

Karagöz: Arkadaşım zor durumdaysa hemen anlarım, hemen yardıma koşarım.

Hacivat: Allah razı olsun Karagözüm, bak neler oldu?

Karagöz: Ne oldu Hacı Cavcav, niye paçaların ıslak senin, balık avlamaya mı gittin?

Hacivat: Ne balığı iki gözüm, bizim oğlan azıcık musluğu açık bırakmış.

Karagöz: Eee… Ne olmuş musluğunuz biraz kaçıksa?

Hacivat: Kaçık değil efendim, açık açık. Ne olacak damlaya damlaya göl olmuş.

Karagöz: Desene sizin evi su bastı!

Hacivat: Aynen öyle Karagözüm, yardım et de evdeki suları boşaltalım.

Karagöz: Vahh vahh...Yardım etmez miyim hiç bu zor zamanında.

Hemen eve gidip bir kepçe bir fincan getireyim.

Hacivat: Ben sana evi su bastı diyorum sen kepçe fincan diyorsun. Ne yapacağız onlarla?

Karagöz: Suları boşaltacağız elbette. Doldurup doldurup boşaltırız.

Hacivat: Kepçe yetmez efendim, daha büyük bir şey lazım.

Karagöz: Öyleyse bizim hanımın tencerelerini getireyim?

Hacivat: Ah efendim sen hâlâ anlamadın mı çok su var çok. Kova getir.

(Karagöz sahneden çıkar, Tekrar girer.)

Karagöz: İşte kovayı getirdim. Bunu bir güzel dolduralım. Hoop şimdi de boşaltalım foşş.

Hacivat: Ne yapıyorsun Karagözüm?

Karagöz: Ne yapacağım Haci Cavcav, yardım et dedin yardıma geldim. Kova getir dedin getirdim. Yine ne istiyorsun vır vır vır…

Hacivat: Suları neden sokağa döküyorsun Karagözüm?

Karagöz: Ne yapsaydım ya, götürüp bizim eve mi dökseydim?

Hacivat: Hayır efendim öyle demedim.

Karagöz: Ben de senin gibi herif görmedim.

Hacivat: Durup bir dinle beni Karagözüm.

Karagöz: Uyuyup inleyim mi? Hem yardıma gel diyorsun hem uyu diyorsun vıy vıy vıy…

Hacivat: Bir dakika efendim, bizim oğlan zaten musluğu açık bırakıp suyu israf etmiş bir de sen israf etme diyorum.

Karagöz: İsraf mı? Nasıl yani bu kez gerçekten anlamadım.

Hacivat: Dur ben sana açıklayayım iki gözüm. Suyu sokağa dökersek ne olur?

Karagöz: Hiiç ne olacaktı ki? Bir şey mi olacaktı?

Hacivat: Onu diyorum ben de. Sokağa dökersek suyu bu defa da biz israf etmiş oluruz. Gel bu suları bahçedeki ağaçlara, çiçeklere dökelim.

Karagöz: Aaa ağaçlar, çiçekler banyo yapmayı çok mu sever? Demek o yüzden tertemizler, bak sen?

Hacivat: Hayır efendim. Bu su banyo yapmak için değil. Su onların gıdası. Onlar suyla beslenip, büyüyorlar.

Karagöz: Hıım öyleyse bu suyu onlara dökersek, suyu israf etmemiş, faydalı bir şey için kullanmış oluruz o halde.

Hacivat: Ah canım efendim ne güzel bir defada anladın ya hu!

Karagöz: Sana da kötek geliyor kaç komşu hu huu…

(Hacivat önde Karagöz arkada onu kovalıyor vaziyette sahneden çıkarlar.)

Değerlendirme Soruları

1. Sizin de zaman zaman yardıma ihtiyacınız oluyor mu?
2. Birisi size yardım ettiğinde ne hissedersiniz?
3. Birine yardım ettiğiniz zaman ne hissediyorsunuz?

Günün Mesajı

"İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın. Ama günah ve düşmanlık üzere yardımlaşmayın."
(Maide, 5/2)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. PAYLAŞARAK ÇOĞALMAK

Kazanım

Yardımlaşma ve paylaşmanın kişinin manevi doyumunu artırdığını bilir.

Öğretici Notu

Aşağıda verilen şiir etkili bir sesle okunur:

PAYLAŞMAK İSTERİM

Paylaşmak isterim tüm renkli kalemlerimi,
Resim yapmayı çok seven çocuklarla,
Ve isterim herkes mutlu olsun bu dünyada.
Ellerim dokunamaz bilirim,
Gökte uçan kuşlara,
Ama tutup kaldırabilirim ben
Yanımda yere düşen biri varsa.
Güzel kıyafetlerim, ayakkabılarım olsun isterim.
Ama sadece ben değil,
Herkes bunlara sahip olsun dilerim.
Masmavi gökyüzü,
Yemyeşil orman,
Tüm güzellikleri bizimle paylaşmış Yüce Yaradan…

Şiir okunduktan sonra, çocuklara şiirin konusunun ne olduğu ile ilgili fikirleri sorulur ve 'yardımlaşma- paylaşma' cevabı alındığında bu konu ile ilgili genel bir bilgilendirme yapılır. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın dinî bir sorumluluk olduğu ve her durumda paylaşılabilecek güzel ve iyi şeylerin olabileceği mesajı üzerinde durulur.

Şiir okunduktan sonra öğretici, çocuklara şiirin konusunun ne olduğu ile ilgili fikirlerini sorar ve yardımlaşma- paylaşma cevabı alındığında bu konu ile ilgili genel bir bilgilendirme yapar. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın dinî bir sorumluluk olduğu ve her durumda paylaşılabilecek güzel ve iyi şeylerin olabileceği mesajı üzerinde durulur.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli kâğıt

Etkinlik

Öğretici çocuklara, yapabilecekleri yardımlaşma ve paylaşım örnekleri ile ilgili ortak bir liste oluşturacaklarını söyler. Bu konu ile ilgili hazırlanan çalışma kâğıdını alan öğretici ilk önce kendi maddesini birinci madde olarak kâğıda yazar ve cümlenin sonuna imzasını atar. Örneğin öğretici "Otobüste hasta ve yaşlı birine yer verebilirim, bu beni mutlu eder", "Hasta olan arkadaşımla ilgilenip, onun için yapabileceğim bir şey olup olmadığını sorabilirim. Böylelikle arkadaşım kendini yalnız hissetmez ve bu davranışım bana kendimi iyi hissettirir" şeklinde bir cümle ile kendi maddesini oluşturmuş olur. Sonra liste elden ele dolaşır ve sıra ile herkes kendi iyilik maddesini listeye ekler ve imza atar. Öğretici daha önce belirtilen durumların tekrar yazılamayacağını çocuklara hatırlatır. Tüm çocuklar kendi maddelerini yazdıktan sonra listeyi öğretici alır ve yazılanları inceler. Bu listenin çok önemli ve değerli olduğunu söyler ve listeyi sınıfta herkesin görebileceği bir yere asar. Öğretici "Evet sevgili arkadaşlar, bir anlamda kendimizin iyilik listesini oluşturduk. Elbette ki yapacağımız iyilikler ve paylaşabileceğimiz güzel şeyler bunlarla sınırlı değil ama sadece bu liste bile bize yapabileceğimiz ne kadar çok iyilik olduğunu bir kez daha hatırlattı. Yaşadığımız her dakikayı, nefes aldığımız her anı paylaşarak ve yardımlaşarak güzelleştirebiliriz. Böylelikle hem başkalarını hem de kendimizi mutlu etmenin en kestirme yolunu keşfetmiş oluruz." der ve değerlendirme sorularına geçer.

YAPABİLECEĞİMİZ NE ÇOK GÜZEL ŞEY VAR

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşma denildiğinde ne anlıyorsunuz?
2. İnsan neleri bir başkasıyla paylaşabilir?
3. Bir kişiye yardım ettiğinizde ne hissedersiniz?

Günün Mesajı

"Kişi zâlim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin. Kişi zalimse onu engellesin. Çünkü zalimi yaptığı işten döndürmek ona yapılacak bir yardımdır. Kişi mazlum ise ona yardımda bulunsun!"

(Müslim, Birr ve Sıla, 62)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. PAYLAŞMA VE YARDIMLAŞMA BİRLİK VE BERABERLİĞİ SAĞLAR

Kazanım

Yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda kardeşlik, birlik ve beraberlik duygularını geliştirdiğini bilir.

Öğretici Notu 1

Paylaşma ve yardımlaşmanın toplumda birlik ve beraberliği sağlayan en önemli unsurlardan biri olduğu anlatılır. Toplumun ahenkli bir birlikteliğe ulaşmasında paylaşma ve yardımlaşmanın esas olduğuna dikkat çekilir. Paylaşarak çoğalmanın, yardımlaşarak huzur bulmanın önemine vurgu yapılır.

Yöntem ve Teknikler

Örnek Olay İnceleme Yöntemi

Materyal

Örnek olay metni

Etkinlik 1

Bu etkinlik bir 'Örnek Olay İncelemesi'dir. Dikkat edilmesi gereken husus çocukların okunan hikâyeyi tamamen anladığından emin olmaktır. Bu sebeple hikâye, birden fazla okunabilir.

Çocuklara etkinlik şöyle açıklanır:

"Arkadaşlar şimdi size bir hikâye okuyacağım, beni dikkatlice dinlemenizi istiyorum çünkü hikâyeyi yarıda kesip sizin tamamlamanızı isteyeceğim. Şimdi rahatça arkamıza yaslanalım ve can kulağıyla dinleyelim."

Örnek Olay Metni

Hikâye 1. Kısım

Okuldaki sınıfım büyük ve kalabalıktı. Sınıf öğretmenimiz bizleri çok sever, sınıfın ve biz çocukların sorunlarıyla elinden geldiği kadar ilgilenmeye çalışırdı. Sınıfımızın da sıkıntısı bitmezdi doğrusu! Bir gün Fatma'nın burnu kanar, bir gün Ahmet'in karnı ağrırdı. Bütün bu yoğunluk içinde bir de sınıfın kırtasiye ihtiyaçları oluyordu. Bir gün öğretmenimiz sınav döneminde olduğumuz için iyice yoğun olduğunu söyleyerek, kırtasiye alışverişleri için sınıf başkanının kendisine yardım etmesini istedi. Öğretmen, sınıf başkanımız Mustafa'ya bir tane tahta kalemi ve 2 tane dosya alması için para verdi. Ertesi gün sabah erkenden kalkıp okulun yolunu tuttum. Sınıfa geldiğimde Mustafa'nın üzüntülü hâli ile karşılaştım. Ne olduğunu sorduğumda, "Öğretmenin benden istediklerini almayı unuttum. Nasıl yaptım böyle bir hatayı? Tamamen unutmuşum gerçekten." dedi; "Bu kadar üzülme Mustafa, öğretmenimiz anlayışlı bir insan, sana kızmaz." dedim. Mustafa başını öne eğerek "Öğretmen kızar diye üzülmüyorum ki, öğretmenime karşı mahcup duruma düştüm, bana verilen görevi yerine getiremedim diye üzülüyorum" dedi.

Hikayenin 1. kısmının sonu

Öğretici, hikâye metninin çocuklar tarafından anlaşıldığına emin olduktan sonra şu soruları sorar:

1. Mustafa'nın yerinde olsaydınız kendinizi nasıl hissederdiniz ve nasıl davranırdınız?
2. Mustafa'nın sınıf arkadaşı olsaydınız, Mustafa'ya nasıl davranırdınız?
3. Sizce bu hikâyenin devamı nasıl olmalıdır?

Çocuklardan cevaplar alındıktan sonra öğretici hikâyenin devamını okur:

Hikâyenin 2. kısmı

"Bu kadar üzülme Mustafa, öğretmenimiz anlayışlı bir insan, sana kızmaz" dedim. Mustafa başını öne eğerek "Öğretmen kızar diye üzülmüyorum, öğretmenime karşı mahcup duruma düştüm, bana verilen görevi yerine getiremedim diye üzülüyorum." dedi. Mustafa'nın bulunduğu durumu, onun hissettiklerini anlayabiliyordum. Keşke ona yardımcı olabilsem diye düşünürken birden aklıma çantamdaki tahta kalemi geldi. Tahta kalemini yeni almış ve daha hiç kullanmamıştım. Onu Mustafa'ya verebilirdim ama dosyam yoktu. Mustafa'ya belli etmeden sınıftaki diğer arkadaşlarımın yanına gidip dosyaları olup olmadığını sordum ve sonunda iki tane dosyayı bulmayı başardım. Daha öğretmen sınıfa gelmemişti. Mustafa'nın yanına gidip "Üzülmene gerek kalmadı. Al sana bir tahta kalemi, iki de dosya" dedim. Mustafa önce şaşkınlıkla sonra gülümseyerek "Sayende öğretmene karşı zor durumda kalmayacağım.

Öğretmenin güvenini zedelemeyeceğim. Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum" dedi ve ekledi. "Peygamberimizin bununla ilgili hadisini biliyor musun?" Merakla "Hayır, bilmiyorum. Ne demiş Peygamberimiz?" diye sordum. "Sevgili peygamberimiz şöyle buyurmuş: "Her kim (dünyada) bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, bu sebeple Allah onun kıyamet günü sıkıntılarından birini giderir" (Ebu Davud, Edeb, 38.) Sen bana yardım ettin, buna karşılık Allah da sana yardım eder inşallah" dedi. "Ne kadar güzel bir müjde bu! Ben sana yardımcı olurken, Allah'ın beni bu derece ödüllendireceği aklıma gelmemişti doğrusu!" dedim. "Elbette ödüllendirecektir. Çünkü Allah'ın bir ismi de 'Settar'dır. Settar, kusurları örten demektir. Allah, kullarının kusurlarını örter. Biz de birbirimize yardımcı olursak Rabbimiz bundan hoşnut olur" dedi. Mustafa, bu müjdeli hadisle beni çokça mutlu etmişti. Dilimden 'Allah'ım sen ne kadar yücesin, ne kadar şefkatlisin. Settar isminle bizim kusurlarımızı ört' cümleleri dökülmüştü.

Hikâyenin okunması bittikten sonra değerlendirme soruları sorulur.

Değerlendirme Soruları

1. Mustafa'nın yerinde olsaydınız, arkadaşınızın bu yardımı karşısında kendinizi nasıl hissederdiniz?

2-. Mustafa'nın sınıf arkadaşı olsaydınız, Mustafa'nın söylediği hadis-i şerifi duyunca ne hissederdiniz?

3. "Settâr" ne anlama gelmektedir?

Günün Mesajı

"Her kim (dünyada) bir Müslümanın bir sıkıntısını giderirse, bu sebeple Allah onun kıyamet günü sıkıntılarından birini giderir..."

(Ebu Davud, Edeb, 38.)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici notu 2

Aşağıdakilere benzer sorular sorularak konuya giriş yapılır:

- Çocuklar sizce bir bina kaç kişi ile yapılır?

- Dünyada her işini kendi başına yapan, bütün ihtiyaçlarını kendi gideren biri var mıdır?

- Hangi meslekler yapılmazsa hayatımız zorlaşır?

Gibi sorularla çocukların yardımlaşma hakkında fikir yürütmeleri sağlanır. O günkü dersin konusunun yardımlaşma ve paylaşma olduğu söylenir. "Yardımlaşma deyince aklınıza ne geliyor?" sorusu sorularak çocuklardan gelen cevaplar dinlenir. Sonra kısaca bu iki kavram açıklanır. "Yardımlaşma ve paylaşmanın müminlerin ayırt edici vasıflarından olduğu, Allah'ın birbirine yardım eden kulları sevdiği" ifade edilir.

Yardımlaşma ve paylaşmaya yönelik şu örnekler verilir:

- dersi anlamayan arkadaşına yardım etmek

- yapılması gereken bir şeyi fark edip yapmak

- gerektiğinde sırasını arkadaşı ile paylaşmak

- arkadaşının sorunlarını dinlemek ve ona çözüm önerileri sunmak

- sahip olduğu imkânları yalnız kendi için değil yeri geldiğinde başkaları için de kullanmak.

Yöntem ve Teknikler

Soru cevap, beyin fırtınası, materyal hazırlama

Materyal

Renkli fon kartonları, çeşitli renkte kalemler.

Etkinlik 2

Öğretici, evde küçük renkli kartlar hazırlayıp bir yüzüne büyük harflerle "ARANIYOR" yazar, kartların bir yüzü de boş olacaktır. Yardımseverlik davranışları üzerinde konuşulduktan sonra kartlar çocuklara dağıtılır.

Öğretici "Şimdi sizinle bir etkinlik yapacağız." diyerek önceden hazırladığı kartları çıkartır. Renkli kartların ön yüzünde "Aranıyor" yazmaktadır. Öğretici her çocuğa bir kart dağıtıp yardımsever birinde olması gereken en temel özellikleri yazmalarını ister.

Yeterli sürenin sonunda çocuklardan kartlar toplanır, tek tek okunur. Birbirine benzer şıklar elenir, yerlerine yenisi oluşturulur.

Daha büyük bir karton afiş hazırlamak için kullanılır. Kartonun üzeri çocukların istediği şekilde resimlendirilir ve süslenir, kartona çocukların kartlara yazdığı seçenekler yazılarak afiş hazırlanır. Daha sonra afişte yer alan şartlardan en az bir tanesini kendinde taşıdığını söyleyen çocukların afişin altına imzalarını atmaları istenir.

Her çocuğun görebileceği bir yere afiş asılır. Öğretici yeryüzünde kötülüğü ancak iyiliğin yenebileceğini, bu afişteki özellikleri taşımakla sınıftaki çocukların da iyiler topluluğuna katıldıklarını ifade eder.

Değerlendirme Soruları

1. Paylaşma ve yardımlaşmanın hayatımızdaki etkisi nedir?
2. Paylaşma ve yardımlaşmanın insanların beraber yaşamaları üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Konusu paylaşma ve yardımlaşma olan bir film izlediniz mi? Bahseder misiniz?

Günün Mesajı

"Mümin, mümine karşı parçaları birbirine destek olan bir bina gibidir."

(Tirmizi, Birr ve Sıla, 18)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ZEKÂT VE SADAKA MALI ARTIRIR

Kazanım

Zekat ve sadaka ibadeti ile de paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştiğini bilir.

Öğretici Notu

Önceki haftalarda yardımlaşma ve paylaşma kavramları anlatılmış, maddi ve manevi paylaşımın ilişkileri güçlendirmesi üzerine konuşulmuş, yardımlaşma ve paylaşmanın toplumda birlik beraberlik ve kardeşlik duygularını geliştirdiği anlatılmıştır. Konu kısaca tekrar edilir.

Yöntem ve Teknikler

Beyin fırtınası

Materyal

Sadaka taşı resimleri, çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Öğretici, ekte yer alan sadaka taşı resimlerini çocuklara göstererek, incelemeleri için fırsat verir. Resimler üzerine çocukların bir müddet düşünmesi sağlanır.

Bu kısa aranın ardından öğretici bu resimlerde gördüklerinin sadaka taşı olduğunu, Osmanlıda sadaka vermek isteyenlerin bu taşların içlerindeki oyuklara para koyduğunu, ihtiyaç sahiplerinin de şehrin belli yerlerinde –özellikle camilerde- olan bu sadaka taşlarından ihtiyaçları kadar miktarı aldıklarını, bu gelenek sayesinde ihtiyaç sahibini incitmeden ona yardım edildiğini anlatır.

Sonrasında zekât ve sadaka deyince çocukların aklına gelen kelimeler birer birer tahtaya yazılır.

- İnfak - Dayanışma - Destek olmak - Paylaşma - Yardımseverlik
- Bağış - Fakir - Bencil - Muhtaç - Cimri - Cömert

Öğretici, önce yukarıdaki kavramları açıklar. "Zekât" ve "sadaka" kavramları anlatılıp, "zekât" ve "sadaka" kavramlarının benzer ve ayrı yönleri açık bir şekilde izah edilir. Öğretici kavramları aşağıdaki bilgiler doğrultusunda verir:

Zekât: Dinimizce zengin kabul edilen Müslümanların, mallarının belli bir oranını ibadet niyetiyle Kur'an'da belirtilen ihtiyaç sahiplerine vermesidir. İslam'ın beş şartından biridir ve zengin Müslümanlara farzdır.

Fıtır sadakası (fitre): Ramazan ayının şükrü olarak bayram namazından önce verilmesi gereken sadakadır.

Sadaka-i cariye: Sevabı ölünce de yazılmaya devam eden sadakadır. Toplumun faydalanması için yapılan okullar, hastaneler, camiler, bırakılan eserler, yazılan kitaplar vb. sadaka-i cariyedir.

İnfak: Allah'a itaat ve ibadet niyetiyle yapılan, İslam'a ve Müslümanlara faydalı olan her türlü maddi harcamadır.

Sadaka: Allah'ın hoşnutluğunu elde etmek amacıyla, her ne şekilde olursa olsun, başkalarına yardım etmek, iyilikte bulunmaktır.

Dilerseniz bir de ayet ve hadislerle konuya bakalım, diyerek aşağıdaki örnek ayet ve hadis metinleri teker teker okunur.

- "Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve yerden sizin için çıkardıklarımızdan Allah yolunda harcayın. Kendinizin göz yummadan alıcısı olmayacağınız bayağı şeyleri vermeye kalkışmayın ve bilin ki Allah, her bakımdan zengindir, övülmeye layıktır." (Bakara, 2/267)

- "Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir. "(Bakara, 2/261)

- "Yarım hurma vermek suretiyle de olsa cehennem ateşinden korununuz. O kadarını da bulamayanlar güzel bir sözle de olsa kendilerini korusunlar." (Müslim, Zekat, 67)

- " ...Yine sana Allah yolunda ne harcayacaklarını soruyorlar. De ki: 'İhtiyaçtan arta kalanı.' Allah, size âyetleri böyle açıklıyor ki düşünesiniz." (Bakara, 2/219)

Bu hususlar işlendikten sonra "Sadaka vermekle mal eksilmez' (Tirmizi, Birr ve Sıla,82) hadis-i şerifinin olduğu çalışma kâğıdı verilerek, çocukların okları takip ederek hadisi bulmaları sağlanır.

Üsküdar, Doğancılar, İmrahor Camiindeki sadaka taşı

ÇALIŞMA KÂĞIDI

ZEKÂT VE SADAKA

Okları takip ederek gizli olan peygamber öğüdüne ulaşmak ister misiniz?

Bulduğun öğüdü buraya yaz.

.....

BAŞLA

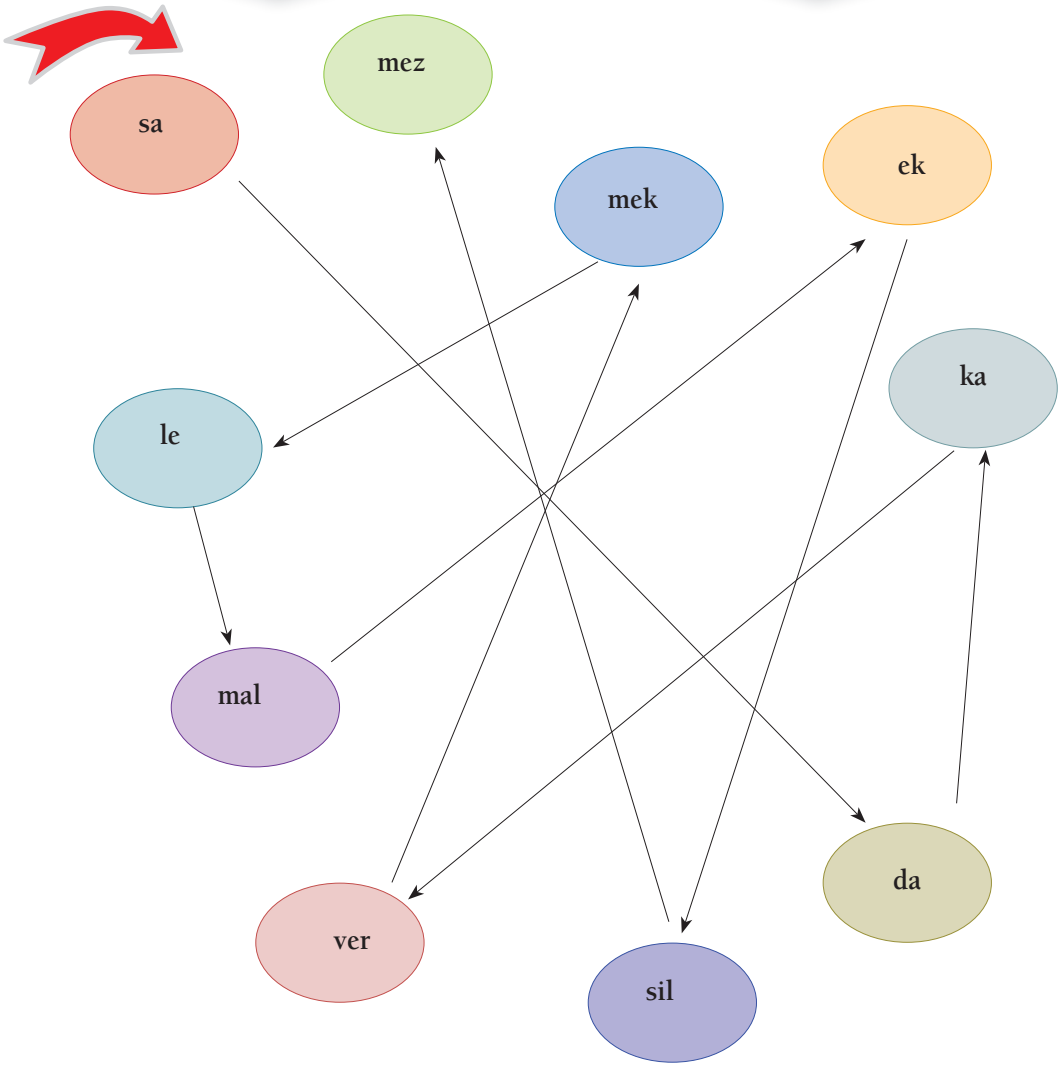

Değerlendirme Soruları

1-. Dünyanın uzak bir ülkesinde bir deprem yahut sel baskını oldu ve okulunuzda bir yardım organizasyonu yapılacak, neler yapabilirsiniz?

2. "Zekât" ve "sadaka" kavramları arasındaki farkı anlatabilir misiniz?

3. Zekât ve sadakanın diğer ibadetlerden farkı nedir?

4. Sizce zekât ve sadaka ibadetlerinin faydası nelerdir?

Günün Mesajı

"Bir Müslümanın diktiği ağaçtan veya ektiği ekinden insan, hayvan ve kuşların yedikleri şeyler o Müslüman için birer sadakadır."

(Müslim, Müsakat, 7)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. PAYLAŞMAYA DAİR ÖZEL ZAMANLAR: BAYRAMLAR VE MÜBAREK GECELER

Kazanım

Sevinçlerin paylaşılması adına dinî bayramlar, mübarek gün ve gecelerin bir fırsat olduğunu kavrar.

Öğretici notu

Bayramların müminler için sevinç ve paylaşma günleri olduğu; Ramazan ayında oruç tutarak Allah'ın emrini yerine getiren, Kurban Bayramında kurban keserek Allah yolunda fedakârlık gösteren, bayram namazlarını topluca kılan müslümanların görevlerini yapmış olmanın sevinç ve mutluluğunu yaşadıkları anlatılır. Bayramlarda büyüklerin ziyaret edildiği, dargınların barıştırıldığı, hısım ve akrabalar arasında karşılıklı hediyeleşmelerin dostlukları pekiştirdiğine bu vakitlerin Allah'ın mümin kullarına izzet ve ikramda bulunduğu özel zamanlar olduğuna dikkat çekilir.

Tıpkı bayramlar gibi mübarek gecelerin de, Allah'ın mü'min kullarına birer ziyafet vakitleri olduğu, bugünlerin Allah'ın rızasına uygun davranışlarla değerlendirilmesi gerektiği, bu özel vakitlerin insanların paylaşma ve yardımlaşmaları için birer imkan ve fırsat olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Eğitsel Oyun

Materyal

Renkli fon kartonları, renkli kalemler, küçük zarflar.

Etkinlik

Öğretici, "Çember dönsün" oyununa dair soruları önceden hazırlayıp küçük zarflara koyar. Mübarek geceler ve bayramlara dair çocukları bilgilendirdikten sonra etkinliği başlatır.

Kartlara yazılacak soru örnekleri şöyledir: (Öğretici çocuk sayısına ve sınıfın bilgi durumuna göre kart sayısını artırabilir.)

Kadir gecesinin fazileti nedir?

Cuma günü niçin önemlidir?

Kandillerden 3 tanesini sayar mısın?

Ramazan bayramı kaç gündür?

Hicri takvime göre kurban bayramı hangi aydadır?

Ramazan ayında müminlerin beraberce yaptığı ibadet nedir?

Bayramların topluma katkısı nedir?

Dini gün ve gecelerde neler yapılabilir?

Sınıfın durumuna göre çocukların yarısı ile bir çember oluşturulur. Bu çember gönüllü olanlardan seçilebileceği gibi kura da çekilebilir.

Öğretici, çocuk sayısı kadar hazırladığı soruları küçük zarfların içine koyarak çemberi oluşturan çocukların yakalarına asar/ iğneler.

Ardından sınıftan bir çocuk seçilir ve çemberin içine alınarak gözleri kapatılır. Çembere alınan çocuğun "çember dönsün" komutuyla etrafındaki çocuklar dönmeye başlar ve en fazla 10 sn içinde gözleri kapalı olan çocuğun "çember dursun" komutu ile çemberdeki çocuklar durur. Çemberin ortasında durup komut veren çocuk çember durduğunda tam karşısında duran çocuğun yakasındaki zarfı alıp içindeki soruyu sınıftan dilediği bir arkadaşına sorar. Soru sorulan çocuk doğru cevap verebilirse çemberin ortasına geçer. İlk soruyu soran çocuk ise zarfından soru aldığı arkadaşının yerine geçip çembere dâhil olur.

Şayet soru sorduğu çocuk soruyu bilemezse hem soruyu soran hem de kendisi oyun dışı kalabilir. Bu sorunun cevabını öğretici verir.

Çember dönsün komutunu verecek her çocuğun sorusu sorulmayan arkadaşlarını bulmaya çalışması ve soruya doğru cevap verebilecek olanları tespit etmeleri esastır.

10 tur sonunda sınıftaki çocukların çembere 5 kişi dâhil olursa sınıf, aksi halde çember oyunu kazanır (Din, Ahlak ve Değerler Öğretimi İçin Eğitsel Oyunlar, Mahmut Zengin; Nursel Arslan; Sevim Uçar; Selma Aydoğdu, DEM Yay., 2015, İstanbul, s. 40).

Değerlendirme Soruları

1. Dinî gün ve gecelerde beraber yapabileceğimiz şeyler var mıdır? Varsa sence nelerdir?
2. Dinî gün ve geceler içinde en çok sevdiğin hangisidir?
3. Dinî gün ve geceler kim tarafından belirlenmiştir?

Günün Mesajı

"Arefe ve Kurban bayramı günleri biz Müslümanların bayram günleridir, o günler yeme içme günüdür."

(Nesai, Menâsikü'l-Hac, 195)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

19

İLETİŞİM VE İLETİŞİM ENGELLERİYLE BAŞETME

1. Selamlaşmanın iletişimdeki etkin rolünü bilir.
2. Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın kazandırdıklarını bilir.
3. Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.
4. Öfke, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların insani duygular olduğunu bilir.
5. Öfke halinde kendini nasıl kontrol edeceğini bilir.
6. Üzüntü halinde kendini nasıl teskin edeceğini bilir.
7. Başkalarının duygularını anlaması ve saygı duyması gerektiğini bilir.
8. İnsanlarla olan iletişimde adab-ı muaşeret kurallarına uyması gerektiğini bilir.

1. SELAMLAŞMANIN ÖNEMİ

Kazanım

Selamlaşmanın iletişimdeki etkin rolünü bilir.

Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.

Öğretici Notu

Müminlerin birbirleri ile karşılaştıklarında "selâmun aleyküm" demelerinin "Allah seni esenliğe kavuştursun" anlamına geldiği ifade edilir. Bu selamlaşma usulünün karşılıklı duayı içinde barındırdığı, "Allah'ın selamı rahmeti bereketi senin üzerine olsun" diyerek muhataba dua edildiği söylenir.

Selam vermenin müminlerin birbirlerine en güzel dilek ve temennilerini sunma şekillerinden olduğu vurgulandıktan sonra selam verilen bir kişinin o selama daha güzeliyle veya en azından aynısıyla karşılık vermesinin Kur'an'da farz kılındığı şu ayet-i kerimeyle anlatılır:

"Bir selamla selamlandığınızda, siz ondan daha güzeliyle selam verin ya da aynıyla karşılık verin. Şüphesiz, Allah (cc) her şeyin hesabını tam olarak yapandır." (Nisa, 4/86)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap, Rol Oynama

Materyal

Hareketli bir müzik

Etkinlik

Öğretici, çocuklara etkinlik yapacaklarını söyleyerek onları iki gruba ayırır. Yüzleri birbirine dönük, aralarında yürüme mesafesi olacak şekilde onları konumlandırdıktan sonra hareketli bir müzik eşliğinde etkinliği başlatır.

"Sizler yolda yürüyen insanlarsınız ve birbirinizi tanımıyorsunuz. Bu şekilde yürümenizi istiyorum" der ve çocuklar müzik eşliğinde birbirlerini tanımıyormuş gibi yürürler. Öğretici bir süre sonra müziği durdurur ve grupların birbirini tanıdığını ama gruplardan birinin diğerini tanımazlıktan geliyormuş gibi davranmalarını isteyerek müzikle beraber çocukların yeniden yürümelerini başlatır. Bir süre sonra öğretici müziği durdurur ve her iki grubun da karşılaştıklarında birbirini tanıyan kişiler gibi hareket etmelerini isteyerek müzikle beraber bu yeni komutu verir ve çocuklardan yürümelerini ister. Bir süre sonra öğretici müziği durdurur ve çocuklara tek tek aşağıdaki soruları yöneltir.

- Birbirinizi tanımadan yürüdüğünüzde neler hissettiniz?
- Sen arkadaşını tanımana rağmen selam vermeden yanından geçince neler hissettin?
- Sen, arkadaşın hiç selam etmeden yanından geçince neler hissettin?
- Birbirinizi tanıyarak selamlaşıp yürüdüğünüzde neler hissettiniz?

Öğretici, bu soruları çocukların hepsine yönelttikten sonra selamlaşmanın insan ilişkilerindeki olumlu etkisinden bahseder ve "İman etmedikçe Cennet'e giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş sayılmazsınız. Size birbirinizi sevecek bir şey öğreteyim mi? Aranızda selamı yayın." hadisini çocuklarla paylaşır ve hadis üzerinde bir süre sohbet edilir.

Daha sonra öğretici Peygamber Efendimizin kendisine selam verildiğinde aynıyla ya da daha güzeliyle karşılık verdiğini, kendisine birisi seslendiğinde bütün vücuduyla döndüğünü, birisiyle tokalaştığında karşı taraf elini çekmeden O'nun elini çekmediğini söyler ve "böylece, Peygamberimiz insanlarla iletişim kurarken sadece sözle değil davranışlarıyla da gönül kazanmış ve bizlere örnek olmuştur" der.

Bu açıklamadan sonra çocukları ikişerli eşleştirip selamlaşmalarını, birbirlerine seslenip cevap vermelerini ister.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Peygamber selamlaşma ile ilgili ne buyuruyor?
2. Selamlaşmanın faydaları nelerdir?
3. İnsanlarla iletişim kurarken Hz. Peygamberin hangi davranışlarını örnek almalıyız?

Günün Mesajı

"Siz, iman etmedikçe cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olamazsınız. Yaptığınız zaman birbirinizi seveceğiniz bir şey söyleyeyim mi? Aranızda selâmı yayınız."

(Müslim, İman, 93)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. TATLI DİL GÜLER YÜZ

Kazanım

Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın kazandırdıklarını bilir.

Öğretici Notu 1

Tatlı dilli ve güler yüzlü olmanın her zaman kazanç getireceği, Peygamberimizin tebessüm etmenin sadaka olduğu şeklindeki hadisi de söylenerek konunun önemi izah edilir, güler yüzlü olmanın diğer insanlarla ilişki kurarken pozitif bir başlangıç için ilk adım olduğu belirtilerek aynı zamanda müminin vasıfları arasında yer aldığı ifade edilir.

Yöntem ve Teknikler

Soru-Cevap, Materyal Hazırlama

Materyal

Renkli karton, renkli kalemler

Etkinlik 1

Öğretici çocuklara aşağıdaki hikâyeyi okur;

"Çok eski zamanlarda, bal satan bir adam varmış. Petek petek balını, sevimli eşeğine yükler, sokaklarda dolaşarak satmaya çalışırmış. Ne hikmetse, kimse kendisinden bal almazmış. Balını satamayan adamcağız üzülür, üzüldükçe kaşlarını çatarmış. Sesi sertleşir, yüzü asılırmış. Onu, o hâlde görenler hemen yollarını değiştirirlermiş.

Aynı mahallede bir de sirke satıcısı varmış. Sirkeci, bir sokağa girince çocuklar arkasından koşarlarmış. Mahalleli hemen çevresini sarar, gülüp şakalaşarak sirkesini alırlarmış. Balcı, bu adamın acı sirkeyi nasıl böyle çabuk sattığını bir türlü anlayamazmış.

Bir gün, iki satıcı bir sokakta karşılaşmışlar. Hiç satış yapamayan balcının yüzü yine asıkmış. Yavaşça sirkeciye yaklaşarak; " Bre sirkeci kardeş! Bunca zamandır seni gözler dururum. Ben tatlı mı tatlı bal satıyorum. Kimse gelip benden bal almıyor. Senin acı

sirkeni ise herkes kapışıveriyor. Bunun hikmeti nedir? Söyle de beni bu düşünceden kurtar." demiş. Sirkeci, elini balcının omzuna koymuş. Sevgi dolu bakışlarını onun gözlerine dikmiş ve;

"Balcı kardeş, senin elin bal satıyor, ama yüzün sirke satıyor." demiş.

Hikâye bittikten sonra öğretici, çocuklara hikâyeden neler anladıklarını sorar. Tüm çocukların cevaplarını dinledikten sonra öğretici "Hikâyede olduğu gibi tatlı dilli ve güler yüzlü olmak her zaman insana kazandırır. Peygamber Efendimiz 'tebessüm sadakadır' buyurarak güler yüzlü olmayı tavsiye etmiştir" der. Bu açıklamadan sonra çocukları 3 gruba ayırarak bir gruptan tatlı dilli ve güler yüzlü olmayla alakalı bir hikâye, bir gruptan bir şiir, diğer gruptan bir afiş çalışması yapmalarını ister.

Değerlendirme Soruları

1. Hz. Peygamber güler yüzlü olmayla ilgili ne buyurmuştur?
2. Güler yüzlü olmanın insana kazandırdıkları nelerdir?
3. Asık yüzlü olmak insana ne kaybettirir?

Günün Mesajı

"Biriniz yapılan hiçbir iyiliği küçük görmesin. İyilik yapmak için hiçbir şey bulamazsa kardeşini güler yüzle karşılasın."

(Tirmîzî, Et'ime, 30)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

Öğretici Notu 2

İnsanın kendisinde var olan kötü huylarından vazgeçmesinin kolay olmadığı ancak kişinin inançlara saygılı olarak, güzel bir eğitim alarak ve terbiyesini geliştirerek zayıf ve kötü yönlerini en azından kontrol edebiliceği anlatılır. İnsanın iyilik, hoşgörü ve merhamet duygularını ön plana çıkararak kötü huylarının önünü kesebileceği belirtilir. Sevgi ve hoşgörünün çağımızda insanlar arasında en önemli barışçıl etken olduğu vurgulanır.

Peygamber (s.a.s.)'in, hayatı boyunca muhataplarına bu ilkelerle yaklaştığı ve daima başarıya ulaştığı izah edilir. Efendimizin insanlara hiçbir zaman kırıcı davranmadığı bilakis kişilerin hassasiyetlerine dikkat ettiği ve bu tavırları sayesinde insanların gönüllerine kolaylıkla ulaştığı izah edilir.

Yöntem ve Teknik

Anlatım

Materyal

Strafor, karton, raptiye

Etkinlik 2

Öğretici, sınıfa gelmeden önce ince strafor üzerine büyük bir kalp şekli çizer ve keser. Bu kalp şeklini iki büyük karton arasına koyar ve kenarlarından zımbalar, görünüşte düz bir karton şekli olur ve kalp şekli içinde görünmez. Öğretici bunu sınıfın bir duvarına asar. Öğrencilere "Bu karton bir hafta burada asılı duracak, ne zaman kötü bir söz söyleseniz, somurtkan dursanız, birinin kalbini kırsanız, birine bağırsanız, sesinizi yükseltseniz, kimse görmeden bu kartona bir raptiye batırın." der. Bir haftanın sonunda konuyu işledikten sonra dersin sonunda karton açılır ve içindeki kalp çıkarılır ve straforun üzerindeki raptiyeden oluşan deliklere dikkat çekilir. Eğer siz bir arkadaşınızın kalbini kırarsanız, ona kötü konuşursanız kalbinde böyle yaralar açılır ve kapanmaz diye açıklama yapar.

Değerlendirme Soruları

1. Tatlı dilin hayatımızdaki önemi nedir?
2. "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı; söz ola ağulu aşı, yağ ile bal ede" sözünden ne anlıyorsunuz?
3. Tatlı dil ve güler yüz ile ilgili sizi etkileyen güzel bir anınızı paylaşınız.

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. PEYGAMBERİMİZİN BEDEN DİLİ

Kazanım

Peygamberimizin beden dilini nasıl kullandığını bilir.

Öğretici Notu

Burada sınıfa/odaya girer girmez etkinliğe başlanacak, konu ise ilerleyen zamanda anlatılacaktır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-cevap

Etkinlik

Öğretici sınıfa girer, her zamankinin aksine yüzü asık, kaşları çatıktır. Öfkeli gibi davranarak yerine geçer, çocuklara tek tek bakar. Çocuklar şaşkındır.

"**Evet, arkadaşlar hazırlığımızı çabucak yapalım derse başlıyoruz, bugünkü konumuz iletişim ve iletişim engelleri**" diyerek derse giriş yapar ve iletişim kavramının tanımını yapar. Göz teması kurmaz.

Öğretici yerinden kalkar "**arkadaşlar birazdan geleceğim**" diyerek sınıftan çıkar, çocukları bir müddet yalnız bırakır. Sınıfa tekrar girdiğinde ise o gün derse ilk defa giriyormuş gibi davranır. Her zamanki gibi gülümser, tek tek göz teması kurar, sıraların arasında dolaşır sonra çocuklara nasıl olduklarını sorarak yerine geçer.

Çocuklar yine şaşkındır. Öğretici gülümser ve çocuklara dönerek sorar: "**Sizce hangi iletişim şeklim daha doğru, birincisi mi ikincisi mi? İletişim halinde olduğunuz birinin nasıl davranmasını istersiniz?**"

Sorularına aldığı cevaplarla sınıfın konuya hazır olduğunu hissedince "**Peki sizce âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed aleyhisselam nasıl davranırdı, ne dersiniz onun hayatına bir bakalım mı?**" der ve peygamberimizin hayatından birkaç örnekle onun insanlarla iletişim kurarken beden dilini nasıl kullandığını anlatır.

Öğretici, beden dilinin, kişisel gelişim ve iletişimin çok önemli bir alanı olduğunu izah eder. Beden dilinin bilinçli olarak uygulanmasının insanların kendilerini daha iyi ifade edebilme olanağı sağladığı ve diğer insanlara karşı anlayış ve hoşgörünün geliştirilmesine yardımcı olduğu vurguladıktan sonra, beden dili konusunda tüm hayatımızda model almamız gereken öncelikli kişinin şüphesiz Peygamber Efendimizin olacağını belirtir. Hz. Peygamberin Allah'tan aldığı ilahi mesajları insanlara ulaştırabilmek için çeşitli iletişim tekniklerini kullandığını; ihtiyaç duyduğunda, uygun zaman ve yerde mimik ve jestleri birlikte kullanarak insanlara mesajlarını ilettiğini, zaman zaman sözsüz anlatım tekniğine başvurduğunu ifade ederek çocuklarla birlikte etkinliği gerçekleştirir.

Kullanılabilecek örnekler

- Bir dua öğretirken Abdullah bin Mesud'un elini tutarak ona cesaret vermesi
- Hz. Muhammed'in çocuklarla konuşurken eğilip göz hizasında konuşması
- Hz. Muhammed'in bir kişi ile konuşurken konuştuğu kişiye tüm vücudu ile dönmesi

Öğretici, Peygamberimiz yaşamından örnekleri anlattıktan sonra iletişimin yalnız söz ile olmadığını, aslında her davranışımızın bir iletişim şekli olduğunu, bedenimizin duygularımızı doğru ifade etmede kullanılan bir vasıta olduğunu ifade eder.

Değerlendirme Soruları

1. Beden dili iletişimde önemli midir, önemli ise bunu biliyor muydunuz?
2. Söz ve beden dilinden başka iletişim çeşitleri var mıdır?
3. Öğreticiyi asık yüzlü görünce ne hissettiniz?

Günün Mesajı

"Peygamber Efendimiz (s.a.s.) bir şeye işaret edeceği zaman, sadece parmağıyla değil, bütün eliyle işaret etmekteydi. Bir şeye hayret ederse elini bulunduğu halden ters çevirmekteydi. Konuşurken ellerini jest olarak hareket ettirmekte, sol elinin avucu ile sağ elinin başparmağına vurmaktaydı."

(Tirmizi, Şemail, 250).

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

4. OLUMSUZ DUYGULARLA BAŞ ETME

Kazanım

Öfke, kıskançlık, üzüntü gibi duyguların insani duygular olduğunu bilir.

Öfke halinde kişinin kendisini nasıl kontrol edebileceğini bilir.

Öğretici Notu

Öfke, kıskançlık ve üzüntü gibi duyguların insani birer duygu olduğu izah edildikten sonra,

"O (Allah'tan layıkıyla sakın) anlar, bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yutarlar, insanları affederler. Allah iyilik edenleri sever." (Nisa, 3/134) ayet-i kerimesi açıklanır.

Önemli olanın kıskançlık veya öfke duygusu hissedildiği durumda nasıl hareket edileceğinin bilinmesi, bunların kontrol altına alınması gerektiği açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Rol Oynama

Materyal

Renkli karton (tercihen yeşil, kırmızı), makas, yapıştırıcı

Etkinlik

Öğretici, bir önceki ders iki çocuğa aşağıda yer alan Hacivat ve Karagöz metnini verir. Bir sonraki derse bu metni canlandıracaklarını söyler ve çocuklardan gerekli hazırlığı yapmalarını ister.

Rol oynamanın yapılacağı derse öğretici Hacivat ve Karagöz için şapka yapmak amacıyla karton, makas ve yapıştırıcı getirir. Bütün çocuklarla birlikte basit şekilde iki tane şapka hazırlanır. Şapkalar hazırlandıktan sonra daha önce görevlendirilmiş olan çocuklar şapkaları takarak rol yaparlar. (Hacivat ve Karagöz şapkaları genellikle yeşil, kırmızı renklerde olmaktadır.)

HACİVAT İLE KARAGÖZ GÜREŞTE

HACİVAT: Helal olsun sana koca pehlivan, işte böyle!

KARAGÖZ: Haydi bre pehlivan, sıkı tut sıkı tut!

HACİVAT: Karagözüm, ne iyi oldu da geldik bugün güreş müsabakasını izlemeye değil mi?

KARAGÖZ: İyi oldu tabi, ama ben duramıyorum ki burada heyecandan, şimdi gidip şu adamı pataklayacağım.

HACİVAT: Neden efendim, ne oldu ki?

KARAGÖZ: Ne olacak benim tuttuğum pehlivanı yerden yere vuruyor. Ben de bir kötek vuracağım şimdi ona vıy vıy vıy

HACİVAT: Aman Karagözüm güreş bir spor, onlar kavga etmiyorlar ki, sen neden öfkelendin böyle?

KARAGÖZ: Gözümün önünde koca adamı dövüyor, ben göstereceğim birazdan ona…

HACİVAT: Aman Efendim sakın bir şey yapma, onlar dövüşmüyor ki. Bu sadece bir müsabaka. Önemli olan ata sporumuza sahip çıkalım.

KARAGÖZ: Nee bir de atın üstüne mi çıkacak! Zaten deminden beri benim pehlivanın tepesinde.

HACİVAT: At değil iki gözüm, ata sporu. Yani dedelerimizden kalmış bir spor dalıdır güreş.

KARAGÖZ: Haa öyle desene, benim de gözüme çarpıyor güneş.

HACİVAT: Evet Karagözüm, hava da güneşli bugün. Ben çok susadım bir su alayım bari. Sen de ister misin?

KARAGÖZ: Ben de susadım Hacı Cavcav. Bana da su al, bir de kötek al. Yeter artık bu adamın yaptıkları…

HACİVAT: Ah Karagözüm spor diyorum, müsabaka diyorum, sen hâlâ kötek diyorsun. Sporda yenen de olur, yenilen de.

KARAGÖZ: Yedi zaten yedi, ekmek arası köfte gibi yedi koca pehlivanımı baksana! Bak gördün mü nasıl yere yatırdı benim pehlivanımı yine!

HACİVAT: Karagözüm, niçin bu kadar öfkeleniyorsun? Böyle spor müsabakalarında sinirlenmek hoş değil.

KARAGÖZ: Bir tepsi baklavayı koş getir. Vıy vıy vıy… Nedenmiş o?

HACİVAT: Sporda yenmek de olur yenilmek de.

KARAGÖZ: Aman da çay kaldı mı demlikte? Hah haa haa… Ama ben pehlivan için üzülüyorum.

HACİVAT: Yapma Karagözüm, bir o pehlivan kazanır, bir bu pehlivan kazanır. Öfkelenmek hele de kıskanmak iyi bir şey değil.

KARAGÖZ: Göremiyorum zaten az eğil. Vıy vıy vıy.

HACİVAT: Sen peygamberimizin bununla ilgili hadisini biliyor musun?

KARAGÖZ: Bilmiyorum efendim hadi söyle de öğreneyim.

HACİVAT: Peygamberimiz şöyle buyurmuş: "Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir." (Muvatta, Hüsnu'l-Hulk, 3)

KARAGÖZ: Hımm ne güzel demiş benim peygamberim!

HACİVAT: İşte o yüzden biz de hemen öfkelenmeyeceğiz. Sinirle hareket etmeyeceğiz.

KARAGÖZ: Ah olsa da yesek, ceviz ceviz. Hacı Cavcav şakalarıma kızma sakın. Elbette Hz. Peygamberimizin öğütüne uyarım, o ne dediyse bizim iyiliğimiz için der.

HACİVAT: Aferin Karagözüm, akıllı adamsın evelallah.

KARAGÖZ: Benim pehlivana da maşallah, o kazanır inşallah. Vıy vıy vıy…

HACİVAT: Ne güzel dua ettin öyle.

KARAGÖZ: Yakalarsam seni döverim böyle.

HACİVAT: Az önce ne konuştuk efendim hani, öfke yoktu, dövmek yoktu.

KARAGÖZ: Yoksa gidip ben marketten alayım. Vıy vıy vıy. Şaka Hacı Cavcav şaka. Ben bu koca pehlivanlardan daha güçlü olmanın yolunu buldum hiç bırakır mıyım?

HACİVAT: Neymiş o yol?

KARAGÖZ: Az önce dedin ya Hacı Cavcav, sen de iyice unutkan oldun yahu. "Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir." dememiş mi Peygamberimiz?

HACİVAT: Tamam şimdi anladım efendim, seni tebrik ediyorum.

KARAGÖZ: Ben de büyüklerin ellerinden küçüklerin gözlerinden öpüyorum.

(Böylece sahneden çıkarlar.)

Değerlendirme Soruları

1. Karagöz niçin öfkelenmiştir?
2. Karagöz, öfkesinden dolayı nasıl davranmak istemiştir?
3. Hacivat onu ne şekilde uyarmıştır?
4. Karagöz nasıl davranmaya karar vermiştir?
5. Siz öfkelenince nasıl davranırsınız?

Günün Mesajı

"Haset etmekten sakının, zira ateşin odunu yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir."

(Ebu Davud, Edep, 44)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

5. ÖFKEMİ YENEBİLİRİM

Kazanım

Öfke hâlinde kişinin kendisini nasıl kontrol edebileceğini bilir.

Üzüntü hâlinde kişinin kendisini nasıl teskin edebileceğini bilir.

Öğretici Notu

Öfkeyle ilgili aşağıdaki hadisler izah edilir:

"Biriniz ayaktayken öfkelenirse hemen otursun. Öfkesi giderse iyi, gitmezse hemen yatsın." (Ebu Davud, Edeb, 3)

"…Biriniz kızdığı zaman susmayı denesin." (İbn Hanbel, I, 239)

"Öfke şeytandandır ve şeytan ise ateşten yaratılmıştır. Ateşi söndüren de sudur. Onun için biriniz öfkelenince hemen abdest alsın." (Ebu Davud, Edeb, 3)

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Akvaryum Tekniği

Materyal

A4 kâğıdına çizilmiş trafik lambası

Etkinlik

Öğretici, önceden hazırlamış olduğu trafik lambası resmini sınıfın/odanın görülebilecek bir yerine asar. Öğretici, çocuklara öfkelendiklerinde nasıl tepki verdiklerini sorar. Çocuklardan gelen cevaplar dinlendikten sonra trafik lambası uygulamasını öfkemizi kontrol etmede kullanabileceğimizi ifade eder ve ışıkların anlamlarını belirtir.

Kırmızı Işık - Dur:

Dur ve hareket etmeden önce düşün!

Sarı Işık - Hazırlan:

İçinden 10'a kadar say ve yapabileceklerini gözden geçir!

Yeşil Işık - Geç:

Aklına gelen en iyi çözümü seç ve uygula!

Öğretici, çocuklara "Öfkelendiğimizde aklımıza trafik ışıklarını getiriyoruz" der. "Öfkelendiğinizde, kırmızı ışıkta durduğumuz gibi, durun ve hareket etmeden önce düşünün! Sarı ışıkta hazırlandığımız gibi içinizden 10'a kadar sayın ve yapabileceklerinizi gözden geçirin ve yeşil ışıkta olduğu gibi artık harekete geçelim, bize ve çevremize zarar vermeyecek en iyi çözüm yolunu seçelim ve uygulayalım." der. Öğretici, bu tekniği birkaç kere hem kendisi hem de çocuklara tekrar ettirerek iyice öğrenmelerini sağlar ve öfke hâlinde nerede olurlarsa trafik ışıkları tekniğini akıllarına getirmelerini ister. Bu uygulamadan sonra öğretici yeni bir tekniği uygulamak için çocukları sınıfın ortasına toplar ve öğrenecekleri bu tekniklerle öfkelerini nasıl kontrol edeceklerini ve üzüntülü hâllerden nasıl kurtulacaklarını öğrenmiş olacaklarını belirtir.

1. Uygulama

- Çocuklar iç içe iki çember oluşturacak şekilde oturtulur.

- İç çemberdekiler öfkelendiklerinde kendilerini nasıl kontrol edeceklerini ve üzüldüklerinde nasıl teskin edeceklerini tartışırlar. Dış çemberdekiler ise tartışmayı izler ve iç çemberdekilere soru sorabilirler. İç çemberdeki çocuklar dış çemberdeki çocuklarla yer değiştirebilirler.

2. Uygulama

- Öğretici sınıfın uygun yerine bir çember çizer.

- Çemberin ortasına bir boş sandalye konur.

- Sınıfın tümü çemberin dışındadır.

- Konu hakkında yorum yapmak isteyen sandalyeye oturur, düşüncesini söyler ve çemberin dışına çıkar.

- Çemberin dışındaki diğer çocuklar tartışmayı izler, düşünür ve katılımcılara dönütler verirler.

- Tartışmayı yapılandırmak ve sürdürmek için öfke kontrolünün nasıl sağlanacağı ve üzüntünün nasıl teskin edileceği ile ilgili önceden bir soru listesi hazırlanmalıdır.

- Gözlemciler tartışma sırasında not almalı, tartışma sonunda sınıfa tartışmanın özeti sunulmalıdır.

Uygulamalar sonrasında çocukların konuyla alakalı fikirleriyle birlikte, öfkeyi kontrol etme yöntemleri şu şekilde belirlenebilir:

1. Öfkeye yakalandıktan sonra durun! Herhangi bir cümlenin yarısındaysanız susun (belki sadece karşınızdaki kişinin fark edebilmesi için sinirleniyorum! diyebilirsiniz), hareket hâlinde olabilirsiniz, durun... Her ne yapıyorsanız durun. Kendinize bir durma anahtarı oluşturun.

2. Kendinize alan oluşturun. Bulunduğunuz ortamdan uzaklaşın.

3. Derin derin nefes alıp vücudunuza oksijen girmesini sağlayın.

4. Analiz edin. Sakinleştiğinizi hissettiğiniz zaman gerçekten sizi bu kadar öfkelendiren şeyin ne olduğunu anlamaya çalışın. Birkaç cümle ile sorunu tanımlayın. Soruna karşı bakış açınız gerçekçi olsun.

5. Çözüm yolları düşünün, problemi kafanızda gerçekçi bir şekilde tanımladıktan sonra bu probleme yönelik çözüm yolları üzerinde düşünün.

Çocuklarla beraber üzüntü hâlinde kendini nasıl teskin edeceğine dair yöntemler şu şekilde belirlenir:

1. Rahat ve gevşemiş bir vaziyette sandalyeye oturun ve vücudunuzu gevşetin.

2. Bilincinizi fırtınalı bir deniz gibi görün fakat dalgalar gittikçe azalsın.

3. İki veya üç dakika gözünüzün önüne güzel bir manzara getirin. Bu manzara doğadan çekilmiş rahatlatıcı bir fotoğraf gibi gözünüzün önünde olmalıdır.

4. Sakinlik, huzur ve güven verici kelimeleri veya cümleleri yavaş yavaş ve sakin bir tonla tekrarlayın.

5. Üzüntülü ve endişeli olduğunuz anlarda görülmeyen fakat ümit verici bir elin size yardımcı olacağını ve sizi yolda bırakmayacağını düşünün. Ve her zaman onun sizin yanınızda olduğuna inanın.

6. Kafanızın sakinleşip huzura kavuşmasını sağlamak için şu sözleri yenileyin; "Kafamın sükunete kavuşmasını, kafamın hâlâ sakin ve huzurlu olmasını her zaman ve her yerde sağlamalıyım."

Değerlendirme Soruları

1. Öfkemizi nasıl kontrol ederiz?
2. Üzüntülü hâllerimizde kendimizi nasıl teselli ederiz?

Günün Mesajı

"Pehlivan (güreş meydanlarında başkalarını) yenen değildir. Asıl pehlivan kızgınlık anında nefsine hâkim olan kimsedir."
(Muvatta, Hüsnu'l-Hulk, 3)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

6. BAŞKALARINA SAYGI

Kazanım

Başkalarının duygularını anlaması ve saygı duyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

Dersin başında empati ve saygı konusuna vurgu yapılır ve ne olduğu açıklanır. Başkalarının duygu ve düşüncelerine saygı duyulması gerektiğinin önemi açıklanır ve tahtaya Hz. Mevlana'nın şu beyitleri yazılır:

Ne Olursan Ol Yine Gel

Gel, gel, ne olursan ol yine gel,
İster kâfir, ister mecûsi,
İster puta tapan ol yine gel,
Bizim dergahımız, ümitsizlik dergahı değildir,
Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel...
Şu toprağa sevgiden başka bir tohum ekmeyiz,
Şu tertemiz tarlaya sevgiden başka bir tohum ekmeyiz biz...
Beri gel, beri ! Daha da beri ! Niceye şu yol vuruculuk ?
Mademki sen bensin, ben de senim, niceye şu senlik benlik...
Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız!
Bizim mezarımız âriflerin gönüllerindedir.

Mevlânâ

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Müzik, A4 kâğıt, tahta kalemi

Etkinlik

Öğretici, bu beyitlerde anlatılmak istenen duygu ve düşüncenin ne olduğunu çocuklara sorar ve çocukların cevaplarını kısaca değerlendirir.

Öğretici, bu giriş ve açıklamalardan sonra çocuklara bir oyun oynayacaklarını ve bu oyunla empati ve saygı kavramlarının önemini daha iyi öğrenmiş olacaklarını söyler. Oyun için bir müzik veya bir ilahi belirlenir.

- Çocuklar müzik eşliğinde geniş bir alanda serbest yürümeye başlar. Çocuklar, öğreticinin "İki adım ileri, üç adım geri, sağa dön, sola dön, karşında kim varsa onunla selamlaş, hâl ve hatırını sor, yönergeleriyle hareket ederler.

- Müzik eşliğinde serbest yürümeye devam edilir. Müzik durduğunda öğreticinin seçtiği kişi karşısına denk gelen kişiye jest ve mimiklerle herhangi bir duyguyu (Öfke, sevgi, kıskançlık, şaşkınlık, mutsuzluk, yorgunluk, kin vb.) anlatır. Daha sonra diğer çocuktan duyguyu anlatan arkadaşına başka bir duyguyu anlatması istenir. İki tarafa da arkadaşının hangi duyguyu anlattığı sorulur. Bu duygunun nasıl oluştuğu sorularla araştırılır, bu duyguların nedenleri ve olumsuz duygularla nasıl baş edilebileceği tartışılır.

- Çocuklar grup hâline getirilir. Öğretici, her gruba bir duygu verir. (Nefret, kin, sevgi, üzüntü, kaygı, korku, mutluluk, şaşkınlık...) Her grup iş birliği yapacak ve bu duyguyu heykel şeklinde donarak anlatacaktır. Gruplar sıra ile kendilerine verilen duyguları jest ve mimiklerle heykel olarak anlatmaya çalışır.

- Oyunun son aşamasında A4 kâğıtlarına tahta kalemiyle mutlu, üzgün, şaşkın, kızgın yüz ifadeleri çizer ve sınıfın (odanın) her bir köşesine asar. Mutlu köşesi, üzgün köşesi, kızgın köşesi, şaşkın köşesi vb. köşeler belirlenmiş olur. Komutla birlikte çocuklara şimdi hangi duygu halindeyseniz o köşede toplanın, denilir. Çocuklara neden bu köşeyi seçtikleri sorulur ve cevaplar alınır.

Değerlendirme Soruları

1. Empati ve saygı ne demektir?
2. Kendimizin ve başkalarının duygularının farkına varmamız bize ne gibi bir fayda sağlar?

Günün Mesajı

"Birbirini sevmede, birbirine acımada ve birbirine şefkat göstermede müminler bir vücut gibidir. Vücudun bir uzvu rahatsız olunca diğer uzuvları da ona ortak olur."

(Buharî, Edeb, 27)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

7. GÖRGÜ KURALLARI

Kazanım

İnsanlarla olan iletişimde görgü kurallarına uyması gerektiğini bilir.

Öğretici Notu

"İnsana toplum içerisinde yaşamak için gerekli olan nezaket kurallarını öğreten, insani ilişkilerde uyulacak şekil ve ölçüleri ortaya koyan ve kişiyi toplum içerisinde saygı ve hürmete layık kılan davranış şekilleri" olarak tanımlanan kuralların, görgü kuralları olarak anıldığı ve bu kurallara özellikle toplu yaşam alanlarında uyulması gerektiği ifade edilir. Bu kuralların yalnızca nezaket icabı değil insanlığın bir gereği olduğu vurgulanır.

Görgü kuralları Hucurat Suresi işlenerek tamamlanır; konunun tekrarı ve pekiştirilmesi için mektup oyunu oynatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Küçük zarf ve kâğıtlar, postacı çantası

Etkinlik

Oyun için çocuklar gruplara ayrılır. Her grubun yarısı, diğer yarısına bir mektup yazarak görgü kuralları ile ilgili bir soruya açıklık getirmelerini ister. Oyunun daha dikkat çekici hâle gelmesi için, öğretmen önceden renkli küçük zarflar alabilir. Zarfların içerisindeki kağıtların bir yüzüne sorular yazılır, kâğıtların arka tarafına cevap verecek çocuklar cevaplarını yazar. Sınıftan bir çocuk postacı rolüne girer, bu çocuk için bir de postacı çantası ayarlanır. Postacı soru ve cevap zarflarını gruplar arasında dolaşarak getir götür işini yapar. Bir çocuk küçük kâğıda sorusunu yazar, karşı gruptan arkadaşına gönderir, o da zarfı açar soruyu okur ve bildiği kadar cevap yazar ve zarfı postacı çocuğun çantasına koyar. Çantadaki zarflar açılır, sorular ve cevaplar okunur ve tahtaya yazılır, hem sorun hem de çözümü gruplar tarafından okunup tartışılır. Öğretmen konu başlıklarını ve bazı soruları fikir vermesi açısından tahtaya yazabilir.

Örneğin: Yemek yerken nelere dikkat ederiz? Misafir geldiğinde dikkat etmemiz gereken görgü kuralları nedir? iletişimde dikkat etmemiz gereken kurallar nelerdir? Peygamber Efendimiz su içerken, yatarken nelere dikkat ederdi? vb.

Görgü Kuralları ile alakalı konu başlıkları:

- Selam verme adabı
- Yemek yeme adabı
- Konuşma adabı
- Su içme adabı
- Tuvalet adabı
- Yatma adabı
- Ziyaret adabı

Değerlendirme Soruları

1. Görgü kuralları ile ne kastedilir?
2. Günlük hayatımızda bu kurallara dikkat ediyor muyuz?
3. Görgü kuralları ile alakalı Peygamberimizin sünnetlerinden örnekler veriniz?
4. Görgü kurallarına uymak bize neler kazandırır?
5. Görgü kurallarına uymak topluma neler kazandırır?

Günün Mesajı

"Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, geldiğinizi hissettirip (izin alıp) ev sahiplerine selam vermeden girmeyin. Bu davranış sizin için daha hayırlıdır. Düşünüp anlayasınız diye size böyle öğüt veriliyor."

(Nur, 24/27)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

20

BATIL İNANÇLAR

1. Metafizik varlıklar (melek, şeytan, cin) hakkında doğru bilgi sahibi olur.
2. Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir.
3. Batıl inançların (büyü, sihir, falcılık) kişiye ve topluma zararlı olduğunu kavrar.

1. METAFİZİK VARLIKLAR

Kazanım

Metafizik varlıklar (melek, şeytan, cin) hakkında doğru bilgi sahibi olur.

Öğretici Notu

Öğretici aşağıda verilen bilgileri katılımcılara aktarır.

CİNLER

Cin, sözlükte gözle görülmeyen varlıklara denir. Genel kanıya göre cinler, meleklerden ve insan ruhlarından ayrı, maddi yönleri bulunan fakat ruhsal yönleri ağır basan varlıklardır. Cinlerin de peygamberleri ve uyarıcıları vardır. Hz. Peygamberin haber verdiğine göre cinler ateşten yaratılmıştır (Müslim, Zühd ve Rekaik, 60). İman ve ibadetle sorumludurlar. İnanç bakımından mümin ya da kâfir olabilirler. Amellerine göre cennete ya da cehenneme giderler. Geleceği bilemezler. Çünkü gaybı Allah'tan başka kimse bilemez. Hz. Muhammed (s.a.s.) bizim olduğu gibi onların da peygamberidir.

ŞEYTAN

Şeytan kelimesi sözlükte uzak olmak, muhalefet etmek, yanmak ve helak olmak gibi anlamlara gelir. Allah, ilk peygamber Hz. Âdem'i yaratınca meleklere, ona secde etmelerini emretti. İblis (şeytan) hariç hepsi secde ettiler. Böylece ilk isyan, kibir, ayrılık ve düşmanlık başladı (A'râf, 7/11-22). Artık şeytan insan nesline karşı olan bu tavrını -düşmanlık (Fâtır, 35/6), saptırmak (Kasas, 28/15), vesvese vermek (Nâs, 114/1-4), aldatmak (Lokmân, 31/33), nankörlük etmek (İsrâ, 17/27), isyan etmek (Meryem, 19/44), şüpheye düşürmek (Sebe', 34/20), kötü işleri güzel göstermek (Ankebût, 29/38), içki, kumar gibi eylemleri sevdirmekle- sürekli hâle getirmiştir (Mâide, 5/91-92). Onun gücü kendisine dost olanlar ve Allah'a şirk koşanlara yetmektedir (Nahl, 16/100). Şeytan, kulluk vecibelerini yerine getirenlerle Allah'a sığınanlara zarar veremez (Nahl, 16/99). Yarın kıyamet gününde gerçek ortaya çıktığında şeytan aczini ve iflasını itiraf ederek gerçekleri ortaya koyacak (İbrahim, 14/22), ancak bu gecikmiş bir itiraf ve beyan olduğundan kimseye faydası olmayacaktır.

Özellikle şeytanın neden olduğu davranışlar üzerinde durularak konu tamamlanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Materyal Hazırlama

Materyal

Karton, makas, yapıştırıcı

Etkinlik

Öğretici, konuyu anlattıktan sonra, şeytanın Kur'an'da belirtilen özelliklerini öne çıkaracak şekilde bir etkinlik yapılacağını söyler. Çocuklarla beraber aşağıdaki örneğe benzer bir afiş çalışması yapılarak görünen bir yerde sergilenmesi sağlanır.

ŞEYTANIN VAZİFELERİ

VESVESE
(NAS, 1/4)

SAPTIRMA
(KASAS, 15)

NANKÖRLÜK
(İSRA, 27)

İSYAN
(MERYEM, 44)

ŞÜPHE
(BAKARA, 147)

İÇKİ
(MAİDE, 91)

KUMAR
(MAİDE, 91)

İSYAN
(ARAF, 11)

Değerlendirme Soruları

1. Şeytan neleri kendine iş edinmiştir?
2. Cinler gelecekten haber verebilir mi?
3. Hz. Âdem'e secde edilmesi emrine kim itaat etmemiştir?

Günün Mesajı

"Ben, cinleri ve insanları ancak Bana kulluk etsinler diye yarattım."
(Zariyat, 51/56)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. BATIL İNANÇLAR

Kazanım

Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir

Öğretici Notu

Batıl inanç, mantıksal bir temele dayanmayan inanç ve davranışlar olarak tanımlanır. Dinimizde batıl inanç deyince akla bidat ve hurafelerin geldiği izah edilerek; bidatın, umumî kanaate aykırı davranışta bulunmak ve daha evvel benzeri olmayan bir şeyi ikame etmek gibi anlamlara geldiği söylenir. Ayrıca hiçbir mantıki izahatı bulunmayan, din adına ileri sürülüp benimsenen davranışlara hurafe dendiği izah edildikten sonra tarihin her döneminde varlığını koruyan hurafelerin, insanın ruh ve tabiatına uygun düşmeyen, akla ve mantığa aykırı şeyler olduğu anlatılır. İnsanların karşılaştığı problemleri çözmede doğru yolların dışında, yanlış yollara sapmalarının hurafeleri iyice yaygınlaştırdığı, bu sebeple uğuru veya uğursuzluğu yaratılmış mahlûkattan beklemenin doğru olmadığı izah edilir.

Bidat ve hurafelerin sosyal yaşantıda problemlere sebep olduğu, inanç yanlışlıklarından dolayı dinî yaşantıda sektelerin olabileceği, bidat ve hurafelerden kaçınılmaz ise zaman içerisinde insanlar tarafından hurafelerin dinin aslından sayılabileceği vurgulanır. İleriki süreçte hurafeleri terk etmenin âdeta günahmış gibi telakki edilebileceği detaylarıyla anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi olarak çoğaltılacaktır)

Etkinlik

Öğretici, dersten önce ekte verilen çalışma kâğıdını çocukların sayısınca çoğaltır. Bu çalışma kâğıdının amacı çocuklar tarafından batıl inançların tespit edilip, üzerine çarpı işareti konularak bunlardan uzak durulması gerektiğinin vurgulanmasıdır.

Öğretici çocukların çalışma kâğıdını doldurması için belirli bir süre verir. Süre sonunda hep birlikte çalışma kâğıdı kontrol edilir ve batıl inançların dinimizde yerinin olmadığı vurgulanır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Arkadaşlar aşağıda yer alan kavramlardan bazıları "dinimizce yasaklanan batıl inançlar"dır. Sizden örnekte görüldüğü gibi 'batıl inançları' dikdörtgen içine alıp üzerine çarpı çizmenizi, 'batıl inanç olmayanları' ise daire içine alıp etrafına çiçek yaprakları çizmenizi istiyoruz.

Hac	Abdest	Büyü
Sihir	Tespih	Tevhid
Cebrail	Dua	Nazar Boncuğu
Vahiy	Uğurlu Sayı	İman
Falcılık	Ahiret	Mikail

Değerlendirme Soruları

1. Batıl inanç ne demektir?
2. Bidat ve hurafelere örnekler veriniz?
3. Dinimiz batıl inançları neden yasaklamıştır?

Günün Mesajı

"Eğer Allah sana herhangi bir zarar verecek olursa, bil ki onu, O'ndan başka giderebilecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun lütfunu engelleyebilecek de yoktur. O bunu kullarından dilediğine eriştirir. O, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir."

(Yunus, 10/107)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. BATIL İNANÇLARI BİLİYORUM

Kazanım

Batıl inançların dinimizde yeri olmadığını bilir.

Batıl inançların (büyü, sihir, falcılık) kişiye ve topluma zararlı olduğunu kavrar.

Öğretici Notu

Sihrin göz boyama ve hile yoluyla insanları yanıltma anlamlarına geldiği izah edilir. Büyünün, İslam'dan önceki toplumlarda ve dinlerde de gelecekten haber verme, tılsımla tedavi etme, cincilik ve falcılık yapmak suretiyle kehanette bulunma gibi davranışlar biçiminde bir çıkar vasıtası olarak kullanıldığı anlatılır.

Konuyla alakalı olarak Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "İnsanı helak eden yedi şeyden sakınınız. Bunlar nedir diye sorulduğunda şöyle buyurdu: Allah'a şirk koşmak, sihir ve büyü yapmak, insan öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, harpten kaçmak ve namusuna düşkün Müslüman kadınlara zina iftirası atmak." (Ebu Davud, Vesaya, 10) hadis-i şerifi işlenir.

Sihir ve büyünün asıl niteliğinin, hayali bir şeyi hakikat zannettirecek şekilde insan ruhu üzerinde aldatıcı bir tesir meydana getirmesi olduğu anlatılır. İnsanları birbirine düşüren, toplumu büyük fitnelere sürükleyen sihrin dinimizce yasaklanmış olduğu, sihirle büyüyle uğraşanların dünyada da ahirette de perişan olacakları vurgulanır (Taha, 20/65-73).

Sihir ve büyü yapmak ne kadar günahsa Müslüman'ın herhangi bir problemini çözmek için büyücüye gitmesinin de aynı şekilde günah olduğu anlatılır. Sevgili Peygamberimizin bu duruma dikkat çektiği "Bir kimse bir sihirbaza işlerini havale etmek için müracaat ederse, Muhammed (s.a.s.)'e indirilen dine küfretmiş olur." (Tirmizi, Tahare, 102) hadisi şerifi aktarılır.

Yöntem ve Teknik

Anlatım, Eğitsel Oyun

Materyal

Balonlar

Etkinlik

Öğretici, sınıfa gelmeden önce şişirilmiş balonların üzerine günlük hayatımızda inandığımız batıl inanışlardan, sihir, büyü ve falcılıkla alakalı sözler ile bu konudaki ayet, hadis, özlü söz, atasözü vb. yazar. Tekrar balonların havasını indirir ve sınıfa getirir. Derse başlamadan bu balonlardan sınıfta ki çocuklara karışık halde dağıtır ve balonları şişirmelerini ister. Balon şişince ortaya çıkan yazılar, çocuklar tarafından sesli bir şekilde okunur, tahtaya yazılır ve çocuklarla birlikte değerlendirilir. Açıklamalardan sonra öğretici, üzerinde olumsuz mana olan balonları patlatmalarını ister ve çocuklara "Bize zarar veren batıl inançlardan kurtulmak bu kadar kolay olmasa da bizim elimizdedir." der.

Balonlara yazılabilecek bazı batıl inanışlar:

1. Kara kedi görmek uğursuzluktur.
2. Merdivenin altından yürümenin şanssızlık getirmesi
3. Ayna kırmanın 7 yıl uğursuzluk getirmesi
4. Tahtaya vurmak
5. Açık ucu yukarıya gelecek şekilde kapıya at nalı asmak
6. Evinizin önünden kara kedi geçmesi
7. 13 numaranın uğursuzluğu
8. Dört yapraklı yoncanın şans getirmesi

Balonlara yazılabilecek bazı fal çeşitleri:

- El falı, kahve falı, iskambil kâğıtları ile geleceği görme, su falı, ay falı, papatya falı vb.

Balonlara yazılabilecek sihir ve büyü ile alakalı ayetler:

Yunus, 10 / 75 - Yunus 10/ 82	Şuara, 26 / 183-189
Felak, 113 / 1-5	Şuara, 26 / 29-51
Bakara, 2 / 101-102	Şûrû, 42 / 46-50
Ta-ha, 20 / 56-73	A'raf, 7 / 104-122

Değerlendirme Soruları

1. Sihir ve büyü nedir?
2. Büyü yapmakla uğraşan ile büyü yaptıran arasında dinen bir fark var mıdır?
3. Sihir ve büyü neden büyük günahlar arasında değerlendirilmiş olabilir?

Günün Mesajı

"De ki: Yarattığı şeylerin şerrinden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin şerrinden ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden sabahın Rabbine sığınırım!"

(Felak, 1-5)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

21

DUA

1. Duanın ne demek olduğunu bilir.
2. Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.
3. Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.
4. Dualara her zaman cevap verildiğini bilir. (Cevabın şekli ve zamanı beklediğimiz gibi olmayabilir. Hayırlı olanı istemiyor olabiliriz. Cevabın geciktirilebileceğini bilir.)

1. DUA, İBADETİN ÖZÜDÜR

Kazanım

Duanın ne demek olduğunu bilir.
Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.
Dualara her zaman cevap verildiğini bilir.
(Cevabın şekli ve zamanı beklediğimiz gibi olmayabilir.
Hayırlı olanı istemiyor olabiliriz. Cevabın geciktirilebileceğini bilir.)

Öğretici Notu

Duanın; Arapça bir kelime olup, seslenmek, çağırmak, yardıma çağırmak, yardım talep etmek, Allah'a yalvarmak, O'ndan dilekte bulunmak, O'na yakarmak demek olduğu anlatılır. Dinimizde ise duanın, Allah'ın yüceliği karşısında kulun aczini itiraf etmesini, sevgi ve tazim duyguları içinde lütuf ve yardımını dilemesini ifade ettiği belirtilir. Duanın kulun, Allah ile kurduğu diyalog ve köprü olduğu, bu sebeple insanın tarihin hiçbir döneminde duadan uzak kalmadığı vurgulanır. Duanın aynı zamanda bir ibadet olduğu Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in "Dua ibadetin özüdür. Dua ibadetin ta kendisidir." (Ebu Davud, Tefriu' ebvabi'l-vitr, 23; Tirmizi, Daavât, 1) hadisiyle açıklanır.

Ayrıca Rabbimizin Kur'an'da, "Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?" (Furkan, 25/77) diye buyurduğu, kulun dua ettiği kadar değere haiz olduğu vurgulanır.

Yöntem ve Teknikler

Rol Oynama, Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik

Öğretici, çocuklara "Dua eder misiniz arkadaşlar?" sorusunu yöneltir. Çocukların cevaplarını dinledikten sonra "dua nedir peki?" der. Çocukların cevaplarından sonra kendisi dua ile ilgili izahlar yapar, ardından çocuklara "Peki yaptığınız dualar kabul ediliyor mu?" sorusunu sorar ve cevapları dinler. Öğretici, bakın bu konuda Peygamber Efendimiz bizlere ne söylemiş" diyerek şu hadisi çocuklarla paylaşır:

"Hiçbir Müslüman yoktur ki, içinde günah ve akrabayla münasebeti kesme isteği olmayan bir şeyi Allah'tan istesin de, Allah ona bunu şu üç şekilden birisiyle vermesin:

- Ya hemen o kulun isteği yerine getirilir;

- Yahut Allah kulun isteğini ahirete saklar;

- Ya da dilediğinin dengi, bir kötülüğü ondan savuşturur."

Orada bulunanlar dediler: "O halde çok dua edelim!.." Hz. Peygamber buyurdu ki: "Allah da kabul eder!" (Buhari, Edebü'l-Müfred, 248)

Bu hadisten sonra öğretici, çocuklara biraz düşünmeleri için fırsat verdikten sonra bir etkinlik yapacaklarını söyleyerek 4 çocuğu seçer. Çocuklardan birine doktor rolü verir. Onun işinde uzman olduğunu ve kendisine gelen hastalara en iyi teşhisi koyup ihtiyaçlarına göre ilaç vermesi gerektiğini söyler. Diğer çocuklara da hasta rolü verir.

1. Hasta doktora, hasta olduğunu söyleyecektir.

2. Hasta, hasta olduğunu ve ilaca ihtiyacı olduğunu,

3. Hasta ise hasta olduğunu ifade ederek hangi ilaca ihtiyacı olduğunu, kaç gün ne kadar doz kullanacağını kendisi söyleyecektir.

Etkinlik başlar ve doktor rolündeki çocuk, 1. hastaya hastalığı için ilaca ihtiyacı olmadığını ve dinlenmesi gerektiğini söyler. 2. hastaya şu ilacı şu kadar gün şu dozda kullanacağını söyler. 3. hastaya kendi söylediği ilacın değil başka bir ilacın başka doz ve başka gün sayısınca kullanılacağını söyler.

Etkinlik bittikten sonra öğretici "etkinliğimizde de gördüğünüz gibi çocuklar hasta ne isterse istesin, hangi ilacı ne kadar doz, kaç gün kullanmak isterse istesin doktor en doğrusunu bildiği için ona göre bir reçete yazdı. Bizler de dua ettiğimiz zaman, Rabbimiz bizi bizden iyi bildiği için ihtiyacımıza uygun olarak cevap vermektedir. Hadisteki gibi bazen isteğimizin tam karşılığı olarak, bazen daha doğru bir zamana kadar ertelenerek, bazen ahirete saklanıp, bazen de bir kötülüğün bizden uzaklaşması şeklinde dualarımıza cevap verilebilir.

Değerlendirilme Soruları

1. Dua ne demektir?

2. Niçin dua etmeliyiz?

3. Allah, dualara nasıl cevap verir?

Günün Mesajı

"Dua, ibadetin özüdür."

(Tirmizi, Daavât, 1)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

2. NASIL DUA EDELİM?

Kazanım

Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.

Öğretici Notu

Duanın belli bir formattan ziyade ihlas ve samimiyete dayanması gerektiği anlatılır. Kur'an-ı Kerim'de akl-ı selim sahibi müminlerin gönüllerini Yüce Yaratan'a arz ettiklerini ifade eden "Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken (her vakit) Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Seni tesbih ederiz. Bizi cehennem azabından koru! (Âli İmran, 3/191) ayet-i kerimesi ile konu detaylandırılarak açıklanır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım, Soru-Cevap

Etkinlik

Öğretici, çocuklara "ne zaman ve nerede dua ederiz?" sorusunu yöneltir. Tüm cevapları dinledikten sonra öğretici notundaki ayeti okur ve dua etmek için özel bir yer ve özel bir mekân olmadığı konusunda gerekli açıklamalarda bulunur. Daha sonra "nasıl dua etmeliyiz, dua ederken nelere dikkat etmeliyiz?" sorusunu yöneltir ve tüm cevapları dinledikten sonra "Rabbimiz bizlere nasıl dua edeceğimizi Kur'an-ı Kerim'de öğretmiş, peygamberlerin dualarından örnekler vermiştir." der ve aşağıdaki ayetleri çocuklarla paylaşır.

- "Rabbim! Bana hikmet ver ve beni iyiler arasına kat." (Şuara, 26/83)
- "Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazı devamlı kılanlardan eyle! Ey Rabbimiz! Duamı kabul et!" (İbrahim, 14/40)
- "Başarım ancak Allah'tandır, O'na güvendim; O'na yöneliyorum." (Hud, 11/88)

• "Rabbim! Beni yalnız bırakma! Sen, vârislerin en hayırlısısın, (her şey sonunda senindir)." (Enbiya, 21/89)

• "Rabbim! Gireceğim yere dürüstlükle girmemi sağla; çıkacağım yerden de dürüstlükle çıkmamı sağla. Bana tarafından, hakkıyla yardım edici bir kuvvet ver." (İsra, 17/80)

• "Rabbim, benim ilmimi artır." (Ta-ha, 20/114)

Daha sonra bu örnek dualardan yola çıkarak herkesin sesli olarak bir dua edip diğerlerinin de amin demesi teklifinde bulunur. Bu uygulamadan sonra öğretici, çocuklara "sizler vereceğim müzik (sakin enstrümental bir müzik) eşliğinde sınıfta dolaşacaksınız. Müziği durdurduğumda karşınızdaki arkadaşınızla birbirinize dua etmenizi ve müziğin başlamasıyla beraber dolaşmaya devam etmenizi istiyorum." der. Tüm çocuklar birbirine dua edene kadar uygulama devam eder.

Değerlendirme Soruları

1. Nerede ve ne zaman dua edilir?
2. Peygamberlerin dualarından örnekler veriniz.
3. Arkadaşınıza dua ettiğinizde ve arkadaşınız size dua ettiğinde neler hissettiniz?
4. Arkadaşlarınızın dualarından örnekler veriniz.

Günün Mesajı

"Allah katında, duadan daha kıymetli bir şey yoktur."

(İbn Mâce, Duâ, 1)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.

Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.

Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.

Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.

3. TÜKENMEZ GÜÇ KAYNAĞI: DUA

Kazanım

Niçin dua edilmesi gerektiğini bilir.

Nasıl dua edileceğini bilir. Tükenmez bir güç kaynağı olan duanın her zaman ve her koşulda yapılabileceğini bilir.

Öğretici Notu

Duanın, Yaratan ve yaratılan arasındaki irtibatın; zaman, mekân, miktar, durum, sınır, engel, koşul tanımayan temel güç olduğu vurgulanır. Kulun Rabbine karşı yönelmesinin ve sadece O'ndan istemesinin, kişiye sarsılmaz bir özgüven hazinesi kazandıracağından bahsedilerek, duanın isteme gücünü veren Yüce Allah'a, aynı zamanda bir yakınlaşma vesilesi olduğu anlatılır.

Yöntem ve Teknikler

Anlatım

Materyal

Çalışma kâğıdı (fotokopi ile çoğaltılmış)

Etkinlik

Bu derste öğretici tarafından örneği getirilen çalışma kâğıdı çocuklara verilir. Bu çalışma kâğıdı vesilesiyle çocukların dua ünitesine dair hangi kazanımlara sahip oldukları tespit edilecektir. Çocuklar isim yazmayacaklardır ve etkinlik bittikten sonra kâğıtlar karışık bir biçimde yeniden dağıtılıp öğretici refakatinde üzerine konuşulacaktır.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

KUL HAKKINI BİLİYORUM

BİR DÜŞÜN BAKALIM

1) Senin için dua ne demektir?

.....
.....

2) Dua ettiğin zaman ne hissedersin?

.....
.....

3) Kimler için dua edersin?

.....
.....

4) Dua ile beraber en çok sevdiğin ibadet nedir?

.....
.....

5) Hangi zamanlarda dua etmeyi seversin?

.....
.....

6) Dua etmek sana kendini güçlü hissettir mi?

.....
.....

7) Dua etmeyi daha çok tercih ettiğin durumlar var mı?

.....
.....

8) Nasıl dua edersin?

.....
.....

Değerlendirme Soruları

1. "Dua" konusunu tek bir cümle ile anlatmanız istense ne söylersiniz?
2. Dua kavramına dair bir resim, şiir yahut kısa hikâye yazar mısınız?

Günün Mesajı

"Birinizin duası, 'Rabbime dua ettim de kabul etmedi,' diyerek acele etmediği sürece, mutlaka kabul olunur."

(Ebu Davud, Tefriu' ebvabi'l-vitr, 23)

Kapanış

Grup üyelerine paylaşımları için teşekkür edin.
Herkesin aklında kalan mesajı paylaşmasını isteyin.
Konuyla ilgili varsa sorularını alın ve cevaplayın.
Bir sonraki konunun başlığını verin ve vedalaşın.